Wesdby

Dagbok 1919

III

Norsk Polarinstitutts Bibliotek

S N S K 1920 1925

III (av V)

III 3

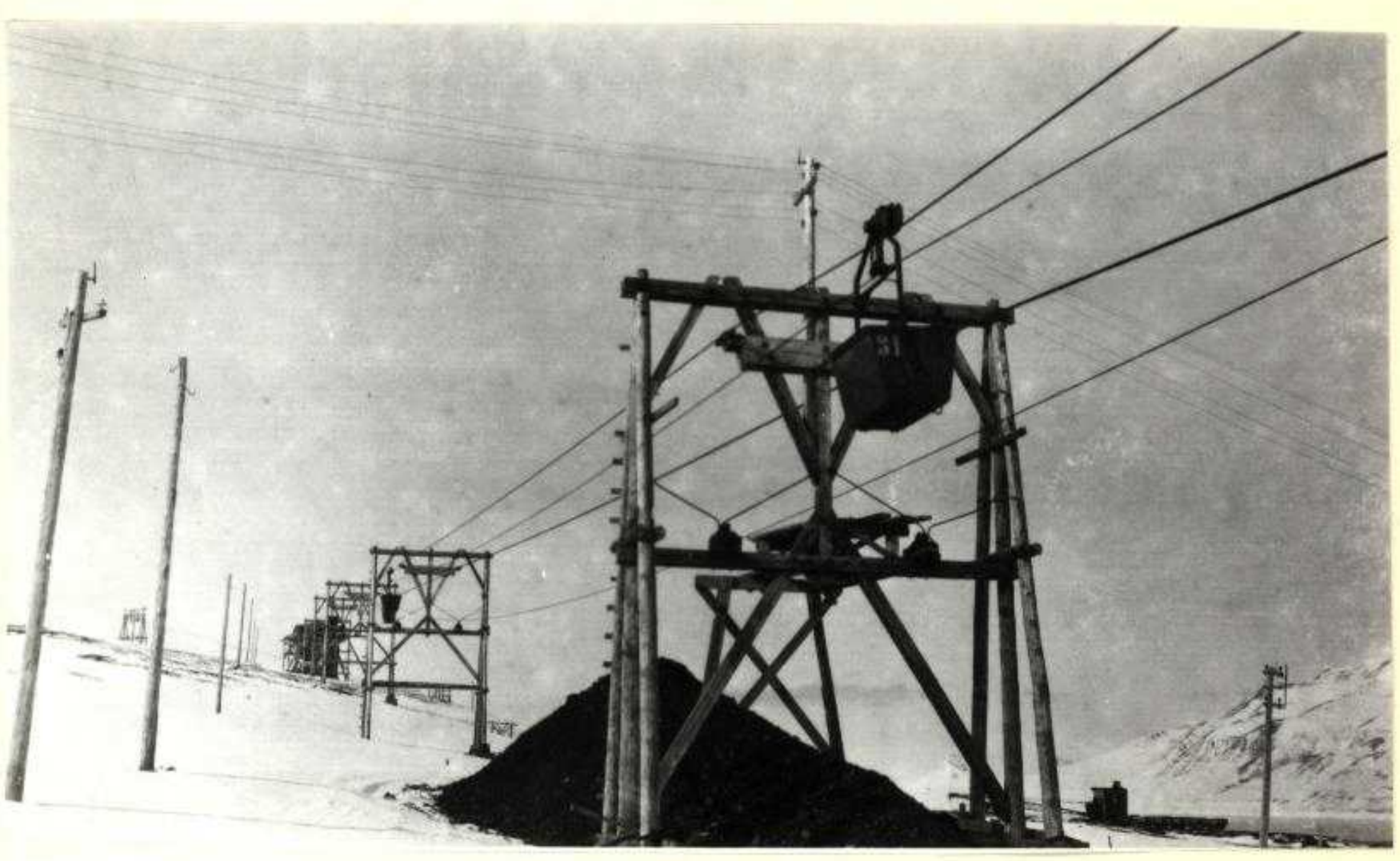

Første kull fra grube 2.
Våren 1921.

STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI
Aktieselskap.

III. Beretning om

Store Norske Spitsbergen Kulkompani Aktieselskap

fra nyttår 1920 til hösten 1925.

= = + = =

Norsk Polarinstitutts Bibliotek

Ved
Sigurd Westby.

Innhold. side 16[4] - 31[4].

Eksplosjon Grube 1,3 jan. 1920		164
rapport ing. Rudie		166
" " Marstrander		167
" dr. Lie		169
div. vidnesutsagn	170-173	
styrets beretning		173
uttalelse prof. Harbitz		174
" " Getz		176
meddelelse til pressen		179
de omkomnes navn		180
slukning og rydning		183 fg
rapport overing. Westby 17/8 og 21/8-20		190
erklæring fra direktör,maskining.,stigere		190
sommeren 1920,arbeider og forhandlinger	181,	192
oljeboring Green Harbour		196
arbeiderkontrakt 1920-21		200
arbeider utfört sommeren 1920, oversikt		202
instruks for vintersjefen 1920-21		202
vinterarbeider 1920-21		203 fg
arbeidernes nyttårshilsen 1921		208
lav barometerstand 16/1-1920		210
nyanlegg grube 2 t.o.m. sentralstasjon ferdige		211
nye arbeidsvilkår for sommeren 1921		213
förste båt 1921 akselbrudd 5/5		215
besök i Longyear City sommer 1920		218
Hotellnesset, anleggsarbeide begyndt		221
kirkeinnvielse 28/8		223
Statens Spitsbergen Kullkomite		224
lastebroen Hotellnesset prövekjört		216
overingeniørens rapport om vinterarbeidet 1920/21		227
arbeider utfört sommeren 1921.oversikt		230
eiendomsforhold		232
Nederlandske		234
besök i Longyear City sommer 1921		235
finansspörsmål		237 fg
instruks for vintersjefen 1921-22		238d
vinteren 1921-22		238 d
drifstforskrifter		235
sommeren 1922		245
lasting fra Hotellnesset begyndt	245,247	
love for sykekassen 1922		250
instruks for vintersjefen 1922-23		254
telegrafiske rapportformer,forkortelser		253
vinteren 1922-23		254
isbjörnbesök		259
arbeiderkontrakt 1923	263-266	
akkordsatser 1922/23		267
d/s "Gustav Vigeland" grunnstött		270
höyeste sommertemperatur		276
forslag om turbinaggregat nr. 2		278
gasoppkomme Green Harbour,rapport ing. Rudie		279
arbeider sommeren 1924		279 a
vinteren 1924-25		280
sommeren 1925		284
Norges overtagelse av Svalbard 14/8-1925		287 fg
arbeiderkontrakt 1924/25		298
forandringer i samme		301
reduksjoner i priser og lönninger 17/7-1925		303
arbeider sommeren 1925		307 a
Store Norskes anlegg i Advent Bay ferdige 1925		309
dödsfall 1916- 1925		311
kullanalyser	312-314	312214

R e g i s t e r for Del III, s. 164 - 314.

(Særskilt for person-, steds- og skibsnavn).

A.

administrasjonsbolig 194,286
adusering 240
Aftenposten 293,295,297
akkordering 209,212,260,289
akkordfortjeneste 302
akkordsatser 213,238d 259-263,267,303
akselbrudd 215,217,220
aksjer 233,273,284,308
aksjeutbytte 275
aktiva 238c
alderstillegg 244
alkekonger 214,260
amerikanerne 248
ammoncahbeitt 262,284
analyser 237,312
Andresens Bank 237a
Anglo-Russian 214,288,293
se også Grumant
Ankerbrakka " del II
anleggene i Advent Bay 309
anlegget ferdig 226
anleggsarbeide 196,181,221,224 226,230,237,252,255,272 277,279a,307
anleggskapital 309
anleggsskader 223,224
anneksjoner 232,233,234
anneksjonskarter 278
anneksjonsmerker 193,279
antagelsesbevis 263-298
A.P. 205
arbeider-
forening 205,213,285
kontrakt 244,260,263,271,298
messe 262,291
messe,spiselister 291
presse 205
representanter 289
soldatråd del II
arbeids-fred 205,208,305
humör 244,247,254
intensitet 222,245
ledere 215
lönn 271
styrke 199,212,236,272,274
stans 195,261,274,282,285
tempo 242,254,283
tid 224,263
vilkår 213,214,244,260,263 291,298
Arbeidsmandsforbund,Norsk 231,285,305
Arctic Oil Co. del II
Arctic Coal Co. 232
[illegible] aske 237-313
[illegible]

askestrøing 206
Associated Press 284
avdelingskontor del II
avisfolk 288
avskjedigelse 199,241,282
avsporing tb. 246,259,260
Ayer & Longyear 232-234

B.

bad 193,194
Baltcon 246
bankforhandlinger 238a,243,247
banklån 237c
barnedåp 214
barnefest 208
barnesykdommer 240,247
barometer 210,212,259
barometerrekord 210
barselpasienter 262
B & W-kjel 224,274,285
B-funksjonærer 303
befraktning del II
bekkeregulering 224
belastningsprøve 224
bensinlamper 243
Bergen Aducerverk 240,269a
BergensAftenblad 296
Bergens Kreditbank 237c
Bergenske BDS 248,296
bergmester 243-306,307
bergverkerne 244-302
bergverksordning 237d, 308a
besparelser 302f
besök 218,235
bibliotek 220
bilbro 222
bil FMD 186,194
biljard 195
bjergelönn 217,218
Bjergningskomp.Fladmark 270
Blackett conveyor 230-271
Bleichert tb 186,201,206,214 222,228,235
blindpassasjerer 183,283
blokade 201,238,305,306
boliger,messer instruks 235
bolsing 255 fg,274,282
borgerpresse 294
bormaskiner 207,283
" elektr. 262a,283
brann 211,229,258,284
brannforsikring 248
braunslukn.apparater 205,258
brenserenne 204,209,229 267,271
brennevin 247,260,306

B.

brenning for borhull 209
brennmanet 275
[illegible]
brev fra arbeiderne 1920 208
bro montering 221,245
montörer 223,245,246
prövekjört 226
broadcasting 307
brosjyre "1916-22" 262a
Brown-Hoist kran 276,282
Bruceton Exp. Mine 161
brudevielse 205
Brandselkomite,Statens 89
bunkers 222,245,248
butikkpriser 244
bygningsarbeider 202,230,307
bylager,bytipp 209
bylednínger 221
böyer 215,221

C.

Cap lamps 283
Centralbanken for Norge 237a243
charter 244
Chra. Kul- og Vedbolag 272
Cinograms 284
Consolidated Press 284
conveyors 230,273
Creditbanken 237c,243
cutter bit sharpener 262a

D.

dagpenger 267
dagsing 213,239 [illegible]
dagslys 214
dagslönn 209,305
damp 274
dampkjel arb.messen 260
dampledninger 222
DATA ACC lasteanlegg 268
ACC taugbane 268
bremserenne Jeffrey 267
fjellheis Grube 2 268
kraftstasjon
taugbane
lagrings og lastebro 268
derrick 221,222,224
diet 271
direktörens overvintring 159,278
disponent 244
disposisjonsfond 237a
dollarkurs 237b 238a
dollarlån 237a,238a
drenering Hotellnes 193-221,222
driftsforskrifter 235
driftsprotokoll 235
driftstap 302
driftsstens Svea 284,285
drivis 194a,247
dumping 285
dykkerutstyr 278
dynamitt 209,235
dynamitthus 222
dynamittvarmer 209
döde 1916-1925 311
döde 180,182,243,249,254, 272
275,277
dödsulykker 133,181,243,254
dögnproduksjon 242,275,277
döpefont 214

E.

eggsamling 221
eiendomsforhold 232-278
eiendomsmerker 277-279
eksplosjon 207,210
ekstraarbeide 206,281
ekstraforpleining 209,290,291
elektrikere 246
elektr. bormaskiner 283
grubelamper 283
tennere (knall) 262
elveregulering 246
elvesus 269
England 157
englendere 197,216
enkeltmannskontraktor 199,205
213

F.

fagfolk 204,238
familier 280
fangstmenn 270
ferdig brenserenne 221
nyanlegg 211,212,226
taugbane 211
transport gr.2 212,226
festmiddag 1925 290
finansrapport 238fg
finans spörsmål 237a fg 269,273
finnebrakke 121
fjellheis 248,268,279a,282
245,289
flagg 287,292
flaggheising 287,289,296
flaggstang
flom 195,225,246,276,297,305
flöts 261
folkets hus 194
foredrag 236,278
foreningsmöte 192,305
Forberedende ekspedisjon 289
forbruk sprengstoff 262
forfrysning ,209,210
forhandlinger 185,193 fg, 199
205,254,302
forhandlingskomite Harstad 200
forhuset,furasje 258
forlikskommisjon 200

forkortelser for tg. 253
forlis 204-226-246,270,286
formannsgruppen 285
formannsmesse del II
formenn 310
forsamlingslokale 195,196
forsikring brann 243
forskudd bank 243
fortjeneste 242
frakt 244,245
fredning 291
fremmede selskaper 128
frossen olje 260
frost 209,215
Frydenlunds Bryggeri 286
fryselager 182
fugl 260
funksjonærlamper 283
fyllkasse 213
fyrbøterbrakke 277
fyringsprøve 214
fyrhus arb. messen 194
fyrlampe 306
fødselsprosent 230
første kjøring gr.2 211,226
kull 211,226
kutt gr. 2 209
last 245
last fra bretårn 246
skib 185,215,243,266
269,275,284
første mai 182,215

G.

gamlekaien 215,222,245,247
269,275,284,287,306
gamlemessen GM 247
garasje 207
gass eksplosjon 258,260
gass kilde 183,196,278,279
generalbalanse 237d
generalforsamling 233,284
generalrep.kraftst. 260
generalstorm 207
geofysisk institutt 140
gjennomsn.fortjeneste 242-302
gjester 286
glatt føre 206
gravplass 180,187,194,222,254
Green Harbour Coal Co 232
grenseregulering 234,235,
243,277
godvær 286
grube 1 193,186,191,196,204
210,222,229,237,258,260
275,279,307
grube 2 182,191,224,237,246
257,262a,277
grube 1 eksplosjonen 1920:
164-180,183 fg.
Getz 176
Harbitz 174
Marstrander 167
grube 1 eksplosjon 1920:
Getz 176
Harbitz 174
Marstrander 167
Rudie 167
omkomne 180
pressen 179
rapporter 189,191a
vannansamling 186
verkslegen 169
vidner 170
grube arbeide ,212
befaring 285
eksplosjon 189, 164,191a
gass 243
hester 185,187
ingeniører 306
kart er 235
lamper 243,283
statistikk 149
Grumant Mining Co 211,233
grunnstøtning 270,286
gudstjeneste 193

H.

handelsdepartement 234,237 fg
handelsretten 284
handelsstanden 236
Hansa-Brandenburg fly 284
hardhauser 210
Harstad del II
havhest 212
havn Green Harbour 127
hengras 275
hester 243
historikk, Bays 278
hjemreise 215,216,305
hollandsk eksp. 193,224,234
hollandsk selskap 216
hovedkontor 212,215,271
hovedstoll 212,262
hundeslede 243,260,269
Husbygn.Komp. 235
husmaling 140
hvalslipp Green Harbour 226
hvalstasjon GH 186,198,276
hvessemaskin kuttkniv 262a
høyesterettsdom 233,273,284,308
høyvann lavvann 225
håkjerring 226
håndboring 262

I.

Ildsfarlighetsinspektör 243
Indremisjon 223
Industridepartement 276
Ingeniörforening Der N. 278,294
innvielse av kirke 223
instrukser 202,238d,239
boliger etc 238
driftsprotokoll 235
dynamitt 235
fjellheis 235
grubekarter 235
grubevekt 235
kullstöv 214,235,243
kunstig åndedrett 235
lampemenn 235
protoapparat 235
redningsnrboide 214,235
skytning 207,235,243
sprengning 235
instrumenter 205
is björn 259
bryter 284,308
förkold 193,210,214,215,218
225,241,243,245,247
260,272,275,305
havet 294
jakt 260
kant 181,216,217
243,269,284
lösning 214
saging 182,269
sprengning 182,269
sörpe 216
tapper i grube 1 258
Ishavsundersökelser N. 223
Isefjord Kulkompani 193,204,234

J.

Jeffrey Mfg. Co. 211,228,267
jernbanestreik 195,196
Jones-barriere 215,222
julefest 208,257
julestorm 207
[illegible]
justisminister 287

K.

kabelrevisjon 214,215
kai anlön 182,221
[illegible] tömmer 212
kapasitet 242,248,269
karbidlamper 243,283
kassebeholdning 238
kassekreditt 234,237a,fg, 244
Kings Bay Kull Comp. 213,288
kinoforestilling 205
kirke 193,218,220 fg,237,
260,286

kjedebrudd 240,242,243,262a
kjedeledd 213,262,262a,271
kjeleprotokoll 277
rör 271
sjau 245
stöv 261
trekk 285
kjölevann 275 278
kjörehunder 87
kjörerlaget 261
kjöretid taugbanen 260,276
kjöttlager 182
klassebevissthet 289
klimavanskelighet 215
klinkning 224,226,246
komedie 254
kommisjonslager 272
kommissar 286,307
kommando 277
komminist.internasjonale 295
kompaniflagg 287
kompressor 262
kongobesök 278,286,297
Kongeriket Norge 289,292
kongesangen 292
konsert 260
kontorsjef Tromsö Harstad 134
kontortid 240
kontrollkomite 187,195,219,
248,277
kostgodtgjörelse 200,244
kostpenger 204
kontantbehov 238
kraftledning 221
kraftstasjon 195,223,224,245,254
260,269,274,277,286
kreditt 237cd
Kreditkassen 237a,fg,238a
kuldegrader 207,209,210,211,212
215,228,260,262,271
kuldestart 211
Kulfelter,De norske 207,219,223
236,248,279,288,293
kull aljkord 213,240,241,259,260
263,267,280,285,302
analyser 237,251,312
313,314
bormaskiner 262a
drift 236,278
fra tipp grube 2 224
kjöpere 234,240,246,261,272
knusning 242,269
komite Statens 224,235 fg
kuttkniv-hvesser 262a
kvalitet 237,272
laboratorium 276
lager 277
lagring 241
leverandör 247
marked 285
priser 213,237b,238fg,244
282,285,293,301.305

kull priser 213,237b238fg,244 282,285,293,301 305
renne 248
salg 244,272
skibning 232
stöv 214
kullskjörere skotske 225

L.

lagerplass V 276
ladestasjon 308
lagringsakkord 214,243
lagrings-og lastebro 237,245 273
lagerkapasitet 241 243
lampehus 235,283
landkall 214,221
landsorganisasjonen 244
lasteakkord 140
lasteanlegg ferdig 245
lasteanlegg för 1916 ACC 268
lastebil 186,194
lastekai 269
lastekapasitet 237,248,268,269
lastesjef 269
lastesjut med spiral 269
lastetårn 237,245,275
lasting begyndt 245
lapskaus 260
lavvann 225
Lewins felt del II
lokomotivkran 276
lossearbeide 201
lover for sykekassen 144,250
lov om Svalbard 308a
lunte 262
lyspunkt i forhandlinger 2 45
lönninger 238b,239,240, 244 274,303
lönnsavtale 271
lönnsnedslag 213,245,261
löpebroer grube 1 128

M.

maling 276
marinemusikk 289,296
Marinen 284,285,289,291
massemöte 195,256,261,274,286 285,291,301
matklager 205,242,248,283,285
matkomite 205,242,259,260 285,286
matpriser 244
matstreik 242,261,274,283 285
masker 209
maskinmesse 279a
meny CM 290
merkantil ledelse 244
merkedag (14.8.1925) 297
messe på Hotellnesset 222
meteorolog. telegr. 255,261
Minereglementet(bergv.ordn) 294
miner og blokade 294
minstelönn 200,213,241,244 283,266
mulkt 207
musikkinstrumenter 205
mörketid 228
Mörketidende 273
månedslönnede 146,239,240,244,304
månedsproduksjon 242,274

N.

Nasjonenes Forbund 294
NEBB,Norsk Elektrisk 268
Nederlandsche 216,219,234,235,236 243,246,258,262,276 278,283,285,288, 262a,306
Nederlandsche,forhandlinger 234
Nimrod 232
Norden,forsikring 248
Nord-Norge 294
Norddeutscher Lloyd 286
Nordlys avis del II
Norsk Spitsbergen Kulkompani 232
Norsk Sprengstofindustri 284
Norsk Luftseilads forening 293
Norske Kulfelter,De,A/S 279
NSB Norges Statsbaner 234,244,272
Normann-tippen 246,248
Northern Exploration Co. 193,194a 197,198
Northern Petroleum Co. 193,196 197,198,218
nyanlegg 211,236
nyttårsfest 208,209
nyttårsoversikt 242

O.

Oerlikon 195,222,235,274,277
olje 193,194a,196,198
oljeboring Green arbour 196-198
oljetanker 276
operasjon sykehuset 277
oppfaring 242,247,271
oppsigelser 260
oppsynsmann GH 306
organisasjon 233,261,273
orkester 205,290
ornitologi 247
oseanografisk ekspedisjon 286
ostelager 214
overenskomst 184,194,195,199,200
overingeniör 242,284,296,301
overreisepenger 200
oversikt over anleggene 309

Overtagelsen av Svalbard 278,286 289,290,292,293,294
overtid 245,246
overvintring 260,270,278,307
Oxford-expedition 222,235,247

P.

pall 261
pinsedag 245-275
planer for nyanlegg- 181
polflyvning 294
politiavsperring 275
porsjonering 213
post 222,214,215,218,292
poteter 243,270,309
potetkjeller 248
pressen 292
pressenytt 205
pressluftboremaskiner 207,262
prest 193,280
prisnivå 213
produksjon 210,214,237b,238,238c 222,242,246,247,272,273, 308
prod.statistikk 261,273
proklamasjon i Stortinget 253
prokurister 238d
program 237,238
props 247
protoapparater 181,183,235-261
proviantpriser 244
prøvebelastn.kjedeledd 242
prøvekjøring 212,224,226,245

R.

radio Advent Bay 307
Forsete 225
Green Harbour 261,288,293
Svengruben 307
rapportering 238a,252,253
redningsarbeide,instruks 235
Regjeringen 236,239
reduksjoner 238b,301-304
regnbue 246
regn 183,206,215,246
reguleringsperiode 212
rein 212,213,291
reinjakt 260
reiseomkostninger 271
renovasjon 223
representasjon 276
representantskap 224,237a,238, 248,286
retarding conveyor, se bremserenne
returfrakt 293
rev 212
riståpning 242
Robins Belt Co. 222,243,268,274
" montering 223,274
rulletipp 240
russepyramiden 193
russepyramiden 193
russiske ekspedisjoner 286,307
fangstmenn 270
felter 234
rydding 270
ryper 291
røntgenapparat 278,284
rør-skjæring 132,245,269

S.

sabotasje 254 fg,261
sakkyndige 235
saltgehalt 254
salutt 209,211,288,289,291,296
sammenfrysning 215,259 ~~161~~
samlonkjöring 262a
sand 223,277,282
sandlastekai 221
sandstenlag 308
sandtransport 194a
sangforening 187,260
sauementalitet 261
Scottish Spitsbergen Synd. 193
218,221,235,276
Siemens-Schuckert 222
selvantennelse 261
~~Sigdkløyer~~
sikkerhetslamper 243,283
silo 213,242,278
sindssyk pasient 209
sirkulasjonsbasseng 223
siste båt 237,248,278,307
sit down strike 254 fg
sjefsmessen 194
sjöfly 284
sjömannshjemmets Hotel 270
sjöretf 218
skattekrav 244
skattetrekk 244
skibningsforhold 233,237,308
skibsanløp 249,272
skiftinndeling 240,262
skiftproduksjon 242
skjörbuk 270
skoft 205,214,230,244,257, 283,306
skogbrann 276
skole 220,222
skotske kuttere 223,310
skuespillere 276,277
skytebas 230
skyteinstruks 207,230
slagsmål 249,306
slepekontakter 246
slukningsapparater 205,258
sluttrapport 226
sne til støvdempning 209,211, 306
snebroer 214
snekjöring 205

sneskjermer 207
snestorm 204,205,259,260
snespurv 260
sol 211,212,213,262
solformörkelse 214
solidaritet 192,255,261
Sovjet-Rusland 294,295
sommerbesök 181,192,220,230 246,279a,284,307
sommerstyrke 215
spanskesyken 122-127
sparing 271
Spitsbergen som arbeidsplass om vinteren 257
Spitsbergen Arbeiderforbund se del II
Spitsbergenpenger 88
Spitsbergensyndikat 232
Spitsbergentraktaten 237d,273
Spetsbergens Svenska Kolfält 217
spenningsregulator 246
spiral i lastesjuten 269
spiselister 113-115
spiserum 276
spisetid 246,262
splittflagg 287
sprekk i fjellet gr. 1 183,222
sprengningdinstruks 235
sprøyting gr. 1 185
"Stab og linje" 269,271
stall 276
stallmester 186,289
statsbegivenhet 288
Statens Brændselskomite 80
" kulkomite 224,237a
statsflagget 296
status 1921 238c
"Stein i köla" 310
stensprengning 209
stenstöv 210,261,306
stenstövbarrierer 210,213,215 222,230,306
St.Hans bål 270
storm 204-207,210,212,214,225 248,258,278,306,307
stormaktene 294
stormåse 260
storstreik Norge 221,237b, 238a,275
streik 191,200,226,237,238 254,275,283,286,287
streik uten varsel 254
streikebryterarbeide 200,215
streikebryterfond 215
strosseakkord 303
Styret 191,199,225,237,237a, 244,260,278,287,291
styrkeliste 182,192,222,262
stötte til brit. kullindustri 308a
stövdempning 209,211,306
stöveksplosjon- 211
stövdempning 209
stöveksplosjon 211
stövsikring 211
sundhetstilstand 230
surstoffapparater 181,183-185,187 191,205,210,235,306
Sveagruvan 247
Sveakol 217,222,269a,284,285
svenske arbeidere 248
Sydvaranger 248
sykehus 215,224,262,270,272,278
sykekasse 250
sykepleierske 215,277
sympatiskoft 257
syndikalister 248
Synfk. samorganisasjon 244
sysselmann 286,288,289,291,307
söle 307
söndagsarbeide 246,247
söndagshvile 211

T.

tang 240,283
tanker 276
tariff 205
taugbane 195,205,206,242,275, 279a,306
taugbaneakkord 213
kjöring 213
silo 242
tårnstillas 206
taushet på hovedkontoret 212
tester 257
telefon 206,225
Telefunken 307
telegramforkortelser 253
temperatur 207,209-212,215,245, 248,262,271,276
temperaturmåling i gruben 209
temperaturmaksimum 276
temperert sne 209
terra nullius 289
Thompson kjel 274
Thune kjel 274
time charter 244
tipp arrangement 240
tippstillas 211
totalforlis 270
transformatorrum gr. 2 229
trimming 246
trolley lokomotiv 243
Tromsö sykehus 275
trykkpröve 277
T.T. 276,292
turbin nr, 2 278
turbinrevisjon 277
turistskib 248,276,277,286,296
tverdalene, broer 214

tverslagbredde 258,261
tyske arbeidere 216,222,258
tårntopp 246

U.

U.B. 232,234,293
uheld løstetårn 275
ulykker 181,204,254,257,275
277
ulykkesforsikring 238d,200,227
243,257,271
undersøkelser 232,236
utblåser 189,190
utbytte 238
utearbeide 182,194,209,245
utsettelse 238a
utsikter 237b

V.

vann 183,221,225,254,209,275
277,306
" fuktak 277
" kjøring 245
" samling gr.1 186-188
" tank 213
" vaskelighater 215
varmegrader 206,246,276,306
varmerekord 276
vekterbeide 223,306
vekt 248
verkslege 209,211,225,230,260
277,306
Versailles-traktat 278,294
verktöy 215
vind 207,246
vindbremse 205
vindtrykk 211
vielse 205
vinkelstasjon 260
vinsj,elektr.dl.kai 222
vinter anleggsarbeide 204,215
arbeide 215,223,257,276
betingelser 286,305
forsyning 248,306,307
instruks 202,238d,251
kontrakt 277,302
kvarter 286
organisasjon 277
prosjekt 307
rapport 237-239
sjefer 201,216,225,227
238d,254,266
sjefshus 286
stab 201,254,310
styrke 226,238d,254,262
274,280,308,310

vinter storm 227
vær 222
sesong 227,238d,240,254
274,280
vognskyvere 280,283
vognbøre 239,282,303
voldgiftsdom 244,278
vådeskudd 243,273
vårsyke 213

W.

water tester,dionic 254
whisky 249,260
wigwam 214

Ö.

öl 266
Østbanestasjonen 275
Øvre flöts 306,308

Å.

åndedrett,kunstig,instruks 235
åpent vann 213,242,262,269
årsberetning 173,272,237,308
årsregnskap del II

P E R S O N N A V N .

A.

Abs, lege, Nespico 224, 277
Adler, montör, Robins 223, 240
Alewijnze, bestyrer, Nespico 276
Amundsen, Roald 259, 284, 293
Andersen, stuert 222
Andreassen, Hans, stuert 243
Ankarkrona, sv. admiral 248
Anker, Chr. 232
Anker, Johan 273, 309
Aubert, A., norsk sprengstoff 284
Aasebøe, kommunist 294
Aasgaard, Gunnar, ing. 200, 310

B.

Bay, Karl, dir. 186, 190, 197, 201, 223
225, 237 f.g., 269, 275
278, 285, 291, 307, 310
Bay, Jens sekr. del II
Bachofen, montör Oerlikon 235
Balchen, ernt, flyver 284
Barentz, Willem 292
Berkost, Lars, formann 204, 227, 285
Bassöe, Sysselmann 307
Betti, Kjalmar, dir. 224, 237 d Benjamin
Behrens, Fr. dir. 248
Berg, Ingvald, arb. 188
Berg, Paal, statsråd 286-297
Berg, Edv. Kontorsjef 218
Bergquist, O.A. hovedbokh. 194
Baumann, Joh. styret 237a
Bie, O.S., sdv. Nespico 226
Bing, Chr. O. kontorsjef 274, 280
Bird, journalist 284
Birrell, kutter 285
Bjerknes, Jacob, meteorolog 284
Björnsen, telegrafist 216
Björnsvik, Bodin, form., 285
Björnsvik, Edv. form. 285
Blom, marinekaptein 290
Bogar, Fin., kontor 201, 254
Bohnhardt, montör, Bleichert 228
Borch, kontor 198
Bredsdorff, ltn. 285
Brende, Karl revisor 137, 219, 248
Broch, Just, verkslege 225, 254, 273
Brown, Rudmose, prof, 286
Bruce, W.S., dr. 221
Brönstad, stiger 261
Burn-Murdoch, Scottish 276
Butenschön, banksjef 238a

C.

Calwagen, meteorolog 284
Campbell, Scottish 218, 276
Chitterbuck, N.Expl.co. 197
Christensen, Mens, kontor 238d
Congreve, major, Oxford 247
Conradi, Leif, kapt. 216
Cryer, montör, eng. 195

D.

Dahl, S.E. banksjef 237b, 284
Devold, Hallvard 284
Dietrichson, marinekapt. 284
Dietrichson, ing. Lewin 219
Doorne, ing. Scottish 236
Dornier-Wahl 284
Dresselhuys, dir. Nespico 234
243, 276, 288, 290, 297
Duborgh, banksjef 237a

E.

Edgar, bestyrer, Colas B. 214
Eger, O.H. dir. 237a, 273, 309
Eide, Eide, kapt. 270, 273
Ellsworth, flyver 285
Ekerold, ing. N.Kulf. 183
Enseth, O. smed 204, 209 f
Enkvist, K. stiger 181, 188, 190
Ericsson, riksdagsmann 248

F.

Falck, stiger 285
Fauske, tg. bestyrer 288, 297
299
Fernstrom, film 284
Feucht, mek. R.A. 285
Finess, H.P. stallmester 186
201, 214, 222, 246, 285
Fischel, mek. form. 204
Fladmark Berg. Komp. 270
Fleischer, verkslege 306, 310
Flood, E.A. ing. 201, 215, 223,
228, 229, 238 f
Foltmar, byråsjef 276, 290
Forsberg, arb. 188
Foss, Sig. ing. 190, 193, 200,
222, 226, 230, 238d, 247, 248
269, 278, 278, 279
Fotheringham, kutter 225
Frantzen, arb. 188
Frost, bestyrer, Colas B. 306
Fönhus, M. forfatter 235

G.

Gabrielsen, Hans, arb. 185, 186

G.

Gabrielsen, Hans, arb. 186, 185,
Getz, Alfred, prof. 176
Giertsen, H. marinekapt. 223
Gilson, K.L., ing. 194a, 261, 273
280, 290, 306
Gjelsten, E. kontor 254, 274, 280
Godal, tannlege 285
Gorski, ing. Bleichert 186, 195
219, 222, 235, 240
Gotheim, stiger 235
Gran, Tryggve 246
Granholm, B. dir. Sveagr. 217,
219
Green, mek. 284
Greiling, e. kjeleksp, 285
Gröndahl, Rolf, ing. 200, 219, 223
238d, 254, 273, 274
Gulbransson, O. tegner 292
[illegible]

H.

Hagerup, marinekapt. 235
Halvorsen, Thv. skibsreder 244
Hansen, Adolf, arb. 184
Hansen, Geo. disp. Kulf. 183, 238
Harbitz, Francis, prof. 174
Haröy, skipper 270
Haxton, kutter 225
Heesch, marineltn, 290
Heftye, tg. dir. 293
Heintz, prof. 286
Heje, banksjef 237a, 276
Heldahl, dir. Kulf. del II
Heldal, telegr. 290
Hermansen, marinekapt. 219, 223
285, 290
Hetland, skuespiller 276
Heyerdahl, J.P. adv. 273a
Hiorth, F. Kulf. 232
Hochlin, fangstmann 270
Hoel, Adolf 223, 277, 278
Hogendorp, Nespico 262
Holmsen, Sverre, ing. N.Spr. 221
Holmström, ing. Sveagr. 248
Hornemann, H.H. ing. 262
Hotz, montor, Oerlikon 195, 222
235, 277, 307
Huxley, Oxfordeksp. 222, 235

I.

Irgens, kapt. 275
Isachsen, Gunnar, major 219, 236
286
Iversen, Peder. arb. 188
Iversen, Thor, fiskerikons. 277
286, 288, 290, 291, 296

J.

Jacobsen. Birger, N.Expl. 193
198

J.

Jacobsen, Birger, N.Exp. 193, 198
Jacobsen, Halfdan, disp. 244, 273
Jakobsen, O.A. kapt. 215
Jelstrup, astronom 246
Jensen, mask. GH 279
Jensen, Birger, inf. kapt. 186, 219
Johansen, Halfdan, arb. 215
Johansen, Hedvin, arb. 208
Johansen, Ingvald, arb. 250, 272
Johannessen Th. m. mester 204, 285
Jourdain, Rev. Oxfordeksp. 247

K.

Kamstrup-Hegge, banksjef 238a
Karlson, montör, Robins 223, 243
Kjeve, marineltn. 290
Kjöde, Jacob, skibsreder 273, 275
309
Klingenberg, banksjef 237a
Kloumann, ark. N. Husb. 218
Knudsen, Aksel, arb. 194, 199
Knutsen, K. stiger 285
Koefoed, magister 277, 286
Koller, ing. 236
Kramer, skipper 226
Kristoffersen, Hans, arb. 275
Kristoffersen, Konrad, arb. 181
Krogh, Nils, arb. 181, 185
Kummeneie, ing. Kulf. 221
Kvello-Aune, formann 285

L.

Lage, Histein, kontor 201, 238d
280, 290
Lagervall, arb. 194
Langfjordnes, J.K. arb. 182
Larsen, montör, Siemens 222
Lassen, Edv. sysselmann 286-297
Leer, formann 204, 215, 227
Lehmkuhl, statsråd 238d, 273, 309
Lewin, A.S. ing. 236
Lie, Olaf, verkslege 201, 223, 230
Ligren, arb. 261
Limseth, verkslege 274, 275
Lind, Morten, gen. konsul 237a,
273, 309
Lindholm, J. ing. 278, 284, 310
Loeb, overing. Nespico 224
Lofthus, L. overstiger 183, 190
210, 259, 285
Longstaff, Oxfordekxp. 222, 235
Lorange, F.C. ing. 193
Lund, Iver, ORS, kontrollkom. 187
195, 219, 248, 277
Lund, John, form. 201-217, 286

Lundh, Carl, adv. styreformann 199, 237a
- 273, 309
Lundh, Chr. intend. 254, 271, 277
Lundh, Hanna, fru 277
Lyng, Ferd. ing. taugb. 195, 219
Lützow-Holm, marinekapt. 284
Löchstör, marineltn. 290

M.

Marstrander, H. ing. 183, 201, 235
Martens, banksjef 238b
Matheson, lege 284
Mathieson, Scott. Sp. 193, 218
276, 286
Meertens, Nespico 194, 219
Merckoll, Hans, bergmester 306
Mortenson, M. verkslege 280, 306
Mossige, telegr. GH 181
Mowinckel, statsminister 237a
292
Myhr, telegr. GH 181
Münster, bergmester 243
Möller, arb. 298

N.

Nickelsen, tg. dir. 293
Nielsen, Olaf, kontor 201, 238d
274, 290, 310
Nilson, Jonas. tbformann 193
238d, 285
Nilsen, Helge, arb. 181
Nordahl-Olsen, journ. 286
Nordgreen, skibsreder 286
Nygaard, Kristen, adv. 237a, 273
309
Nöis, Hilmar, fangstmann 204
212, 217

O.

Olsen, Ellert, arb. 240
Olsen, H. K. telegr. 243
Olsen, Örjan 279
Omdahl, RA. 285
Opsahl, marinelege 290
Orlig, fangstmann 270
Ottesen, Osc. kontor 201, 238d
294
Ottesen, Rolf kontor 201, 238d
294, 230

P.

Patten, prof. USA 286
Paul, ing. US BoM 183
Pedersen, John arb. 261
Pettersen, Olaf, el. form. 183, 204
227, 259, 285
Pettersen, Petter, verkst. f. 285
Plahte, V. banksjef 238b

R.

Rasmussen, Sig. post 275, 290
Reksten, förstander 223
Reynolds, N. Expl. 193, 196, 218
Riiber, bergmester 224
Riiser-Larsen, mar. kapt. 284
Rogne, Otto, telegr. 275, 289
Rudie, Sigurd, ing. 183, 191a, 194
222, 223, 230, 238d, 247, 248
269, 276, 279
Rugaas, Julian, stiger 183, 190
204, 285
Rygh, Per, adv. 284
Rönne, 284
Rönning, arb. 289

S.

Sandberg, banksjef 238b
Sandved, skibsreder 204
Schanche, S. skibsreder 236
Schibbye, ing. Norden 248
Schjödt, ing, 278
Schulte-Frohlinde, dir. 284
Schröder, Isefjord 193
Schultz, marinekapt. 285
Scott, Scottish 192, 236
Segrist, Oxfordeksp. 236
Selle, tannlege 278
Sidenwall, ing. sv. 248
Sidorov, prof. russ. 307
Shaw-Kennedy, aksjonær 275
Simonsen, stiger GH 273
Sindballe, prof. 278
Skinstad, A. tbformann 201
Skogstad, banksjef 238
Smith-Johannsen, ing. NY 186, 215
Solheim, ing. 285
Staxrud, Arve, kapt. 218
Steen, gross. styremedl. 237a, 309
Stein, kutter 225
Stenseth, stiger 261
Storaker, Sören, prest 280, 292
307, 310
Strandhaug, lokförer 282

Stuevold-Hansen,adv. 237a,224
Styhr,marineflyver 284
Svendsen,Hans,tg.,kontor 173,174
201,275,280
Svendsen,Ingvald,kapt. 217
Sverdrup,Edv.prof. 223,236
Sverdrup,Einar,ing. 248,254,274
275,280,285,290

T.

Tandberg,R. kontor 274,280-307
Terras,kutter 225
Tharaldsen,ildsfarligh.insp. 243
Thommessen,red. 293
Thompson,N.expl. 198
Thorkelsen,marineltn. 223,285,290
Thue,Claus,fangstmann 193
Thurin,Carla,sykepl. 277
Tillot,Nespico 204
Tjosaas,arb. 181
Tucker,Oxfordexp. 247
Tycho-Brahe 206

U.

Uksnöy,skiper 270

V.

Varming,ing. 204,217,224,306
Vestegaard,telegr. 238d,254,274
Vitlars-Dahl, adv. 284
Vister,J.L.,byggmester 223,235
Vogt,geolog 286

W.

Wahl,M.telegr.GH 181
Wedel-Jarlsberg,minister,288,292
294,295
Wennberg,lastesjef 269,274,289
Werenskiold,W.prof. 223
Westby,Arling,sekretær 194
Westby,Sigurd,overing. 181,183fg
199,201,208,216,217,223
236,243,250,252,254,262d
269,270,275,284,295,296
301,309
Wettre,gross. styremedl. 273
Wettstein,gen.konsul 248
Wiig,Alf,biskop 223

Y.

Ytteborg, GH. 232,234

Z.

Zinnmayer,mek. 284

Ö.

Örvig,skibsreder 270
Östenstad,T.prest 193,201
223,238d,254,273
Östergren,stuert 229
Øyen,eksp.sjef 286,288,290
293,295,296

AA

Aasebö,Carsten,red. 294
Aasgaard,Gunnar,ing 280,306

S K I B S N A V N.

A.

Acco 216,221
Ameland 246
Anjer 283
Argo 193
Autumn 183,193,221,235
Avance 226
Avenel 193,218

B.

Bellsund 215
Blomstersæl 221
Braganza 216,221,235,247

D.

Dagnyen 276,284,288

E.

Easonian 195,219

F.

Farm 219,223,235,277,285,286 289,290,295
Fidalgo 285
Fiskeren 284
Flint 269
Foca 1 226,236
Forsete 181,215,220,223,245 269,275,284,288,306
Franklin 221

G.

General San Martino 276
Gustav Vigeland 244,246,270,272

H.

Heemskeerk 224,276
Heimdal 285-293,295-297
Heimen 182
Hobarth 218
Hobby 278

I.

IngerElisabeth 248,284,286
Ingeren 275,277,284,286,307
Ingerto 275,284,289,296
Ingertre 284,307
Ingerfire 275
Ingunn 248
Irma 248,277,296
Isfjord 186,218

K.

Kaparika 221,226
Kull 286

L.

Laksen 270
Lenore 221,226

M.

Mars 270
Maud 259
Minerva 204
Modesta 275
Munin 269,307
München 286

N.

Nordpol 288,306,307

P.

Pasvik 221,284,308
Polarbjörn 193,199,218,222
Polarhavet 222

S.

Siglufjord 218
Sixtyfour 244
Sjöliv 285
Skald 275,288

T.

Tango 219
Terningen 193,214,222,235
Terschelling 226
Texel 278,284
Thorild 244,246,248
Torstein 247,269
Tovik 277,286,306

V.

Viking 218

Ö.

Örnen 196

S T E D S N A V N.

A.

Advent Bay 232,248,277,286 293
Agardh 226
Adventdalen 235,260
Advent Point 234
Akershus 293
Alaska 243
Alkhornet 205,212,220,235
Amerika 236
Australia 236
Aalesund 270

B.

Barentsburg 222,234,276,293
Bellsund 215,293
Bergen 222,270,278
Billen Bay 183
Björndalen 243
Björnöya 218,285,293
Blomsterdalen 193
K.Boheman 204,234
Braganza 181,207,216,276 284,291
Brandsfjord 222
Bruceton USA 161

C.

Calypso 194a,196,216
Coles Bay 214,226,232,288,293 306

D.

Danmark 294
Drammen 244,272

E.

Edge öya 226
England 236

F.

Fauske 261
Festningen 218,234
Finnesset 196,204,232
Forlandet 220,247,286,293
Fridtjofbreen 216
Fuglefjell 243
Feröyene 297

G.

de Geer dal 232
Gladdalen 215,258
Green Harbour,Gröndal 193,232 273,308
Grumant 211,284,291,306,307
Gryllefjord 200,201
Grönland 294
Gyttorp 221,235
Gåsöyene 221

H.

Hamburg 276
Hammerfest 199,248
Harstad 181,200,205,215,223 243,273,275,284
K.Heer 181,214
Hekla Havn 234
Heröyfallene 270
Hiorth-havn 288
Hornsund 220
Hotellnesset 193,221,279a, 284,296,306

I.

Ingöy 248
Isdammen 254
Isfjorden 216,233
Island 247,269,296

K.

Kings Bay 214,247,284,285,288 291,293
Kirkenes 220,275,287
Kristiania 191,221,236,240,243 272,275
Kristiansund 222

L.

Larvik 232
K.Linné 243,284
Lofoten 270
London 307
Longyear City 216,243,270,273 284,291,302
Low Sound 194

M.

C.Morton 216
Moskva 248

N.

Namdal 288
Namsos 248
Nationalteatret 293
Nauen 248
Newcastle 244
Nitedal 221
Nordenskiöld 195-260
Nord-Finland 276
Nordsjöen 270
Nordostlandet 285
Norge 293,297

O.

Oksenöy 270
Ona fyr 270
Oslo 278

P.

Pittsburg 235
Pyramiden 247

R.

Revnesset 284,286
Russelven 216
Russepyramiden 193,221
Röros 310

S.

Sassen Bay 212,232,235,260, 270,277,308
Schweiz 248
Skjæringen 221,277,287
Sovjetrusland 294,295
Spitsbergen 276,294,297
Stad 272
Starostin 220
Storfjorden 308
Svalbard 289,292,295,308a
Sveagruben 247,284,293,307
Sörkapp 194a,247

T.

Teistefjell 232
Telegrafodden 204
Tibet 222
Tract no. 1-4 232
Tromsö 244,278
Trondhjem 232,273
Tyskland 236

V.

Vannledningsdalen 275
Vardö 286,288

W.

Whales Bay 194a
Wijde Bay 226

E k s p l o s j o n i Grube 1, 3 januar 1920.

Den förste melding om ulykken var ved iltelegram fra grube-
kontoret 3 januar 1920 til Store Norskes hovedkontor, Kristiania:

"kl 2½ nat 3 januar i grube 1 eksplosjon årsaken til ekspo-
"sjonen ikke oppdaget stop hjelpearbeidet pågår og 13 lik
"frembragt yderligere 13 savnes og fryktes også være omkomne
"de 26 navn: Ingvald Berg Ditlev Didriksen Karl Enkvist
"Bernhard Flönæs Hilmar Hjærtöy Nils Forsberg Fridthjof
"Frantzen Nils Henriksen Peder Iversen Ole Josefsen Peder
" Larsen Hans Sedolfsen Eivind Hvam Alfred Josefsen Konrad
" Kristoffersen Nils Krogh Konrad Lauritsen Helge Nilsen
"Alfred Olsen William Olsen Karl Pedersen Mosti Peder
"Pedersen Karl Solbak- vi underretter pårörende herfra
"direkte stop vi foreslår at hovedkontoret offentliggjör
" i lokalaviser at ingen yderligere er forulykket end de
" om hvem der herfra er sendt underretning stop pårörende
"vil henvende seg hovedkontoret angående hjemsendelse eller
"begravelse her."

I dette telegram er oppgitt 23 navn. Följende 3 tilföyes:
Analius Agledahl Hans Gabrielsen Hilmar Steinheim.

Hovedkontoret telegraferte 7/1 til direktör Bay, New York,
hvor også overingeniör Westby og maskiningeniör Foss da
oppholdt seg:

" 3dje januar eksplosjon grube 1 hvorved 26 mann omkommet
" 2 skadet kun 6 uskadet og betydelig materiell skade for-
" voldt årsaken ennu uopklaret stop rumpillar to fire og
en helt skånet grubeheis med transformator og ledninger
" samt endel vogner ramponert bygninger ved grubeåpningen
" ruiner stop Intet kan uttales om kulkutterne og maskinene
" i gruben stopfremtrengen i hovedstollen stanset ved 10
" nord grunnet dårlig luft stop lufttilgangen til grube til-
"stoppet for kvelning brann stop deres nærvær fortiden
" upåkrevet skal telegrafere hvis hjemreise nödvendig."

5/1 kl. 21 fra grubekontoret til hovedkontoret:
"(efter at de 26 navn er gjentatt fortsettes:)
"umulig nu å konstatere hvor eksplosjonen begyndte den har
"antagelig gått gjennem hele gruben unntagen rumpillar 2 4
"og 1 grubeheis med transformator sandsynligvis ödelagt
"likeledes ledninger og endel vogner ramponert husene ved
"grubeåpningen ruiner hvad kullkuttere og maskiner i gruben
"angår kan nu intet sies stop alle familieboliger övre del
"av byen samt gamle barakker 1 6 og 8 (skal vel være 7?)
"römmet da man muligens kan frykte stenras fra grubeåpningen
"på grunn av brannen gruben stop her har i ca 10 dager været
"storm som fremdeles vedvarer."

6/1 kl. 16 fra grubekontoret til hovedkontoret:
"umulig nu å si når grube 1 kan befares og utbedrigsarbeider
"foretas stop vanskelig å beskjeftige alle arbeidere storm
"mörke og kulde også store hindringer stop i grube 2 er ar-
"beidet igang igjen og her vil bli beskjeftiget ca 40 mann
"stopav de 18 frembragte lik er 3 ennu ikke identifisert stop
"2 av likene funnet utenfor stenstollen fra hvis munding de
"er blit slynget stop../vi har trengt videre inn i gruben

"i 3 syd og 10 nord og frembragt ialt 18 lik luften er så
"dårlig at videre fremtrengen ikke kan foretas kan heller
"ikke vente å finne noen ilive stemningen i byen rolig men
"trist stop den materielle skade forholdsvis mindre omfang
"men brann oppstått i maskinhus for grubeheis og kraftled-
"ningstråder stop for å kvele [illegible] og slukke brannen er
"nu lufttilgangen til gruben stoppet igjen stop av de som
"befandt seg i gruben ved ulykken og som reddet seg ialt
"otte mann er to mann såret den ene Aksel Holand har fått
"en lettere rystelse den annen [illegible] Peder Frostmo et kom-
"plisert benbrudd stop fem av de reddede befandt seg i rum-
pillar to to mann i rumpillar fire og en mann ved grubeåp-
"ningen stop grubens fire hester drept forklaring anledning
"ulykken pågår."

8/1 kl. 16 fra grubekontoret:
"av de 18 lik som er nedbragt er alle med unntagelse av de
"2 som er slynget ut for stentippen sorte og forbrendte
"på ansikt og hender og efter doktor Lies utsagn må döden
"öyeblikkelig være inntrådt stop alle 18 lik er nu best
"mulig stelt og nedlagt i kiste stop som likhus benyttes
"barakke 9 stop vi har underrettet Spitsbergen Arbeiderfor-
"bund om at vi med förste båt vil få fornödent likutstyr."

Samme dag: "vanskelig nöyaktig angi hvormange arbeidet på
"de forskjellige arbeidsplasser da sandsynligvis vekslet
"under skiftet stop nöyaktigst mulig som följer 3 syd arbeidet
" ni mann hvorav funnet og frembragt i 10 nord arbeidet
"fire mannhvorav to frembragt her befandt seg også begge
"stigere hvorav Hvam frembragt i stenstollen befandt seg
"to mann begge funnet i stallen enmann frembragt i 16
"nordvest to mann begge savnet hovedstollen mellem maskin-
"hus grubehus (grubeheis?) og nr. 3 syd fem mann alle frem-
"bragti lampehus befandt seg sandsynligvis en mann som
" savnes stopaltialt seksogtyve mann hvorav atten frembragt
"og identifisert de otte forulykkede som det har været oss
"umulig å få frembragt er kolon Ingvald Berg,Karl Enkvist,
"Nils Forsberg,Fridthjof Frantzen,Hans Gabrielsen,Peder Iversen,
Nils Krogh.William Olsen."

10/1 hovedkontoret til grubekontoret:

"for deres orientering kolon styret har besluttet at foru-
"lykkedes månedlige trekk utbetales inntil förste juli
"forsåvidt trekken har været anvendt til hjemmeværende
"understöttelsesberettigede undersökelse herom pågår stop
"likeledes har styret avsatt et belöp til anvendelse
"efter nærmere undersökelse til avhjelp av mulig forhånden-
"værende nöd blandt de forulykkedes hjemmeværende familie stop
"såfremt det ansees hensiktsmessig kan styrets beslutning
"offentliggjöres."

12/1,av telegram til direktör Bay,New york:

"formentlig årsak stensprengning innerst i hovedstollen
"med påfölgende kullstöveksplosjoner i hovedstollen retning
"med virkning 16 nordvest i hele 10 nord 3 syd og stenstoll.
"eksplosjonens virkning på reddede i grube 1 dumpt smeld
"ledsaget av sterkt vinnpust der slukket lampene trykk for
"örene og store rökmasser stop inntrykk på folk grube 2
"sterkt lysglimt efterfulgt av sterkt drön og lufttrykk
"svære utströmmende rökmasse hvorpå elektriske lys slukkedes
"over hele dalen..da det fremdeles brenner i gruben beskjef-
"tiges folkene på andre arbeidsplasser hvorblandt 55 mann
" grube 2."

13/1-1920: fra grubekontoret:
" etpar telegrammer ankommet hit tyderbpå oppfatning
"Norge er at nogen av forulykkede blit innesperret stop dette
"ikke tilfelle stop vi kom ikke frem til alle a beids-
"plasser grunnet bedervet luft og intet levende kunde
"befinne seg innenfor.."

14/1 rapport i anledning av ulykken fra vintersjefen
ingeniör Rudie:
"jeg blev vekket ved at huset rystet og av en dump dirrende
"lydtenkte muligens det var bardunene på huset som sprang
" da det i flere dager hadderast storm,slog på lyset men
"dette blaffet bare og gikk så helt ut,styrtet lett påkledd
"ut og traff Jens Jensen som ropte at det var eksplosjon
"i grube 1.Han alarmerte legen.Jeg skyndte meg å få på
"flere klær og sprang oppovermot gruben. Folk begyndte å
"strömme ut av barakkene og skyndte seg oppover. Ved
"gruben lå alt i mörke.Mödte Frostmo som blev båret ned.
Ingeniör Marstrander hadde forfrosset seg og måtte forelö-
"big skynde seg ned.Jeg hadde stukket et lys i lommen
"og med dette undersöktes stigerrummet hvis vegger delvis
"stod efter mulige sårede og efter lamper.Jeg ropte ned-
"over fjellet til folk at de skulde få lökter og ulltepper
oppover og löp så sammen med stiger Rugaas sydover langs
"fjellsiden for å se om utslagene til dagen var åpne.Röken
"stod så tett ut av hovedstollen at vi måtte gå nedenfor
"muren for å komme frem.Hvorvidt stenstollen var åpne var
"i mörket ikke godt å bestemme da det var rast ved mundingen.
"Utslag til dagen ved 1 syd var ialfall ut mot dagen til-
"gjengelig.Dören var blåst ut og vi skyndte oss tilbake
for å få lökter som nu kom opp.Imidlertid var to mann med
"stiger Pettersen trengt imm gjennemstenstollen 1 syd og
"oppover hovedstollen til sporveksel ved rumpillar 4 og
"rumpillar 1.Her fandt de Holand som hadde reddet seg fra
"rumpillar 2 og bar ham ut stop at Holand var ilive
"skyldes efter min oppfatning den omstendighet at der
"ytterst gruben på grunn av stormen ute inntrådte en livlig
"værveksling,Denkolde friske luftström innover liggen
"hvor han lå (gjorde at)den ved eksplosjonen oppvarmede
"bedervede luft strök hovedsakelig over ham. Vi trengte
"nu flere inn i gruben og fandt i umiddelbar nærhet av
"stallen 3 lik hvorav jeg gjenkjendte Flönæs og Aglefahl.
"Senere fandets et lik i stallen.Kabelguttene lå litt lenger
"nede i hovedstollen ved vognsettet. Sammen med 3 mann gikk
"stiger Pettersen til 3 syd hvor han fandt 7 lik fra hans
"vidneuttalelse.Fra rumpillar fire strömmet tett rök ut
"og gjorde hovedstollen ovenfor dette punkt ufarbar og
"likene blev derfor satt inn til 1 syd.Da videre fremtrengen
"på grunn av luften nu var umulig og intet håb om å finne
"noen ilive blev vaktposter utsatt og vi gikk ned. E x-
pedisjon til utbringning av de fundne lik og muligens videre
"fremtrengen i gruben blev nu organisert,anorakker og
"petroleumslamper utdelt og under stiger Lofthus ledelse
"blev oppsendt med bårer og arbeidsredskaper. De blev gjort
oppmerksom på forsiktighetshensyn som måtte iakttas overfor
"dårlig luft og giftig gass. Kl. 2 em gikk ingeniör Marstran-
"der og formann Lund opp med folk for å bringe likene fra
"grubeåpningen og ned stop Efter at likene var nedbragt
"sammenkaldte jeg alle arbeidere og formenn i spisesalen
" og forklarte hvor langt redningsarbeidet var fremskreder
"og at vi efter min oppfatning ikke kunde ha håb om å finne
"noen ilive. Jeg henvendte meg til de som hadde været med
"oppe i gruben og de uttalte alle den samme mening stop

"Imidlertid lå der ved 3 syd igjen 3 lik og ved 1 syd et
"lik som Lofthus ikke hadde fått bragt ut.Jeg gikk da
"sammen med Marstrander stiger Rugaas og 8 mann som meldte
" seg opp og bar disse ut. Vi forsökte å trenge videre
"ned i 3 syd efter 2 mann som savnedes men luften var for
"dårlig,lamper sluknet.stopDa det var brann inne i gruben
"særlig i grubeheisrummet hvor selve kullgangen såes å være
"i brann og umulig å komme til og slukke,blev nu åpningenetil
"gruben på beste og hurtigste måte tettet for muligens kvele
"eller iallfall dempe ilden stop Årsaken til eksplosjonen
"er umulig å si begyndelsesstedet for samme vet vi heller
"ikke."
14/1 fra ingeniör Rudie:
" da en nöyere undersökelse av gruben m.h.t. fysiske og
"kjemiske virkningsresultater hittil ikke har kunnet foretas
"kan det ikke med bestemthet sies at det har været en ren
"kullstöveksplosjon.Jeg holder dog en medvirken av grubegass
"for helt usandsynlig.M.h.t.hvad som har bevirket innledningen
"av eksplosjonen kan kun fremsettes formodninger som igjen
"er basert på antagelser og erfaringer fra utenlandske kull-
"gruber.En eller flere sammenvirkende uheldige omstendigheter
"kan ha en kullstöveksplosjon tilfölge f.eks. at en spreng-
"stoffmengde eksploderer ved et uhell frittliggende og hvirv-
ler opp en stövsky som ved sprengstofflammen som i dette
"tilfelle er udekket bringes til eksplosjon.Denne eksplo-
"sjon kan så ved ny tilstrekkelig ophvirvling av kullstöv
"forplante seg.Andre uheldige omstendigheter ved skytning
"som f.eks. en utbåser hvor flammen slår ut i en på forhånd
" dannet stövsky kan tenkes å ha en eksplosjon tilfölge.
"Om noen av disse eller andre uheldige omstendigheter har
"foreligget er umulig å si."

21/1.Rapport fra grubeingeniören (Marstrander):

"klokken 1/33 presis natt til 3 januar for jeg opp av sengen
"uten egentlig vite hvorfor.Jeg hörte intet smell fölte ingen
"rystning av huset.Umiddelbart efterat jeg våknet ringtete-
"lefonen mitt signal og jeg blev da av stiger Rugaas fra
"grube 2 varslet gjennem telefonen at det var hendt ulykke
"grube 1.Jeg beordret stiger Rugaas ta med seg hele sin ar-
"beidsstyrke og möte ved grubeåpningen grube 1 så fort som
"på mulig måte gjörlig.Det var helt mörkt.Det elektriske lys
"ute. Umiddelbart efter telefonsamtalen med Rugaas kom
"Svendsen springende og underrettet meg om ulykken som han
"hadde hört grunnet eksplosjonssmellet.Jeg anmodet Svendsen
"alarmere sykehuset og doktoren samt sörge for flöyten i
"arbeidermessen blev satt i virksomhet.Jeg sprang inn igjen
"begyndte kle på meg men fikk atter telefonoppringning nu
"fra veier Frostmo der med stygt benbrudd stod under ruinene
"avstigerkontoret for pr. telefon underrette meg om ulykken.
"Telefonen var merkelig nokk uskadd.Fra Frostmo fikk jeg
"förste melding fra grube 1 om ulykken: at der hadde funnet
"sted eksplosjon og al bebyggelse ved hovedstollen og grube-
"åpningen var en eneste ruindynge og at neppe noget menneske
"uten ham var ilive og han trengte selv hårdt hjelp.Samtidig
"med at jeg snakket med Frostmo kom stiger Pettersen i for-
mannsmessens telefon.Jeg beordret ham hurtigst alarmere byen
"med flöyten i arbeidermessen og derefter varsle sykehuset
"og doktoren. Dernest fikk jeg ny beskjed av Frostmo at en
"mann antagelig Flönæs muligens var ilive i hovedstollens
ytterdel.Pettersen som endnu var i telefonen ba jeg hurtigst
"skaffe folk og gjöre alt som stod i menneskelig makt for å
"redde denne mann så skulde jeg selv komme öyeblikkelig til
"gruben.Jeg hadde da kun fått på meg skotöy benklær og jakke

"og sprang så fort jeg formådde oppover til gruben. Folk
"kom temmelig raskt ut og strömmet oppover til gruben.
"Kommet til gruben mötte jeg like ovenfor kullhuset Hansen
"og Berg som bar Frostmo som var skadet.Av disse tre fikk
"jeg ved hurtig samtale det inntrykk at det var utelukket
"finne mennesker ilive i gruben.Röken strömmet i store masser
"tykk og mörk ut av gruben og jeg så at husene omkring grube-
"åpningen var fullstendig ramlet sammen.Jeg anså det forab-
"solutt utelukket å utrette noget ganske alene oppe ved
"gruben.Desuten var jeg helt forfrossen efter springmarsjen
"opp grubebakken i den sterke blæst og 25 kuldegrader maktet
"knapt holde meg oppreist.Imidlertid var vintersjefen og
"endel av kontorpersonalet samt Rugaas med sine folk kommet
"til og de fleste av arbeiderne i byen på veien opp. Da
"jeg gikk ut fra at jeg i min daværende forfrosne tilstand
"intet kunde utrette fikk jeg vintersjefens tillatelse til
"å gå til sykehuset og avvente mulige reddede.Vintersjefen
"overtok med de tilkommende stigeres assistanse ledelsen av
"redningsarbeidet..På veien ned så jeg det kom mange folk
"til gruben og jeg beordret ca 25 av de nederste å snu og
"skaffe fra stallmesteren endel hester og sleder henunder
"grubebakken for å få fört eventuelle reddede og skadede
"til sykehuset.Andre fikk ordre om skaffe til gruben alt
"som var å oppdrive av lykter.Atter andre fikk ordre om å
"være behjelpelig med å bære ulltepper o.l. til gruben
"nödvendig redningsmateriell såsom bårer ulltepper pulker etc.
"blev av kontorsjef Bing skaffet til gruben med störste
"hurtighet.Jeg besörget fatt telefonvakthold ved grubetele-
"fonen og i formannsmessen.Medens jeg var på sykehuset blev
"först Frostmo bragt inn og en stund efter kom Holand.
"Flere skadede blev ikke bragt til sykehuset.Kl. ½8 om
morgenen gikk stiger Lofthus til gruben med en mindre ar-
"beidsstyrke for å undersöke gruben videre og bringe frem
"de omkomne.Der var da skaffet tilveie 35 petroleumssikker-
"hetslamper samt 5 store parafinlykter.Efter undersökelsen
"av gruben kunde man med sikkerhet gå ut fra det ikke var
"mulighet for at noen av de forulykkede i gruben kunde være
"ilive.Kl. 1 em gikk jeg med formann Lund til gruben medny
"arbeidsstyrke for å skaffe frem flere lik.De 9 som allerede
"var bragt frem til stenstollens åpning blev innpakket i
"tepper firet ned til byen i pulker. Lund og jeg gikk inn
"gjennem 1 syd for derfra å trenge inn til 3 syd og bringe
"ut de lik som lå igjen der.Luften var imidlertid nu så slett
"at vi efter å ha tilbakelagt ca 3/4 av veien måtte snu.Vi
"forsökte derefter trenge inn i det indre av gruben gjennem
"hovedstollen og kom så langt som til tverslag 7 dog uten å
"ha sett lik. Vi forsökte så forsere rumpiller 2-4 man komne
"dit strömmet der os så sterk rök imöte av vanddmap og gass-
"arter at vi ikke kunde se hånd for os. Der var sterk brann i
"heiserummet for hovedkabelen og i treverket der samt i led-
"ningsstollen og grubelageret. Vi oppgav derfor videre efter-
"forskningsarbeide for öyeblikket.Om eftermiddagen ca kl. ½5
"var jeg igjen i gruben sammen med vintersjefen og stiger
"Rugaas men en mindre arbeidsstyrke og gikk atter inn 3 syd
hvor vi fandt 3 lik som man visste skulde finnes der.Kristof-
"fersen var btagt til 1 syd i en vogn.De 4 lik blev båret ut.
"selv nu 15 timer efter ulykken var luften innerst i 3 syd
"så slett at lampene slukket og vi fölte oss uvel av dendårlige
"luft.Kl. ½8 lördag aften hadde vi ialt bragt ned 11 lik
"medens to lå igjen på stentippwn utenfor gruben.Samme aften
"hadde endel arbeidere på eget initiativ hentet ned de to
"på stentippen og hadde yderligere funnet og bragt ned likene
"av Pedersen og Larsen.Disse fandtes i fjellskråningen 150

"meter nede for stentippen hvor de hadde arbeidet. Dermed
"var 15 foulykkede bragt til byen som lik lördag aften.Da
"det kunde tenkes at brannen kunde bre seg langs kullflötsehs
"utgående i dagen og derved forårsake ras mot byen blev vinter-
"sjefen og jeg enige om å mure eller tette igjen alle tilganger
"til gruben slik at den sterke söndenvind som stod rett på
"de sydligste åpninger i gruben ikke skulde gi brannen næring.
"Kl. 7 söndag morgen mötte jeg i arbeidermessen og oppfordret
"frivillige til å melde seg til dette arbeide og gjorde opp-
"merksom på at abeidet var absolutt ufarlig. Det var imidlertid
"vanskelig å få tilstrekkelig mannskap da folkene var oppskaket.
"Ca. kl. 10 fm var det samlet så mange at det nyttet å gå
"til gruben..Litt over kl. 2 em var jeg sammen med Lofthus og
"Lund i gruben med 25 mann.Vi gikk 10 mann til 10 nord og
"tok ut 3 av de 6 lik vi fandt der.Vi arbeidet meget tungt
"grubnet rök utilstrekkelig og ubrukbar luft. Hengen 10 nord
"raste endnu mens vi var der. Jeg forsökte gå lenger inn
"hovedstollen innenfor tverslag 10 men måtte oppgi dette.
"Sågodtsom alle blev vi mere eller mindre syke og jeg fikk
"av lettforståelige grunner ingen til å være med meg inn
"igjen for å hente de gjenværende omkomne i 10 nord. Videre
"efterforskningsarbeide blev fra nu av innstillet og forbudt
"da arbeidet var farefuldt og ingen kunde ventes å bli funnet
"ilive.Brannen helt lokalisert til ledningsstollen grubela-
"geret og grubeheisrummet.Ulykkes årsak er det på nuværende
"tidspunkt ikke mulig å si. Jeg slutter meg helt til ingeniör
"Rudies uttalelseherom.Den eneste a beidsplass hvor der var
"folk i ulykkesöyeblikket og som vi ikke har sett endnu er
"16 nordvest"-

23/1 fra grubekontoret:::"brannen synes være avtatt efter
"tettning av utslag til dagenHar nu funnet og bragt ned liket
"av William Olsen som lå under ruinen av lampehuset.."

28/1 fra verkslegen doktor Olaf Lie:
"har ialt synet 19 omkomne...samtlige omkomne i frossen
"tilstand ved synsforretningen.Seksten omkomne funnet i
"selve gruben,sterk brannlukt av disse,klærne delvis forbrendt.
"flere omkomne inntar særegne stillinger kolon to således
"fektestilling,andre har armer superflekteret i albuen.hånd
"og fingerledd,enkelte underekstremitetene avbrukket eller
"böyet hofter og knær,fotledd extenderet stop en omkommen
"antydning til *alavache" stilling stop tre hadde hodet og
"ryggenböyet bakover i sterk opistotunus,enkelte viser
"vristetunus,enkelte viser vridninger av overkroppen i hofte-
"partiene.De ubedekkede partier kolon ansikt hals hender er
"mere eller mindre sterkt forbrendt helt kulsorte. Farven
"kan ikke avvaskes,lebene og partiet om neseborene som regel
"skorpelagt,også dekkede legemsdeler viser for flere vedkom-
"mende symptomer på forbrenning.Flere omkomne meget beskadigede,
en mangler hodet med unntagelse av en rest av os eccigitate
"en störsteparten av overextremitetene stopDer er konstatert
% flere luxationer,en rekke frakturer stop To omkomne blev
"funnet ca 95 meter utenfor og rett ned for stenstollen.Disse
"ikke forbrendt men viste svære fraktur og læsion av hjerne-
"og ansiktsparti stop forulykket synet 22 januar fandtes i
"ruinene av lagerhuset viste ingen forbrenningssymptomer
"derimot fraktur av bakhode og delvis knusning av brystkassen.
"Av de reddede innkom til sykehuset tre personer med lette
"forfrysninger av fingre, en viste respirasjonsbesvær frekvent
"uregelmessig puls.Han kom seg hurtig og blev utskrevet noen
"dager efter.En innkom med fractura crurisis complicata dextera
"stort knusningssår hvori stakk frem tibia og fibula stop på
"venstre crus et mindre knusningssår men ingen fractur stop

Av vidneavhörelser i tiden 3/1 til 8/1 skal her medtas enkelte uttalelser:
Henry Hansen og Erling Berg:"Begge arbeidet i RP 4 i det "nye rum mellem RP 4 og RP 2 da ulykken inntraff.Följte plut-"selig et höyt lufttrykk blev likesom fritt for luft,lå på "kne,men trykket var dog ikke så sterkt at vi blev kastet "overende,hörte intet smell,men merket et trykk for örene. "lampen sluknet og alle forsök med fyrstikker mislykkedes. "det blev fuldt av rök,gikk så ut for å se og fulgte railsen. "för vi kom så langt som til dobbeltsporet ved hovedstollen "hörte vi en mann rope efter lys fremfor oss.Antok det for "å være Flönæs (kullveier) efter stemmen.Vi tok også borti " ham men han bare sa: rör meg ikke,få tak i lys. Vi kunde "intet se.Hanlå litt overfor inngangen RP 1 og RP 4 på höyre "side når man går inn. Vi sprang så videre i tett rök og forsökte å holde pusten. Så först dagen ved smien.Kom ut i "ruinene ved hovedstollens munning,fandt Frostmo i stigerrummet "foran hvor Frostmo sat med brukket ben.Vi sprang innom stiger-"rummet for å få tak i lampe for muligens komme ham som vi "hadde forlatt i gruben tilhjelp.Overalt mörkt fandt ikke "lampen måtte så hjelpe Frostmo ned."-

Karl Volden og Otto Hansen Strömmen: "Begge arbeidet i RP2 "mellem dagen og rum 11.Strömmen lastet kull i vognen da "eksplosjonen inntraff.Begge var ca. 8 meter overfor stollen "RP 2.Eksplosjonen virket som et kraftig lufttrykk så de blev "tunghörte og följte det som de hadde fått dotter i örene. De "hörte intet smell,stöv blev hvirvlet opp men de merket da "ingen rök.Vidnene spurte det annet lag som arbeidet på pillar " 11 om det var hengen i rummet som faldt ned. I eksplosjons-"öyeblikket var Volden hos det annet lag for å låne bor. "Dette annel lag anga for Volden at de trodde det var ammuni-"sjonshuset som eksploderte.Volden trodde det var heng som "raste.Det annel lag holdt under eksplosjonen på å laste kull-"vogn. Volden snudde seg mot kullstuffen og den bor han skulde "låne da han följte trykket. Lampene slukket og det blev mörkt. "Volden hörte intet smell.De tendte igjen sine lamper som "brendte godt.Volden tok borret og gikk tilbake til sin arbeids-plass og begyndte å bore. Strömmen fortsatte lasting.Så kom "Nyfeldt Johansen som var kjört ut med den lastede vogn og sa "at de greidde ikke å gå ut om de fikk tusen kroner hver. "Johansen og hans kamerat hadde da været ute og alt så langt "som til nærmeste dobbeltspor.De gikk alle utover stollen den "vanlige vei og hadde til hensikt å nå spisestedet.Volden gikk "först men måtte snu.Ved 10-pillaren var röken så tykk at V. "ikke så railsen,dog kunde de se hverandres lamper såvidt. "Noen tanke om eksplosjon hadde V.ikke og hadde isåfall ikke " begyndt å arbeide igjen.Da de måtte snu for röken hadde de "som eneste utvei stollens utslag mot dagen.Utslaget var endel "gjenföket av sne men plass nok til å komme ut,hvorpå de straks "gikk ned fjellet ovenfor sykehuset. V. tror Holand som var "kjörer RP 2 var kjört helt ned med lastede vogner og skulde "da befunnet seg antagelig i bakken nær hovedstollen hvor han "stter de lastede sett."-

Jentoft Steffensen og Julian Rugaas:" S. arbeidet i grube 2 "og var den förste deroppe som merket ulykken.Var på vei ut "efter sprengstoff. Han var nesten kommet ut til dagåpningen "da han hörte et lite drönn (pyff) og så en voldsom lysflamme "som et skinn over hele dalen. ryktet först for eksplosjon i "barakken grube 2 men sprang så videre frem til grubeåpningen "og så at det var hendt noe i grube 1.Lysglimtet drönnet og "lufttrykket kom umiddelbart efter hinannen.-Derpå traff S. "Rugaas der kom ut til barakken ved grube 2.Man så store rök-"masser strömme ut fra grube 1. Det elektriske lys blaffet et

"par ganger,så blev det helt mörkt over leiren. S.merket et
"kolossalt trykk, dog ikke så sterkt at han följte trykk i
"örene.Det hele hörtes som det kom langt borte fra. Rugaas
"oppholdt seg i barakken ved grube 2 og sprang ut av den
"grunn at han hörte et svært smell som drönnet av et skudd.
"I dören mötte han Steffensen. De så veldige rökmasser strömme
"ut av grubeåpningen. R.sprang så inn i barakken og ringte
"opp ingeniör Marstrander og fortalte at det var gått galt i
" grube 1.Samtidig gir han S.ordre om å springe inn i gruben
"for å hente folk. Alle mann sprang så nedover fjellsiden
"over mot grube 1,da fjellheisen manglet kraft.Ingen tok
"lamper med da man fryktet for at de vilde slukke og fryse
"og håbet å få fat i lamper i grube 1.Kommet til grube 1 lette
"man först efter inngangen.Rugaas telefonerte og ba om å få
"oppsendt lys og tepper. Steffensen fikk en lysestump av
"ingeniör Rudie i stigerrummet,men ingen lamper fandtes.
"Derpå undersöktes ruinene i spisebarakken,lampehuset og smien
"o.s.v. da der var en mann som hadde lampe. Alle gikk nedenfor
"muren til lampehuset da röken stod for tett ut av åpningen
"til hovedstollen.Alle bygninger blev undersökt.Hovedstollen
"var blokert. Ingeniör Rudie og Rugaas fortsatte derefter
"til innslaget i fjellet som går ut fra 1 syd for muligens
"gjennem denne vei å trenge inn i gruben.Dören til innslaget
"var sprengt. De gikk da tilbake og så at der kom folk med
"lamper opp. Steffensenog Gunnar Hansen haddx i mellemtiden
"forsökt å trenge inn gjennem stenstollen men måtte returnere
"p.g.a. dårlig luft.Pettersen kom med karbidlampe og gikk
"sammen med Steffensen inn gjennem stenstollen til 1 syd og
"hovedstollen.Pettersen fortsatte inngjennem hovedstollen.
"S. blev oppmerksom på Holand ved å höre en ynkende lyd.
" S.sprang utover,traff Vassbotn og Utstrand.Disse hentet d/
"derpå Holand og bar ham ut og ned."-

Gunnar Hansen: "Sat endnu oppe og snakket med William Pettersen
"da han hörte det smallt et dumpt smell som av et skudd med
"stor overdekning og han tok stövlene på og sprang ut,så glimt
"nederst ved grubeåpningen og store masser av kullsort rök.
"Sprang inn og fikk mere klær på. Alarmerte doktoren,sprang
"oppover til gruben sammen med en hel del andre.Kom opp sam-
"tidig med vintersjefen. Underveis opp mötte han Frostmo mitt
"i bakken under transport nedover.Gikk senere innover til rum-
"mene i 3 syd sammen medVassbotn,Brændin,stiger Pettersen og
"William Pettersen.Så derinne 7 lik.Luften meget dårlig,fikk
"hodepine,det hamret i tinningene.Gikk opp söndag eftermiddag
"og var med inn i 10 nord. Blev da meget dårlig,sterk hodepine
"og banking i tinningene.Flere andre följte det også slik."-

Anton Hansen Brændin:"var i barakken da eksplosjonen inntraff.
"hörte et dumpt smell.Snakket med Wesselvold om at de trodde
"det var ammunisjonshuset som eksploderte. Stod opp og sprang
"til grube 1,gikk så inn i gruben sammen med ingeniör Rudie,
"stiger Pettersen og endel andre gjennem 1 syd og opp til pensen
"ved hovedstollen hvor 3 lik fandtes.Flönæs og AAGledahl lå
" like overfor stallen.-B. var med på å flytte likene innover
"mot 1 syd,gikk så innover mot 3 syd sammen med stiger Petter-
"sen,Vassbotn,Gunnar Hansen. Fandt der 7 lik,kjendte med en
"gang kutterkjörer Kristoffersen.Luften var dårlig og måtte
"komme ut.Blev matt i knærne og fikk banking i tinningene.
"Gikk så ned fra gruben.Oppover igjen söndag fm sammen med
"stiger Logthus og to andre,gikk inn gjennem hovedstollen og
"helt frem til bunnen av stoll 7 syd hvor de ventet å finne
"to mann men dxt viste seg at der hadde ingen været på arbeide
"ulykkesdagen.Gikk derfor til 10 nord.Luften var dårlig.Tre
"mann fandtes ved conveyor 2 og to mann fandtes lenger inne

skulde finnes

"ved conveyor 1. De som ~~fandtes~~ i 10 nord var stigerne Hvam
"og Enkvist samt de fire arbeidereHjærtöy,Didriksen,Frantzen
"og Forsberg. Gikk om eftermiddagen sammen med stiger Lofthus
"og 20 mann opp til gruben hvorefter Hvam,Didriksen Hjærtöy
"blev båret ut.Luften var meget dårlig og alle följte seg slappe.
"Det var helt umulig å klare å få flere ut.Det var likesom en
"stram lukt av forbrendt.Temperaturen var ikke höyere enn vanlig."

Charles Kjærem: ..."trodde det var lampehuset som var gått.
"gikk sammen med 2-3 andre opp fjellet inn til 1 syd efter å
"ha fått stearinlys av stiger Pettersen.De så en forulykket
"ved stallen,men lyset blåste ut og de måtte av den grunn snu.
"Gikk derefter ned.Var oppe med förste ekspedisjon lördag fm
"og bar ut 4 forulykkede fra 3 syd,fikk ikke plass til flere
" i vognen.Den förste som fandtes i 3 syd var Solbak som lå
"i sporet.Dernest kutterkjörer Kristoffersen som lå i utgangen
"av rum nr. 2 hodet mot stollen.Alle i forskjellige retninger.
"luften var lummer men virket ikke generende på Kjærem,man
"blev kanskje litt anpusten da man bar ut lik.De gikk ned ved
"tolvtiden.Var med stiger Lofthus söndag em. De fandt og drog
"kjensel på 4 i 10 nord.K. var ikke lenger enn der hvor de 4
"forulykkede lå. Didriksen og Hjærtöy lå mitt i sporet.Hvam
"lå ved heisen.Var med og bar ut disse 3,som blev kjört i
"vogn fra 10 nord til 1 syd...De tre forulykkede blev lagt på
"fjellheisen. Mandag var K. oppe ved gruben og firte ned likene
"på fjellheisen samt var med oå å tette igjen innslagene. Da
"innslaget RP 2 blev stengt,begyndte röken å sive ut hovedstollen.
"Ledningsstollen blev tettet mandag fm.Det brandt ikke med
"flamme men glödet,rök med bitter besk smak sivet ut mellem
"hengen og kullene ved grubeheisen."

Stiger Lind Lofthus: "kom til stenstollen i det öyeblikk Holand
"blev båret ut,gikk derpå inn i gruben sammen med endel andre
"og forsökte straks å rydde tilside endel vogner men klarte
"det ikke.Gikk innover ventilasjonsstollen inn 1 syd oppover
"til stallen og pensen hvor likene lå.En mann blev funnet i
"stallen,Agledahl og Flönæs blev funnet i hovedstollen. Ved
"vognsettet i hovedstollen lå 2 lik.Bar derefter Agledahl sam-
"men med Brændin ned til 1 syd. Traff derefter ingeniör Rudie
"og Rugaas og fortsattenedover hovedstollen sammen med John
"lund mens ingeniör Rudie og Rugaas gikk gjennem 1 syd og stiger
"Pettersen til 3 syd.Luften var imidlertid så dårlig i hoved-
"stollen at de ved tverslag 4 eller 5 måtte snu.De kjendte
"banking i tinningene og forstod at videre fremtrengen i hoved-
"stollen var helt umulig.Derpå blev vaktpost utenfor gryben
"utsatt og gikk ned til leiren ved spisetid kl. 6 fm. De gikk
"så oppover igjen kl. 0730 med 20 mann og tok da ut de 6 lik
"som var funnet i hovedstollen og 4 lik fra 3 syd,hvorav 1
"blev efterlatt i hovedstollen.Alle lik blev lagt i munningen
"av stenstollen. Kristoffersen blev funnet ved rum 2 RP 3 syd
"med hodet innover mot rummet. 3 lik blev funnet nærmere hoved-
"stollen.Alle lik lå i forskjellige retninger og stillinger.
"Josefsen fandtes rum 3. Mosti lå oppe i en vogn på hjörnet
"av stoll 3 syd og 7 syd strosse.Omtrent samme sted fandtes
"Helge Nilsen Konrad Lauritsen Nils Henriksen og Karl Solbak.
"Gikk ned til middag.Söndag kl 12 gikk Lofthus med ca 10 mann
"for å mure igjen inngangen til gruben.Lofthus med 3 mann gikk
"inn for å hente verktöyet og fandt da luften å være så bra
"at de trengte inn gjennem hovedstollen og videre gjennem
"stoll 7 syd til bunnen av denne hvor de ventet å finne 2 mann.
"Disse hadde imidlertid ikke været der ulykkesnatten.Luften var
"nogenlunde bra.Returnerte til hovedstollen gikk derfra opp
"stollen 10 nord.Lofthus gikk foran med 3 mann. Den förste som
"fandtes var Didriksen rett ut for heisen.Stiger Hvam lå fast-

"klemt tett innunder heisen,Hjærtöy i skinnegangen rett over-
"for Hvam.Overfor ham igjen lå Enkvist söndermaset i en vogn.
"I stollen tett under conveyor 1 lå Frantzen og Forsberg
"efter hinannen.Luften var nogenlunde bra,så man kunde til nöd
"gå der.De manglet bårer og gikk derfor ned..opp ved 2-tiden
"og tok ut 3 mann fra 10 nord men klarte ikke fåere.Om efter-
"middagen var luften meget dårligere.Samtlige fölte seg uvel.
"I löpet av söndagen var utslaget i 1 syd gamle innslagetved
"stenstollen gjentettet.Det brandt endnu i hovedstollen.

Axel Holand:"var på skift ulykkesnatten holdt på å kjöre ut
"kullvogner fra RP 2 rum 11 og lå som vanlig fremst oppe på
"vognen.Kommet ca 10 meter fra ennen av dobbeltsporet ved
"maskinstollen som går mellem RP 2 og 4 da han merket et
"plutselig sus og derpå et voldsomt trykk,så sterkt at vognene
"som på dette sted helt går av seg selv,blev stanset og hesten
"kastet mot vognen.Det blev med en gang helt mörkt og lampen
"forsvandt.Det hörtes som et brak forårsaket av ras.Förste
"tanke var at det var faldt sten ned og at hesten var ihjel-
"slått.Forsökte så med helt törre fyrstikker å finne lampen
"men det lykkedes ikke.Fyrstikker vilde ikke brenne.Hesten
"reiste seg derpå og H. hektet av kroken til vognen og håbet
"ved hestens hjelp å finne ut.Det var imidlertid ikke gått
"lang tid för hesten stanset og faldt overende.Da hesten
"stanset,skjönte H. at det först og fremst gjaldt å redde
"seg selv ut mot frisk luft.Han kom seg forbi hesten og gikk
"et kort stykke men faldt antagelig ca 60 meter fra hoved-
"stollen og kröp så videre.Forsökte å reise seg men greidde
" det ikke.Krabbet så langt som til pensen RP 1-2.Forsökte
"derpå krabbe videre langs skinnegangen men faldt ned på
"ansiktet.Hvorledes han derfra er kommet videre til hovedstollen
"er helt utenfor erindring. De reddede fra RP 4 har H. ikke
"snakket med i ulykkesöyeblikket eller like efter.Disse må
"være kommet ut för ham.Syntes höre stemmer men merket ikke
"at han blev tatt opp og båret ut.Sansene vendte ikke tilbake
"för han var kommet ut i frisk luft.å.. Stiger Enkvist hadde
"kort för ulykken været ham behjelpelig med å löfte på enav-
"sporet vogn og han hadde derefter gått inn gjennem hovedstollen.
"H.mente at hvis han ikke hadde ligget på vognen og holdt seg
"godt fast vilde han uten tvil været blåst langt avsted av det
"voldsomme lufttrykk."

Nattvakt Otelius Rindahl: "hadde netop været i potetkjelleren
"barakke 6 og såvidt kommet inn i spisesalen da han hörte
"et dumpt drön med sterk rystning.Kontrolluret var da presis
"½3.Så gjennem arbeidermessens vinduer en stor lue ut fra
"grube 1.Luen var så sterk at hele byen vat opplyst.Store rök-
"masser fra gruben...sprang så til sjefsmessen samtlige fa-
"miliemesser og sykehuset for å vekke."-

I styrets beretning om driftsåret 1919-1920:

"Natten til 3 januar 1920 overgikk der selskapet en större grubeulykke som for resten av driftsåret stanset enhver produksjon i grube 1.
Efter hvad der nu med sikkerhet har kunnet konstateres skyldtes grubeulykken en kullstöveksplosjon,antendt vedet mineskudd i en av grubens indre abeidsplasser. Ulykken kostet desværre 26 mennesker livet,hvorhos en mann blev alvorlig kvestet,forhåbentlig uten varig men. På grunn av en efter eksplosjone oppstått grubebrann i den ytterste ved grubeåpningen liggende del,kundeman först i sommer, da det blev tilgang på vann,trenge helt inn i gruben og få oversikt over den ved eksplosjonen forvoldte materielle skade.

Det viser seg at denne stort sett ikke er av alvorligere betydning og at det meste av grubemateriellet er fuldt brukbart,delvis efter noen reparasjon.
Såsnart meddelelsene om grubeulykken inntraff til selskapets kontor,blev almenheten gjennem avisene underrettet om forholdet,hvorhos de vidtlöftige tekegrafiske rapporter med fullstendig gjengivelse av de efter ulykken opptagne vidneforklaringer efterhvert som de innlöp er tilstillet Handels- og Industridepartementet.Efter samråd med dette blev alle tilgjengelige opplysninger forelagt dels den rettsmedisinske kommisjonsformann,professor Harbotz, og dels den på området spesielt sakkyndige,professor Getz,hvis uttalelser om grubeulykken og dens antageløge årsak derefter har været oversendt pressen til offentliggjörelse. De resultater, hvortil professor Getz er kommetmed hensyn til ulykkens anfagelige årsak,stemmer helt med hvad selskapets ingeniörer,efter å være trengt frem til det sted,hvor ulykken kan sees å være oppstått,har ment å kunne konstatere.
De ved grubeulykken forulykkede formenn og arbeidere var samtlige for selskapets regning forsikret for et belöp av kr. 5000.- hver, hvorhos selskapet på forskjellig måte har ydet de efterlatte stötte."-

7/4-1920. Endel data fra uttalelse av professor,dr.med. FRANCIS HARBITZ.

"De av dr. Lie beskrevne stillinger er uttrykk for at legemet efter döden, og muligens allerede i dödsöyeblikket,har været utsatt for en voldsom varmeinnvirkning (flammevirkning) med derav följende sammentrekkninger av de sterkeste muskelgrupper og stivnen i de forskjellige stillinger.
Dödsårsaken for de 16 (av dr. Lie synede) forulykkedes vedkommende antas först og fremst å være forbrenning på grunn av en flammevirkning med intens makt og vistnok medförende en meget hurtig inntredende og forsåvidt en lett död. Dog kommer også her i betraktning læsioner,såvel brudd som luxasjonet (d.v.s. deler av lemmene ute av ledd) som medvirkende årsak.Og det er å merke, at disse yttre læsioner endog bestod i at större deler av lemmene manglet, på en forulykket manglet endog hele hodet... Av særlig interesse er funnet av Enkvist som blev funnet liggende i vognen med knust eller avrevet hode.Formodentlig må dette også oppfattes som uttrykk for mekanisk virkning,et ved eksplosjonen oppstått veldig luft- eller gasstrykk,som har vært sterkt nok til å rive hodet av en mann mens kroppen,som lå i vognen (der tilsynelayendehar været hel) har været tilstrekkelig beskyttet,
Endnu et moment kommer her i betraktning.Dr. Lie opplyser, at 2 av de forulykkede viste en påfallende höyröd farve av lebene.Dette tyder på gassforgiftning,eventuelt kulloxydforgiftning som medvirkende dödsårsak,da blodets röde farve her er et av de viktigste tegn herpå og hud og slimhinder somfölge herav også blir höyröde.En postmortal farvning d.v.s.en farvning efter dödens inntreden ved henliggen i kulloxydholdig atmosfære kan nok tenkes...
De reddede som fremböd forgiftningssymptomer.Disse skildres som mere og mindre sterk hodepine og svimmelhet,kvalme, bankende fornemmelser i tinningene,matthet og slapphet,urolig hjerteaksjon...De innåndede gassarter skildres som stramme, så de skar ibrystet og den forulykkede snappet efter luften. e hadde ingenbestemt lukt,eller lukten skildres som "forbrendt" lugy,dog ikke så skarp og sviemde som efter et mineringsskudd,elleramminisjonsrök,snarere som av "Oppvarmet stenkullfernis" elleroppvarmet "skibsbekk".

"Mest utförlig skildrer Holand sin tilstand... merket sus og trykk,hörte et brak.Hesten faldt overende.Han selv også snart overende, måtte krype mot utgangen og frisk luft.Dette blev formodentlig hans redning,ti den bedervede luft,giftig, strök nu hovedsakelig over ham og den friske kolde luft som med stormen blæstes inn kom ham tilgode.Han tapte snart sine sanser,hörte og oppfattet såvidt at han var funnet av de andre og båret it... Hans tilstand (på sykehuset) skildres slik:ingen forbrenningssymptomer,ved full sans og samling, lett åndenöd,hurtig,noget uregelmessig puls,temperatur lett forhöyet.Kvalme og fikk rikelig brekkning,öynenes og nesens slimhinder irritert eller"etset".Disse sygdomssymptomer svandt i löpet av et par dager.Efter 3 uker alle forgiftningssymptomer borte.Det enestesom fandets av sykelig, var blott en almindelig engstelse,uopplagthet og nervösitet, symptomer som snart svandt,da han atter kom i arbeide igjen. Disse forgiftningssymptomer tyder på innånding av ved eksplosjonen frembragte gassarter, og da man in casu sikkerlig kan gå ut fra...at der foreligger kullstöveksplosjoner, hvorved erfaringsmessig dannes en gassblanding især bestående av kullsyre (CO_2) kulloxyd (CO),surstoff,kvelstoff,blandt hvilke gassarter det visselig er kulloxyden som vesentlig er den giftige faktor.Forgiftningsbilledet passer også til en lettere forgiftning hermed.
Også den lyseröde farvning av lebens slimhinde... kan tydes på i samme retning. et synes dog også som om gassblandingen har inneholdt visse irriterende gassarter,som har innvirket lokalt på slimhindene,muligens nitröse gassarter....
At forgiftningen skulde bero på en gassblanding frembragt ved dynamitt- eller carbonitteksplosjon -"dynamittröyk"- er usandsynlig, både efter eksplosjonens hele utvikling,dernæst p.g.a.de svære mengder av eksplosjonsgassarter som der utviklet seg, og endeleig fordi forgiftningsbilledet da vistnok hadde været et annet.Erfaringer fra ulykkestilfeller av denne art...viser at forgiftningsbilledet da er noe annet, samt at den gassblanding som i såfall dannes vistnok i det vesentlige består av kullsyre,kulloksyd,surstoff,kvelstoff, men desuten ofte av nitröse gassarter,og blandt disse gassarter synes det som om de sistnevnte (N_2 og NO) er de skadeligste.
Endelig blir spörsmålet om der foreligger holdepunkter for noen forgiftning med grubegass. Hertil er å bemerke at grubegass (Methan) i det vesentlige er ugiftig,mednindre den er tilstede i sådanne mengder at den...fortrenger luften, så der blir surstoffmangel,hvorefter kvelningssymptomer kunde ventes å ville inntrede.Noe sådant er ikke inntruffet efter de givne vidnesbyrd å dömme..
Hvad angår hovedeksplosjonens art må denne vistnok ansees for i det vesentlige å være en kullstöv-eksplosjon, forplantende seg som vanlig stötvis utover...
Men det som det videre vil bli spörsmål om er jo - hvad der fra först av har gitt stötet til denne kullstöv-eksplosjon - den primære årsak, om den er å söke i en eksplosjon av a) frittliggende sprengstoff eller b) betinget i en overladning av et borhul, en utblåser,, eller c) antendelse av grubegass,hvorved en flamme oppstår,kullstöv hvirvles opp og antennes og eksplosjon skjer,forplantende seg automatisk eftersom kullstövet opphvirvles og antennes. Hertil kan den medisinske bedömmelse av den hele ulykke ikke gi noe bidrag, navnlig ikke av den grunn at de forulykkede der sandsynligvis er årsak i ulykken er omkommet under den,endnu ikke fundne og undersökt. Det kunde jo nemlig tenkes,atstedet hvor likene finnes og den tilstand hvori de finnes kunde gi visse opplysninger

og holdepunkter for hvordan ulykkestilfellet fra först av oppstod d.v.s. dettes primære årsak.".

29/5-1920.Endel data fra uttalelse av professor Alfred Getz:

"Hovedinngangen til grube 1 ligger på vestsiden av Longyear Valley i en höyde av 230 m.o.h. i en særdeles bratt fjellskråning,så det er blitt nödvendig å anlegge en heis for å före varer og personer fra grubebyen opp til gruben. Heisen förer rett opp til mundingen av hovedstollen,hvor der er anlagt diverse grubebygninger som smie,lampehus,spisebarakke. Foruten ved hovedstollen står gruben i forbindelse med dagen gjennem följende åpninger:

Innslag 1 syd og stenstollen,henholdsvis 90 og 45 m syd for hovedstollen,ventilasjonsstollen,likeledes syd for samme, ledningsstollen,ca. 40 m nord for hovedstollen,hvorpå följer et par mindre dagåpninger til den eldre kulldrift og utslag for rumpillar I og II i fjellskråningen mot nord.
Hovedstollen går rett inn i vest-nordvestlig retning,ca. 650 m og er fulgt i en lengde av ca 550 m av ventilasjonsstollen som ligger ca. 20 m syd for denne. Mellem disse stoller og på siden av dem er kullaget vesentlig urört,kun gjennembrutt avtverslag for transport og ventilasjon. De viktigste av disse tverslag er mot syd: 1 syd, 3 syd, 7 syd,-mot nord:rumpillar 1,hvorfra forgrener seg: rumpillar 2,rumpillar 4, 10 nord og 16 nordvest,hvor der er drevet en ort i kull...

Der blev om natten efter middagspausen arbeidet med 9 mann ved 3 syd, 4 mann i rumpillar 2, 2 i rumpillar 4, 4 ved 10 nord og 2 ved 16 nordvest.Desforuten var der 2 stigere og 8 mann arbeidere omkring heisen og stallen ved hovedstollen, 1 kjörer i rumpillar2,1 i lampehuset og 1 i spisebarakken, da eksplosjonen foregikk.

Efter de opptatte forklaringer artet selve eksplosjonen seg således: der er ikke bemerket noget sterkt smell ved den, derimot betegnes lyden av den som dumpt drön eller dumpt smell,dump dirrende lyd.Flere har merket, at husene nede i byen har rystet.Derfter såes en voldsom lysflamme skyte ut av gruben efterfulgt av en större rökmasse. I dagen iakttar en av grubearbeiderne ved grube 2, som ligger en 1300 m i luftavstand over på den annen side av dalen,eksplosjonen, idet han straks för han kommer ut hörte et lite drön og ser derpå en voldsom lysflamme som skinnet over hele dalen. Han följte samtidig et sterkt lufttrykk og så derpå sammen med en kamerat svære rökmasser strömme ut av gruben.Dette lufttrykk var meget voldsomt,det har splintret eller lagt lampehuset i ruiner og ödelagt stigerrummet,således at veggene kun delvis står igjen.Desuten har det revet opp en mur mellem stenstollen og innslag 1 syd og dören i dette innslag har det blåst vekk.Inne i gruben er også de fleste maskiner blit mere eller mindre ramponert.Om trykket har man også beretninger fra de reddede i gruben,som dog ikke blev fuldt ut berört av det, da de arbeidet i den del av gruben,hvor eksplosjonsbölgen måtte ta en rettvinklet avvikning og fordele seg på et meget stort og sterkt avkjölet rum.Kjöreren i RP 2 merker således et så voldsomt trykk på vognen, at denne, som på det sted ellers går av seg selv,blev stanset og han mener at hesten blev kastet mot vognen og at han selv vilde være blitt blåst bort av vognen,dersom han ikke hadde ligget og holdt seg fast.

Til eksplosjonsulykken kom desuten,at der oppstod brann inne i gruben,som gjorde det umulig for redningsekspedisjonene å trenge langt nok inn i gruben og få bragt ut alle de omkomne. Av alle de arbeidende 34 mann er kun 8 reddet.Av de omkomne måtte man gr. grubebrannen la ligge igjen 7 i gruben.

Den her leverte beskrivelse av eksplosjonen, som er et sammendrag av de forklaringer som er opptatt oppe ved gruben og telegrafert hitned, viser de almindeligekriterier for en kullstöveksplosjon... den svære lysflamme, den voldsomt tykke röksky og det höye trykk, som skjönnes å ha været tilstede, såvel av de leverte forklaringer som av den ödeleggende virkning eksplosjonen har hatt på bygningene ved siden av hovedstollen...
Ennvidere har man en forklaring om at stövet på liggen i hovedstollen efter eksplosjonen var skarpt å ta i og syntes også å ha fått en lysere farve enn sedvanlig. Dette tyder jo på en forkoksning av kullstövet. Alle har under redningsarbeidet merket de giftige gassarter som har dannet seg efter eksplosjonen.

Årsaken til eksplosjonen.

For at kullstöv skal kunne antennes og virke eksplosivt, må det være hvirvlet opp i luften. Kullstövet må desforuten inneholde minst 10% flyktig brennstoff i forhold til fast kullstoff og askegehalten må ikke være höy.
Der hitsettes analyse av kull på forskjellige steder i gruben:

Pröve rå kull.	No. 1	No.3	No.4	No.5	No.6	No.7
Sted	7 s	RP 2	RP 1	Cv 2	Cv 1	RP 4
fuktighet total	2,14	2,81	3,60	2,62	2,26	2,02
kullsubstans	92,71	93.05	90.88	92.41	94.39	93.36
brennbar gass	36,75	37.00	37,79	38,33	33,19	36,98
aske	5,15	4,14	5,52	4,07	3,35	4.12

Av disse analyser fremgår det at kullene har mer enn rikelig nok flyktig brennstoff, og deres askegehalt er ikke for höy... Fuktigheten er også så liten at den heller ikke vil minske eksplosjonens effektivitet.
En annen betingelse... er at stövet er riktig fint, d.v.s. at deh overveiende del bör være mindre enn 0.063 mm (går gjennem sikt med 200 masker, som sement). Men det har også vist seg, at kullpartikler som er 10 ganger så store har kunnet gi næring til en eksplosjon, når den er satt igang. For at en kullstöveksplosjon skal initieres er det nödvendig, at der finnes opphvirvlet i luften et minimum av det fineste kullstöv og dette minimum er avhengig av den måte, hvorpå kullstövblandingen blir antent. Ved en åpen flamme er det nödvendig at kullstövskyene har en tetthet på omkring 200 g pr. m^3 luft. 40 g dynamitt kan tenne kullstövskyen når der kun finnes ca 45 g i kubikkmeteren, men i almindelighet behöves der dog en noe större tetthet på 70 g og når det er hvirvlende stöv, så er det ved eksplosjonen av 45 g dynamitt nok at der finnes fint kullstöv tilstede til en tetthet av ca. 100 g pr. kubm, idet dynamittelsplosjonen da yderligere vil hvirvle opp stövet og således frembringe kullstöveksplosjonen.
I de arbeidssteder, som kalles stövet, er tettheten ikke större enn noen gram pr. kub.meter og de stövskyer, som oppstår ved folkenes gang og vognenes sirkulasjon er likeledes altfor lette til å kunne bli tent på noen av disse måter. I det hele tatt er det utelukket, at tilstrekkelig tette stövskyer kan dannes uten under særegne omstendigheter, f.eks. ved at en vogn med kullstöv velter, hvilket kan skje ved linesprang på bremsebane, eller i skakr og selv når bare en vogn velter dannes der i almindelighet ikke en så tykk sky at der kan skje en antennelse, når der ikke er altfor stort drag i luften.
Jeg finner det derfor utelukket, at eksplosjonen skyldes bart lys.

En annen årsak til initiering av kullstöveksplosjon er grubegass CH_4, hvis eksplosjon meget lett hvirvler opp kullstövet og således snart gir den gunstige tetthet av stöv for en voldsom kullstöveksplosjon.Av grubegass er der hittil kun merket meget ringe spor i gruben,og man må vel anta at det er utelukket,at denne årsak kan ha været medvirkende... Vistnok kan det tenkes at et utbrudd av grubegass kan ha funnet sted i det innerste av orten 16 nordvest,hvor arbeidsstedet sandsynligvis vår i nærheten av den store forrykningsslet,som tidligere har været overskåret av orten 16 syd,og hvor der blev merket litt grubegass,men kun forbigående. Da sådanne forrykninger ofte er særlig gassrike, kan et gassutbrudd i ort NNV ikke være utenkelig.Mot en sådan antagelse taler den forholdsvis korte avstand fra dagen,som har gitt grubegasse en særdeles god anledning til å sive ut, ennvidere lagets p.g.a.forrykningen isolerte stilling,hvorved gass fra lengere inne i fjellet liggende lag ikke har kunnet bre seg til dette. Man må i det hele anta, at det lag hvorpågruben er anlagt er så langsomt gassgivende at der ikke kan danne seg farlige eksplosive blandinger av grubegass og luft. Mere sandsynlig er det, at det har været et skudd, som p.g.a. at det ikke har brutt og eksplosjonsgassene derved ikke er blitt avkjölt,har kunnet opphvirvle det på arbeidsstedetog i stoller i store mengder liggende kullstöv og således fremkalle den sterke kullstöveksplosjon.

Man må anta, at begyndelsespunktet for eksplosjonen har ligget nokså langt inne i gruben,enten ved konveyor 2 eller ved 16 NV, og det er rimeligst at eksplosjonen begyndte i 16 Nordvest.-De to mann som arbeidet det fortalte i spisepausen mellem 1 og ½2 om natten,at de hadde skutt to huller inne på sitt arbeidssted og de hadde et halvt hull igjen å bore.Når man tar i betraktning deres vei til arbeidsstedet, boringen og ladningen av hullet,så kan det passe svært godt, at skytningen av dette hull har gitt anledning til eksplosjonen,hvis det ikke har brukket ut,men været en såkaldt utblåser. Dette vil man sandsynligvis få rede på,når man kan komme inn i gruben.Det er ikke noget usedvanlig at sådanne utblåsere gir anledning til kullsyöveksplosjoner,således ved en kullstöveksplosjon i Zeche Neumühl i Bergrevier Duisburg 14/11-1916 og i Pennant Hill Colliery 22/10-1915 for , nevne et par eksempler, men det er jo ikke altid lett sikkert å konstatere årsaken,da den voldsomme eksplosjon ofte ödelegger utseendet av arbeidsstedet,således at man ikke kan få noget tydelig billede av hvorledes det har sett ut efter sprengningen.

Kullstöveksplosjonen er fulgt av en grubebrann,idet selve kullaget er blitt antent. Dette har vel sin grunn i den sterke söndenstorm spm hersket ved eksplosjonstiden og som bragte så meget frisk luft inn og således god næring for selve eksplosjonen,hvorved denstemperatur blev forhöyet og dens varighet forlenget.Det er denne kullbrann som har hindret at man har kunnet trenge inn i de fjerneste deler av gruben og således få en noget mere grunnet forklaring for årsaken til eksplosjonen." -

1/6-1920. Meddelelse til pressen fra Store Norske.

Fra Store Norske Spitsbergen Kulkompani har vi mottatt til offentliggjörelse nedenstående yttalelse av dr. med. professor Francis Harbitz av 7/4-1920 og professor Alfr.Getz av 29/5-1920.

Selskapet opplyser at deröyeblikkelig ulykken hadde funnet sted og overensstemmende med de instruksjoner vintersjefen har,blev opptatt vidtlöftige forklaringer av alle de personer som kunde gi nogen meddelelse om ulykken og dens forlöp samt dens antagelige årsak.Disse forklaringer er opptatt til protokolls, vedtatt og undertegnet av vidnerne.Efter selskapets anmodning tillot Handels- og Industridepartementet at samtlige forklaringer blev telegrafert in extenso til selskapet.Efterhvert som de telegrafiske rapporter og referater innlöp,er disse ordlydende blitt tilstillet Handelsdepartementet.

Da det var selskapet maktpåliggende å få en helt upartisk uttalelse om ulykkens antagelige årsak, har selskapet- fremdeles i overensstemmelse med Departementet - henvendt seg til den Rettsmedisinske Kommisjon samt den på dette område presumptivt mest sakkyndige videnskapsmann,professor Getz.

Den rettsmedisinske kommisjon, der som sådan ikke kunde uttale seg i saken,henviste selskapet til Kommisjonens formann,professor Harbitz,somefter å ha gjennemgått alt det materiell, der kunde være av medisinsk betydning,har avgitt sin uttalelse.- Prof.Getz har först i disse dager kunnet avslutte sine undersökelser og har overlevert selskapet sin betenkning i saken.

Idet selskapet har önsket å bringe disse uttalelser til almenhetens kunnskap,henleder det oppmerksomheten på, at uttalelsene fullt ut bekrefter den antagelse som allerede straksgjorde seg gjeldende blandt selskapets ingeniörer og bergmenn,nemlig at ulykken måtte ha sitt utspring innerst i gruben ved tverslag 16 nordvestog antagelig måtte skyldes en såkaldt "utblåser" og ikke grubegass,som tidligere ikke har været ~~XXXXXXXXXX~~ konstatert i gruben. En "utblåser" skulde normalt ikke forekomme og den kan praktisk talt kun skyldes et overladet skudd eller et skudd,hvortil der mot instrksjonene ikke har været forskriftsmessig forladning. En "utblåser"behöver i seg selv ikke å medföre kullstöveksplosjon,men det må antas atde efter arbeidernes forklaring straks för hvilen avfyrte 2 skuddkan ha hvirvlet tilstrekkelig kullstöv opp til å skape den farlige blanding, som derefter antentes av det tredje skudd.

Selskapet har i vinter hatt sin tekniske direktör, sin overingeniör og sin maskiningeniör over i Amerika,hvor de spesielt ved det store videnskabelig-tekniske institutt, Bureau of Mines i Pittsburg, har studert spörsmålet vedrörende grubeeksplosjoner ved instituttets eksperimentalgrube, hvor der til stadighet drives praktiske forsök med grubeeksplosjoner.-

\- - - - - - - - -

(Om overingeniörens besök ved Bureau of Mines eksperimentalgrube se s. 161-162.)

Ved eksplosjonen i grube 1 den 3 januar 1920 omkom:

1. Agledahl,A.S. f.86. HS. s.172
2. Berg,Ingvald f.94. 16NV.s 188.
3. Didriksen,Ditlef f.88. 10N. s.172
4. Enkvist,Karl,stiger, f.86. 10N. s.173.187.
5. Flönæs,Bernhard,kullveier, f.85. HS,s172.
6. Forsberg,Nils, f.99. 10N,s.173,183.
7. Frantzen,Fritjof, f.87. 10N,s.173 188.
8. Gabrielsen,Hans, f.1900. Str.35,s.186
9. Henriksen,Nils, f.1900. -"- s.172
10. Hjertöy,Hilmar, f.93. 10N. s.172.
11. Hvam,Eivind, stiger, f.90. 10N, s 172
12. Iversen,Peder, f.88. 16NV.s 188
13. Josefsen,Alfred, f.93. HS.
14. Josefsen,Ole, f.75. 3S,R3,s.172
15. Kristoffersen,Konrad, kutter, f.83. 3S.R2.s.172
16. Krogh,Nils, f.88. 3S.R3.s185
17. Larsen,Peder, f.92. nedenfor stentipp. s.168
18. Lauritzen,Konrad, f.93. 3S, s.172
19. Nilsen,Helge, f.93. 3S.s.172
20. Olsen,Alfred, f.91. H.S.
21. Olsen,William, f.99. Lampehus. s.169.
22. Pedersen,Karl Mosti, f.1900. 3S s.172
23. Pedersen,Peder, f.90. nedenfor stentipp. s.168.
24. Sedolfsen,Hans, f.95. HS.
25. Solbak,Karl, f.1901. 3S,s.172.
26. Steinheim,Hilmar, f.99. HS.

Av disse er följende fire begravet ved Longyearbyen:

Enkvist,Karl, stiger.
Kristoffersen,Konrad,kutter.
Krogh,Nils, grubearbeider.
Nilsen,Helge, grubearbeider.

De övrige blev sendt til Norge.

Sommeren 1920.

Programmet gjaldt först og fremst grube 1. Man måtte få dempet, eventuelt slukket brannen, så man kunde komme inn i grube, finde og bringe ut de syv omkomne, som man ikke hadde kunnet få ut i vinter, da gruben måtte stenges efter eksplosjonen 3/1.-Videre inspisere gruben, særlig 16 nordvest, og om mulig bringe på det rene årsaken til eksplosjonen. Endelig få ut alt brukbart materiell, som kunde overföres til grube 2.

Av byggearbeider var följende planlagt:

1. kullrenne fra grube 2 (retarding conveyor, bremserenne).
2. taugbane fra grube 2.
3. kraftstasjon med kulltilförsel og kjölevannsinntak.
4. lager 5.
5. to anleggsbrakker.
6. en 16-manns bolig og messe for Hotelnesset.
7. to 28-manns boliger i byen.
8. kraftledning til grube 2.
9. ekvipering av grube 2.
10. forberedelser for kai på Hotelnesset, og for kirkebygning.

Förste båt, "Forsete", gikk fra Harstad 27/4-1920 med overingeniör Westby og 5/6 arbeidere til Longyear City, endel arbeidere til Lewins felt i Green Harbour, og endel til den svenske grube i Brganza. I Longyear City ventet fullt passasjertall av overvintrere på å komme hjem. Arbeidsstokken måtte reduseres noe en tid inntil materialer til nyanleggene og utstyr for rydningsarbeidet i grube 1 kunde komme frem. De bestilte surstoffapparater, "Proto" kunde ikke bli levert tidsnok til å komme med förste båt.

"Forsete" kom til iskant ved Kapp Heer 3/5 kl. 17. Overingeniören gikk på ski inn til radiostasjonen i Green Harbour for å rapportere ankomsten. Utenfor odden var det sammenfrossen skruis med flak på 4-5 tommers tykkelse, med 2-3 tommers nyis mellem flakene. Innover Green Harbour solid vinteris. Telegrafpersonalet siste vinter var bestyrer Wahl med assistenter Mossige og Myhr. Lewins folk blev landsatt, likeså de svenske, da isen utenfor Bellsund var for tett til anlöp der.

Isen på Isfjorden lösnet endel snart, så "Forsete" kunde gå videre ut på natten til 5/5, og om formiddagen nådde skibet fats iskant ca. 1 km utenfor Hotelnesset, henimot Björndalen. Post, bagasje og proviant blev hentet av tre hestesleder, og efter middag kunde passasjerene gå innover til byen.

Stemningen i byen var alvorlig, da en av arbeiderne på kulltippen, Olaf Tjosaas, samme morgen var drept ved beröring av en strömförende ledning på kullageret.-Ulykken i grube 1 var likesom kommet på avstand. De omkomne var plasert i brakke 9, og skulde nu legges i sink-kister som forberedelse til overföringen til Norge. De fleste skal efter de pårörendes önske begraves i Norge. Stiger Karl Enkvist, kutterkjörer Konrad Kristoffersen og arbeiderne Nils Krogh og Helge Nilsen skal begraves ved Longyear City.

"Forsete" kunde p.g.a. isforholdene bare losse det nödvendigste og 8 mai kl. 23 blev det avgang med 94 passasjerer.

Neste dag,söndag 9/5 snevær.Brakkemann Johan K. Langfjordnes,f.1897, döde på sykehuset av hjernehinde-betendelse.

I grube 2 var meget og godt arbeide utfört i vinter på forsert oppfaring,som har gitt ca. 8000 tonn kull, tippet på grubebakken. Av utearbeide,som blev igangsatt for å beskjeftige folkene fra grube 1 kan nevnes innsprengnin g i brinken nær Skjæringen, for kjöttkjeller,en stoål på ca. 25 m. lengde.Kjelleren kom forövrig ikke i bruk, da man fandt det mere hensiktsmessig senere å lagre ferskkjött i i grube,hvor temperaturen et stykke fra dagen jo altid er under frysepunktet.- Det kan her nevnes, at denne måte å lagre kjöttet på viste seg udmerket en lang årrekke,men så viste det seg, at det trods kuldegradene, utviklet seg en slags mugg som "slog seg ned" overalt i kjöttlagerrummet- På kjöttet blev bare overflaten angrepet,men svært meget kjött måtte skjæres bort,så svinnprosenten blev stor.
I 1940 blev fryselager for kjött og fisk bygget nær lager 1 ved sjöen.Det blev ödelagt under krigen.Ny nytt,större fryseri og kjöllager for kjött og fisk blev bygget nær den gamle kraftstasjon efter krigen.-

17 mai. Det het seg som tidligere år, at "1ste mai tar vi fri,så arbeider vi til gjengjeld den 17ds."Kontoret meddelte derfor at skoft ikke vilde bli regnet den dag. Hvorefter grube 2 resonnerte som så:hvis det regnes skoft, vil vi arbeide, hvis det ikke regnes skoft,skofter vi.Og i grube 2 skoftet.Men de fleste av utearbeiderne var i fuldt arbeide. I anledning av dagen bevilgedes ekstraforpleining i alle messer, med bl. a. frukt og öl.Bayisen ligger nu til Hotelnesset.Hele sydöstre del av Isfjorden sett fra Advent Bay er drivisfyldt.Overingeniören "overtok regjeringen" den 18de mai.

23/5 pinsedag, vinterlig med minus 6 grader. Omkring 50 mann har meldt seg til hjemreise med annen båt,men de fleste vil gjerne ha löfte om plass igjen senere i sommer.

14/5 kon annen "Forsete" med 110 passasjerer, blandt dem ingeniör Flood, til iskant ved Hotelnesset.Litt vanskelig å komme iland over den oppsprukne isen, men i löpet av neste dag var alle passasjerer med bagasje kommet vel til byen.
26/5 var alle mann fordelt til sine arbeidsplasser,og sommerens arbeidsprogram kunde settes igang for fuldt: rydning av taugbanefundamentgruber,eftersyn av taugbanebukker og maskineri, forskaling på kryssningsstasjonen (Sentralen) dreneringsgröfter og fundamenter for nye kraftstasjon,klargjöring av tomt for nye lager 5,rydding på kulltippen,opprensking av tralleppor i Skjæringen,lossing og materialtransport.-Ingeniör Rudie gjör videre pröver med issprengning for råk. 35 kg aerolitt med elektrisk avfyring på 30 meters dyp ga et hull i isen på ca. 30 meters diameter. I mellemtiden blev "Forsete" sendt til Green Harbour med varer til telegrafen,men isen var for tett,skibet kom tilbake efter 4 timer. Råkarbeidet fortsatte med sprengning og saging, og om kvelden 31/5 kl. 19 kunde "Forsete" legge til kaien i Longyear City gjennem en råk på ca. 2 kilometer.
Dette er rekord for tidlig kajanlöp.
1/6 kom svenskenes "Heimen" inn efter varene til Green Harbour. Skibet har 18 passasjerer og varer til Braganza, har været 14 dager på veien, og har endnu ikke kunnet komme inn til Braganza.
Totalstyrken i Longyear City er nu 269,23 kvinner og 23 barn medregnet, dertil kommer 8 mann i Green Harbour.

Om kvelden kom "Foca" til Hotelnesset med kurs for Hiorthhavn. Men der stenger isen,så båten kom isteden til vår kai med Kulfeltenes nye disponent Geo.Hansen, som bl. a. meddelte, at Kulfelternes vintersjef,ingeniör Ekerold,skal slutte.
4/6 kan "Forsete" laste. Det er <u>förstelastedag i 1920.</u>
5/6 anlöp av Scottish Spitsbergens Syndicate's "Autumn" på vei inn til Billen Bay.
6/6 <u>vannkjöring</u> til "Forsete", som avgikk kl. 18 med 82 passasjerer,hvorblandt 6 fra Lewin og <u>3 blinnpassasjerer</u> i retur. Dette med blinnpassasjerer var en plage utover denne sommeren. Folk vilde gjerne til Longyear City, det var regnet for en god arbeidsplass. Og så forsökte noen som ikke fikk plass av kontoret i Harstad å snike seg ombord,og det lykkedes i mange tilfelle trods inngående kontroll ved avgangen.

Forelöbig kan intet gjöres med grube 1, för den av vintersjefen,ingeniör Rudie, foreslåtte trykkvannledning fra fjellet over grube 1 kan monteres, og snesmeltningen i höyden kommer igang. Surstoffapparatene av Proto-typen,som skal brukes ved åpningen av gruben, kom med annen"Forsete". Og förste Protokursus blev straks satt igang.Elever var ingeniörene Rudie og Marstrander,stigerne Lofthus og Rugaas, samt elektrikerformann Olaf Pettersen. Overingeniör Westby, som hadde satt seg inn i bruken av surstoffmasker ved Bureau of Mines i Pittsburgh,var instruktör. 12/6. Overingeniör og vintersjef diskutert fremgangsmåten ved åpningen av gruben.- Vi bygger sperremur over hovedstoll og ledningsstoll for å avgrense brannområdet,setter igang viften for å ventilere gruben innenfor sperremurene og derved få ut skadelig gass fra indre grube.Setter på rikelig vann for å dempe temperaturen,så det kan bli mulig å komme til med direkte spröyting, og inspeksjon. Inspisert fjellheisrum og grubeinngangene. Litt röklukt i heisrummet.Rök og meget varm luft strömmer utfra hovedstollen gjennem sprekker i plankeveggen (fra i vinter) ved hovedinngangen.I noe mindregrad fra ventilasjonsstollen.Likeså fra ledningsstollen, hvor steinen er meget varm. For planeringen for rörledningen fra fjellet over rum-pillar avdelingen er det fremdeles for meget sne, og i höyden er tiningen ikke begyndt endnu.Gikk helt opp på platået over pillarene,hvor stiger Lofthus påviste en nydannet sprekk,som gikk på dypet i bakken.Den så ut til å kunne svare til det utbyggede areal i rum-pillar, kanskje en följge av eksplosjonen. I en telegramrapport til hovedkontoret: "Ved grube 1 holder vi nu på med planering for rörledning så vi kan få tak i smeltevannet når det kommer.For fjellheisen opprigges en reservetransformator slik at vi om et par dager kan kommetil å bruke fjellheisen. En tid trenger vi til å trene opp Protomannskap. For det må nok ikke gå for fort.Det blir ikke videre vann til slangene heller så snart. Der er stadig rök å se skjönt ikke meget og ved hovedstoll og ledningsstoll er fjellet så hett, at en snekkelatt som kastes bortpå enkelt steder koker med det samme."
20/6.Regn,tining i full gang i dalen, og snart kommer vel vann i höyden også.Protokurs nr. 2 med fem utvalgte arbeidere,som er meget interesserte og vistnok setter pris på å få være med.Jegfikk som instruktör sande Mr. Paul's advarsel om å være forberedtpå overraskelser med maskeïannskapene.Da övelsestroppen kom tilbake til kontroll efter förste halvtimes treningstur i friluft med maskene i funksjon,var fire av karene litt rödsprengt og anstrengt å se på- som ventet. Men nr. 5 virket helt uanstrengt og hanforkynte stolt med det samme han hadde fått löst munnstykket, at det var fint og lett å puste. Da jeg pekte på, at

han ikke hadde neseklemmen på plass,fikk jeg det forblöffende svar:det blev jo så tungt å puste, at den klemmen tok han av.- Han får nokk nöye seg med å bli reservemann efter mere drill.

Adolf Hansen Andenes

En av dem som hadde bestått pröven,var senere med på slukningen i Rum-pillar 1,nödvendigvis med maske,og viste seg særdeles dyktig.Men han overrasket på en ny måte. Maskene hadde surstoffbeholdning for to timers bruk, og varigheten av beholdningen kunde avleses på en måler, som var festet til brystsiden av apparatet. Instruksen gikk meget bestemt ut på, at når måleren viste beholdning for 15 minutter,skulde apparatmannen straks komme seg ut av gruben, selv om veien ut var ganske kort. Alt gikk bra i flere skift, så jeg mente å kunne ta en tur ned til kontoret,mens spröytingen stod på. Da jeg kom tilbake til grubemundingen for å snakke med mannen,som nu skulde være kommet ut,-det var bare et par minutter igjen av tiden, var han endnu ikke kommet. Jeg fikk på en maske i en fart og gikk innover RP1. Der stod mannen ganske rolig med stråleröret. Jeg vinket ham med ut straks og viste på måleren hans, at den nesten stod på null. Om han hadde glemt instruksen om de "15"? Nei, han husket nokk det,men det gikk så fint nu,at det var skam å slutte så lenge det var surstoff igjen,det var jo ikke så langt ut! Vi blev enige om, at det var best å holde seg efter reglene, så ,så slapp i alle fall andre å ha besværet med å hente og dra ut en mann,som hadde besvimt eller kanskje ikke kom til å puste mer i det hele tatt.
22/6.Vann påsatt grube 1 inn ledningsstollen,först med slange og stråleröر,senere uten stråleröر,idet vi lar vannet strömme rett fra slangekoblingen inn i stollen,hvis munning er rast sammen.Det blev en voldsom damputvikling, med dampmasser også ut fra hovedstollen. Westby og Rudie tilstede. Vi lar vannet stå på hele natten.
23/6. Damputviklingen noe mindre,nesten intet fra hovedstollen.Kobler nu til nokk en slange,som strekkes til hovedstollen. Og nu står vannet på natt og dag, med skifting av innlöpssted nu og da.
3/7. Grubeviften satt igang kl. 12.- Utslaget fra RP2 åpnet.
5/7.Grubeviften har nu gått siden 3/7.Rök og (mest damp) ut fra RP1,trekken går inn RP2 Stanset viften kl. 11,15. Det blev mindretrekk ut hovedstollen.Rök siver ut fra heisrum og ventilasjonsstoll.Inngangen til stenstollen ryddiggjort og dör anbragt.Kl.14 gikk overingeniören og stiger Rugaas inn stenstollen til 1 Syd og derfra tilhöyre til ventilasjonsstollen.Så langt var det bra luft, men det hang et lite lag rök under hengen,der var fuktig kullstöv på veggene.Ikke antydning til opphetet luft.Længer inne mere rök, hvorfor det fikk være nokk med dette förste forsök.

Neste dag,6/7, blev surstoffapparatene tatt ibruk for alvor, förste gang.- Alvor d.v.s. i gruben i ukjendt atmosfere.Troppen var ingeniörene Westby og Marstrander med stiger Rugaas. Inn stenstollen. Der måtte vi klyve over en haug sammenkastede vogner,med den følge at overingeniören fikk så hurtig puls, at han måtte signalisere helomvending. Vel ute konstaterte verkslegen,som hadde önsket å være tilstede ved dette förste forsök, at pulsen var så rask, at jeg burde la Proto-apparatet være.- Det viste seg ved undersökelse av apparatet, at en glimmerventil hadde hengt seg opp,så surstofftilförselen var blit bremset. Med nytt apparat,

som virket normalt, blev også pulsen som den skulde være. Ved hovedstollen, som blev nådd gjennem 1 Syd, var det tykk rök, og det så ut til å komme ildskjær fra lagerrummet, ikke grubeheisrummet. Retur samme vei.

Efter inspesjon om eftermiddagen blev tvervegg oppsatt i 1 Syd ved ventilasjonsstollen, slik at luften fra viften böyer ut 1 Syd til hovedstollen, for å sikre opphold i hovedstollen innenfor brannstedet, uten bruk av surstoffapparat. Det kommer da frisk luft til varmen "innefra" riktignokk, men vi kan da angripe ilden direkte med strålerör innefra og "jage" ilden i hovedstollen utover. Og dermed gjöre det så meget enklere å bruke vannstrålen innover RP avdelingen. Det er der den værste varmen er. Det brenner knittrende med livlig flamme på begge sider av hovedstollen

8/7. Grubeingeniören melder, at det blir vanskeligheter med tverveggen i 1 Syd, da folkene benytter anledningen og forlanger kr. 50.- i tillegg for i det hele tatt å gå inn i gruben, enten det gjelder skift eller kortere jobber. De har sett, at overingeniör, grubeingeniör og stiger ikke hadde vanskeligheter med å gå inn til tverveggste et i 1 Syd, men folkene synes altså det kan være verd å pröve å få seg et ekstratillegg. De er jo ikke der bare for sportens skyld, så hvorfor ikke pröve.- Nu er det forhandlinger igang om ny overenskomst, så vi får nokk vente med det tillegget.

10/7. Westby, Marstrander og Rugaa i hovedstollen fra 1 Syd. Brannskjær fra lagerrummet, inne i ventilasjonsstoll til lageret. Viften igang. Luften bra.

12/7. De samme tre med surstoffmasker åpnet hovedstollen og begyndte direkte spröyting til slukning ag avkjöling kl. 1430.- En time senere gikk Westby og Marstrander inn å stenstollen ut 1 Syd til hovedstollen og fremover mot dagen, forbi stallen, hvor der lå et hestekadaver. Kunde skimte dagen gjennem röken, fremdeles brannskjær fra lageret. Adskillig ras nær hovedinngangen sperrer fremkomsten. Kullstuffen i brann på begge sider. Gikk innom kompressorrummet, hvor kompressoren syntes uskadt, likeså lufttrommelen, som imidlertid var kastet inn mot veggen.

13/7 samme tre fortsatt spröytingen i hovedstollen, nu uten masker. Mindre rök og mindre varme. Gikk gjennem et hull i veggen i fjellheisrummet til stenstollen, derfra til hovedstoll. Litt innenfor stenstollen var det röd varme i kullgangen, som Rugaas tok seg av med strålerøret. Arbeiderne vil fremdeles ikke være med på slukningsarbeidet uten femti kroner tillegg. De får da heller gå på dagsing plus 4 timer for rydding utenfor, det skal også gjöres.

14/7. Westby, Marstrander og Rugaas med masker inn 3 Syd. Rugaas fikk tydeligvis vanskeligheter med pusten og forsökte å få neseklemmen av, hvorpå overingeniören beordret alle ut. Rugaas hadde ikke kommet på, at han kunde bruke surstoffventilen. Det er nokk lett å glemme instruksjonen og instruksen, når luften blir "tung". Efter fornyet innskjerping av sikringsreglene drog trioen inn igjen, konstaterte at luften var god, og satte maskene ut av funksjon. Vi kunde nu gjöre det förste forsök på å se efter de savnede.

I rum 3 fra 3 Syd arbeidet Nils Krogh, og der fandt vi ham. Verkslegen hadde önsket å få anledning til å se hvorledes de omkomne lå, om vi fandt noen. Vi lot derfor Krogh bli liggende urört, til legen kunde komme. En av grubehestene, vår gamle, krakilske venn "Blakken" lå i 3 Syd med bena i været, mot vestre vegg.

Det skulde være en mann til, Hans Gabrielsen, i dette distrikt, men i denne omgang fandt vi ikke flere. Det var i alle fall tilfredsstillende å kunne konstatere, at Krogh ikke hadde været sperret inne. Han var tydeligvis faldt rett ned, död momentant på sin arbeidsplass.

Om eftermiddagen kl. 16, kom "Forsete" med direktör Bay, kontorsjef Edv. Bergh fra hovedkontoret, ingeniör Gorski og overmontör Bohnhardt fra Bleichert o.fl. Kaptein Jensen fra "T.T."
16/7. ny befaring i grube 1 av Westby, Marstrander og Rugaas. Også direktör Bay og kaptein Jensen fulgte med. Turen gikk inn hovedstollen forbi 3 Syd og videre henimot 6 Syd, hvor det står vann til halvveis opp på kullstuffen. Det er kjölevannet, som jo har stått på dagevis nu, og som delvis har tatt veien innover og nedover hovedstollen, som faller innover. Tilbake og ut 1 syd. Kunde nu se brannskjær fra FP1 Ledningsstollen er nu åpnet og her såes flammeblaff på to steder.

21/7. Westby og Rugaas med 5 bærere i 3 Syd
17/7. Grube 1: murer i fjellheisrum, rydder åpningen for ventilasjonsstollen, rydder i ammunisjonsrum.
18/7 söndag kom d/s "Isfjord" med ingeniör Herman Smith-Johannsen vår reiseförer i USA.
19/7 og 20/7 forhandlingsmöter. Selskapets nye lastebil er ankommet og blev kjört av direktören, som nylig har fått sitt sertifikat, fra kaien til byen, men gled ut i en glatt skråning nedenfor kontoret. Stallmesteren (Finess) har været meget skeptisk m.h.t. den slags kjöregreier, mener at transporten her uten veier bare kan klares med hester, særlig når det blir vinterföre med sneskavler. Samme stallmester kom nu med hest og talje og dreg bilen opp på veien igjen, og proklamerte: "Jeg sa det, det må hestkraft til." Han forandret mening senere, da bilen, en "Four, Wheel-Drive", viste seg å kunne komme frem med god last også utenfor veiene.
21/7. Westby og Rugaas til grube 1, 3 Syd med 5 bærere i håb om også å finne Hans Gabrielsen. Direktör Bay og verkslege Lie medfulgte. Turen gikk först til rum 3 i 3 Syd, hvor legen synet Nils Krogh, som lå nesegrus i "naturlig" stilling, som om han hadde faldt rett ned, da eksplosjonen traff ham. Han hadde et sår i venstre tinning, sviemerker i håret, men ikke på klærne. Rugaas med bærerne fikk beskjed om å bringe Krogh ut, mens de övrige gikk först ut i tverslaget (3 Syd) og ventet.
-Langt om lenge kom bærerlaget ut, men uten båre. De hadde funnet ut, at det var best at legen var med, når de skulde plasere liket på båren. Legen kviet seg for den lange gangen inn til stuffen, han var jo ikke vant til de lave gangene, hvorpå overingeniören fulgte bærerne inn igjen. Han behövet ikke å si noe eller gi noen ordre, Det var bare om å gjöre for bærerne å ha en overordnet med seg, det virket kanskje som en beroligende stötte-. Og overingeniören dannet baktroppen ut igjen, efter bårelaget.

Så blev de övrige rum i 3 Syd avsökt, uten resultat. Tilslutt fandt vi Hans Gabrielsen inne på langstrossen 3-7 Syd. Der lå han med en arm på indre skinnestreng ikke mange meter fra tverslaget, 3 Syd. Hodet med ansiktet ned, bakhodet innslått, svidd i håret, ellers i "naturlig" stilling, med knærne litt opptrukket. Det var sårt å se igjen vakre unggutten, altid så smilende og kjapp, tyve år gammel. Han var også helt tydelig drept momentant, hadde fått eksplosjonstrykket, som kom opp langstrossenfra 7 Syd, i ryggen. Så var eksplosjonen forplantet inn i rummene langs 3 Syd helt tilbunds, til Krogh, som var merket av flamme og rök. Men der var ikke et redskap slengt mot veggen, og Krogh hadde som nevnt faldt rett ned, vel uten å ha været bevisst om hvad som hendte. Samme kveld blev de to lik fört ned til likhuset inne i dalen, hvor dr. Lie holdt liksyn.
24/7. Inspisert grube 1 med Bay og Rugaas. Inn hovedstollen til 6 Nord, hvor stanset av vannansamling i hovedstollen, tilfrosset med tykkelse ca. 1 tomme.-Inn 6 Nord til ventilasjonsstollen, hvor alt er utdrevet og gjenrast. Tilbake hovedstollen til 3 Syd, inn denne til langstrossen ned denne og ut 7 Syd til hoved-

stollen,hvor det ikke var vann,men hvor luften var tung. På langstrossen gikk trekken fra 7 til 3 med bra luft. Derefter ut igjen 3 Syd til hovedstoll og RP1,hvor vi under röklaget, som stod under hengen kom inn til Rum 1 i RP1.Pillarene på höyre side såes i brann antagelig inn til rum 3 eller 4. Desuten var spissen av kullaget mot RP2 i brann.Ut igjen til hovedstollen,hvorfra Westby og Rugaas gikk inn i heisrummet (for grubeheisen) hvor det var flammeild tilvenstre og glöde-ild inne i ledningsstollen. Forbereder direkte spröyting her.
26/7. Westby og Rugaas inspisert grube 1.Utsjaktning i heisrum, rydding ved hovedstollmunning for å kunne få pumpe innover til 6 Nord. Viften igang. Meget rök; tykk rök fra RP1 så vi kom ikke inn der.
28/7. inspisert bl.a. heismaskinrummet,hvor grubeheisen nokt er begravet i stein fra hengen,men tilsynelatende uskadt. Transformatoren synes vel uskadt, men heten har antagelig ödelagt viklingene.Skraper sammen rör for pumpeverk fra 6 nord. Om eftermiddagen var også Bay med og så på ammunisjonsrum,sten-stollåpning,transformatorrum og fjellheisrummet.Her var jern-bjelkene i taket tilrimet.
29/7.inspisert i RP1 hvor stiger Rugaas og en hjelper bruker vannslangen, med surstoffmasker. Det går bra.Temperaturen er meget höy,men det går lett, nesten kjölig å puste med maskene. Pumpen ved 6 Nord er klar til pröve,men vi må ha flere rör.
29/7 som igår.
30/7. Vi pröver å få kjört viften i grube 1 med höyere omdrei-ningstall.Rydder videre i hovedstoll. Flytter en liten vifte fra grube 2 til grube 1 for å skaffe luft til RP 1-2 innenfor brannstedet,såfår vi se om der kan arbeides uten masker
31/7 må fortsatt bruke surstoffmaskene i grube 1.

Om eftermiddagen,kl.1730 begravelse. To flag ved inngangen til gravplassen. Friske mosetuer på hjörnepillarene,det nær-meste vi kan komme til blomster. Men vi hadde fått opp blomster til kistene. Pastor Östenstad forrettet i ~~NN~~ samarie. De som blev stedt til hvile var:

1. Nils Krogh fra eksplosjonen 3/1.
2. Helge Nilsen " "
3. Konrad Kristoffersen " "
4. Johan Langfjordnes död 9/5,hjernebetendelse.

Sangforeningen sang. Vakkert,stille vær, med meget elvesus.- Det var meget höytidelig.-
1/8.söndag.
2/8. Grube 1.Rugaas driver slukning videre.
4/8. Ingen flamme i RP 1 og 2.Derimot i kabelstollen på 2 steder.
5/8.Inspisert grube 1.Igjen flamme i RP2. Inn til 6 Syd. Litt rök ut fra 2 Nord,hvor kompressoren står.Ellers klar luft i hovedstollen.
7/8. inspisert grube 1. spröytning og utsjaktning RP1.Flamme tilvenstre i ledningsstollen.Grubehest "Rauen" som lå i hoved-stollen litt utenfor stallinngangen, tatt ut.
De följende dager vrövl med forhandlingskomiteen.Herom mere annetsteds.
12/8. Vi gir opp tanken på å pumpe ut vannet i hovedstollen,og bygger i stedet "löpebro" over vannet som rekker fra omkring 6 nord til 9 nord.Om eftermiddagen fulgte Bay, orsakförer Iver Lund (medlem av kontrollkomiteen) og revisor Karl Brende med i både grube 1 og grube 2.
14/8. Overingeniören med stiger Rugaas og fem mann bærere inn hovedstollen over löpebroen, med tre bårer,til og opp 10 Nord, hvor vi kunde vente å finne tre av de omkomne. I 10 nord var det gått svære ras fra hengen. Vi klöv over og frem til heisen, Her fandtes liket av stiger Karl Enkvist, meget maltraktert,i en vogn.En arm, et ben og, såvidt vi kunde se, hodet, manglet.

Alle mann til leting,og efter en tid kom Rugaas med armen. Benet fandt Westby oppe i en kullvogn på toppen av en haug vogner,som var slengt sammen ved eksplosjonen,en "spredning" som var ufattelig.

Lenger inne i tverslaget lå Nils Forsberg og Fridtjof Frantzen,begge nesegrus.Den ene med et ben trukket opp under seg,den annen helt utstrakt.Begge var ellers hele,og begge så ut til å ha faldt rett ned der de befandt seg,da eksplosjonen kom.Her innerst i tverslaget var ingenting rasert,det så ut som eksplosjonsbölgen hadde mistet kraften helt. Alle tre lik blev båret ut,men först var der endel diskusjon.Vi hörte det faldt sten fra hengen ned i raset med korte mellemrum, og bærerne blev stadig mere nervöse.Vi skulde jo helst hatt med oss Enkvists hode,men bærerne insisterte på å komme ut "för det blev flere lik".-Westby og Rugaas blev da enige om å gå inn igjen senere og lete efter det manglende hode, og så gikk toget ut og kom pent over raset,uten at noen fikk sten over seg,langsomt videre til hovedstollen. Der gikk folkene forsiktig gjennem vannet og skjöv bårene frem over löpebroen. Det var så stille i den döde gruben.Det blinket i vannet fra de svingende håndlampene,men det var som både lyd og lys blev oppsuget av veggene i den svarte stollen.En scene fra underverdenen,som få opplever maken til, og en stemning,som ingen av oss ,som var med, vil glemme. Ekspedisjonen tok vel tre timer (11-14).

Heisen i 10 N syntes uskadt,likeså motoren, mens controller og motstand var revet istykker. Conveyorhode 2 og motoren var slengt inn over strossen.Eksplosjonen hadde gått fra hovedstollen innover 10 N,intet tydet på at den kunde være oppstaått her.

15/8 holdt dr. Lie liksyn over der tre omkomne fra 10 N. Det viste seg, at stiger Enkvist hadde fått böyet hodet fremover "dobbelt" og slått helt inn i brystkassen,noe helt usandsynlig.Men hoder var der,og det blev altså ikke nödvendig med noen ny letetur i 10 N, og overingeniör og stiger,som begge var tilstede ved liksynet,vekslet et forstående,lettelsens blikk.-Vi hadde nu funnet og fått frem fem av de savnede syv.

16/8 ny ekspedisjon inn hovedstollen for om mulig å komme frem til 16 NV,hvor vi kunde vente å finne de siste to omkomne. Det gikk inn over löpebroen mellem tverslag 6 og 9 igjen. Innenfor 10 N var det tört et stykke omtrent frem til tverslag 11. Derfra til 14 var det vann igjen,men her tilfrosset. Westby og Rugaas drog utpå.Isen brast under dem til de nådde henimot tverslag 14.Derfra bar isen,og de klöv opp på den fra en vanndybde av vel en meter.Innenfor der var hovedstollen igjen törr. Direktör Bay kom nu efter, og alle tre fortsatte til og opp tverslag 16 NV. Der var også folk med bårer med, men de fikk vente ved vannkanten forelöbig.Efter en kort undersökelse fandtes,som ventet, to omkomne, den ene ca. 24 skritt fra hovedstollen , i 16 NV,den annen lenger inne i 16 NV. 17/8 gikk Westby og Rugaas med fire bærere igjen inn til 16 NV. En nærmere undersökelse blev nu foretatt,se herom overingeniörens rapport av 17/8 nedenfor. De to lik blev nu bragt ut,over vogner i tverslaget,over isen fra 14 til iskanten,gjennem vannet,og videre over löpebroen fra tverslag9 til 6, og forelöbig til tverslag 4,da det var for liten plass i likhuset.Det var Ingvald Berg og Peder Iversen som nu var ~~kommet~~ bragt ut, og nu var vi kanskje kommet nær lösningen på gåten om hvorledes eksplosjonen var oppstått.-

Ved undersökelsen notertes bl.a.:Förste lik lå i 16 NV 21 meter fra hovedstollen,med hodet og höyre arm innover karmen i en grubevogn,resten av kroppen utenfor.Det kunde se ut som mannen hadde stått der og lenet seg over vognkarmen,mens han

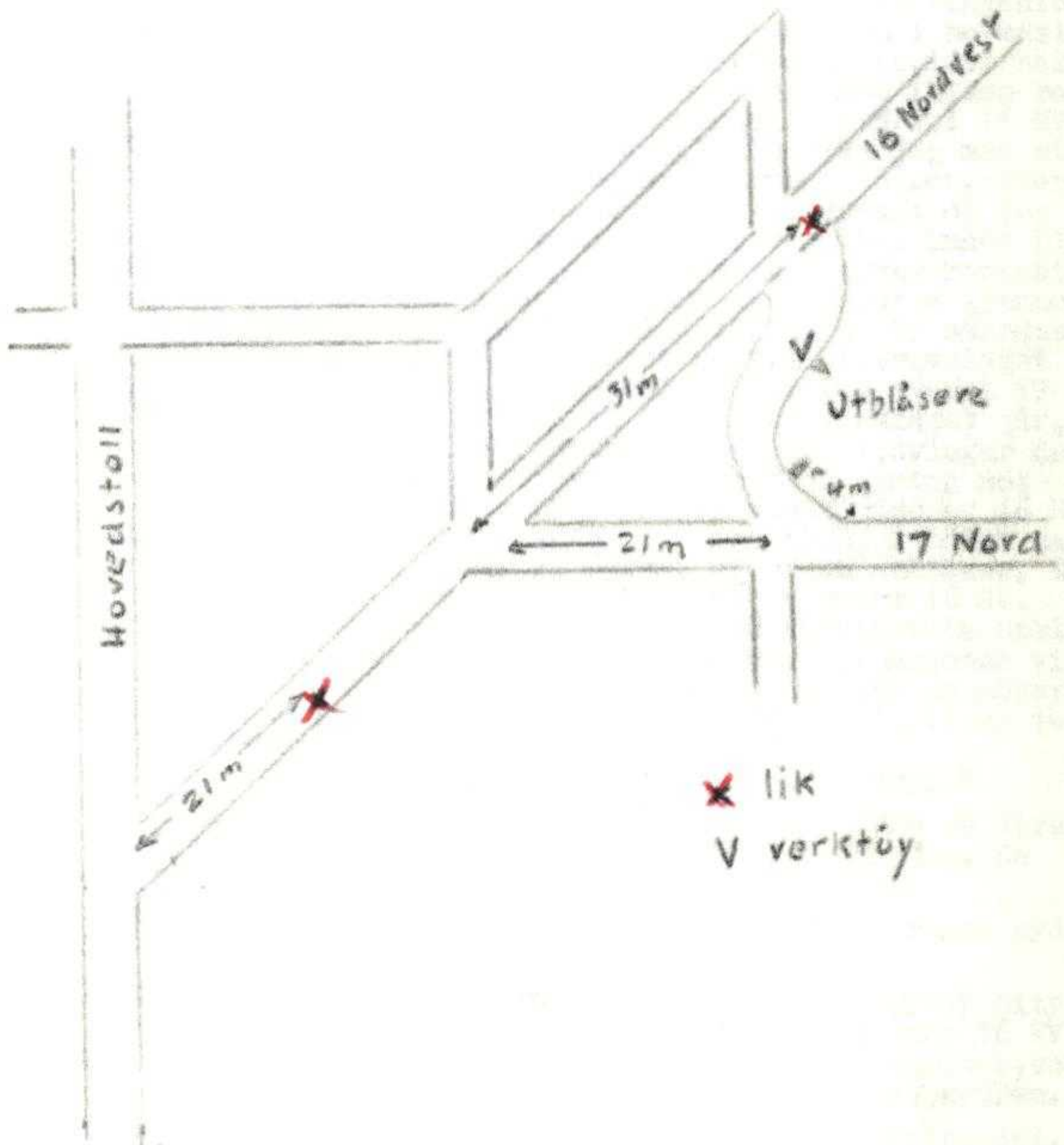

1:500

17.8.1920. S.W.

ventet på skuddet skulde gå av. Vognen var kastet av skinnene, parallellforskjövet. Innenfor var endel vogner kastet hulter til bulter.- Den annen lå lenger inne i 16 NV,31 meter fra pensen til 17 N, mitt i skinnegangen,rett ut for ventilasjonstverslaget til 17 N. Likene viste ingen skader. Det så ut som folkene hadde været i arbeide på 17 N siden av ventilasjonstverslaget og hadde gått i dekning, til hver sin side,mens de ventet på skuddet. Nr. 2 lå på höyre side og skulder,benene utstrakt.Like ved ham lå en eske fenghetter.

Om iakttagelsene i 16 NV skrev overingeniören 17/8:
"Foreløbig rapport fra overingeniören ang. 16 NV, i anning av grubeeksplosjonen 3/1-1920.
Ved den förste befaring igår,16/8, hvori deltok direktör Bay og stiger Rugaas foruten undertegnede,overingeniör Westby,konstatertes at en ansamling av vann i hovedstollen mellem ca. stoll 11 og 14 kunde passeres,idet halvparten kunde vades og resten var belagt med is,som bar. Fra 14 til 16 og videre var hovedstollen törr.I 16 NV fandtes to lik,som ventet..Idag,17/8, gikk jeg med stiger Rugaas og fire arbeider, som medbragte to bårer,atter inn i 16 NV og bragte likene ut.Stiger Rugaas og jeg foretok en nærmere undersökelse,som dog ikke kunde bli særlig inngående,fordi oppholdet måtte gjöres kortest mulig, da alle mann var anstrengt av vadningen gjennem isvannet.- Vi fandt da följende: laget, de to omkomne, hadde været iferd med å strosse ut kull i tverslaget mellem 17 N og 16 NV, et tverslag, som begynder i 17 N ca. 21 meter innenfor pensen i 16 NV. Tverslaget går, sett fra 17 N,litt tilvenstre ut mot 16 NV,svinger derefter nokkså skarpt tilhöyre og har bred åpning mot 16 NV.Tverslaget fortsetter på den annen side av 16 NV. På höyre side av tverslaget,sett fra 17 N, fandtes ca. 4 meter fra 17 N tydelige merker efter en utblåser. En annen utblåser fandtes " om hjörnet" nærmere 16 NV. Foran denne lå folkenes redskaper.~~M~~ Förstnevnte utblåser synes altså å være den skjebnesvangre. Situasjonen vil fremgå av skissen. Det må anbefales å foreta en nöyere undersökelse av stedet,når isen mellem stoll 11 og 14 blir såvidt sterk, at den kan bære.
sign. Sigurd Westby.-"

En sådan nærmere undersökelse blev gjort 17/9 av direktör Bay,ingeniör Foss og stigerne Lofthus og Rugaas. Se erklæring av 21 september 1920- nedenfor.

Videre skrev overingeniören,som 21/8 skulde reise sydoveret "resumé" datert 18/8:

Til Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S,Longyear City:
I tilslutning til min rapport av 17.ds angående 16 NV skal jeg herved kort resumere endel av de iakttagelser,som er gjort ved den eftmånden företatte befaring av gruben.

1. eksplosjonen er gått utover i hovedstollens yttre del.
2. eksplosjonen har passert opp langstrossen 7 i retning fra stoll 7 S til 3 S.
3. eksplosjonen har passert opp stoll 10 Nord i retning fra hovedstollen.
4. eksplosjonen har passert ut 16 NV i retning mot hovedstollen.
5. arbeidslaget i 16 NV har lagt sit verktöy tilside og gått i dekning. Det fremgår av vidneprovene om samtalen i hvilepausen like för eksplosjonen,at laget i 16 NV hadde avfyrt et par skudd og holdt på å forberede nokt et skudd.

Tidsintervallet mellem spisepausens slutning og eksplosjonen motsvarer den tid,folkene trengte for å gå inn til 16 NV

og arbeide noe med et borhull.
6. på arbeidsplassen i tverslaget mellem 17 N og 16 NV var kullene tydeligvis ikke underkuttet.

Når der nu er funnet en tydelig utblåser, som nevnt i min rapport av 17.ds., i tverslaget mellem 17 N og 16 NV, og der ifölge vidneprovene efter all sandsynlighet er avfyrt et skudd på det nevnte sted i eksplosjonsöyeblikket, må man vistnokk kunne slutte:

1. eksplosjonen har hatt sin begyndelse i tverslaget mellem 17 N og 16 NV.
2. eksplosjonen skriver seg fra den nevnte utblåser.

19/8. Overingeniören inspiserte i grube 1 hvor rydding og slukning pågår. Gikk også opp på toppen av fjellet over gruben, hvor den nydannede spalte siden forsommeren hadde utvidet seg betragtelig, til ca. 30 cm.
21/8 blev stiger Enkvist begravet ved Longyear City. Dermed er fire av eksplosjonens ofre begravet her. De övrige er sendt til Norge.
I grube 1 blev arbeidet med slukning og rydding fortsatt under ledelse av direktören, efter at overingeniören 21/8 reiste til Norge på ferie för overvintringen.

21/9-1920 er datoen for en Erklæring vedrörende eksplosjonen:

E R K L Æ R I N G vedrörende grubeulykken i Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S's grube nr. 1 i Advent Bay på Spitsbergen forsåvidt angår de iakttagelser som undertegnede Karl Bay, Sig. Foss, Lind Lofthus og Julian Rugaas gjorde den 17 september på arbeidsplassen mellem 17 N og 16 NV.

På vedlagte skisse finnes avmerket arbeidsplassen, som danner en forbindelse mellem 17 N og 16 NV.

Likene av Ingvald Berg og Peder Iversen som hadde denne arbeidsplass fandtes som bekjendt i orten 16 NV på de steder, der på skissen er avmerket med nummererte kors 1 og 2. På arbeidsstedet er den nærmere betegnede arbeidsplass för ulykken angitt med bokstavene A og B.-Ved A fandtes å være avfyrt 2 skudd, ved B lå derimot redskapene ved stuffen. Under henvisning til detaljskisse over arbeidspunktet A er de 2 avfyrte skudds beliggenhet betegnet med henholdsvis I og II.
I har öyensynlig været skutt först og har brutt dårlig. Det synes å ha virket som en mindre utblåser. Efter resultatet av dette skudd viser det seg å være boret 1½ m. lenger inn i strossen, öyensynlig i den hensikt å få brutt ut spesielt kullpartiet mellem I og II, som er dobbelt skraffert på detaljskissen. Skuddet i II har imidlertid utvilsomt virket som en overordentlig kraftig utblåser. Det viser resultatet av skuddet, som kun har bevirket en utvidelse av borhullet, mens partiet mellem I og II er blitt stående.
Det utvidede tversnitt av borhullet i stuffens plan måler ca. 40 cm i diameter. Dette tversnitt avtar litt innover i borhullets dybde, som er ca. 1½ m.
Efter skuddets virkning å dömme har der utvilsomt været brukt en usedvanlig sterk ladning. Fundstedene for de to lik viser tydelig, at de to arbeidere ikke befandt seg på sin arbeidsplass, da eksplosjonen fandt sted, men at de like för er gått unna for det skudd som de hadde ladet og antendt og som öyensynlig er gått av i eksplosjonsöyeblikket.

Longyear City, den 21 september 1920.

sign. Karl Bay Sig. Foss Lind Lofthus Julian Rugaas.

Skisse av arbeidssted

hvor eksplosionen 3.1.1920 antas å ha begynt.

Målestokk 1:500
1:100.

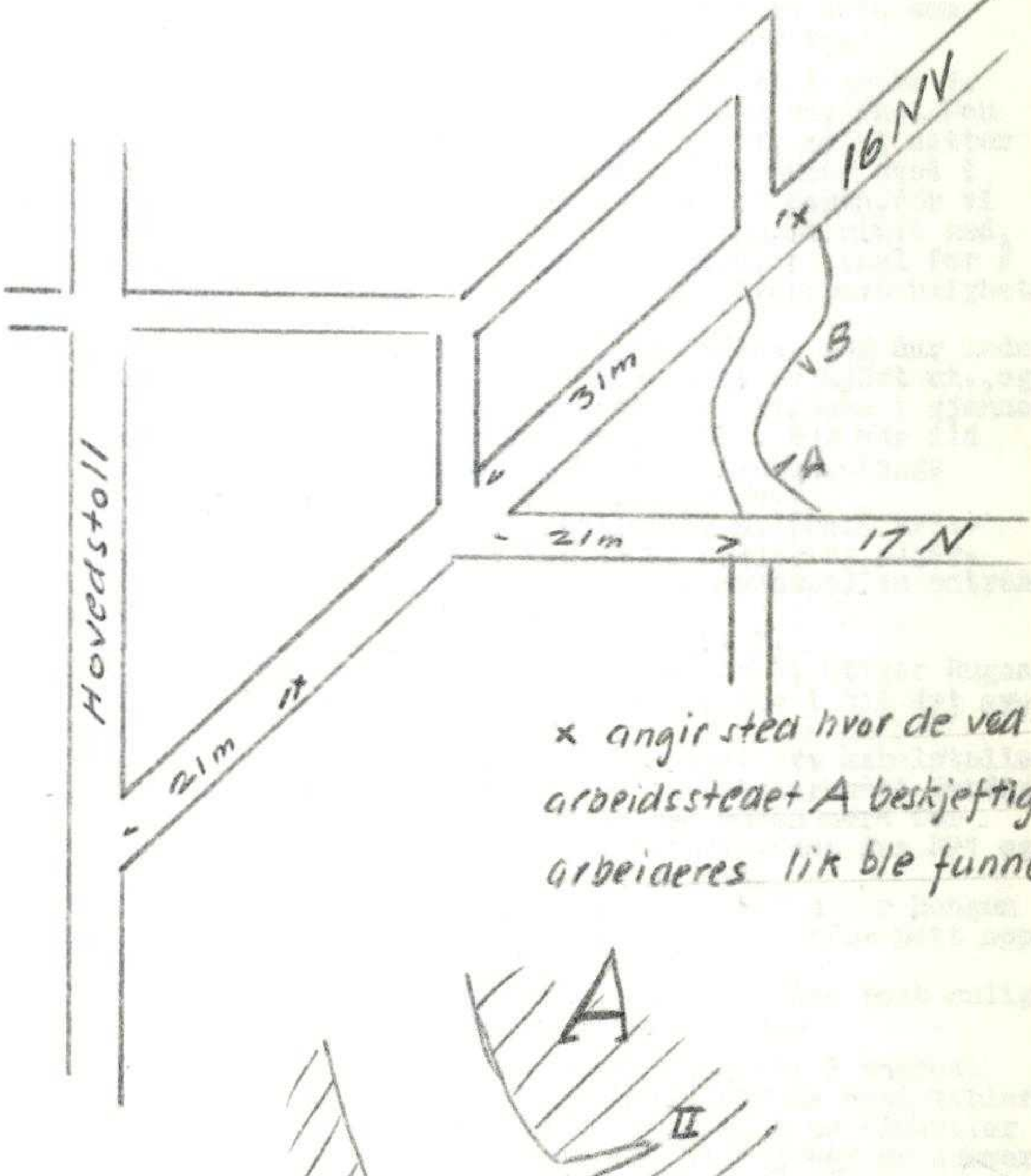

x angir sted hvor de ved arbeidssteaet A beskjeftigede arbeideres lik ble funnet.

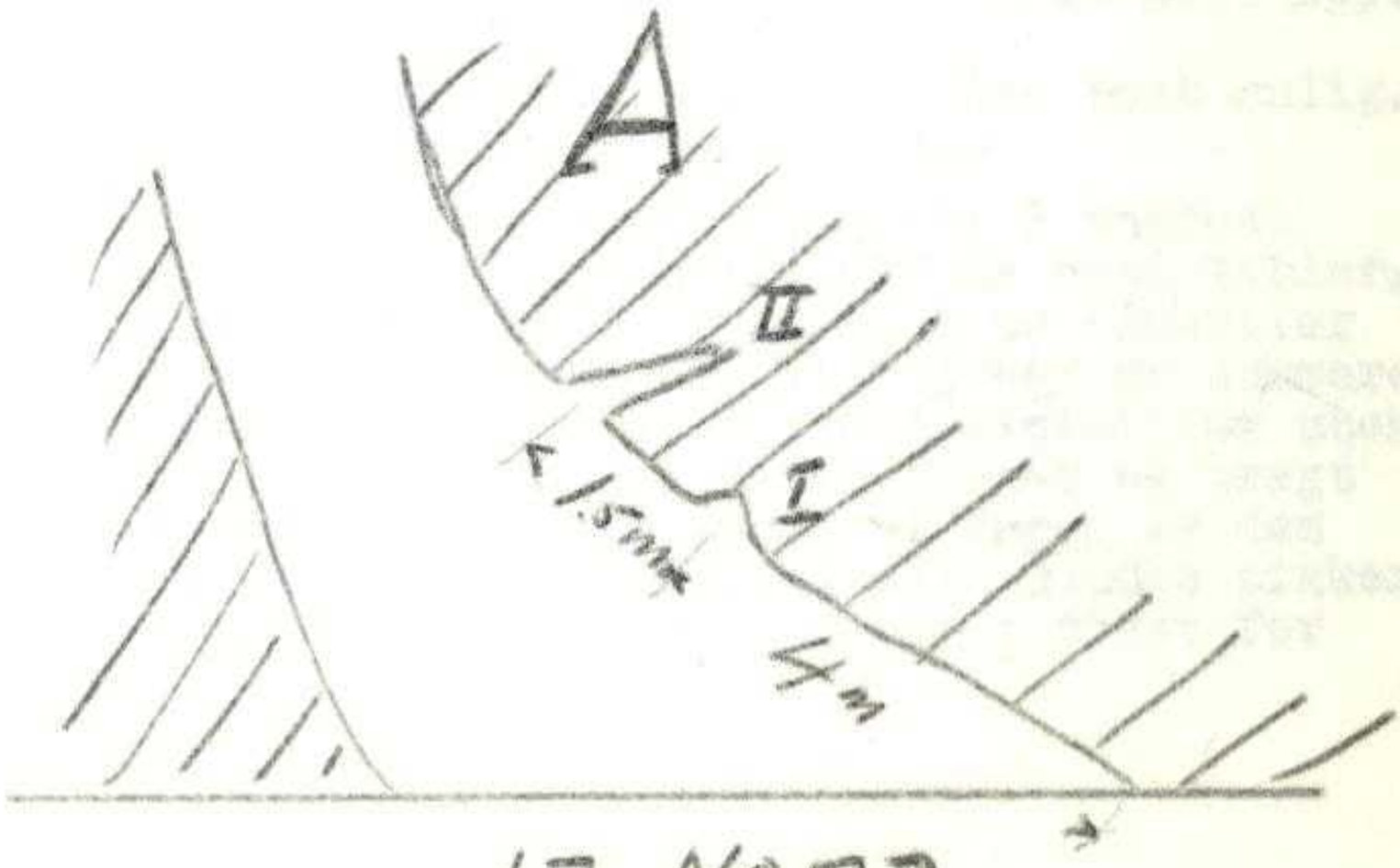

17 NORD

18.9.20

Overingeniören kom tilbake til Longyear City 27/9. Under hans fravær var arbeidet i grube 1 fortsatt med slukning en kort tid, til vannet forsvandt, og med å ta ut og overföre til grube 2 alslags grubemateriell, maskiner, skinner, vogner, ledninger, det meste i bra brukbar stand. Anleggsarbeidet gikk bra den meste tid, trods iherdige forsök fra visse "ærgjerrige" elementer på å få istand konflikt. Og omkring mitten av september var det utsikt til streik i Longyear City. Det blev mens overingeniören endnu oppholdt seg i Kristiania, efter overveielser i styret truffet endel motforanstaltninger og 1/10 kom streiken til utbrudd. - Om dette nærmere senere.

Det tok tid för man kunde fortsette abbeidet i grube 1. Ved inspeksjon 21/10 viste det seg, at ilden har öket. Den har nu gnaget seg gjennem sperremuren i RP1, så vi setter nu opp ny sperremur utenfor den förste, og murer også i hovedstollen foran heisrummet og utover mot dagen, för vi stanser opp for vinteren. Vann er det forlengst slutt med, og det er ingen idé å kjöre vann fra sjöen, det skal for å store mengder til. Langt mere enn vi har transportmuligheter for.
22/10 ny inspeksjon sammen med stiger Rugaas, som har ledet arbeidet. Fra RP4 er siste lass conveyordeler kjört ut., og man holdt på med å ta ut kuttmaskinen fra strosse 1 gjennem RP4. Ilden hadde slått gjennem muren i RP1. Der var ild oppe under hengen like nord for hovedinngangen. Begge steder blusset opp efter siste stormperiode.
28/10 conveyor 3 bragt frem i stollen 17 N, likeså kuttmaskinen, som stod helt oppe ved 14 N. Utkjöring pågår. RP1 er nu temmelig tett. Ilden nord for hovedstollen omtrent uforandret.
29/10 kjört 3 kuttmaskiner over til grube 2.
3/11 overfört 9 mann fra grube 1 til grube 2. Stiger Rugaas har derefter 6 mann incl. heiskjörer i grube 1 til det avsluttende.
4/11. regn, plus 3 grader. Det damper sterkt fra kabelstollen,
13/11. Muring langs hovedstollen ved grubeheisrummet ferdig. Det er hett under hengen. Det glöder bak muren nord for hovedstollen, men der er ikke lenger flamme. Damp fra RP1 og kabelstoll. Begge steder ytterligere tettet.
16/11-1920. Vi har ikke kunnet mure helt opp under hengen helt frem til RP1 fra heisrummet. Det blev altfor hett oppe under hengen det siste stykke.
STANSER derfor arbeidet og lukker hovedstollen best mulig. Så får vi se tiden an til neste tineperiode.-

MEN vi har da fått ut og fört over til grube 2 omtrent alt materiell, maskiner, verktöy, skinner, tildels også kabler. Ikke mindst takket være Bureau of Mines vink og advarsler m.h.t. bruk av surstoffapparatene har vi i löpet av sommeren kunnet gjöre utstrakt anvendelse av disse hjelpemidler uten at noen er kommet til skade.- Og vi hadde funnet og bragt frem de syv savnede og kunnet slå fast, at ingen av dem hadde været sperret inne av ras e.l., at alle ganske sikkert hadde fått en brå död, uten lidelser. En slags tröst for deres efterlatte.

Utkast til <u>rapport angående brand i Grube 1</u> av ingeniör Sigurd Rudie.

Natt til 3dje januar 1920 kl. 2½ f.m. fandt en grubeeksplosjon sted i Grube 1, Longyear City, tilhörende Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S. Under det påfölgende redningsarbeide som blev ledet av undertegnede, daværende vinterchef, blev det konstatert at brand var oppstått i maskinrum, transformatorrum og lagerrum i gruben. På grund av de tette rökmasser som trengte ut av hovedstollen var en inntrengen på dette sted umulig. Gruben blev således forcert gjennem en annen inngang. Efterhvert som rök og gass oppstått ved selve eksplosjonen var trukket ut gjennem hovedstollen kunde man konstatere at treverket i maskinrummet og lagerrum i gruben stod i brand og at ilden desuten hadde slått over på selve kulflötsen. Rök og sterk varme umuliggjorde ethvert slukningsforsök og da redningsarbeidet i den utstrekning det lot seg gjöre var tilendebragt blev alle innganger til gruben tettet igjen for å hindre ildens videre utbredelse og om mulig dempe og kvele denne.

Grubens lagerrume bruktes til oppbevaring av forskjellig materiell og rekvisita og hadde en gulvflate av ca. 50 m². Rummet var forbygget med tre - props og plank - og var innredet med hylder og skap for de forskjellige rekvisita.

Forbygning	kr.	1100.-
Innredning		3000.-
Sum	kr.	4100.-

I rummet oppbevartes intet ildsfarlig stof. Foruten redskaper og rekvisita fandtes på lageret kun 2 fat smörolje til daglig bruk.

Ildens opkomst skyldes antagelig at treverket i maskinrummet eller lagerrummet på grund av flammen fra kulstöveksplosjonen har tatt fyr. Öyenvidner beretter å ha sett en veldig flamme slå ut av grubeåpningen i eksplosjonsöyeblikket.

Kristiania den 3 januar 1921.

sign. Sigurd Rudie.

S o m m e r e n s 1 9 2 0. Anleggsarbeide og forhandlinger.

Efter erfaringene fra våren 1918 Og 1919 foreslog overingeniören, at man skulde sende förste båt til Spitsbergen uten passasjerer,men med fuldt passasjerantall fra Spitsbergen, og bruke tiden. mens styrken var redusert,til almindelig opprydning, overhaling og reparasjoner, i gruben og ute. Ikke mindst rydning omkring husene efter vinteren og vask i brakkene,så de nye folk,som kom opp med annen båt, kunde möte en ryddig by og rene brakker istedenfor som för, overta brakkeplass og köyer i et rot efter overvintrerne,som desuten ventelig vilde bruke anledningen til å gi de nye folk de slettest mulige inntrykk av forholdene.Den midlertidige nedgang i produksjonen vilde sikkert bli mere enn innhentet ved gunstigere forhold og bedre arbeidsmoral. Forslaget blev ikke vel mottatt i 1919 av styre og direktör,- produksjonen måtte holdes gående,het det.Men i 1920 skulde jo den totale arbeidsstyrke innskrenkes på forsommeren, inntil anleggsarbeidet kunde komme i full gang, og produksjonen var helt stanset efter grubeulykken, så nu kunde man gjöre forsöket. Men det strandet på grubekontoret,som insisterte på å få opp endel folk til avlösning for endel arbeidere,som måtte sendes ned, og som man ikke hadde erstatning for deroppe, bl.a. fyrbötere. En av de oppsendte fyrbötere viste seg å være oppvigler av kjedeligste sort,han fikk snart satt igang uro, og satte utover sommeren kjepper i hjulene efter beste evne. En dreven organisasjons- og "mötemann",som snart blev valgt til formann i arbeiderforeningen og til forhandler.
Arbeidsrne flest var imidlertid fornöyet med arbeidsforhold og fortjeneste og lot seg ikke bevege til noen arbeidsnedleggelse för sesongen var forbi og det ganske store arbeidsprogram gjennemfört.Men like för siste båt fikk mannen endelig istand en streik,som dog blev av kort varighet og ikke fikk spolert arbeidsmoralen for vinteren. Han hadde fremragende talegaver og innkaldte som formann i foreningen ustanselig til "massemöter" og truet med arbeidsnedleggelse stadig vekk, på meget varierende grunnlag. Men han fikk forelöbig ikke tilstrekkelig fölge, der var ikke mange nokk misfornöyde. Ved en leilighet kom kom fire arbeidere,som var trette av de ustanselige massemötene, til kontoret og mente at de kunde sette en stopper for vrövlet ved "in solidum" å stemme imot neste forslag om stans.Alle forslag blev ellers vedtatt "enstemmig",skjönt aldrig gjennemfört. Men "solidariteten" holdt likevel på neste möte. De fire hadde reist seg og stemt imot formannens forslag og hadde ventet at flere turde slutte seg til dem, som avtalt. Men de blev mött med formannens og mange andres knyttnever og truet til hjemreise omgående. De fire måtte gi seg for truselen om videre forfölgelse på arbeidsplasser i Norge. De fire reiste,men noen arbeidsstans blev det ikke,den gang.

Efter ankomsten av annen "Forsete" kom anleggsarbeidet i gang på flere avdelinger. Totalstyrken var efter annen "Forsete"s avgang 4/6,kvinner og barn medregnet 202,således fordelt:

	menn	kv	b	betjening	sum
CM	11	5	1	3	20
FM	19			3	22
MM	4			1	5
AM	92			16	108
Div. fam.	11	9	19		39
Gr. H.	6			2	8
	143	14	20	25	202

9/6-1920. Isen på bayen ser ut til å kunne gå nårsomhelst, den er lös fra land overalt. "Braganza" skal ha nådd kai i Braganza 10/6.
14/6 kom "Polarbjörn" med 46 passasjerer.Den gikk igjen med last,208 tonn 18/6. Skibet fikk ombord 15 bårer fra grube-ulykken. Flaggene på halv stang.-
Samme dag telegraferte hovedkontoret om å holde öye med Hotel-nesset og hvad mulig Nilson-Schröder-hollandsk ekspedisjon foretar seg der.Följende dag var en damper kommet innenfor Hotelnesset tidlig om morgenen,og ingeniör Rudie med tre mann drog ut for å undersöke og rapportere. Det var d/s "Argo", som skal til Green Harbour,blev det sagt,men som var blitt hindret av isen.I Advent Bay er det nu meget og grov drivis.
Ut på dagen kom m/s "Terningen".Ombord var Mr. Reynolds, som presenterte seg som utsending for Northern Petroleum Co., en avdeling av Northern Exploration Co. Han skulde undersöke for-skjellige steder på Spitsbergen,hvor der var rapportert tegn til olje eller gass. Han hadde også tenkt seg til Green Harbour for å se på gasskilden ved telegrafen.Det er vel en följe av Birger Jacobsens landgang ifjor (side 141). Overingeniören for-talte ham om Jacobsens anneksjonsskilter,og at vor formann i Green Harbour vilde fjerne alle skilter,som noen måtte sette opp der på vort område. Gaskilden ligger på Store Norskes eiendom. Reynolds sa, at det var naturligvis ikke tale om noen krenkelse av andres eiendom.Han skulde besöke en rekke steder ellers,hvor der skulde være funnet spor av tjære eller bek.
21/6.Ingeniör Lorange sendt til Hotelnesset med folk,verktöy og flagg for å begynde drenering av lagunen,som innledning til anleggsarbeidet derute.Han skulde også varsle om det kom frem-mede på besök derute.
To fartöyer fra Scottish på havnen. "Avenel" med Mr. Scott, og "Autumn" med Mr. Mathieson og ledsagere. En av dem opptrådte med kilts og bare knær,og det er jo litt usedvanlig på disse bredde-grader. "Terningen" ligger fremdeles her.
23/6 kom "Forsete" med 84 passasjerer,hvorblandt ingeniör Foss og pastor Östenstad,som skal tiltre som prest her i byen. Kirke får vi kanhende neste år.
25/6 meldte vakten på Hotelnesset,at fire mann fra en båt,som skal ligge ved Björndalen holder på å sette opp skilter på Ho-telnesset.Vakten hadde med seg en pröve,det var en sinkplate, 12,5 x 20 cm. med innpresset innskrift:Aktieselskapet Isefjord Kulkompani Kristiania. 1900.-

Overingeniören rodde straks ut og kom til Hotelnesset 26/6 kl. 01.- De fire hadde forlatt Nesset, og såes nu oppe i fjel-let bortenfor Blomsterdalen. Vore folk hadde protestert og sagt, at her var det Store Norskes eiendom. Hertil blev svart, at der var disput om det. En av deres folk (Herman Jensen) skulde imidlertid komme inn til Longyear City til konferanse. De skal ha begyndt å sette opp stenger ned gjennem Björndalen - med 30 stk.På Nesset hadde de 7-8 stenger igjen.Et merke var satt opp ved Russepyramiden,derefter opp gjennem Blomsterdalen.Gamle Claus Thue fra Tromsö var med i følget. Rodde til byen igjen i mange omveier i drivisen,grov baks. Följende dag kom ingen av merke-oppsetterne til byen.-Det er nokk hollenderne, som rörer på seg. Foreningens forhandlingskomite hadde audiens og ba om å få dis-ponere brakke nr. 9,hvilket blev innvilget. Videre blev bad nevnt. Vi setter igang innredning av badstue og kalldusj i arbeidermessens underetasje,hvor rum til dette er reservert.
27/6,söndag holdt pastor Östenstad förste gudstjeneste i Lille salen i arbeidermessen, kl. 11. Senere konferanse med presten om begravelse av de tre,som vi har i "kapellet" (Langfjordnes, Konrad Kristoffersen og Helge Nilsen).Vi venter med å bestemme datoen til vi har været i gruben, hvor der endnu ligger syv mann.

30/6-1920 avgikk "Forsete" med bl.a. vinterens driftsbestyrer, ingeniör Rudie.
1/7. Status for utearbeidet: kontortilbygg pæletoppramme ferdig, kontorbrakke ved sjöen ferdig,lasting av förste lekter med sand fra strannkanten på Hotelnesset,kirkegårdsgjerde ferdig, ny brakke nr. 4 mangler lysanlegg,men ellers ferdig og malt, ny brakke nr. 5 mangler lys og delvis varmeanlegg, ny brakke nr. 6 fundamenter påbegyndt, dusj og fotvask i arbeidermessen i arbeide, forandring av gamle brakke nr. 9 til forsamlingslokale og snekkerverksted igang,slaggkjöring fra kraftstasjon til brakkene,fortöyningsböyer utlagt,bensinmotor for stenknuser montert, telefon til kontorbrakken,taugbanetårn nr. 2 og 3 i arbeide,reist og sammenskrudd nr. 5, maling vintersjefshus og administrasjon, Vaktmannen på Hotelnesset har samlet Isefjordskilter,ialt 14 stk.
8/7. Svær flom i dalen,brysomt å komme over.Lastebilen går i sandkjöring til stöpearbeidene. Den tar 6 kjerrelass sand hvorsomhelst.På vei tar den antagelig 10 lass.
Vi har stadig bryderi med trekken for bysse og issmelterne i kjelleren i arbeidermessen,så jeg foreslår å sette opp eget fyrhus for arbeidermessen.

Tariff-forhandlinger 1920.
10/6 skrivelse fra forbundet, som bl. a. nevner, at forbundet er oppmerksom på overenskomsten bestemmelser ang. minstelönn.Men overenskomsten (av 21/8-1919, med varighet til 1/10-1920) er avsluttet av helt andre arbeidere i forbundets navn. Vi föler derfor ingen moralsk forpliktelse til å rette oss efter den.Når vi allievel gjör det,er det et uttrykk for loyalitet,hvis betydning forhåbentlig ikke undervurderes.
16/6 brev fra forbundet om valg av forhandlingskomite og matkomite og om dispensasjon av overenskomstens mindstelönnsparagraf.
26/6 möte med forhandlingskomiteen:om foreningen kan få bruke br. 9 som "Folkets hus", hvilket innrömmet, og om bad kunde arrangeres? Hvortil svart, at vi setter igang arbeide på innredning av badstue og kald dusj. Ellers bör forhandlinger utstå til direktörens ankomst,angagelig i mitten av juli.
12/7 leverte forbundet Utkast til ny overenskomst,som bl. a. satte mindstelönnen til kr. 3.50 pr. time (nu kr. 10.- pr.dag), fri kost, 100% for almindelig overtid, 150% for helligdager, dyrtidstillegg (kr. 3.50 pr. dag) bortfaller, ulykkesforsikring kr. 10 000 ved invaliditet og död,kr. 10.- daglig erstatning (nu kr. 5 000.- og 5.-), kr. 15,- pr. dag for overreisen, efter 8 mdr. arbeide forlanges 1 måneds ferie med lönn i fjorten dager, efter ett år full lönn i hele feriemåneden. Der forlanges udelukkende ansatt organiserte arbeidere,som er tilsluttet forbundet. Ikrafttreden 1/10 med ubestemt varighet og 14 dagers oppsigelse. Samt endel andre forandringer.
14/7 kom "Forsete" med direktör Bay, ~~kontorsjef Edv.Borgh fra hovedkontoret,ingeniör Gorski og overmontör Bohnhardt fra Bleichert a. N.~~ Og neste dag
15/7 holdtes förste fellesmöte med forhandlingskomiteen, som bestod av Aksel Knudsen,Anderson og Lagervall.
16/7 var administrasjonen såvidt ferdig, at husholdningen kunde begynde der. "Sjefsmessen" som den het tidligere,er nu blitt"demokratisert."- Förste vinter bestod staben av vintersjef,ingeniörer, kontorsjef,verkslege og intendant,mens kontorpersonalet ellers, også bokholder (Sönnichsen) sognet til formannsmessen. Annen vinter kom bokholderen (Bergquist) til,tredje vinter kom sekretær (Erling Westby) til.- I den nye administrasjon kommer hele kontorpersonalet og radiotelegrafisten også med.
22/7 Hotellenes har meldt seg.Direktör Meertens kom på eftermiddagsvisitt, men en dampbarkasse.Han skal tilbake til K.Bohemann den 24/7.Der påtenkes drift fra hösten.
26/7 kom Mr. Reynolds igjen og traff nu direktör Bay. R.hadde været i Lowe Sound (van Mijen) og skukde hilse fra direktör Granholm i

Braganza. Han hadde også været innom Calypso Bay,hvor ingeniör Gilson og frue (for Northern Exploration) oppholder seg. Reynolds hadde været rundt Sörkapp og oppe ved Whales Bay,hvorfra han måtte fortrekke, da drivisen kom.Han hadde ikke funnet tegn til olje nogensteds, og var temmelig "disgusted" over de grunnlöse opplysninger,han hadde fått av Northern Exploration. Han skulde gjerne hatt Mr. Mansfield her,"så han kunde ha fått sagt ham noen ord, som vilde være -good for his soul-". Bay understreket likeoverfor Mr. Reynolds de opplysninger, som overingeniören hadde gitt om Green Harbour og gasskilden der. Taugbanetårn nr. 4 er kommet opp i 37 meters höyde.
28/7 kom "Foca" med ingeniör Dietrichson, Varmings vikar hos Lewin. Dietrichson skal til undersökelse hos vår lege. Der skal nu være 120 mann i arbeide hos Lewin.
Vi har ni to lektere i sanntransport fra Hotelnesset,hvor vi i strandkanten mot Bayen finner brukbar sand til stöpningen av kraftstasjonen og til taugbanefundamentene.

30/7-1920: Scottish Spitsbergen Syndicate på visitt med 3-mastet skonnert "Easonian" og "Autumn". Scottish' styre inj¥erte Bau,Foss og Westby ombord i "Easonian" til dinner. (Under middagen uttalte styreformannen bl. a.:" We have beeb talking and talking for years about Spitsbergen. Now we have finally come here in order to see what we have been talking about.")
31/7 telegram fra Kristiania at jernbanestreik er utbrutt.
Første augustdager mildver og sterk flom som skaffer ekstra bryderi i dalen.Flere arbeidslag må settes til å lede flommen vekk fra fundamentene for tårn 4.Satte en rekke med taugbanekibber fyldt med sten for å lede vannet vekk.
Så å si daglige forhandlinger.Ordföreren for forhandlingskomiteen er sur og mistenksom,vi kommer ikke av flekken.- Og jernbanestreiken går sin gang.
3/8 kom "Polarbjörn" med taugbanekonsulenten, ingeniör Ferd. Lyng. Og neste dag större befaring av taugbanetraséen til Hotelnesset: Bay,Lyng,Westby,Flood,Gorski.
7/8 kom "Forsete" med kontrollkomiteens medlem,ORSakförer Iver Lund, revesor Karl Brende,montör Cryer fra Thompsons kjølfirma, og to montörer fra Oerlikon til kraftstasjonen,Hotz og Bachofen, alle anbragt i administrasjonen,hvor messen nu blir gansko mannsterk.
8/8 drog noen av gjestene,ledsaget av ingeniör Foss til Mt. Nordenskiöld,mens direktör,overingeniör og verkslege var "innkaldt" av forhandlingskomiteen for å begandle "legens forhold",som innkaldelse uttrykte det.Legen hadde ikke anledning til å möte, men direktör og overingeniör innfant seg. Det fremkom bare tövete klager, ingen realitet.Det er tydelig, at komiteformannen,Knudsen, önsker å lage mest mulig bråk.
9/8. Administrasjonen kommer seg stadig'biljarden er etablert, til avlösning av den vi hadde arvet efter amerikanerne. Den var plasert på kontoret og tjente også som underlag for tegnebrett.
10/8. Om kvelden fremla Bay selskapets forslag til ny overenskomst i möte med forhandlingskomiteen, og avtalte samtidig nytt möte i overmorgen kl. 1730. Men- kl. 2145 kom det skrivelse fra foreningen: "Ifölge netop fattet medlemsbeslutning stanser alt arboide fra og med imorgen hvis ikke forbundets forlangende om attest for oppvarter Andersen er efterkommet ikveld." Der blev svart:Forbundets forlangende skal bli besvart imorgen hvilket også vilde ha blit gjort selv om forbundets skrivelse ikke var kommet.Hvis arbeidet stanser, regnes det som ulovlig streik. Spörsmålet Andersen var såvidt nevnt i mötet 8/8.
11/8. Joda, det blev streik. Det kom följende skrivelse:"Da forbundets henvendelse for igår til selskapet ang. saken E.Andersen er avvisende besvart, så inntreder ifölge medlemsbeslutning av igår almindelig arbeidsstans fra idag kl. 7 formiddag.
Advent Bay 11/8-20.Spitsbergen Arbeiderforbund,
Aksel K.Knudsen, formann."
Kraftstasjonen var stanset kl. 0915.Det viste seg å være efter tillatelse fra maskiningeniören,som på maskinmesterens forespörsel hadde svart, at stasjonen kan stoppe,der er ikke bruk for kraft allikevel. Det var jo ikke heldig,arbeidermessen holdt på å male kjött,og stasjonen gikk igjen fra kl. 0930.
Samme dag kom ytterligere to skrivelser fra forbundet, om oppgjör og om forsamlingslokale, begge ubehjørsket i tonen. Formannen skal nok riktig vise seg.
Kl. 17 sammenkaldte direktören til möte "Samtlige" utenfor arbeidermessen Funksjonærgruppen og kanskje 150 mann ellers mötte, men såvidt kunde sees, ikke formannen Aksel K.Knudsen.- Bay gjennemgikk sakens utvikling siden 8/8 og leste opp et brev til Spitsberge Arbeiderforbund. Brevet blev av overingeniören levert til Knudsen personlig i Nybrakke 4, hvor de fleste av beboerne var hjemme.Formannen var meget mutt, men hadde

Intet å bemerke.Nytt forbundsmöte kl. 2130 resulterte i oppslag på arbeidermessen over midnatt:"Streiken avblåses og arbeidet gjenopptas kl. 7 fm."
Det var det.
12/8. Alt arbeide i full gang igjen.Taugbanebukk nr. 11 reist.Innleggning av jernbjelker i maskinhusgulvet på kraftstasjonen.
Det forhandlingsmöte som var avtalt til kl. 1730 blev avlyst,da forbundets forhandlere meddelte, at de ikke hadde anledning til å delta, og heller ikke neste dag.
13/8. Forbundet holder möte fra klo 17, men endnu kl. 23 forlå intet om resultatet.
Vi ta nu overtid på reisningen av tårn nr. 3 oppe i bakken under grube 2. Det får en höyde av 47 meter over fundamentene.
14/8. Den dag vi fandt,og förte ut av gruben de tre omkomne i 10 nord.
Ved middagstid kom skrivelse fra forbundet, at det forlanger forsamlingslokale til fri rådighet, ellers streik igjen fra mandag 16/8 kl. 7. Storslegge fort vekk.-Men litt senerepå eftermiddagen kom et nytt brev:"På grunn av misforståelse av mötets beslutning tas förste brev tilbake.Det antydes gjenopptagelse av dröftelse av selskapets forslag til ny overenskomst."- Det forlyder nu, at det er almindelig uro blandt arbeiderne.De fleste vil ikke ha noe leven nu. I pressetelegram idag meldtes, at jernbanestreiken i Norge er slutt.
15/8 söndag. Forbundet holdt möte fra kl. 16 og utover natten, bare avbrudt av kveldsmaten.
16/8.De to siste av de omkomne i grube 1 er funnet og bragt ut.
18/8. Alt anleggsarbeide går stadig udmerket, med godt humör og god fart.Status idag:fundamentstöpning for bremserennen, ditto for taugbanens lastestasjon,endel av småpillarene nedover bakken stöpt, tårn nr. 3 halvveis oppe, vann kjöres til stöpearbeidene i bakken med fire jernfat på fjellheisvogn,trebukker under resning henimot sentralen,stöpning for sentralen,stöpning av kraftstasjonen.Det er noe kjöligere, og vi har vannvanskelighetr for damplastekraner og for kraftstasjonen,men i öyeblikket ingen vanskeligheter med forbundet.
20/8.Formann Simonsen i Green Harbour telegraferer,at "Örnen 2" og en kollega landsetter materialer og varer. Direktör Bay reiste straks utover med "Forsete",tok med seg 12 mann av lastemannskapet med formann John Lund,verkslege Lie,pastor Östenstad og revisor Brende.Han fandt oljeeksperten Reynolds igang med maskinboring ner "gasskilden" på Finnesset. Efter endel parlamentering pakket Reynolds sine saker sammen og reiste igjen med ukjendt bestemmelsessted,kanskje Calypso.
Om denne episode foreligger följende rapport av 28/8-1920 fra direktör Bay til styret:

"Northern Petroleum Syndicate.

Jeg refererer til mit telegram av 20/8. Ved min ankomst til Green Harbour den 20/8 kl. 3 eftermiddag hadde stiger Simonsen allerede nedlagt en skriftlig protest mot selskapets inntrengen på våre eiendommer.

I tilslutning til min kortfattede telegrafiske rapport angående opptrinnet i Green Harbour meddeles följende:

Ca. 30 m fra gasskilden i retning mot havnen hadde Mr. Reynold oppsatt en diamantbormaskin drevet av en petroleumsmotor.Maskineriet var som nevnt i telegrammet i arbeide ved min ankomst.-Ca. 5 m. fra maskineriet var oppsatt en liten lemmebarakke med plass til 4 a 6 mann. Vår lysledning

fra telegrafstasjonen til arbeiderbarakken passerer kun et par meter fra det sted hvor englenderne hadde begyndt å arbeide.

Idet vi nærmet oss Green Harbour med "Forsete" meddelte jeg våre folk,hvad det gjaldt,og sa at englenderne muligens ikke godvillig vilde fjerne seg med sine saker fra stedet. Vi måtte derfor være forberedt på å fjerne sakene selv,hvorunder jeg skulde sörge for,at arbeidrane om fornödent fikk den nödvendige beskyttelse. Samtlige arbeidere erklærte seg villig til å utföre hvad der i tilfelle som ovenfor nevnt måtte bli forlangt av dem.

Da jeg kom iland med mine folk mötte jeg straks Mr. Reynolds. Han hadde tre mindre leiede norske motorfartöyer på havnen med norsk besetning.Hvor mangemann han hadde til disposisjon under alle eventualiteter visste jeg ikke,men jeg gikk ut fra å kunne neutralisere alle hans norske arbeidere ved - om det skulde bli nödvendig - å holde en passende tale til dem.

Så snart jeg mötte Mr. R. uttalte jeg min störste forbauselse over hvad han hadde foretatt seg på trods av sit löfte i Advent Bay (15/8).Jeg tilföyet at jeg i ham hadde trodd å ha med en engelsk gntleman , gjöre.Herpå svarte han intet. Jeg forlangte at han straks skulde stanse arbeidet og fjerne alle sine saker fra stedet,idet jeg aktet å forbli der inntil så var skjedd. Mr. R. nektet imidlertid först å gå med på mit forlangende,hvorpå jeg erklærte at jeg selv vilde besörge sakene fjernet straks fra vår eiendom. Mr. R. svarte herpå at han vilde motsette seg dette. Jeg sa da, at jeg selv tok ansvaret for ved hjelp av de maktmidler jeg hadde å fjerne hans saker, men at han fikk ta ansvaret for hvad der skjedde,hvis han forsökte å hindre meg deri. Mr. R. spurte hvor jeg i tilfelle vilde gjöre av sakene,idet han vilde nekte å ta imot dem.Jeg svarte,at isåfall kastet jeg alt på sjöen.- Da. Mr. R. nu spurte hvor mange mann jeg hadde til disposisjon, ba jeg ham telle dem.Skulde han tro, at det var for få,vilde jegoverbevise ham om at jeg kunde hente f.eks.100 mann til fra Advent Bay. Da Mr. R. skjönte,at det var mit ramme alvor at han skulde vekk med sine saker,spurte han en av sine folk: "Do you think we can stand it?"- Den tiltalte rystet på hodet og sa: "No,we are only five." Mr. R. ga så efter og hans folk stanset maskineriet og begyndte demonteringen.Straks efter ba han meg om assistanse til transporten,hvilket jeg beredvillig innrömmet ham. I löpet av tre timer var alt sammen bragt ned til stranden.Det het seg nu, at englenderen först vilde ta det ombord dagen efter. Det var imidlertid blit spisetid, og mine folk fikk beskjed om å gå ombord forå spise. Efter måltidet fikk de ordre om å ta en av "Forsete"s store livbåter og bringe alt det engelske materiell på stranden ut til fartöyene.Ordren gikk videre ut på,at de bare skulde kaste sakene i sjöen, såfremt ingen vilde ta imot dem ombord. Dette skjedde imidlertid,og kl. 8½ var arbeidet gjort.

Mens transporten ned til sjöen foregikk,forsökte Mr. R. å undskylde sin handlemåte med å fremvise det telegram som jeg gjenga i mit telegram av 20/8.På min anmodning fikk jeg av Mr. R. en avskrift av telegrammet,hvilken originalavskrift följer vedlagt. Telegrammet var som det vil sees adressert til Mr. Chitterbuck,som også var tilstede og skrev telegramkopiet. Senere vilde Mr. R. absolut vise meg det telegram som han om hvad der var passeret fandt å måtte sende til The Northern Exploration Co. Jeg svarte ham först at det var meg ganske likegyldig hvad han telegraferte,men da han gjerne vilde vise det for sin egen skyld,leste jeg telegrammet. Det gikk ut på at Store Norske hadde truet med makt,hvorefter han intet annet hadde å gjöre enn å forföye seg bort,idet han forutsatte at "N.E.Co. would accept the situation." Jeg

sa til Mr. R.,at jeg ingen bemerkning hadde å gjöre ~~XXX~~
i anledning av hans telegram.
Der er nu hengått over en uke siden foran beskrevne episode fandt sted. Siden har jeg intet hört fra Green Harbour om saken.

Ærbödigst
sign. Karl Bay. "

Det omtalte telegram av 20/8 lyder:

Spitsbergkul Kristiania.

Klokken 10 iformiddag (20/8) meldtes fra Green Harbour at Northern Peroleum Syndicate alias Northern Exploration Co bragte materiell og varer iland ved Hvalstasjonen. En time senere forlot jeg Advent Bay ombord Forsete medhavende foruten besetningen to funksjonærer tolv arbeidere ankom hertil halvtre eftermiddag.Situasjonen följgende: petroleumssyndikatet hadde oppfört mindre hus og bormaskineri ved gasskilden i nattens löp boringen var igan og elve for boret stop Gikk iland med mine folk og Borch Brende som spesielle vidner påtraffledereh petroleumssyndikatets ekspedisjon Mr. Reynold.Jeg forlangte at han skulde stanse arbeidet og forlate stedet med det ilandbragte materiell. Han nektet dette hvorefter jeg erklærte at jeg vilde fjerne alt med mine folk.Han protesterte og sa han vilde forsöke hindre dette. Jeg svarte at han isåfall måtte være ansvarlig for hvad der hendte.Reynold bemerket dertil at han veg for overmakten og vilde fjerne sakene hvorpå boringen stanset. Reynold anmodet om hjelp til demonteringen transporten hvilket han fikk. Reynold fremviste följgende telegram som grunn for sin handlemåte "Discoverer's rights of Norwegian Jenssen the discoverer of gas spring Greenharbour duly registered with Norwegian government stop Northern Exploration holds option these rights til 1922 which option transferred by agrrement to Northern Petroleum Syndicate therefore procee all dispatch stop Ignore Store Norske Thompson partner."

Dermed endte den historie,som var innledet ved Birger Jacobsens anneksjonsforsök 919.-
Neste kapitel i oljehistorien på Svalbard begyndte i 1960, da flere av de store oljeselskaper hadde undersökelsesarbeider gående i större stil, med antydning av at arbeidet skulde fortsettes 1961.-

Overingeniörens særoppdrag fra våren, nemlig å åpne grube 1, finne de fra vinteren gjenliggende av de omkomne og bringe dem ut, sette igang slukningsarbeide og rydning, så brukbar grubemateriell kunde berges, og om mulig bringe eksplosjonens årsak på det rene, var nu löst, - og sommerens anleggsarbeide var i god gjenge, ~~med direktören som leder.~~ Overingeniören reiste så med "Forsete" 21/8 til Hammerfest og videre til Kristiania på ferie för vinteren, og for å kunne gi styret nærmere opplysninger om stillingen på Spitsbergen og stå til dettes disposisjon ved de fortsatte forhandlinger med forbundet.

För overingeniörens avreise var der sendt to telegrammer til styret. Den 10/8: de paragrafer hvorom enighet er oppnådd mellem forhandlerne er forelagt forbundet (d.v.s.möte av foreningen i Longyear City) som avslog å ta noe standpunkt för hele forslaget var behandlet. Hvis forhandlingsbrudd inntrer foreligger tre muligheter. 1: streik blokade hjemsendelse arbeiderne. Flere arbeidsvillige formodes å ville bli tilbake og nye trods vanskeligheter efterhvart engasjert for vinteren. 2: da en flerhet av arbeidere synes önske sommeren ut fortsettes konflikten til september. Isåfall stillingen gunstigere for selskapet idet sommerprogrammet hindres mindre og muligheten få vinterstyrke likegod som förste tilfelle. 3: forbundets ledere innser at deres urimelige krav ikke kan gjennemföres, og da muligens flerhet arbeiderne svikter og villig akseptere kontraforslaget. Isåfall formodes lederklikken som ikke kan påregne vinterarbeide allikevel söke fremtvunget arbeidsstans. Isåfall formodes denne begrenset ved passende hjemsendelse.
Og 16/8: forhandlinger om ny overenskomst prolongert.
Telegram 24/8: forhandlinger fortsatt forbundet krever fremdeles fri kost og foreslår kr. 4.- ved skoft, forlanger materialer og inventar til forsamlingshus innen 15/7 (?) forbundet skal selv bekoste oppförelsen. Dette regnes som minimumskrav og er "egentlig ikke gjenstand for forhandling". Spörsmålet blir nu streik primo eller ultimo september. Det förste foretrekkes.
Telegram 9/9: Knudsen avskjediget da han trods gjentatte advarsler viste grov uaktsomhet (under arbeide i fjellet over fjellheisen til grube 2) som kunde skadet fjellheismaskineriet og medfört fare for andres liv. En forsökt direkte aksjon denne anledning mislykkedes. Knudsen blev hjemsendt med "Forsete" 15/9. Samtidig reiste også noen av hans bundsforvante bl.a. foreningens viseformann (Kjelberg). För avreisen meddelte forbundet: intet svar avgis tariffspörsmålet för beskyldningene mot Knudsen for grov uaktsomhet tilbakekaldes og lönn betales ham fra 9/9 til 1/10 som forbundets tillitsmann. Grubekontoret innrömmet betalingen forutsatt forbundet vedtok overenskomsten. Dette blev avslått og ovennevnte forlangende fastholdt. Selv om dette innrömmes hvilket er umulig forkastes sikkert allikevel selskapets tarifforslag. Imidlertid går arbeidet uforstyrret. Nuværende arbeidsstyrke 160 hvorav 40 sendes med "Polarbjörn". Resten som önsker reise sendes med "Forsete" som nödsfall kan gjöre ekstratur primo oktober med vinterfolk som tenkes tatt ombord Senjadistriktet. Be Harstadkontoret forberede dette under konferanse overingeniören som for tiden er Kristiania. For nye arbeidere forutsettes enkeltmannskontrakter. Telegram 24/9: forbundet fastholder sine krav hvorfor stöstedelen arbeidsstyrken under forbundets påtrykk antas reise hjem.

I mellemtiden var overingeniören i Kristiania, hvor innkaldt til styremöter 2/9 og 3/9 og videre diskusjon med styrets formann, advokat Carl Lundh, 4/9 og 6/9. Det blev vedtatt å tilby de nye arbeidere som ansettelsesgrunnlag selskapets forslag til overenskomst som enkeltmannskontrakt.

Et eksempel på den Knudsenske forhandlingskomite's innstilling kan nevnes.Den hadde kanskje sammenheng med den pågående storstreik i Norge.- Ved gjennemgåelsen av den gjeldende overenskomst var man kommet til § 17."Oppstår der meningsforskjel mellem parterne o.s.v. Siste passus: Skulde der opstå nogen tvist som kun kan avgjöres av domstolene vedtar parterne ~~Harstad~~ Kristiania Forlikelseskommisjon og almindelige civile domstole." Om dette uttalte Knudsen som forhandlingskomiteens formann, at "organiserte arbeidere godkjender ikke slike borgerlige institusjoner."

Det var nu opplagt at det vilde komme til å bli streik.Men arbeiderne i Longyear City,de fleste, var vel tilfreds med forholdene som de var og vilde trekke arbeidssesongen ut så lenge som mulig, för de reiste sydover.

Overingeniören kom til Harstad 17/9.Neste dag kom "Forsete" fra Advent Bay med bl. a. Aksel Knudsen, som imidlertid forsvandt uten å söke kontakt med Harstadkontoret.-

I Harstad var det mange arbeidssökende,også av gode tidligere Spitsbergenarbeidere.De regnet med, at det vilde komme en streikeerklæring fra Spitsbergen, men de regnet også med at det måtte komme til en ordning for vinteren, med eller uten arbeiderforening. Arbeiderne som ventet i Harstad valgte en forhandlingskomite av velanskrevne Spitsbergenarbeidere. Komiteen blev snart enig med overingeniören om en ordning om ansettelse på grunnlag av selskapets forslag til overenskomst, med en tilleggsparagraf. Denne paragraf bestemte, at hvis og når arbeiderne i Longyear City beslutter å opprette forening igjen, så skal denne siste paragraf utgå, og de foregående paragrafer da gjelde som overenskomst mellem selskapet og arbeiderne.

De viktigste bestemmelser var, med de tidligere gjeldende i parentes:

§ 2:den garanterte mindstelönn som skal gjelde for såvel dagarbeide som i akkord fastsettes til kr. 20.- pr. arbeidet skift. (tidligere resp. kr. 15.- og 13,50 for gifte og ugifte.)
§ 7. overtid 50% for de förste to timer,derefter 100% (som för).
§ 9.For kost og losji kr. 4.-, med kr. 6.- ved skoft.(kr. 2.- og 4.-)
§ 10: Ulykkesforsikring. Kr. 7500-7500- med dagpenge kr. 7,50. (kr. 5000-5000-dagpenger kr. 5.-)
§ 12: Fri overreise med dagpenger kr. 12 .- og fri kost.(kr.10.-)
§ 18: varighet fra 1/10-1920 et år. (1/8-1919 til 1/10-1920.

Harstadkontoret ansatte på de nevnte betingelser 40 mann til oppreise med "Polarbjörn",som skulde gå fra Harstad 28/9. Overingeniören reistemed "Forsete" 22/9 sammen med ingeniör Marstrander og ny grubeingeniör Rolf Gröndahl fra Harstad,via Grylleljord (efter ferskfisk) og kom til Longyear City 27/9 om formiddagen.

Formelt var endnu ikke streik og blkade erklært,men det var tydelig, at abeiderne bare ventet på signal fra de hjemreiste komitemedlemmer. Stemningen var forövrig helt rolig, og "Forsete" avgikk fra Longyear City 30/9 formiddag med direktör Bay,ingeniör Foss, ialt ca. 80 passasjerer.

Og neste dag 1/10 var streiken igang,delvis. For ingen forsökte å hindre et lag av formenn i å arbeide på övre taugbanestasjon, og transport av sand til fjellheisen ved grube 2, av kull,vann og proviant gikk uforstyrret. Fjellheisen er stadig igang, rörmontörer og smeder arbeider rolig videre på kraftstasjonen, men altså intet grubearbeide.

Lördag 2/10 holdt de gjenværende arbeidere möte for å diskutere, om noget av det igangværende arbeide skulde betegnes som streikebryterarbeide. Som resultat av mötet kom en meddelelse til overingeniören, at "såpe,soda og vaskepulver kunde tillates utlevert, men kun en tredjedel av det vanlige sommerkvantum. Videre kunde

to fat petroleum leveres til kraftstasjonen,som kunde levere kraft til lys, men ikke til fjellheis."

En velanskreven,dyktig arbeider blev tilbudt plass som formann på taugbanen, men han turde ikke ta imot tilbudet, för det var kommet beskjed fra Harstad, at blokaden var hevet. Fremdeles var det ingen forsök på å hindre det pågående arbeide.

Söndag 3/10 kom "POlarbjörn",som ikke hadde radio, uanmeldt til kaien ved ellevetiden om formiddagen.Overingeniören og en av kontorfolkene som var på inspeksjon på kraftstasjonen kom snart til, og kanskje halvhundre av de streikende arbeidere. Ingen av arbeiderne efterkom ordre om å ta imot fortöyningen fra skibet, men de efterkom uten innsigelse ordren om å forföye seg vekk fra kaien og ikke å gå iveien. Overingeniören og kontormannen tok derefter imot taugene og fikk skibet fortöyet.

Om kvelden var det stort möte fra kl. 18 hvor gamle og nye arbeidere "dröftet situasjonen". Det kom ingen meddelelse til kontoret om resultatet av mötet.Oppslag som vanlig om arbeidsfordeling for de nye arbeidere blev oppsatt om kvelden, bl.a. til lossing av "Polarbjörn".

4/10. Lossingen skulde begynde kl. 7,men ingen av de tilsagte arbeidere mötte.-To tillitsmenn meldte, at folkene ikke turde annet enn vente på beskjed fra komiteen i Harstad. Overingeniören meddelte tillitsmennene, at "Polarbjörn" skulde losses [illegible] og at arbeidet vilde bli påbegyndt presis kl. 9, utfört av ingeniörer,formenn og kontorfolk.Vinterforsyningen skulde nemlig iland. Og kl. 9 presis var arbeidet igang, medens arbeiderne holdt möte.-Efter et kvarters tid kom tillitsmennene med en tropp på ca. tyve mann i springmarsj og stillet seg til disposisjon for lossingen, men på den betingelse,at ingen av funksjonærene skulde være med. Derefter gikk alt arbeide,unntatt gruben, rolig og greit for seg. For sikkerhets skyld var overingeniören tilstede ved middagen i arbeidermessen, om noen skulde forsöke seg på ubehageligheter mot de arbeidende. Men ingen forstyrret freden."Polarbjörn" kunde gå igjen med kullast til Harstad.Lastingen gikk litt sent, da kullene på lageret måtte hakkes lös.

Imidlertid hadde Harstadkontoret forhyrt 65 mann til oppreise med "Forsete",som avgikk fra Harstad via Grytlefjord efter ferskfisk den 6/10. Direktör Bay medfulgte. Der var ingen episoder, da "Forsete" kom til Longyear City den 9/10 ca. kl. 19. 10/10 söndag innkvartering av nye folk og bunkring av skibet samt oppgjör for de hjemreisende 12-13 arbeidere."Forsete" gikk igjen den 11 oktober kl. 16. Direktören,intendant Olaf Nielsen og formennene John Lund og Adolf Skinstad (taugbanen) medfulgte.

Og neste dag var alle mann i arbeide.Det hörtes ikke mere fra streikekomiteen i Harstad.

Staben ved grubekontoret Longyear City vinteren 1920-21.

Vintersjef overingeniör Sigurd Westby, grubeingeniörer Henning Marstrander og Rolf Gröndahl,[illegible] bygningsingeniör Erik Aall Flood,kontorsjef Chr. Olav Bing, intendant M.Christensen, bokholder Eistein Lage (Jensen),kontorfolk Finn Boger, Rolf Ottesen,Oscar Ottesen, telegrafist Hans Svendsen, verkslege Olaf Lie,prest Th.Östenstad. Overmontör Bohnhardt fra Bädichert.

Oversikt over arbeider utfört sommeren 1920. til 30/9-20.

Taugbane grube 2 til kryssningsstasjon, gjenstår kabler, silo m.m.
Kraftstasjon, ikke ferdig.
Underbygning for retarding convyor fra grube 2 (bremserenne)
kraftledninger, nyanlegg og omleggninger.
Telefonledninger.
Fullfört 2 brakker, hver for 28 mann.
Fundamenter for 2 brakker.
Malerarbeide.
Tilbygg for lager 2.
Innredning av materialforvalterkontor i nye lager (3)
Reparert brakke 9 og innredet til lager.
Fundamenter for lager 5 ferdige.
Oppfört 2 anleggsbrakker.
Nytt kjelhus for arbeidermessen.
Grube 1, brannslukningsarbeider.
opprydning.
uttatt materiell.
Grube 2, innmuring og overbygning av fjellheisrum.
forstötningsmurer
liggsprengning i stenstoll
fortsatt oppfaring og forberedelser til drift.
Skibning av ca. 10 000 tonn kull.
Lossing
Uttatt og transportert ca. 3000 tonn sand for stöpning.
Veiarbeider.
Målinger og andre forarbeider for taugbanen til Nesset.

Instruks for herr overingeniör Sigurd Westby som vinterchef for Store Norske Spitsbergen Kulkompani's grubedrift på Spitsbergen vintersaisonen 1920/1921.

Anlægsarbeider.

Det gjenstående arbeide på Retarding Conveyoren fra grube 2 og taugbanen til krydsningsstationen fuldföres med störst mulig arbeidsstyrke og intensitet. Samtidig bygges tipanordningen ved grube 2 og fyldkassen for avlastning ved taugbanens krydsningsstation.

Av andet anlægsarbeide, som bör utföres snarest inden vinterens endelige komme nævnes taket over den nye kraftstations kjelehus.

Barakke 8 på skjæringen flyttes til grube 2 og opsættes på den færdige grundmur. Likeledes flyttes anlægsbarakken fra skjæringen til den bestemte plads ved grube 2, hvor barakken indredes til provisorisk lampehus.

Av diverse arbeider nævnes oppudsning av badstuebadet i arbeidermessen foruten indvendig malerarbeide i de huser hvor dette gjenstår.

Såsnart omstændigheterne til våren tillater det blir endvidere följende anlægsarbeider at utföre:

Bygningen av det planlagte hus på Hotelnesset.

Opförelse av 2 nye arbeiderboliger (nr.6 & 7) på de allerede færdigbyggede fundamenter.

Utsortering og utkjöring av taugbanemateriel for linjen fra krydsningsstationen til Hotelnesset.

Dernæst står for tur reisning av lager 5.

Såsnart styrken til våren kan ökes og de nödvendige arbeidere haves til disposition fortsættes utbygningen av jeteen fra kraftstationen i en yderligere længde av mindst 20 meter.

Grubedriften:

Grube 2. Driften i grube 2 forberedes samtidig med fuldförelsen av Retarding Conveyoren og Taugbanen således at produktionen kan komme i fuld gang såsnart de utvendige transportanlæg kan tages ibruk.

Av forberedende arbeider for driften nævnes: Overförsel av mest mulig materiel fra grube 1,idet dette i fornöden utstrækning repareres.

Den planlagte sprængning av ligge i hovedstollen forceres under anvendelse av de transportable elektriske kompressormaskiner. I hovedstollen lægges 20 kilos skinner med sviller i en avstand av 75 cm. I kortere tverslag som ind til R & P-avdelingen kan lettere skinner anvendes. I langstrosserne anvendes de forhåndenværende conveyors,idet disse strosser, for bedst mulig at kunne utnytte maskineriet og kraften,drives på to skift.

Såsnart driften i grube 2 kan begynde fortsættes også opfaringen av gruben efter den allerede lagteplan.

Under arbeidet i gruben iagttages specielt följende:
Kullene underkuttes overalt för de skytes.
Al skytning utföres av specielle skytebasær,for hvem der utarbeides specielle forskrifter.
Gruben feies jevnlig ren for kulstöv i alle transportveie, likesom der anbringes et passende antal stenstövbarrierer.
Grubeingeniörerne pålægges at före jevnlig tilsyn med arbeidet på begge skift ved hyppig inspektion av samtlige arbeidspladser,idet der föres streng kontrol med at de forskjellige driftsforskrifter nöie overholdes.
Foruten stigerne indåöves et passende antal arbeidere i bruk av surstofapparaterne.

Grube 1. Såsnart dertil blir anledning fortsættes synken i 16 syd bak forkastningen til den planlagte dybde.

Green Harbour: Stiger Simonsen instrueres om at fortsætte slæpsynken på den nedre kulgang,idet der udelukkende drives i kul og gåes frem med en bredde av 2 meter. Parallellt med slæpsynken fortsættes ventilationssynken for luftvekslingens skyld.Inddriften av slæpsynken stanses når den har nået vertikalt under orten i övre flöts. Det næste arbeide blir derefter at forbinde synken og orten ved hjælp av en sjakt.

Rapportering: Kulproduktionen rapporteres hver 10ende dag og forbruket månedlig.Månedlig rapporteres forövrig,såsnart bökerne kan avsluttes og de respektive messers kostende pr. mand og saldo på konto 8 -9 - & 10. Videre rapporteres månedlig syke,skade- og skoftedage. Forövrig rapporteres resultatet av de forskjellige undersökelser i gruberne såvel i Green Harbour som i Advent Bay.Likeså hvor langt det planlagte anlægs- og utearbeide efterhvert er nådd.

Longyear City,10de oktober 1920.
Store Norske Spitsbergen Kulkompani
sign.Karl Bay,direktör.

Den 10 oktober 1920 gjenstod altså adskillig anleggsarbeide således:al montering av maskineri i for krysningstasjonen, opplegning av alle kabler og trekktaug for taugbanen,endel fundamentering og al montering av maskineri for taugbanens lastestasjon, alt tömmer- og snekkerarbeide for samme, al elektrisk montering, det meste av maskinerimonteringen og alt trearbeide og elektrisk utstyr for bremserennen (ret.o
Dertil taket på kraftstasjonen.- For gruben gjenstod vek
og tippanordning med forbindelsen til bremserennen,foru
oppfarings- og skinnearbeider med montering av conveyorn

Blir det riktig gunstig vær, og arbeiderne ikke finner på sludder som i sommer, så kan det kanskje bli drift til nyttår. Men det er noe som er foruroligende: vi har nesten ikke fagfolk. For taugbanen har vi den tyske overmontör Bohnhardt, som ikke kan norsk, men ellers ikke en eneste tidligere taugbanearbeider og ingen taugbaneformann. For verkstedet har vi 1 mekaniker, nemlig verkstedformann Fischel og 1 smed, nemlig Enseth, men ellers ikke èn mann , som kan håndtere bormaskin, dreiebenk eller fil. Snekkerformannen, Barkost, må greie seg med helt uövede folk. Elektrikerformann Pettersen har det litt bedre, han har i alle fall 1 bra hjelper. Kraftstasjonen er bra besatt med maskinmester Th. Johannessen som leder, likeså gruben. Anleggsavdelingen har foruten Barkost en god formann, Leer. Hit hörer også montör Bohnhardt.-

Så gikk vi igang.

Allerede 15/10 fikk vi föle, at det er værhardt oppe i fjellet under grube 2. I snestorm inatt blåste 9 bukker for bremserennen vekk. De var avstivet med 2 x 4 toms plank, som altsåvar for spinkelt. I det samme uværet drev den gamle fangstskute "Minerva", kaptein og reder Sandved, på grunn på utsiden av Finnesset ("Telegrafodden") i Green Harbour. Og der blev vraket liggende i mange år. Mannskapet blev berget.

Ny snestorm den 20/10. Da det blev lyst ut på formiddagen, såes 3 tårn og 5 bukker for bremserennen blåst overende og tildels helt vekke. Der var nu brukt 4 x 4 toms firkant til avstivning og altså fremdels ikke nokk, så nu går vi over til foruten bjelkeavstivning å "sy" tårn og bukker fast til bakken med wire, til vi får satt opp overbygningen.

Med al denne vinden har grube 1 fått ny lufttilförsel, trots all tetning. Stire Rugaas, som holder på her, melder, at ilden har frisket på og har gnaget seg gjennem sperremuren ved rum-pillar 1. Vi får pröve med ny sperremur litt lenger frem mot hovedstollen, og mur langs hovedstollen forbi grubeheisrummet.

"Medens han endnu talte" kom det telegram fra Kapp Bohemann, hvor ingeniör Varming anmodet om assistanse. Han var med fire mann kommet til K. Bohemann med motorbåt med de siste vinterforsyninger til hollenderne der. Der var hendt en större drukningsulykke, og Green Harbourfolkene kunde ikke komme seg tilbake uten hjelp.- Vår motorbåt var forlengst satt på land for vinteren, men vi gikk straks igang med å få den på vandet igjen og utrustet og sendt ivei med 4 mann ombord. Motoren slog seg vrang efter en times kjöring i höy sjö. Men det lykkedes folkene å få båten tilbake til Advent Bay igjen. Mens våre maskinister holdt på med å sette motoren istand , kom fangstmann Hilmar Nöis innom med sin motorbåt på vei til Green Harbour og K. Bohemann. Så overtok han unnsetningsaksjonen. Nogen dager efter fikk vi följende rapport fra Green Harbour, som hadde fått sine folk tilbake. "Den sörgelige affære er det meget å si om. Det var följende som omkom der, en ingeniör Tillot fra Schweiz, fangstmann Johan Olsen, som var engasjert av Isefjord Kulkompani, brödrene Emeldus og Lars Robertsen og en svensk arbeider, Mehlin. Altså fem mann. Disse rodde om morgenen ut for å se efter motorbåten, som lå 5/600 meter fra land. På den tid var det vindstille. Fra land så man at folkene var ombord og arbeidet. Det var brysomt å komme mellem land og båten, da der et langt stykke var issörpe. Ombord i motorbåten var endel varer til K. Bohemann. Disse varer har folkene på tilbaketuren tatt i robåten. Varene og de fem mann, som hadde rodd ut, må ha været for meget for den lille båten. Den må på en eller annen måte være blitt fyldt. Folkene hadde ikke beskjed om å ta på land noen varer, bare om å efterse båten. Men så har de vel p.g.a. den brysomme veien likegodt tatt med alt.

Efterpå er det sökt omtrent helt ned til Alkhornet uten re - sültat.Fngstmannen var gift og efterlater seg fem barn. en ene av brödrene Robertson efterlater seg ett barn." Slik löd rapporten fra en av telegrafistene i Green Harbour, som var med. Såvidt vi vet er det heller ikke senere funnet spor av de omkomne.

Grube 2 får förstehjelputsyr, og vi er gått igang medå å lære opp nytt mannskap for surstoffapparatene.-Gamle brakke 5 er nu evakuert, vi kan tilby folkene der bedre hus.Brannslukningsutstyr,slukningsapparater,presenninger og verktöy eftersett.

Vi har fått oppsendt instrumenter til en hornsekstet,med trommer.Og nu er vi så heldige å ha en mann fra Harstad,tidligere medlem av selve brigademusikken, til instruktör. Han går nu ivei, skjönt han er ikke videre optimistisk m.h.t. de vordende musikere,for ingen av de som har meldt seg har begrep om noter.

Og så begynder vi igjen med tariffsnakk. 20/10 har dannet forening og valgt forhandlingskomite for opprettelse av overenskomst.og de forlanger fri kost.Vintersjefen pekte på, at det var avtalt, at en overenskomst måtte inneholde kontraktæs bestemmelser.Det var man jo enig om for et par uker siden. På komiteens forlangende forela vintersjefen kravet for hovedkontoret, som omgående stöttet vintersjefen. Komiteen meddelte da, at medmindre yderligere ökonomiske fordeler oppnåddes,foretrakk arbeiderne uten videre å fortsette arbeidet på basis av enkeltmannskontraktene. Dermed var det arbeidsfred i Longyear City i lange tider.-

Så kom en skrivelse fra foreningen med henstilling at prisen på kinobilletten måtte bli nedsatt. Denn var snaut beregnet til å skulle dekke filmleie,kinomaskinist og billettkontrollörer.Siden alle mann gikk på alle forestillinger,fandt vi ut, at billetter kunde slöyfes,og dermed billettkontrollörer, partoutkort blev heller ikke nödvendige, for alle mann gikk med på å la seg trekke over lönnsoppgjöret for adgang til alle kinoforestilliger i sesongen.Mindre administrasjons- og driftsutgifter kunde det ikke bli, og alle var tilfreds. Kvinner og barn skal gå fritt.

3/11 regn og adskillig skoft blandt utearbeiderne,som rimelig kab være i slik ufyselighet.Det damper sterkt fra fjellet ved kabelstollen i grube 1.

Vi får endel pressenytt fra Green Harbour. Arbeiderne har "spleiset" kr. 100 til pressenytt fra A.P.

I mildværet legger vi ut rör på bekken for ferskvann til kraftstasjonen,fyller opp alle tanker og sparer en masse snekjöring. Men det blir ikke vann til dempning i grube 1.

19/11 snestorm,intet utearbeide,men pastor Östenstad vier maskinmester Th.Johannessen og Emilie Nilsen.

23/11 förste matklage: saltkjöttet er surt. Pröve forelagt vintersjef,intendant,verkslege og den samlede matkomite.Resultatet blev enstemmig, at klagen var ubeföyet.,et blev ingen arbeidsstans. Arbeidsstatus: liggsprengning i hovedstoll med 12 mann,lys innlegges til fjellheisrum,sporlegning i hovedstoll,begge taugbanestasjoner og bremserenne fuldt besatt,begyndt oppsetting av hus ved grube 2,trekkabler spleiset,vektkasser for trekkablene snart ferdige,avbinning av treverk for övre bremserennestasjon, lys opplagt il alle arbeidssteder i bakken under grube 2 (tar seg praktfuldt ut). et gjenstår adskillig arbeide på taugbanetårnene, (de hadde vi regnet ferdige i höst) detaljer

som Bleicherts ingeniör ikke var oppmerksom på i sommer.
Utsikter i öyeblikket: taugbanen kan være ferdig til nyttår, likeså bremserennen.
MEN om kvelden kom Bleicherts overmontör og rapporterte tenderskjærende, at han hadde gjort en meget bedrövelig oppdagelse,nemlig at bærekabelsadlene på tårn nr. 4 er ute av linje 30 millimeter i hver ende, og at tårn nr. 4 og nr. 3 har fått altfor få bolter for sadelunderstöttelsene.Han legger hele skylden på Bleichertingeniören,som ikke har været skarp nok i sin inspeksjon. Toppen av tårn 4 må forandres, og det vil si mindst to ukers ekstraarbeide. Så der rök de smukke utsikter fra för idag. Og vi har ikke mekanikere til dette jernarbeidet,nemlig å svinge på bærejernene i toppen av tårnet,topprammen.Vi må bygge stillas og arbeidsplatform under tårntoppen og vi må legge opp lys på tårntoppen.
D.v.si at vi får bruke taugbanetelfonledningen som lampeström-ledning fra övre stasjon. Akk,ja.
26/11.Takk, nu er tårntopp nr. 3 også skjev.Altså mere stillaser,platformer og lysledninger og mere tid.Dette med lysström gjennem telefonledningen er nok ikke i overensstemmelse med forskriftene. Men vi har hverken materialer eller tid til å sette opp ny særskilt kraftledning,så vi får pröve å holde folk unna ledningene.
27/11 fire mann har tatt akkord på bygging av stillas på tårntopp nr. 4 for kr. 350.- Det var ikke konkurranse om den gode akkorden, det er så höyt over bakken. I mörket "ser" man jo ikke det,men allikevel-. Ut på den lyse vårparten hadde en av disse tårnkarene forsökt å klyve opp i tårntoppen igjen, men han kom til vintersjefen og sa, at hvis han i vinter hadde visst,hvor jævli' höyt det var, hadde han aldrig våget seg på akkorden.-
28/11 regnvær og mange varmegrader.Det suser av rinnende vann ute fra dalbunnen,som er vanskelig å komme over for folkene i bakken.Ingen på uteabeide, men i grube 2 er det folk på conveyormontering og sporlegning ved inngangen. Og fjellheismaskineriet blir justert.
29/11 storm inatt og minus 11 grader. Status:reparasjon av tårn nr. 4 igang, paneling og gulvdekke på taugbanekasten, fortsatt opplegg av taugbanetrekktaug, på bremsebanen avbinning av förste tårnspenn,overhaling fjellheismaskineri, lys og plattform for tårn nr. 3, i grube 2 strossing og hengsprengning i hovedstoll,spor for tverslag 3,spor ved inngangen.
2/12 innvies til Tycho Brahe: 1. 66 cm vann i fyrrummet i administrasjonen,avlöpet tilfrosset,lenser med bötter.
2. i potetkjelleren under brakke 6 samme elendighet,avlöpet tilfrosset og oversvömmelse efter regnskyllet inatt.
3. Dalen er våt og glatt og vanskelig å passere.
4. fjellheiskjöreren tok feil av trallenes plassering imorges og kjöret tomtrallen inn i heisrummet,hvor det blev avsporing, men heldigvis ingen skade på heismaskineriet,Det blev to timers stans, og de fleste av folkene,som kanskje også ellers betenkte seg på å våge seg over dalen ,blev hjemme, og da de fikk beskjed om at alt var i orden igjen, gad de ikke törne ut.
5. Det så igår ut til fortsatt mildvær, askekassene blev derfor tömt, så asken ikke skulde [illegible] bli våt og så fryse dammen ved förste kulde.Følgen er at vi idag ikke har aske å strö med, og byen er nesten ikke til å röre seg i, så glatt er det overalt. 6. Lyset gikk i arneidermessen kl. 1115. Nöklen til sikringsboksen er naturligvis akkurat idag i lommen på en elektriker, som arbeider langt inne i grube 2.
Men alle mann er i arbeide på taugbane og bremserenne,det er en tröst,- og lys blir lagt opp til tårntopp nr. 3. Fjellheiskjöreren tar seg så nær av sin bommert imorges, at jeg fandt

det uheldig å gjöre saken værre for ham med den mulkt, han hadde fortjent.

Men dagen var ikke bare svart.Reparasjonen av tårntopp 4 blev ferdig. Og i gruben var det prövekjöring av de nye pressluftbormaskiner. De virket glimrende,sammenlignet med håndboringen. Borkjöreren var tydelig stolt av sin maskin, og bra er det, for ved hengboring ryster maskinen sin mann, så det må være alt annet enn lett for ham. Bayen er åpen.
4/12 regn.Dagsprogram:bremserennens toppstasjon,taksperrer, oppheisning av förste brospenn på bremserennen,taugbanetårn nr. 3 reparasjonsstillas for toppen ferdig,innkledning av taugbanelasten, bærebjelker for hengeskinner,kluss med avtrekk for byssen i arbeidermessen,skifter skorsten.
6/12 sterk storm, alt utearbeide hindret.Förste tralle til gruben imorges kjörte inn i en snefonn på toppen, men det blev med skrekken og kortvarig stans.Stormen har revet ned det förste brospenn på bremserennen.Det var blitt slengt ned på taugbanestasjonens tak,heldigvis uten å anrette videre skade. De provisoriske lysledninger i bakken og til tårnene i uorden.Tårn og brospenn var efter ordre vel bardunert av snekkerne, men stormkastene var for sterke. Det blir mere forsinkelse, kanskje tre dager.Storm koster tid.Det går tid til å gjöre seg klar til å ta imot den,og mere tid til å rydde opp og sette istand igjen efterpå.
Syvende,ottende og niende desember temperatur under tyve grader, men utearbeidet går likevel bra.Så er det stormm igjen fra kl. 19 den niende.Intet ~~xxxxx~~ arbeide ~~xxx~~ ute neste dag.det er vanskelig å få frem kull til kraftstasjonen.Vi må spare på strömmen.Fra inatt får gatelampene lyse,men husene slår av kl. 2330.
12/12 storm igjen,söndag.
13/12. elegrafen kan fortelle at der har været en eksplosjon i Braganza, 1 mann omkommet.
14 og 15/12 mere storm og uteskoft. Nesten ikke til å komme frem utendörs for sneskavler og snefokk.
16/12 minus 18 grader med sur vind og snefokk,men utearbeidet går. Skyteinstruks utarbeidet,grubeingeniörer og overstiger har intet å innvende.Eksperimanterer med sneskjærmer i bakken syd for fjellheisen for å se om vi kan stoppe sneen der för den helt begraver fjellheisen.Prövekjörer conveyor 1, og kjörer nyprodusert kull til bybruk,Den kullkjöringen går på nattskift og er en svært sur job med fjellheisen på langsom fart.

Våre naboer,Kulfelterne i Hiorthhavn, har det ikke lett heller. Der er taugbanen blåst ned i siste storm, for tredje gang i vinter. Det er kulde og vind uten avlatelse nu. 19/12 kuling og minus 22 grader,men den 21/12 var utearbeidet isving allikevel,efter to umulige 22 graders dager.
22/12 minus 20 grader,men alle mann på utearbeide.På taugbanens lastestasjon er vi kommet til opphengning av bæreskinner, og neste dag kunde vi fortsette reparasjonen i tårntopp nr. 3, der har det været uråd å komme til i höyden i denne blåsten.

24/12 Julaften. Generalstorm med minus 12 grader, værre enn værst. Lys- og kraftledninger slått av av flyvende planker ved Skjæringen.Reparert kl. 0330, elektrikerne gir seg ikke. Påny avslitte ledninger ved administrasjonen kl. 0515. Litt senere reiste verandataket fra grubeingeniörens hus og slog av ledningene for lys og telefon til vintersjefshuset, nedre bydeler og administrasjonen.Administrasjonens tak begyndte å lette på seg. Garasjen blåste skjev.Alt lys i "bakken" er vekk. Men bremserennen står denne gang, o[illegible] den seg nu, så har den bestått sin pröve.I stormstöte[illegible] er det uråd å gå oppreist, en må krype eller legge se[illegible] ned sålenge.Eldstemann i byen, stallmester Finess, hai[illegible] opplevet maken til vinnstyrke.

~~Men mot~~ kvelden stilnet det av, og det blev en sta[illegible]

Mot kvelden stilnet det av og det blev en slags julefred. Minus 12 grader. I arbeidermessen var det særlig vellykket dekorert med flagg og "himmel" over bordene, som var stillet i stor firkant, duket og pyntet med 144 lys. Kaffe og kaker i lillesalen kl. 21. Men "toddy" blev det ikke, vi hadde ikke nok sprit. Skuffelsen var nok ikke liten.
Begge juledager hadde pent stille vær.

27/12. Alle mann på arbeide overalt! Status: bremserennen i orden efter storstormen. på taugbanestasjonen opphengning av bæreskinner, takpaneling etc., tredje brospenn på bremserennen i arbeide. Rennen kommer nu godt ivei ovenfra nedover.
Barnefest i arbeidermessen.
31/12-1920 minus 8 grader stille. Inspisert overalt ute og inne, og overalt godt arbeidshumör. Det kom en hyggelig skrivelse til vintersjefen:

" Til vinterskjefen herr S. Westby, hersteds.

Da vi nu står ved afslutningen af det gamle aar og er færdige at önske hverandre et Godt Nytaar er det i fölelse af og i önske om at det nye aar ikke maa bringe det i sit skjöd som det gamle, som vi nu staar paa tærskelen af. Det gamle aaret begyndte jo med en forfærdelig katastrofe, der like haardt rammet selskapet som arbeiderne. Likesaa har jo aaret bragt med sig store rivninger mellem arbeiderne og arbeidsgiveren, der desværre ikke har fört til noget godt resultat hverken for den ene eller anden part, men muligens bringer efterdönninger med ind i det nye aar.
Det er derfor vort inderlige önske at alt som har været kjæmpet, at al mistro, al bitterhed fra det gamle aar maa være glemt og gjemt, og at det ikke maa faa fölge med ind i det nye aar, men at det nye aaret maa blive et merkeaar i gjensidig tillid og forstaaelse mellem arbeider og arbeidsgiver, det som vi tror vil være det eneste der vil bringe glæde og lykke for begge parter. Likesaa er det vort haab, at vi i det aar som kommer maa blive forskaanet for alle ulykker, der selv om ingen af parterne bærer skylden dog kan være haard nok i sig selv.
Med dette vil vi da önske A/S Store Norske med dets driftsledelse et godt og heldbringende nytaar. Og likesaa vil vi önske herr Westby med sin familie et godt og lykkeligt aar som kommer.

For arbeiderne ved Longyear City den 31-12-1920.
Ærb.
Hedvin Johansen.

Om kvelden fri kinoforestilling og videre underholdning i arbeidermessen.- Noen av "våre" besökte Kulfelterne om kvelden. Der vanket nok endel dråper. Litt för midnat kom en av disse turister til vintersjefen for å rapportere, at en "av de andre" var nok blitt liggende igjen ute på isen på hjemveien, han var for full til å gå videre. Rapportören kunde nesten ikke gå han heller. Jeg måtte få fatt i en av kjörerne og be ham ta slede, og tepper, og kjöre ut i sporet over til Hiorthhavn og hente hjem fyllikken. Min venn kjöreren var ikke mye blid, "men vi kan vel ikke la den slusken fyse ihjel heller." Han kom tilbake litt over midnatt med kameraten og meldte av: Sånn en slusk skulde ha så mye juling som det kan ligge på ham, ödelegge nyttårskvelden for andre på den måten. Jeg sa, du får komme innom meg annen nyttårsdag.- an kom efter avtalen og fikk tilfredsstillende oppgjör for kjöring på overtid nyttårsnatt. "Og den julingen får du besörge selv."-"Ja, m... så blir det vel en svær mulkt."-" Nå, vintersjefen behöv... ikke å vite noe."

Et par dager efter kom en smilende kjörer og fortalte, at nå hadde fyllikken fått betale, og han kom ikke til å glemme det så snrt.Og vi var fortsatt enige om, at dette var noe, som vintersjefen ikke hadde noe med.-

I alle dagene mellem jul og nyttår blev det overalt arbeidet for fuldt,på bremserennen endog med overtid.

1 9 2 1.

Det nye år blev hilst med saluttpå 12 skudd, med flöyte fra arbeidermessen og - ett blunk med lyset fra kraftstasjonen. Ekstraforpleining,kaffe og kaker, i arbeidermessen.Efter opp-fording holdt pastor Östenstad andakt. Vintersjefen tilstede ved nyttåsmiddagen i arbeidermessen.

3/1-1921 minus 5 grader.Mandag. Alt arbeide i full gang. Vår eneste smed,Enseth, må vi nu overlate til grubesmien to eftermiddager i uken. Förste kutt med maskin i rum-pillar. På langstrossene har vi holdt på med maskinkutting noen dager med litt bryderi, for liggen stiger nokså bratt mot stuffen. Jörer kull med slede fra fjellheisen til nytt "bylager" ved gamle bakeritomt.

7/1.På taugbanen kan linjeavdelingen ventes ferdig imorgen, men i lastestasjone har vi fått bråk med boltehuller i fundamentene fra i sommer,de passer ikke til drivmotor og overbygning. Mere forsinkelse, som burde været unngått.
Utefolkene i bakken (bremserennen) har nu kr. 24.- pr. dag,men er ikke å bevege til å ta akkordarbeide,hvor de intet har å tape, men skulde ha god utsikt til adskillig höyere dagsfortjeneste.Der er et par trege karer som holder igjen de andre. Det er ingenting å si på tempoet,men, noe bedre kunde det kanhende gå med akkord.- Begynder måling av temperaturen i fjellet på forskjellige steder i gruben.Ved middagstid er det nu et svakt demringsskjær å se på sydhimmelen.

9/1. söndag, stille med 29 grader. Likevel er folkene i arbeide på bremserennen. Konferert med verkslegen om en sinnssyk pasient, som Kulfelterne har sendt hit. Stakkaren trenger tilsyn, men ikke nödvendigvis stadigtegetilsyn, hvorfor vi sender mannen tilbake til Hiorthhavn, de får selv holde vaktmannskap.-
Bayen fremdeles åpen.

11/1. minus 25 grader og vind. Men utearbeidet går videre. Karene i overbygget på bremserennen har laget seg masker for å klare seg i vinnen.De ser nokså vilde ut,men maskene gjör god nytte. Når vintersjefen kommer på inspeksjon, har karene sin storefornöyelse av å konstatere, at "Nå har ingeniören en hvit flekk på kjaken."Hvis jeg så kan peke på en hvit nesetipp hos den som vil advare meg, er den gjensidige tilfredshet stor. Og vi frostflekkede iler ned til ventehuset ved fjellheisen, hvor vi har et lager av "temperert sne", og så blir det forsiktig gnidning av de hvite flekkene. Hittil har alt gått bra med det frostkapitlet.

I gruben fortsetter vi med å bruke sne til stövdempning. Tidligere i vinter har vintersjefen bemyndiget bruk av dynamitt i gruben ved liggerskuddog brenneing for ren stensprengning, med stigerkontroll for hvert enkelt skudd - i hovedstoll og stenstoll. Nu da strossene er kommet igang, blir regelen noe stram-met: ikke mere dynamitt enn det som rummes i en dynamittvarmer tillates oppbevart ved gruben.Når regulær produksjon begynder, er enhver bruk av dynamitt forbudt, selv til ren stensprengning i hovedstoll eller stenstoll. Dynamitt må i det hele tatt ikke finnes i gruben eller i husene ved gruben.Så faller ingen i fristelse.

12/1.1921. Minus 25.Bayen åpen trods kulden. Startet kursus for to nye femmannslag i bruken av surstoffapparater. Elevene meget ivrige.På taugbanelastestasjonen viser det seg, at underkanten av tömmelukene sitter for lavt. Det stemmer med tegningen,men når kibbene kommer til fylling, er det for trangt. Altså forandring og mere forsinkelse.
14/1. Igjen minus 25 grader og frisk bris, den surette hverdag i fjellet hittil.Intet utearbeide- det er da grenser selv for hardhausene våre.
15/1. Status: taugbanen: nedre stasjon,tårn,kabler,övre stasjon med hengeskinner ferdig, justering av tappeluker og paneling av silo pågår.På bremserennen:endel tömmerarbeide på tilslutningen til taugbanen,vindforband samt plankerenner i nederste tre brospenn gjenstår, forutsettes ferdig 20/1 i henhold til löpende akkord.,likeså vekt og tippanordning,som er avbundet. Ialt antas nu å gjenstå på taugbane og bremserenne en arbeidsuke. Hvis siste dagers vind og kulde fortsetter kan denne termin ikke holdes. Gruben kan straks produsere fra to conveyors og fire rum. Om seks uker kan tverslag 9 påregnes produserende. Arbeidermes forhold gunstig, arbeidsviljen upåklagelig, arbeidsevnen mindre god.Mangelen på övede folk og spesialarbeidere er følelig for anleggsarbeidet.
16/1: söndag frisk bris, minus 9 grader. Barometret faldt og var kl. 14 på 713,6. Det var temmelig foruroligende og uteavdelingen fikk beskjed om å sikre seg mot den stormstyrken,som vel vilde melde seg. Men det hendte ingenting. Barometret gikk pent oppover igjen, og termometret pent nedover til 27,5 grader. Men bayen er åpen. Men utearbeidet går,skjönt effekten er bedrövelig,naturligvis, mandag 17/1.-
Resten av måneden var temperaturen for det meste under 25 grader, med minimum 31 grader den 18/1.
24/1 rapportertes til hovedkontoret:taugbanelukene ferdigmontert, for maskineriet gjenstår skjötning og pålegning av drivremmer, på bremserennen gjenstår plankerenner på to brospenn,på maskinmonteringen 4-5 dager, 180 meter jernrenner opplagt. Grubevektstillas ferdig. Kulde blæst forsfrysninger meget forsinket fremgangen.
Vi har nu daglig forfrysninger til behandling hos legen.Den tyske taugbanemontören forfrös nese og kinder på veien over dalen og er meget forbitret over klimaet. Fokkene på bremserenne klager over at verktöyet blir skjört i kulden,bor og navere ryker fort vekk. Kraftstasjonen har det heller ikke greit, det er vanskelig for kjörerne å holde den med kull. Kjörer mest dieselen. Kraftstasjonskullene er begravet i sneskavler,som skaffer meget bryderi.
29/1. Når det ikke blåser for ille kjöres stenstöv inne fra dalen til bruk i stenstövbarrierene.
31/1 Status: taugbanemaskineriet mangler remmer, Bohnhardt mener klar til prövekjöring lördag (5/2),bremserenne: maternekanismen justeres,skivekabel oppkjört,nedre kabelskive klar til oppheisning, Vekt og vogntipp ferdig, men tömmerenne til övre silo gjenstår.- Det er meget varmt i fjellet rett over gamle spiserum ved grube 1, det sees småflammer mellem stenene,varm luft og litt hvit rök fra RP1,litt varm luft fra RP2.
3/2. På nattskift begyndt nedlegning av skivekabelen for bremserennen og påsetning av skiver. Men ut på natten rök det opp en storm som var sterkere enn julestormen- på grube 2 siden av dalen i det mindste.Lysledningene brutt oppe ved grubehusene. Det var omtrent uråd å komme frem fra grubehus til grubeinngang i det tette snedrevet. Overstiger Lofthus er ingen smågutt, men han måtte krype og holde seg godt fast på den korte turen. Neste morgen viste det seg, at stormen hadde revet av conveyoroverbygningen,veltet femten ferdige småspenn fra övre brospenn

oppover, brusendene ramponert, ellers er materialene uskadt.
Kan antagelig retablere på fem dögn. Hensyn vinntrykk er hvert brospenn sikret med fem kabelbarduner, alle bukker med utvendige skråstrevere. Men conveyoren er ikke innpanelt unntagen i överste stenskjæring.
5/2 kuling igjen som gjör det uråd å arbeide ute.
6/2. Taugbanen prövekjört uten belastning, drivremmen i lastestasjonen må ha ny skjöt. Flest mulig folk driver med påsetning av kabelskiver. Alle mann mötte imorges, men vinden drev mange hjem igjen.
Grumantgruben har hatt en stöveksplosjon i januar. Ingen omkom. Årsaken synes å ha været sterk ladning for snaut underkutt.
Vinterstyrke 49 mann.
9/ til 11/2 temperaturen fallende til 28 grader og vind. I gruben er liggsprengning i stenstollen ferdig, likeså paneling og himling i transformatorrum. Det begynder endelig å monne her.
12/2. minus 30, stille. Taugbanemontören melder, at banen er driftsklar, såsnart endel småreparasjoner er gjort på vognene. Bremserennemaskineriet, incl. mater og drivmekanismen ferdig. Nedre bremsehjulskive har sine sluttvanskeligheter, naturligvis. Festeboltene er for korte. Lagrene 3/8" for store. Må omstöpes i löpet av natten. Det er det som kaldes söndagshvile. Snekjöring til gruben til stövsikring.
13/2 söndag minus 31, stille. Verkstedet ferdig med omstöpingen kl. 23. Oppkjöring med det samme og montert.
14/2 telegram til hovedkontoret: taugbanen prövekjört driftsklar. Bremserennen antagelig ferdig tirsdag eftermiddag hvorefter prövekjöring samlede anlegg. Jeffreys leveranse flere henseender mindre tilfredsstillende voldende forsinkelser (bremserennen). Temperatur 26 grader. Fortsatt påsetning av kabelskiver i övre renne. Med mye bry og möye og stive fingre.
16/2 minus 35 grader stille. Förste sol på toppen av Hiorthhavnfjellene. Dagboken sier: bremserennekabelen dratt sammen med taljer og skjötboltet kl. 1415. Nedre kabelskive rettet opp. Övre bremserenneskive justert. Taugbanemontören melder at han kan avgi 3 mann imorgen. Kulltippen, som var litt fortung, er justert. M.a.o.: taugbane og conveyor ferdige samme dag.
MEN så blev det brann i slagghaugen ved bakeriet. Det har nok ulmet lenge under tykt snelag. Denne brannen gir forklaringen på den besynderlige vonde lukten, som bakeren har klaget over, og som verkslegen mente var tegn på uhygienisk oppsamling av avfall utenfor arbeidermessen. En forklaring som vintersjefen til verkslegens ergrelse ikke vilde gå med på. er var nemlig bra ryddet opp uyenfor messen, og desuten råtner ingenting i 30 graders kulde.
Torsdag 17/2-1921. Minus 33 grader. Oppsatt midlertidig tippestillas ved taugbanebukk nr. 9, den förste nordenfor sporveien. Arrangerer midlertidig bytipp her, medens hovedlageret blir arrangert. Bremserennen kunde ikke startes i kulden, da alle lagere er frosne. På fjellheisen stopper föringshjulene opp i kulden, og kabelen skjærer seg gjennem hjulkransen ned i stativet under. Er det ikke det ene, så-..
Fredag 18/2-1921. Minus 30. Bremserennen kjört, tom, i formiddag, iorden. Tippet 12 vogner fra gruben og kjört kullene ned med bremserennen, iorden. Og så kunde taugbanen endelig kjöres med kull i kibbene. Og vi tippet to kibber ved bukk nr. 9.
M.a.o.: Nyanlegget prövekjört og i orden. Med last. Begivenheten feiret med flagging og tre skudds salut. Det syntes vi den var verd.- Til hovedkontoret sendtes kl. 16 följende telegram: Förste kull fra grube 2 over retarding conveyor og ny taugbane tippet attende. Igangsetter efterhvert produksjon samtidig regulering maskineriet innövelse betjening.

Telegrammet blev mottatt i dypeste taushet av hovedkontoret.-
På anlegget trakk vi anorakk-hettene tettere til igjen neste dag, og fortsatte arbeidet. Da var det minus 35. Vi er vant til kulde nu.
19/2. Minus 35.Tippet 16 vogner til bremserennen fra kl.8, kjörte bremserennen 11-12,taugbanen fra kl. 1430 til 1515. Gruben har meget strev med de nye folkene,ikke mange grubevante blandt dem. (En rein skutt på Hotelnesset).
20/2 söndag minus 17.-Kullrenne på sentralstasjonen.Justeringer bremserennemaskinetiet.Forövrig rolig hviledag i byen.
Så fulgte en reguleringsperiode.
21/2 minus 15,kuling snefokk lite utearbeide.Grubeingeniörene tar nu hver sitt skift.
23/2 minus 20. Fra midnatt foruroligende raskt barometerfall, og ganske riktig strom fra ca. kl. 15, ytterst voldsom, men kanskje ikke så byget som julestormen.Utearbeide utelukket, og tipping fra gruben gikk heller ikke.Det mötte forresten bare 7 mann. Hovedstollen var tilföket langt innover, så det blev adskillig snesjau i gruben.
24/2 minus 18. Taugbanen stod en tid ut over dagen,da signalledningen var slått av av en flygende planke.Og taugbanesiloen blev full, likså bremserennesiloen.Da endelig taugbanen kom igang, blev det flere lange pauser, fordi store kullklumper satte seg fast i slusene i lasten.Vi har forelöbig bare ferdig det som kaldes siloavdeling 1.Det er bare en smal "tarm" som snart renner full,så vi setter press på å få avdeling 2 ferdig også snarest. Den er noe större, men det blir ikke noe magasin å snakke om.Vi bör nok få en bevilgning til å bygge ut taugbanestasjonen helt frem til fjellheisen,som foreslått ved planlegningen. Så kan man kanskje renonsere på utvidelsen mot nord inntil videre. Det koster jo endel.- Avdeling 2 var ferdig söndag 27/2.-
(Men den utvidelsen mot fjellheisen kom aldrig lenger enn til forslag med overslag.Der var ingen moneter.)
28/2 minus 23. Telegram til hovedkontoret: prövekjöring regulering forlöpne uke.Været hindret utearbeide taugbanekjöring fire dager.Grubens dagslevering 43 73 0 95 89 76 vogner ialt 302 tonn.Anleggsarbeide fyllkasse sentralstasjon,silo nr. 2 lastestasjon.Forsterkning tipprenner fra bremserennen. Grubesmie. Kjöletank for transformator engruben flyttet til togruben. K llene gjennemgående mere storfallende enn engrubens hvorfor endel plaget taugbanechutene.Synes stöve adskillig mere enn engrubens.Prövekjöring tenkes avsluttet mandag hvorefter gruben får ialt 47 mann incl. 3 stigere (Lofthus Rugaas Pettersen). Fra anleggstyrken kan senere overföres antagelig 13 mann.

1/3. minus 23 grader. Solen skinner på Hiorthhavnfjellet nesten ned til sjöen. Begyndt utkjöring kaitömmer til Hotelnesset. Hilmar Nöis solo fra Sassen Bay. Han har 103 rev, har ikke sett björn.Fem mann i laget med hovedstasjon ved Alkhornet. an skal videre til Green Harbour., havhest ved Björndalen.
2/3 minus 20. Tippet förste kull på hovedlageret gjennem nye fyllkasse på sentralen.
DERMED ER ALLE LEDD I TRANSPORTEN FERDIGE OG TATT I BRUK .
Gruben leverte 119 vogner, 93,38 tonn.
2/3. minus 25. Strever med å få folkene i gruben til å arbeide på akkord.Hittil forgjeves.
8/3. Til hovedkontoret: bremserenne taugbane arbeider tilfredsstillende.Grubens dagsleverin 68 107 119 100 101 47 vogner ialt 420 tonn. rubestyrke 57 med stigerne.Produksjonen mindre effektiv endnu.Arbeiderne mangler övelse og er lite tilböyelige ta akkord. Nuværende grubestyrke synes best dispnngtt ved et produksjon sskift og et kuttings og ryddingsskift. elv således has folk kun til nödvendigste oppfaring forberedelse langstrosser

to og fem.Fyllkasse sentralen, annen silo og kjöletank ferdig .Kulbok siste februar 2345.91
9/3 til hovedkontoret: kullasting hittil ikke rasjonell akkord. Synes ikke kan forsvare forhöye vårt tilbud 3.50 lasting flytt liggsprengning/Lengstrosser.3.75 lasting liggsprengning for rum. Ladning skytning utenom ved skytebas,men akkord vedtas ikke forelöbig medmindre akkordfortjeneste opplagt dobbelte mindstelönn. Har forsökt dagsakkorder hensyn folkenes mangel övelse slet resultat. Forsöker nu blank dagsing.Telegrafer om forsvarlig gå höyere hensyn sommerens produksjonspris.
Begge strösser vedtok akkord fra 15/3.

8/3 minus 23 stille klart,Sol i byen förste gang kl. 1245.

11/3 telegram fra hovedkontoret om selskapets nye arbeidsvilkår for sommersesongen:enkeltmannskontrakter som nu med följgende hovedsakelige endringer-mindstelönn dagarbeide 16 akkord 14. Kostpenger som nu.Overreisen 8.- Arbeidslönnen i Norge nedover stor arbeidslöshet,nödsarbeide igangsatt timelönn 1-1,50. Kullprisene sunket til et mininmum 65 kroner cif NordNorge. Björnöens arbeidere vedtok allerede januar 15% lönnsreduksjon. Nuværende arbeidere som önsker fortsette må akseptere nye vilkår eller reise hjem.Gi arbeiderne 14 dagers varsel,men velg forövrig tidspunktet bekjendtgjöre nærværende.Arbeiderne Norge hvoriblandt mange av våre gamle forberedt lönnsreduksjon og melder seg stort antall.Under henvisning foranstående må ingen lönnssatser forhöyes tvertimot om mulig senkes.-
13/3 söndag minus 9. Vi har nu såvidt meget reinkjött, at vi kan servere reinstek til söndags-middagen i arbeidermessen.Men vi måtte porsjonere. Stuerten laget almindelig oksestek som vanlig og satt frem på fat,som vanlig, og dertil lagt en liberal skive reinstek på hver manns tallerken,ellers hadde nok det meste av reinkjöttet gått i de som kom först. Det var mere enn en av de vårsureste tålte. Han leverte demonstrativt, nærmest slengte sin tallerken i luken og gikk sin vei uten å spise, sendte likegodt noen fornærmelige bemerkninger til stuerten, som helsthadde ventet noen godord for ekstraforpleiningen. Stuerten meldte episoden,og synderen blev innkaldt til forklaring.- Takk, han var da voksen mann og vilde ikke finne seg i noen porsjonering på tallerkenen av matbitene. Han blev litt flau, da han fikk höre, at det var reinstek,som var porsjonert for at ikke de förste i fatet skulde stryke avsted med alt. Den vanlige söndagsstek, som han altså ikke hadde sett på,stod på bordet så han kunde forsyne seg som han vilde.Han ba pent om unnskyldning,og såvar stuerten fornöyd.

Arbeiderforeningen i Kings Bay har telegrafisk spurt Arbeidsmandsforbundet om prisnivået, og fått til svar: kullpris England 38 sh. beste sort, 25 sh. småkull.Norske stat uten kjöper til sine kullaegere. Levnetsmidler falt til halvparten.

15.3. Åpent vann innenfor Nesset. Har kjört 131 stk. stortömmer for bromonteringen til Nesset.Fortsetter med 40 langspirer mens isen holder.

17/3. minus 10. Stenstövbarrierer etablert i tverslag 3. Conveyorne nu i akkord, og folkene innser fordelen. Nu kommer også taugbanefolkene og vil ha akkord- det begynder altså å gli. Jeg tilböd kr. 24.- pr. skift plus 1.50 pr. 70 vogner,svarende til 4.50 pr. time Normalt kjöres 77 vogner, og vi regner da 70 iberegnet stans av forskjellige grunner.Men,nei, neste dag mötte ikke laget.- Vintersjefen ga herrene beskjed , at noen diskusjon om akkordsatsen blir det ikke i det hele tatt, för arbeidet er gjenopptatt.Og kl. 10 gikk banen igjen- på de tilbudte betingelser. Det tar jo litt tid å tenke seg om.

6/3-1921. Første barnedåp i Longyear City: Edv. Björnsviks to-årige sönn döpt av pastor Östenstad i arbeidermessens lille sal. Vintersjefens fruktbolle gjorde tjeneste som döpefont.

21/3 kom den tyske taugbanemontör: hans arbeide med monteringen var praktisk talt ferdig. 27 vogner var i drift og banen gikk regulært.,Han får nu ta seg av eftersynet av det taugbanemateriell, om skal monteres til sommeren Det ligger nu utover godt nedsnedd.

27/3. Første påskedag, kuling "så koppene klirrer i kjökkenskapet". "Tromsöværingene" (Alkekongen) er kommet i grube 1 fjellet.

30/3. minus 13. Inspisert brinken utover mot Hotelnesset sammen med stallmester Finess for å se på transportmulighetene tilNesst, når isen ikke kan kjöres. Lannkallen vanskelig å passere.Isen på bayen er brukket tett mot land. Oppe på brinken var det iset og glatt. Konklusjonen var, at "sledene kommer til å havne i sjöen om vi pröver å kjöre nu."
Kullagringslaget får fra 1/4 samme akkord som taugbanelaget: kr. 24.- pr. skift plus 1.50 pr. 70 vogner.

2/4. De nye arbeidsvilkår bekjendtgjort ved oppslag. De fleste later til å finne forandringene rimelige,men det fremkom noen bemetkninger i anledning av at kostpengene var uforandret.
Ved gruben fortsatt bygging av smie og lampehus, sidespor på lastestasjonen for tomkibber. Veggluker for utluftning av kull-stövet,det stöver voldsomt når kibbene blir fyldt.Innpanåling av taugbanemaskinrummet. Innpaneler nedre del av bremserennen. Presten har været en tur i Coles Bay hos Anglo Russian. Drifts-bestyreren der,Mr. Edgar, fulgte med tilbake hit.

3/4-1921.Söndag. Inspiserte Hotelnesset med ingeniör Flood og stallmesteren (på ski over 5-6 tommers is langs land.) Apent vann ved odden. Tatt ut brakke-tomt. Minus 12 grader.
6/4 fyringspröve på kraftstasjonen et dögn. To maskiner i 18 timer, en maskin i 6 timer.Strömforbruket lavere enn vanlig.
Resultat: 6552 kg kull gav 426 kg aske og 109 kg slagg, d.v.s. 8% aske-slagg.
Bohnhardt får 6 mann til kabelrevisjon, d.v.s. kabelkveiler som ligger i sneen. Begyndt brakkebygging på Nesset, formann og 5 mann.

7/4 oppmerking av taugbanelinjen til Nesset for materialtrans-porten.-Laget Instruks ang."forholdsregler mot kullstöv."
8/4 minus 8.Instruks om "Ledelse av redningsarbeide."
Solformörkelse ved 10-tiden. Igang med revisjon av taugbanekabler. Bleichertmontören mener at alle kablene er feilaktig opprullet i Salangen,de må strekkes ut,eftersees,og sammenkveiles på riktig måte. Det blir litt av en jobb. Satt arbeidet på akkord: kr.250.- pr. rull på 6 mann. De skulde vel greie en rull på to dager selv i den dype sneen-.
9/4 minus 6. Voldsom snestorm- som ivinter.Totalskoft ute og inne. Bayisen såes å lösne fra land innerst i bayen ved 21 tiden. Sterk vind og dönning. Ved 3-tiden om natten varbayen isfri, likeså det vi kunde se av Isfjorden. Et utrolig skue.
11/4. minus 9. Det er nu fuldt dagslys ved klar himmel ved midnatt. Elektrikerformann tar inn alle lamper fra brakkene. Vi flytter ostelageret fra wigwammen og reparerer der for å skaffe tre ekstra rum til sommerinnkvarteringen.
14/4.Minus 12.M/S "Terningen" rapporteres ankommet Kings Bay. To dager senere lå "Terningen" i isen 1 mil utenfor K.Heer, og vi har bedt formannen i Green Harbour (Simonsen) pröve å få posten innover.
17/4 minus 20.Kjörer brakkematerialer og taugbanekabler utover brinken på sne"broer" over tverdalene,glatt og lite sne. Godt prestert av kjörerne.

Oppslag om hjemreise med förste båt. Det förte til at mange önsker plass for sommeren, og de fleste,som reiser hjem vil gjerne komme tilbake litt senere. Folk likar seg her.-
21/4. plus 3. "Terningen" kommet til kai ved Gladdalen i Green Harbour.Havet isfritt.
Hovedkontoret regner med 35 trearbeidere,150 fagarbeidere ellers og 100 andre arbeidere ialt 285 mann for sommeren.
22/4 regn og sterk snesmeltning og vi har bråk med vannet både her og der. Taugbane-Bohnhardt synes livet er trist, drivremmen i lastestasjonen går i vann,det er is i drivmaskineriet og vi eksperimenterer med vannavledning fra fjellet ovenfor.Maken til klimavanskeligheter har B. ikke været ute for, og han har ellers været på mange kanter av kloden.-Ved gruben skaffer sneslapset et svare strev med snekjöring for å holde hovedstollen tilgjengelig.
24/4 Isfritt til Gamlekaien. Motorbåt til "Terningen" i Coles Bay,men der var lite post, og intet fra hovedkontoret.
27/4. minus 12. Litt drivis. Arbeiderne holdt möte for å diskutere,hvorledes man eventuelt skulde möte beskyldning for streikebryteri, om Knudsen-gjengen fra ifjor skulde forsöke seg. Det blev subskribert ca. 4000 kroner til et "sakförerfond".
30/4.1921. Lördag minus 8 grader. Hotelnesbrakken ferdig. Bryderi med sammenfrosne kull i taugbanesilo.
"Forsete" avgikk fra Harstad kl 2030 med 98 passasjerer.
(En mann kom til sykehuset for å snakke med legen. Sykesösteren kjendte ham ikke og spurte:" Er De her fra byen?"-"Nei." "Er De fra Hiorthhavn da?"- "Nei."- "Hvor er De fra da?"- "Gryllefjord".)

Av vintersesongens arbeider har 75 tegnet seg for nedreise,av disse önsker 35 gode å komme tilbake med tredje båt.50 mann har tegnet seg for sommersesongen også. "Forsete" er altså underveis og skal reurnere uten kullast. Det lakker med vintersesongen, den förste med anleggsarbeide i noe större målestokk. Det går an. Men når temperaturen går ned i 25-35 grader,tildels med vind, blir selvsagt effekten ikke særlig fremragende. Det var nærsagt usandsynlig,hvorledes arbeiderne på taugbanen,men særlig på bremsebennen, holdt ut å arbeide på höye stillaser. Men arbeidslederne ingeniör Flood,anleggsassistent Leer og formann Barkost var da også altid på höyde med de vanskeligste værsituasjoner.

1/5. söndag. Minus 9. Vellykket og rolig Förstemaifest med noe tilskudd fra selskapet:kaker,sjokolade,syltet frukt). Skoft blev det jo neste dag,bare halvt fremmöte.
Lagt ut to böyer på havnen, så nu kan "Forsete" bare komme.
Akkorden på revisjon av taugbanekabler omtrent ferdig idag.Den var blitt adskillig bedre for laget enn anslått. Men laget har gjort godt arbeide og forstått å innrette seg ypperlig ute i den dype sneen.
3/5.Sykehuset oppusset.forbereder innkvartering av "Forsete"s mange passasjerer. Kullbeholdning 1/5: 5281,4 tonn.
Vi har innkaldt utlånt snekkerverktöy. Det har gått smått med innleveringen, hvorfor vi idag har presentert regning for det ikke innleverte. Det hjalp, det var ikke så meget "som var blitt borte i sneen ivinter da." Jones-barriere i grube 2.

M E N 5/5-1921.<u>"Forsete" akselbrudd.</u>

6/5 kuling meget skoft. Kl. 16 kom telegram fra kaptein Jakobsen:
"5/5 idag avsendt motorbåt annen ekspedisjon förer Halfdan Johansen 8 mann forsöker nå Green Harbour for at overbringe underretning Foresete brukket akselen."
Det var denne motorbåt som kom til Green Harbour med telegrammet.
Formannen i Green Harbour meldelte,at "Forsete" ligger 40 kvart mil vest av Bellsund. Hovedkontoret og Harstadkontoret er underrettet direkte fra GH."
"Braganza" skal være for nordgående i nærheten av Bellsund.
Vi sendte följende telegram til hovedkontoret:"Over Green H.

Förste ekspedisjon, som kapteinen antydet, var sendt med livbåt, förer styrmann Leif Conradi. Den hadde måttet oppgi forsöket på å komme frem, på grunn av vanskeligheter i isen. Den returnerte i god behold til "Forsete".

Det bekreftes fra G.H. at "Braganza" er underveis til Bellsund og Green Harbour med bl. a. ca. 40 tyske grubearbeidere til det hollandske selskap i Gladdalen.

Vi telegraferte til hovedkontoret:"Over Green Harbour telegraferes at d/s Forsete har brukket propelleraksien ca. 40 kvm vest Bellsund.Der er telegrafert efter assistanse. d/s "Braganza" er underveis til Spitsbergen og vil antagelig först få forbindelse med Forsete."

7/5. minus 6. Snetykt i Advent Bay. "Braganza" har ikke meldt seg. Det viser seg, at "Braganza", som angivelig skulde ha radio, av en eller annen grunn ikke hadde rigget opp antenne og derfor var stum.Vi har derfor bedt svenskene i Braganza gi beskjed til sit skib ved förste kontakt.Og vi har bedt engelskmennene i Calypso Bay å gi beskjed, om "Braganza" skulde pröve å komme inn på sörkanten av Bellsund. Endelig fikk vår formann i Green Harbour beskjed om å sende et par mann over ridtjofbreen for å gi beskjed til "Braganza" om den skulde söke seg inn på nordsiden.

Ut på dagen meldte Calypso, at "Braganza" var sett komme inn til Camp Horton og snart efter gå ut igjen med stor fart.

Vintersjefen og en av ingeniörene (Flood) og to båtfolk drog utover til Green Harbour med m/b "Acco" som i al hast var gjort klar efter vinteropplaget. Hensikten var å komme i forbindelse med "Braganza" i Green Harbour for å få iverksatt eftersökelse efter livbåt nr. 1,"förste ekspedisjon" hvis skjebne da endnu var ukjendt for grubekontoret. Det blev naturligvis ugreie med motoren, og båten kom först avgårde 8/5 kl. 3 om morgenen. Vi brukte 6 timer til iskanten i Green Harbour litt utenfor Gladdalen. Da vi var omtrent tvers av Coles Bay, så vi röken av en båt, som gikk ut fra Green Harbour og ut Isfjorden. Det viste seg å være "Braganza" som hadde anlöpet Green Harbour og landsatt sine passasjerer i Gladdalen,fått med en av telegrafistene fra Statens Radiostasjon (Björnsen) som skulde pröve å få istand skibets radiostasjon og gått utover til den oppgitte posisjon.

Det drev stadig småis innover Green Harbour, hvorfor motorbåtens folk fikk beskjed om å holde båten utenfor isen og dersom Green Harbour skulde bli fyllt,ta båten tilbake til Advent Bay uten nærmere ordre for ikke å bli stengt inne. Og vintersjefen blev igjen på radiostasjonen for å följe begivenhetene derfra. Isen kom, og båten kom vel tilbake til Advent Bay, og hadde med de otte mann fra "Forsete"s motorlivbåt.

Imidlertid hadde telegrafisten fått istand radiosendingen ombord i "Braganza",skjönt ikke mottageren. Pg så meldte han efterhvert:

Kl. 9 intet å se. Kl. 9.30:skute sees rett vest. Kl. 9.50: sikkert "Forsete". Kl. 1020: Braganza ligger ved siden av Forsete. Styrmann Conradi med mannskap beste velgående ombord. Går innover Kl. 11: satt kurs innover vil ta 30-35 timer inn.

-Det gikk nok fortere enn tenkt, for kl. 12 hadde slepet passert Green Harbourmunningen uten å bli meldt för utenfor Russelven. Inne fra radiostasjonen kunde man ikke se så langt i snertykket. Kl. 1630 ankom "Braganza" med "Forsete" på slep til Longyear City og fortöyet ved Gamlekaien, den 9/5.

Av telegrammer fra Spitsbergen hitsettes:

7/5: livbåt 1 Conradi forlot Forsete kl. 14 torsdag 5/5 for å bringe underretning.Hadde vanskelig komme frem gjennem isen. Motorlivbåten 8 mann förer Halfdan Johansen avgikk kl. 18. Kuv ikke nå förste båt for is sjö.Ankom Green Harbour fredag mor

Senere ingen meddelelse fra Forsete.Motorbåt med Nöis og to av Store Norskes folk fra Green Harbour gikk fredag morgen til assistanse förste båt.Damper Braganzas trådlöse vistnokk ikke brukbar hvorfor Sveakol sendt bud Camp Morton varsle Braganza. Calypsobay varslet holder utkik.Isfjordmunningen snetykke höy sjö.-
7/5 kl. 22: Sveagruben meddelet at Calypsobay har sett Braganza ankomme Camp Morton og gå ut med stor fart lördag eftermiddag 7/5.
8/5,söndag,Westby fra Green Harbour: Braganza anlöp Green Harbour avgikk söndag kl. 7 eftersöke Forsete.Varming Granholm medfulgte likeså telegrafist Björnsen som har istandbragt telegrafforbindelse.Været siktbart.Endnu intet nytt Forsete eller förste ekspedisjon som forövrig formodes returnert Forsete. Besetningen Conradi formann Lund seks andre navn ubekjent vel utrustet soveposer proviant fjorten dager.Overingeniören ankom efter motorvanskeligheter Green Harbour kl. 9 påventer meddelelse Braganza. Folkene annen båt sendt Advent Bay (med Acco ingeniör Flood).
8/5:Braganza nådd Forsete kl. 22 Conradi og mannskap beste velgående ombord.Kurs innover kl. 23 antagelig 36 timers slepning.
9+5:Braganza Forsete Passerte Green Harbour kl.12.
9/5:Braganza Forsete ankom Advent Bay kl. 16.

10/5: Forsetes propelaksel brukket utsiden hylsen dog er propellen bragt ombord med et avbrukket blad.Ny bestilling ikke nödvendig da ny propelaksel bestilt hos Kaarbö og reservepropel has ombord. Anser umulig skifte aksel og hylseforing Adventbay hvorfor skibet må slepes Norge.
10/5: Granholm önsket underskrevet följgende erklæring telegrafisk forelagt overingeniören som öieblikket isblokert Green-Harbour kolon Undertegnede representant Store Norske erkjenner herved idag avherr direktör Granholm som representant Spetsbergens Svenska Kolfält og Ingv. Svendsen befalhavende ångaren Braganza ha mottatt det av vevnte ångare hertil innbjergede dampskib Forsete med innehavende last passasjerer utstyr den stand skibet forefandtes drivende på havet vestenfor Spitsbergen. Båten er bjerget henhold telegrafisk anmodning o foreviste telegram fra herr direktrö Bay Kristiania, og overingeniör Westby Adventbay.-

Jeg bemyndiget kontorsjef Bing undertegne erklæring mine vegne med ordene "innbjergede" og "Bjerget" ombyttet med "Innslepte" og "Innslept". Kaptein Jacobsen enig heri mener "innbjerget" er altfor sterkt uttrykk da Braganza anmodet av Bay Westby assistere Forsete til Adventby. Uttrykket "forefandtes drivende" mener Jakobsen også for sterkt da omtrentlig plosisjon oppgitt av Westby. Granholm Svendsen aksepterer ikke uttrykket "innslept".- Mit telegram Sveakol sålydende: Forsete brukket akselen 40 kvartmil vest ellsund godhetsfuldt diriger Braganza til assistanse. Granholm önsket ennvidere Westbys underskrift följgende erklæring kolon vegne Store Norske etc vedtar jeg herved bolaget pliktig betale bjergelönn som måtte bli bestemt av svensl eller norsk sjörett eller efter overenskomst mellem de bjergningen interesserte parter. Jeg meddelte telegrafisk at jeg ikke anser meg befullmektiget undertegne denne erklæring foruten at jeg jo konsekvent ikke kan akseptere formen.Braganza hitventes kl. 2 inatt hvorefter nærmere konferanse.-
10/5.Tidlig om morgenen kom "Braganza" til iskant utenfor Gladdalen og noen timer senere inn til kaien.Overingeniör Westby traff direktör Granholm og kaptein Svendsen hos bestyreren i Gladdalen,ingeniör Varming. Det blev endel diskusjon om formen for kvitteringen fra Store Norske. Det var fortsatt uttrykket "innbjerget" som skapte vanskeligheter.Overingeniören hadde ikke hatt anledning til å konferere med "Forsete"s kaptein om

dennes oppfatning av hvad der var foregått, og vilde derfor bare gi kvittering for at "Forsete" var ankommet til Advent Bay innslept av "Braganza", eventuelt med en tilföyelse, at Granholm og Svendsen har nedlagt påstand om at her foreligger bjergning. Overingeniören vilde heller ikke forplikte Store Norske til å la saken henvises til svensk sjörett. Efter megen parlamentering blev overingeniörens forslag til kvittering godtatt. Så får det bli en sak selskapene imellem hvad som videre skal gjöres.

(Overingeniörens utkast til erklæring blev da undertegnet. Men Granholm var ikke fornöyet med utfallet og sa noe som:"En annen gang, om "Forsete" skulde trenge assistanse sågår ikke "Braganza" ut, når det blir tatt på dette vis." Men kaptein Svendsen,sjömannen, protesterte ad öyeblikkelig: "Jo, om et skib trenger hjelp, så går "Braganza" ut med en gang, om det kan gjöre nytte."-Dermed var dampen blåst av, og tonen blev bare elskverdig.)

11/5 ut på formiddagen gikk "Braganza" fra Gladdalen med "Forsete"s motorlivbåt opphengt i daviter, og forserte isen til utenfor Festningen.Her gikk overingeniören med formann Simonsen og to båtfolk i livbåten og drog innover Isfjorden, mens "Braganza" fortsatte til Bellsund. Bortsett fra noen hundre meter issörpe, som var litt seig å komme igjennem, var Isfjorden åpen, og efter vel fire timers gang var båten fremme i Advent Bay. -"Forsete"s kaptein,O.A.Jakobsen, var helt enig i at kvitteringen ikke brukte uttrykket "bjergning"."Forsete" var innslept fra oppgitt posisjon, og der var ikke truffet nogensomhelst avtale för slepningen begyndte, og der var ingensomhelst fare for "Forsete".

Senere blev det truffet en overenskomst mellem Store Norske og det svenske selskap,som fikk et rimelig belöp for innslepningen. Kaptein Svendsen var ikke tilfreds med denne ordning og anla sak mot Store Norske og fordret bjergelönn for seg og sitt mannskap.Men han fikk ikke rettens medhold.

Med "Forsete" kom adskillig post fra hovedkontoret om sommerens anleggsarbeider: lagrings- og lasteanlegget på Hotelnesset, fullförelsen av taugbanen fra sentralstasjonen til Nesset,nye brakker,bygning av lager 5 på jernkonstruksjoner fra amerikanernes tid,kirkebygning og mere, så her blir nok å henge fingrene i.-Forelöbig har vi med "Forsete"s nye folk full besetning i gruben,så nær som på rum-pillar avdelingen.

13/5 formann Simonsen tilbake til Green Harbour med "Forsete"s motorbåt, den får være i G.H. så lenge.Laster tomgods på "Forsete". Det får være et åpent spörsmål, om vi kan sende passasjerer med skibet, når det skal slepes til Norge.

25/5-1921. Förste pinsedag,töver.
Annen pinsedag rapporterte Green Harbour, at d/s "Siglufjord" haddx været innom G.H. på vei til Kings Bay. Skibet hadde mött "Braganza" ved Björnöya. Ingen is i havet.

BESÖK i Longyear City sommeren 1920.-

2/6. Kulfelternes nye disponent Geo.Hansen. Introduksjon.
5/6. Scottish Spitsbergen Syndicate,m/s "Autumn" med bestyrer Campbell.
19/6.m/s "Terningen" med Mr. Reynolds fra Northern Petroleum Company.
20/6. Scottish,Mr. Campbell med "Lady of Avenel",senere også "Autumn" med Mr. Mathieson.
29/6. hvalbåter "Viking" og "Hobarth" efter bunkers.
3/7. Med "Polarbjörn" kom bl. a. kaptein Arve Staxrud med to mann for kartlegning, samt Mr. Pollock til Scottish.
14/7.Med "Forsete" bl. a. kontorsjef Edv. Bergh fra hovedkontoret, akkitekt Kloumann fra Norsk Husbygningskompani,kaptein

Birger Jensen, redaktör av "Harstad Tidende".
18/7 med "Isfjord" Mr. Herman Smith-Johannsen, New-York, Store norske kontaktmann i U.S.A. til 23/7.
22/7. Direktör Meertens fra Nederlandsche, konferanse ang. Isefjord Kulkompani. Likeså 24/7. Tilbake til K. Bohemann.
26/7. Mr. Reynolds med "Terningen".
27/7. Ingeniör Rolf Falck-Muus med d/s "Tango" for befaring av Kulfelterne, driftsplan for vinteren.
28/7. Ingeniör Dietrichson fra Lewins felt, legebesök.
30/7. Scottish' schooner "Easonian" med noen av Scottish' styre.
2/8. "Terningen" med Mr. Reynolds visitt.
5/8. Med "Polarbjörn" taugbanekonsulent ingeniör Ferd. Lyng.
7/8. Med "Forsete" orsakförer Iver Lund av kontrollkomiteen, revisor Karl Brende.
13/8. Marinens "Farm" med kaptein Hermansen (sjömåling).
16/8. "Lady of Avenel", Scottish' med Campbell.
18/8. Svenskenes "Braganza" med ritmester Isachsen, direktör Granholm og flere funksjonærer fra Sveagruben.
20/8. Mr. Reynolds gjör strandhugg i Green Harbour. Direk tör Bay dit med "Forsete"
september kaptein Staxrud i Longyearbyen for målinger, grubeprofil hovedstoll, taugbaneprofil til Hotelnesset. Begge dele eftermålt av Gröndahl og Gorski.
9/10 med "Forsete" direktör Bay og kaptein Jensen, Harstad, reiste igjen 11/10.
Dermed var sommersesongen slutt, 1920.

Sommersesongen 1921.

16/5-1921. Telegram til hovedkontoret: Da utsiktene postleilighet ubestemte telegraferes momenter av kapteinens beretning Forsete. ?/5 peiling Hornsund N 67 O.30 min. Kl. 12 mötte is styrte NV utenom inntil man midt på Isfjorden styret mot denne. Fordelt is frisk vind öst siktbart stoppet av isstrimler fjordmundingen.Lå stille 5/5 kl. 4 til 8 ventende bedring Isfjordhavet. Kl. 9 gik ut i fordelt is.Forsökte gå annen plass hvor bedreutsikt komme gjennem isen.Avstanden til åpent vann 600 meter bestod isstrimler av små bayis med enkelte större stykker. Kom ca. 2 skibslengder inn ved forsiktig manövrering indtil kl. 11, da akselen brak.Maskinen gikk öyeblikket sagte.Vakt plasert aktermed råber for å varsle stop for is. Mann ved maskintelegrafen.To mann tilrors.Maskinistene hadde desuten ordre stoppe når de merket is propellen.- Alkhornet peilet NOTO.Sydspissen ForlandetNTW ½ W.Motorbåten med Conradi (styrmannen) og 11 båtvante frivillige utrustet avgik kl. 1130 med fölgende telegram: -Forsete brukket akselen send assistanse Alkhornet NOTO Forlandet NTW meget is vinden östlig frisk. Motorbåt söker forbindelse.
Undertegnet Jakobsen.
Kl. 1230 returnerte båten som for tung slepe over isen. Kl. 1430 gikk Conradi 7 mann i livbåt men kunde ikke sette ut på annen side isbeltet grunnet höy sjö.Avstanden til Green Harbour da 25 min. Motorbåten pånyutsendt 8 båtvante folk hvorav 1 motor - maskinist med telegrammer forholdsordre hvoriblandt at söke forbindelse Conradi som hadde rapporter,anså forbindelsen sandsynlig. Avgikk kl. 1830 kom gjennem isen 2130 nådde Green Harbour uten forbindelse Conradi 6/5 kl. 0345. Livbåten måtte returnere fra isen efter 18 timer.Forsete driver i klart vann til 9 Alkhornet NOTO Forlandet NTO pr. komp.
7/5 driver i åpent vann stemningen god.kl.11 fm Forlandet NOTO Starostin OTN pr. komp. vind ost klart.
8/5 som igår drivende.Kl. 21 pbservertes damper.Kl. 2230 kom Braganza langs siden.Kapteinen rodde ombord og blev straks av direktör Granholm vist et telegram fra direktör Bay med anmodning få fatt i skibet yde det al mulig assistanse for å få det innbragt til ADVENT Bay.Samtidig returnerte motorbåtens förer Halfdan Johansen som hadde avsendt telegrammer om assistanse som desuten sist hadde sett skibet og værforholdene som de var sist og således var en god retledning for å finne skibet. Kapteinen kom ombord igjen.Skibets kabel isjaklet SB ankerkjetting overfört til Braganza.Slepningen påbegyndtes 8/5 2230. Starostin O ½ N nordpiss Forlandet NOTN 1/4 N pr. komp. risk vind. Smul sjö,tilskyet,lite og godt fordelt is under slepningen.-)/5 kl. 1630 ankom Advent Bay fortöyet kaien. Forholdet ombord det bedste alt foregått stille og rolig.Undertegnet 10/5 kapteinen styrmann maskinist tömmermann matros motorbåtföreren.-

Isbryteren "Pasvik" gikk fra Kirkenes 21/5 kl.20 for å slepe "Forsete" til Norge. Den ankom til Advent Bay 27/5 kl. 5 og efter bunkring (61 tonn) gikk den samme kveld til Harstad med "Forsete", som hadde 40 passasjerer.Ankom til Harstad 2/6 kl.5.-

21/5. Utstikning av kirketomt efter telegram fra hovedkontoret på tomt som var utsett ifjor under overingeniörens fravær,efter forslag av kaptein Staxrud,approbert av direktör Bay. Plassen er, efter overingeniörens mening ubrukelig om vinteren, da kirkebygningen jo også skal gi plass for skolestue og bibliotek. Trods protest fra Longyear City fastholdt hovedkontoret (Bay) plaseringen. Fundamentgravning blev da iverksatt, men oppgitt, da direktören efter sin ankomst fikk öynene åpne. Kirken blev bygget på tomt som foreslått av overingeniören - i byen, og lett tilgjengelig til alle årstider.Til alles tilfredshet.-

25/5-1921. Status: demontert en kompressor i grube 2,som skal brukes ved bromonteringen på Hotelnesset,-nedtatt kontorbrakken ved kraftstasjonen,overfört til Nesset,-begyndt nye brakker nr. 6 og 7,-begyndt oppsetning av jernkonstruksjon for lager5,-to lektere sjösatt,-trekkabel skiftet for fjellheis 2,-utkjöring av anleggsmaterieler,lossing av trematerialer også for kirken, begyndt kraftledningen til Nesset.
D/S "Franklin",materialbåten, som lastet (103 tonn) og avgikk 24/5, kom tilbake til Green Harbour 26/5, stanset av is som synes ligge tett fra Hornsund til nordspiss av Forlandet, i uoverskuelig bredde.Men "Dasvik" kom da inn 27/5.

28/5 storstreik i Norge.

30/5-1921,sne om eftermiddagen. Gravet frem merkeplugger av sneen på Hotelnesset, begyndt oppsetning av sovebrakken der.

1/6. Status: sprenger landkaålisen på lossestedet på Nesset,-utlegning av vannledninger i byen,-kompletterіng av fyllingen for kjölevannsledningen til kraftstasjonen,brakke 6 ferdig oppsatt,-kompressorskur på Nesset,-ryddet brobanespor og derridksporplass,-lager 5 jernkonstruksjonen oppe,-rörleggere i arbeide i fyrhuset på kraftstasjonen,-brakke 7 fortsatt, spormateriell til Nesset,-fortöyningsböyer utlagt,-lekter nr. 3 på vannet, nytt arrangement for kulltilförsel til kraftstasjonen.
4/6 dreneringsarbeider på Nesset, tre kanaler gjennem strandvollen, alle tre går fulle,ledningsstolper reist til Russepyramiden (innerst i bukten ved Nesset),begyndt på lossekai for materialer på Nesset i nærheten av odden.
6/6"Lenore" (liten dampbåt) sjösatt, går i materialtransport til Nesset.Begyndt oppsetning av sandlastekai på Hiorthhavnsiden hvor det finnes bedre sand enn den på Nesset.Vann i byledningene.På Nesset pågår nu följende arbeider:drenering,kompressorskur, lossekai,smie, innredning av sovebrakke og spisebrakke,brospor og lagerplass nogenlunde törrlagt,Ennu er det stor lannkall og meget overflatevann.
7/6rydder is fra Skjæringen med hakke og bål for å få istann sporveistranporten til byen.Kjörer kirkematerialer. et damper livlig fra ledningsstollen grube 1.
8/6 begyndt påsetning av beslag for kraftledning til Nesset,forbygning for fylling lager 5,begyndt montere boggier for derrick på Nesset.
9/6 förste sannlekter fra Hiorthhavn,begyndt skinnelegning for lossespor på Nesset,planering for derrickspor,flytter 20 kw transformator fra kraftstasjon til foten fjellheis grube 2.
10/6 begyndt sammensetning av taugbanebukker på Nesset
11/6 På Nesset er kompressorskur,smie og spisebrakke ferdig,sovebrakke nesten,stolpereisning fremme ved kioskplassen på Nesset, belsag omtrent halvveis,plasert pumper i kjelehuset.
12/6 söndag totalstyrke 277.
13/6 svinevær med skoft."Braganza" ankom kl. 4 for bunkers (82 t). Ombord var ingeniör Sverre Holmsen,ex.Nitedal, nu Gyttorp,Sverige, skal besöke Braganza i anledning av sprængstiffvalg. Senere kom "Autumn" fra Scottish med Mr. Mathieson og Manager Scott.
De kunde fortelle at Mr. Bruce er meget syk og vel neppe kommer til8 Spitsbergen mere.(Han döde i novbr. 1921.)
14/6. "Blomstersel" fra Hiorthhavn med bestyrer Kummeneie og hele resten av styrken der, 10 mann reiste i forveien med "Braganza".To mann blev tilbake som vaktmenn.
15/6 status: på Nesset er lossekai ferdig,lossеppor lagt frem til derrickplassen,planering for derrickspor, hestestall under arbeide,materialtransport med "Lenore","Acco" på eggetur til Gåsöyene i Sassen Bay, 800 stk egg.
18/6 hovedkontoret telegraferer:Kaparika laster f.t. Kristiania

derefter Beegen og Kristiansund N.Med "Kaparika" kommer direktör Bay,to montörer fra Robins Belt for monteringen av anlegget på Nesset, to montörer fra Bleichert.M/S "Polarbjörn" laster i Brandsfjord med komplett trematerialforsyning for taugbanen,"Kaparika" har Robinsmateriellet. Dermed skulde alle anleggsmaterialer være på Spitsbergen förste halvdel av juli.-
På Nesset idag: derrickspor utlagt, skinneanlegg fra lossekaien ferdig,tre lag arbeider med taugbanebukker,drensgröft langs övre brospor,ledningsnett for lavspendt ström i retning av monteringskompressor i arbeide,smien igang,- på Gamlekaien er elektrisk motor 30 hk montert til erstatning for tidligere dampwinsj,som var vanskelig å holde i orden, også bortsett fra den forholdsvis lange dampledningen fra stasjonen.
20/6:Opsetning av Joned-barrierer (stenstövbarrierer) i grube 2. Inspisert ved grube 1, hvor det var meget sne i viftehuset, lite rök og lite hete fra hovedstoll,litt rök fra viftestoll, det samme fra ledningsstoll. ele partiet over ledningsstoll og hovedstoll smådamper,vannledningen fra fjellet sprengt på et par steder, reparasjon igangsatt,inntaket fremdeles snedekket.Sprekken i fjellet på toppen over grube 1 större enn ifjor
21/6.Jeg har telegrafert til hovedkontoret, at den av direktören utsette tomt for kirken ikke kan anbefales,men hovedkontoret telegraferer idag at plassen mellem byen og kirkegården fastholdes. Jeg mener fremdeles at plassen i byen er bedre.Bortsett fra at selve tomten utenfor byen er ugunstig, så er veien fra byen for lang til vinterbruk og skolebarna kan ikke slippes ivei dit i styggvær om vinteren. "Hovedkontoret" vet jo ikke hvad vinteren her er, sålenge ikke direktören har overvintret.
På Nesset bygget fire landfester for lastebåtene,mere drenering for brosporene.Ras på conveyor 3 i grube 2 varslet i god tid, så bare endel materiell skade.
23/6 kom "Forsete" kl. 0930 med bl. a. ingeniörene Foss,Rudie og Gorski (Bleichert) samt montörer fra Oerlikon og fra Siemsn-Schuckert. (Hotz og Bachofen fra Oerlikon,Larsen fra Siemens).
25/6 kom "Polarbjörn".En "Oxford-expedition" innom med "Terningen".
26/6 söndag."Polarbjörn" losser på Nesset.
27/6 forsterket "bilbroen" ved dynamitthuset,på veien til grube 2. Transport av jernkonstruksjoner til taugbanens strammestasjon på veien til Nesset. Avbinding på sentrastasjonen Transformatorkiosk på Nesset,arbeidsskur for taugbanen oppsatt ved vinkelstasjonen på Nesset,underramme for boggier til derricken.
Formann Sommsen fra Green Harbour med post som var kommet dit med "Braganza".Det skal nu være kommet ca. 180 tyske arbeidere til Barentsburg (Gladdalen), men arbeidsintensiteten er besynderlig lav,("det går fire tyskere på en nordmann").
28/6 Oxford-ekspedisjonen med "Terningen" innom igjen med bl. a. Huxley,Longstaff(kjendt fra Tibet).
for tiden 318 individer (herav har Green Harbour 8).-Innstillet conveyor1,trenger folkene ute. Igangsatt messen på Hotelnesset med stuert Andersen. Hovedkontoret telegraferer:bunkerspris 70.
30/6 rörledningen i fjellet til grube 1 reparert.
Sveagruben rapporterer idag 37950 tonn på lager.
Grube 1 produksjon i juni 1406,året 8059,beholdning 7594 tonn.

1/7. Grubeingeniören (Rudie) overtatt grube 1, vann påsatt ledningen. Status:Nesset materialtransport og sortering,avbinding for derrick siderammer,transformatorkiosk,drenering fortsatt,snekkerskur ved kaien,finstikning ved vinkelstasjonen,jernkonstruksjon for strammestasjonen,avbinding taugbanebukker,transport av bukkematerialer, oppretting av åastekaien,oppsat salinger for kirken (men tomten er umulig.)

2/7. materialtransport for taugbanen.Drenering av kirketomten.
Med stallmesteren på bybefaring ang. renovasjon og rydding, som vi nu kan ta fatt på, da isen fra vinteren omtrent er vekktint.Begyndt veiarbeide fra sentralen utover brinken. Det kommer til å bli en beferdet vei i sommer,og siden blir den inspeksjonsveien til Nesset. "Forsete" rapporteres avgått fra Harstad med 73 passasjerer(hvorav 2 til Barenstburg,2 til Kulfelterne og 4 kirkemontörer).
4/7 kraftstasjonen kjelmuring, puss av sirkulasjonsbasseng, kjölevannsledning påbegyndt utlagt,gavl i kjelhuset av leansten, viftehuset bygges av tre,
Kirkefundamentgravning fortsatt.Selv med adskillig gröfting for overflatedrenering er det en utrivelig arbeidsplass, og arbeiderne bruker iblandt et sprog, som ikke er passende på et kirkebygg.
Inspisert grube 1 med ingeniör Rudie:fjellheis 1 er igang, varmedemping med to slanger gjennem sprekk i fjellet litt syd for gammelt innslag over ledningsstollen,utstrossing ved siden av stigerrummet,nord for ledningsstollen og oppe ved flöts 3. Ras i hovedstollen.Voldsom Øamputvikling.
5/7 "Forsete" ankom kl. 1030.Passasjeren var vesentlig platearbeidere og mekanikere for Robins-monteringen,fra Kristiania. De blev innkvartert på Nesset. Sett på kirketomten med bygmester Vister, som skal lede oppsettingen av kirken. Han blev fort enig med meg m.h.t. tomten, og jeg setter likegodt igang prövegraving for kirkefundamenter på "min" tomt ved vanntanken.
7/8 D/S "Kaparika" ankom til Nesset kl.7, med bl. a. direktör Bay og Robinsmontörene Carlson og Adler,begge svenskamerikanere. "Kaparika" har Robinsleveransen ombord.
Bay blev straks invitert med på befaring av kirketomten, som heldigvis presenterte seg fra sin verste side og arbeiderne var særlig gretne, der de holdt på å streve i mudderet. Som ventet blev denne tomten oppgitt, og vi setter igang på tomten ved vanntanken.
DER KOMMER KIRKEN TIL Å LIGGE IKKE ALENE VAKKERT MEN PÅ DEN BEST MULIGE PLASS, ALLE TING TATT I BETRAKTNING: Og det var en smilende gjeng arbeidere, som pakket sammen sine saker og flyttet over til det nye sted.
Der var det lett å arbeide- og [illegible],og snekkerlaget forberedte seg i mellemtiden, så da materialene var fremkjört, var de törrmurte fundamenter ferdige.Bygmester Vister og hans lag overtok.Det var karer som kunde sine ting. 18/7 var tårnspiret oppe,flaggsmykket. Pastor Östenstad ankom 9/8. 15/8 var snekkerlaget ferdig med sitt og malere og elektrikere fortsatte og var ferdige 25/8.
Söndag 28/8-1921 i fineste vær blev kirken innviet av Professor Edv.Sverdrup fra Menighetsfakultetet med assistanse av pastor Östenstad,kirkens förste prest, og forstander [illegible]en som representant for Indremisjonen.Kirken var fuldt be[illegible] tilreisende gjester, Marinens "FARM" som arbeider for No[illegible]dersökelser lå på havnen og mange av besetningen mötte [illegible] spissen, kaptein Hermansen,kaptein Giertsen,löytnan[illegible] Adolf Hoel og Werner Werenskiold.Fra Stor[illegible] Bay,overingeniör Westby,grubeingeniör Ru[illegible] Erik Aall Flood,som har tegnet kirken,g[illegible] kontorsjef Bing,samt verkslege Lie.
(Kirken blev brent av tyskerne under [illegible] efter ny tegning blev bygget og innv[illegible]ndustri-Alf Wiig.Av deltagerne i 1921 var W[illegible]asager.

Siste rapport til hovedkontoret f[illegible]banen til spenn-
4/7:ukeproduksjon 255. hotelness[illegible]
for taugbanen stall latriner var [illegible]banelinjen innover.
[illegible]tt organisasjonen.
[illegible] avskjedsmiddag i Long-
[illegible] kl. 22.
[illegible]att i bruk og förste monterings-
kraftstasjon på belastning.Alt i orden.

avbinding drenering bekkeregulering transformatorhus sandkai kompressor ferdig.Begyndt gravning for brospor.Polarbjörn losset Hotelnesset.Materialsortering sandtransport.Fundamentgravning for kirken.Taugbanen målinger fornadring jernkonsruksjon for spennstasjonen fire trebukker sammensatt materialtransport. Gruben gulvstöp transformator rum ferdig,uthakking i kullflötsen langs hovedstöll for kabler til transformatorkiosk,dobbeltspor stenstoll. Engruben vann påsatt mellem hovedstoll og ledningsstoll,inspeksjon endnu ikke gjörlig. Kraftstasjonen: kjelmuring rörledning turbinmontasje elektrisk montasje fortsatt,kjele economiser prövet med kaldtvandstrykk, viften innebygget,tömmerarbeide på kjölevandsledning fortsatt, gavlmuring kjelehuset.
Ukerapport 10/7: bl.a...taugbanen ialt 12 trebukker sammensatt, begyndt reisning av trebukker, engruben delvis inspisert,pillaren mellem hovedstoll ledningsstoll fremdeles i brann men ilden ikke forplantet söndenfor hovedstoll,situasjonen rumpillar kan ikke nu konstateres,begyndt uttagning kompressortrommel til bruk Hotelnesset...
Bay sendte 17/7 följende rapport:Hotelnesset transformatorstasjon en brosporseksjon ferdig,förste broboggie sammenskruet to bukker brostillas avbundet abeide derrickkran verktöyskur plasering brospor utpakning sortering fortsatt.Taugbanen ialt tyve trebukker sammensatt herav syv reist,spennstasjon stöpning,sentralstasjon gravning,vinkelstasjon påbegyndt,materialtransport. Kirken nådd takberket.Kullproduksjon innstillet. Påbegyndt planering rulletipper installasjon for elektrisk lokomotivtransport,maskintransport. Engruben fortsatt uttagning materiell.Kraftstasjonen kjelmontasje turbinmontasje ferdig, elektrisk rörlednings bygningsarbeide fortsatt,fyring begyndt. Anleggsarbeidet godt startet....
10/7 söndag."Kaparika" losser på Nesset. Förste "anleggsskade" en mann fikk brukket benet under lossingen. Han stod ganske rolig og ventet mens et 5-tonns jernkolli svingte sagte i stroppen, og han fandt for sent ut, at han ikke kunde stoppe svingningen med bare hendene. Går nu over til 10 timers skift, kl. 7-12 og 1-18, og regner 2 timer som overtid,også for nattskift.
14/7 kom hollendernes m/b "Heemskerk" med verkslege Abs og ingeniör Varming og frue.Sistnevnte innlagt på sykehuset i Longyear City, resultat en sönn.
15/7 begyndt törkefyring på nye kraftstasjoen.
16/7 prövekjört derrickkranen på Nesset.
20/7 begyndt nattskift i gruben. Uhell nr. 2: en elektriker fikk ufarlig benbrudd under transportarbeide (trallelasting).
21/7 förste klinkning på Nesset- på broboggie.Begyndt kjöring av kull fra kulltipp nedenfor grube 2. Det er renblåste oppfaringskull,som har været tippet på bakken.Det kan kanskjebli 5000 tonn.
22/7."Forsete" avgått til Green Harbour med direktör Bay,som der skal möte Statens Kullkomite:[illegible]
23/7 kom "Forsete" tilbake med kullkomiteen,som består av: generaldirektör Stuevold-Hansen,buråsjef Hillestad og industridirektör Batt med bergmester Riiber som sakkyndig ledsager. Kraftstasjonen prövekjört.
24/7, söndag. Komiteen befaret grube 2 og taugbanen til spennstasjonen.
25/7 komiteen befaret Hotelnesset og taugbanelinjen innover. Om eftermiddagen på kontoret gjennemgått organisasjonen.
26/7 Komiteen i Hiorthhavn, derefter avskjedsmiddag i Longyear City og avreise med "Forsete" kl. 22.
27/7. På Nesset er derricken tatt i bruk og förste monteringsstillasbukk heist.
29/7 prövekjöring av nye kraftstasjon på belastning.Alt i orden.

2/7. materialtransport for taugbanen.Drenering av kirketomten.
Med stallmesteren på bybefaring ang. renovasjon og rydding, som vi nu kan ta fatt på, da isen fra vinteren omtrent er vekktint.Begyndt veiarbeide fra sentralen utover brinken. Det kommer til å bli en beferdet vei i sommer,og siden blir den inspeksjonsveien til Nesset. "Forsete" rapporteres avgått fra Harstad med 73 passasjerer(hvorav 2 til Barenstburg,2 til Kulfelterne og 4 kirkemontörer).
4/7 kraftstasjonen kjelmuring, puss av sirkulasjonsbasseng, kjölevannsledning påbegyndt utlagt,gavl i kjelhuset av leansten, viftehuset bygges av tre,
Kirkefundamentgravning fortsatt.Selv med adskillig gröfting for overflatedrenering er det en utrivelig arbeidsplass, og arbeiderne bruker iblandt et sprog, som ikke er passende på et kirkebygg.
Inspisert grube 1 med ingeniör Rudie:fjellheis 1 er igang, varmedemping med to slanger gjennem sprekk i fjellet litt syd for gammelt innslag over ledningsstollen,utstrossing ved siden av stigerrummet,nord for ledningsstollen og oppe ved flöts 3. Ras i hovedstollen.Voldsom damputvikling.
5/7 "Forsete" ankom kl. 1030.Passasjeren var vesentlig plateabeidere og mekanikere for Robins-monteringen,fra Kristiania. De blev innkvartert på Nesset. Sett på kirketomten med bygmester Vister, som skal lede oppsettingen av kirken. Han blev fort enig med meg m.h.t. tomten, og jeg setter likegodt igang prövegraving for kirkefundamenter på "min" tomt ved vanntanken.
7/8 D/S "Kaparika" ankom til Nesset kl.7, med bl. a. direktör Bay og Robinsmontörene Carlson og Adler,begge svenskamerikanere. "Kaparika" har Robinsleveransen ombord.
Bay blev straks invitert med på befaring av kirketomten, som heldigvis presenterte seg fra sin verste side og arbeiderne var særlig gretne, der de holdt på å streve i mudderet. Som ventet blev denne tomten oppgitt, og vi setter igang på tomten ved vanntanken.
DER KOMMER KIRKEN TIL Å LIGGE IKKE ALENE VAKKERT MEN PÅ DEN BEST MULIGE PLASS, ALLE TING TATT I BETRAKTNING: Og det var en smilende gjeng arbeidere, som pakket sammen sine saker og flyttet over til det nye sted.
Der var det lett å arbeide- [illegible] og snekkerlaget forberedte seg i mellemtiden, så da materialene var fremkjört, var de törrmurte fundamenter ferdige.Bygmester Vister og hans lag overtok.Det var karer som kunde sine ting. 18/7 var tårnspiret oppe,flaggsmykket. Pastor Östenstad ankom 9/8. 15/8 var snekkerlaget ferdig med sitt og malere og elektrikere fortsatte og var ferdige 25/8.
Söndag 28/8-1921 i fineste vær blev kirken innviet av Professor Edv.Sverdrup fra Menighetsfakultetet med assistanse av pastor Östenstad,kirkens förste prest, og forstander Reksten som representant for Indremisjonen.Kirken var fuldt besatt.Endel tilreisende gjester, Marinens "FARM" som arbeider for Norges Ishavsundersökelser lå på havnen og mange av besetningen mötte med offiserene i spissen, kaptein Hermansen,kaptein Giertsen,löytnant Torkelsen, videre Adolf Hoel og Werner Werenskiold.Fra Store Norskes stab: direktör Bay,overingeniör Westby,grubeingeniör Rudie,avdelingsingeniör Erik Aall Flood,som har tegnet kirken,gruboingeniör Gröndahlog kontorsjef Bing,samt verkslege Lie.
(Kirken blev brent av tyskerne under annen verdenskrig.Ny kirke efter ny tegning blev bygget og innviet 24/8-1958 av biskop Alf Wiig.Av deltagerne i 1921 var Westby og Bing tildtede også 1958.

Siste rapport til hovedkontoret för Bays ankomst blev telegrafert 4/7:ukeproduksjon 255. hotelnesset messe igangsatt,arbeidsskur for taugbanen stall latriner vannledninger ferdig.Derrickkran

avbinding drenering bekkeregulering transformatorhus sandkai kompressor ferdig.Begyndt gravning for brospor.Polarbjörn losset Hotelnesset.Materialsortering sandtransport.Fundamentgravning for kirken.Taugbanen målinger fornadring jernkonsruksjon for spennstasjonen fire trebukker sammensatt materialtransport. Gruben gulvstöp transformator rum ferdig,uthakking i kullflötsen langs hovedstöll for kabler til transformatorkiosk,dobbeltspor stenstoll. Engruben vann påsatt mellem hovedstoll og ledningsstoll,inspeksjon endnu ikke gjörlig. Kraftstasjonen: kjelmuring rörledning turbinmontasje elektrisk montasje fortsatt,kjele economiser prövet med kaldtvandstrykk, viften innebygget,tömmerarbeide på kjölevandsledning fortsatt, gavlmuring kjelehuset.
Ukerapport 10/7: bl.a...taugbanen ialt 12 trebukker sammensatt, begyndt reisning av trebukker, engruben delvis inspisert,pillaren mellem hovedstoll ledningsstoll fremdeles i brann men ilden ikke forplantet söndenfor hovedstoll,situasjonen rumpillar kan ikke nu konsteteres,begyndt uttagning kompressortrommel til bruk Hotelnesset...
Bay sendte 17/7 följende rapport:Hotelnesset transformatorstasjon en brosporseksjon ferdig,förste broboggie sammenskruet to bukker brostillas avbundet abeide derrickkran verktöyskur plasering brospor utpakning sortering fortsatt.Taugbanen ialt tyve trebukker sammensatt herav syv reist,spennstasjon stöpning,sentralstasjon gravning,vinkelstasjon påbegyndt,materialtransport. Kirken nådd takberket.Kullproduksjon innstillet. Påbegyndt planering rulletipper installasjon for elektrisk lokomotivtransport,maskintransport. Engruben fortsatt uttagning materiell.Kraftstasjonen kjelmontasje turbinmontasje ferdig, elektrisk rörlednings bygningsarbeide fortsatt,fyring begyndt. Anleggsarbeidet godt startet....
10/7 söndag."Kaparika" losser på Nesset. Förste "anleggsskade" en mann fikk brukket benet under lossingen. Han stod ganske rolig og ventet mens et 5-tonns jernkolli svingte sagte i stroppen, og han fandt for sent ut, at han ikke kunde stoppe svingningen med bare hendene. Går nu over til 10 tømers skift, kl. 7-12 og 1-18, og regner 2 timer som overtid,også for nattskift.
14/7 kom hollendernes m/b "Heemskerk" med verkslege Abs og ingeniör Varming og frue.Sistnevnte innlagt på sykehuset i Longyear City, resultat en sönn.
15/7 begyndt törrefyring på nye kraftstasjoen.
16/7 prövekjört derrickkranen på Nesset.
20/7 begyndt nattskift i gruben. Uhell nr. 2: en elektriker fikk ufarlig benbrudd under transportarbeide (trallelasting).
21/7 förste klinkning på Nesset- på broboggie.Begyndt kjöring av kull fra kulltipp nedenfor grube 2. Det er renblåste oppfaringskull,som har været tippet på bakken.Det kan kanskjebli 5000 tonn.
22/7."Forsete" avgått til Green Harbour med direktör Bay,som der skal möte Statens Kullkomite:[illegible]
23/7 kom "Forsete" tilbake med kullkomiteen,som består av: generaldirektör Stuevold-Hansen,buråsjef Hillestad og industridirektör Batt med bergmester Riiber som sakkyndig ledsager. Kraftstasjonen prövekjört.
24/7, söndag. Komiteen befaret grube 2 og taugbanen til spennstasjonen.
25/7 komiteen befaret Hotelnesset og taugbanelinjen innover. Om eftermiddagen på kontoret gjennemgått organisasjonen.
26/7 Komiteen i Hiorthhavn, derefter avskjedsmiddag i Longyear City og avreise med "Forsete" kl. 22.
27/7. På Nesset er derricken tatt i bruk og förste monteringsstillasbukk heist.
29/7 prövekjöring av nye kraftstasjon på belastning.Alt i orden.

Og nu er begge stasjoner i orden.

1/8 endel is drevet inn på bayen.Bellsund meldes isblokert.
3/8. Manövreringspröver på nye kraftstasjon,kjört på vannmotstand, arrangert av Oerlikon-montör Bachofen,overbelastning,plutselig avslag og innsetning ved full belastning etc.Alt i orden.
5/8 begyndt sammensetning av grubelokomotiv nr. 1.
Hver uke blev det sendt telegram til hovedkontoret,av direktör eller overingeniör om arbeidets gang. Et eksempel:
1/8-21 Hotelnesset begge broboggier ferdigklinket,boggiemaskineri halvferdig,tårn nedre boggie reist,derrickkran ferdig,förste seksjon monteringsstillas ferdig planering sortering ferdig, annen timannsbrakke oppsatt .Taugbanen ialt trettiotte trebukker ~~ØØØØØØ~~ sammensatt seksten reist ferdigarmert,sentralstasjon nesten ferdigstöpt,vinkelstasjonen fundamenter begyndt,trekonstruksjon sentralstasjonen fortsatt,jernkonstruksjoner endestasjonen begyndt med materialtransport.Kirken utvendig nesten ferdig, innvendig paneling skortsensmuring pågår.Togruben fortsettelse, engruben uttagning materiell ferdig,spröytning langs utgående hovedstoll til ledningsstoll gjenopptatt. Kraftstasjonen prövekjöring uten belastning,linjearbeide for omkobling sammenkobling begge stasjoner ferdig,belastning fra söndag.Bygningsarbeide kjölerörsinnbygg fortsatt. Ukens arbeidsresultat meget tilfredsstillende.Kulkomiteen var öyensynlig imponert av hvad den så. Når kan medlemmer av styret ventes.

sign Bay.-

Efter akselbruddet i vår fikk "Forsete" innlagt radiotelegraf. I telegram 9/8 melder grubekontoret:"Forsete ankommet radioen fungerer udmerket.".

I telegram av 14/8 heter det bl. a.:"Utsiktene taugbanens fullförelse til siste båt meget gode likeså anlegget Hotelnesset forsåvidt planlagt lagring angår.Begrunnet håb herom kan idag kun sees rokket av slette værforhold fremover."

Fra forsommeren 1921 fik gruben en skotsk kulkutterkjörer. Det kunde være av interesse til sammenligning med våre norske kuttere,eventuelt til opplæring.Den först ansatte,James Stein, viste seg å være en meget dygtig,samvittighetsfull fagmann.Ut på hösten kom også,efter James' anbefaling, dennes bror.Det kan kanskje være betegnende, at James,da han blev spurt omb broren var kuttkjörer svarte, at han hadde bare kjört kuttmaskin i to år,så han kunde vel ikke regnes som fullært, men han var ganske flink.Våre norske kuttkjörere regner seg nokk som fullbefarne efter kortere trening.-Brödrene Stein blev i Advent Bay,med en sesongs fravær, til sommeren 1926.Foruten brödrene Stein var der i vintersesongen 1925/26 ytterligere fire skotske maskinkjörere, Birrel,Fotheringham,Haxton og Terras. Alle sluttet 1926. Til å begynde med var det nok enkelte, som ikke var sikre på at det var heldig med ikke norsk-talende arbeidere i gruben,vitsemakere snakket også om at det ikke kunde være bra med "Stein i köla", men stort sett gikk samarbeidet bra med de norske fagfeller,som ikke stod tilbake,når det gjaldt maskinbehandlingen.
17/8 storm, skoft på Nesset.
19/8 flom i dalen, hvor elven skjærer seg inn ved ammunisjonshuset. Steinkjöring til sikring.
31/8. Taugbanetelefonen til Nesset ferdig og fört frem til anleggskontoret,så nu har vi meget lettere forbindelse.
2/9. målte forskjell på spring höyvann og lavvann idag 1,65 m.
Med "Kaparika" reiste bl. a. verkslege Olaf Lie, som 29/8 var blitt avlöst av doktor Just Broch.
3/9 kraftstans på nye kraftstasjon p.g.a. lavvann, det var 2 cm. under rörflensen på inntaket for kjölevannet.

7/9. Stallmesteren fanget en håkjerring på grundt vann nær gamlekaien.Tidligere i sommer er der tatt håkjerring ved hvalslippen i Green Harbour.
9/9. NV-kuling om kvelden. D/S "Lenore" havarert. Vinden fortsatte neste dag og klinkerne måtte ned fra broen på Nesset."Forsete" kom men kunnde ikke legge til kaien.
12/9 begge nye lokomotiver prövekjört i grube 2.
14/9 klinkningen av hovedspennet på lastebroen ferdig og de fleste av klinkerne kan reise.De har gjort et udmerket arbeide, arbeidet uten hensyn til klokkeslettet, bare være tillot å arbeide i höyden. Og gjennemgående med ypperlig arbeidshumör.
15/9 "Kaparika" ankom med bl. a. ingeniör Sigurd Foss,som skal være vintersjef kommende vinter (for annen gang).
17/9 fire mann ankommet fra [illegible] sköyte "Avance",som hadde forlist på Edgeöya 9/9. De hadde rodd til Agard Bay. Resten av mannskapet, fem mann, var opptatt av en annen sköyte.
18/9. siste permanente koblinger itransformatorhuset på Nessetferdige.

20/9.Broen på Nesset prövekjört kl. 17.Beveget seg fint og jevnt. På broen var Bay,Westby og Robinsmontör Carlson. Tilstede ellers var ingeniörene Foss,Rudie,Flood,Robinsmontör Adler og dr. Broch.
SO FAR SO GOOD.
26/9 "Foca" bragte skipper Kramer og fire mann som var kommet til Kapp Bohemann efter at deres fartöy var skrudd på land i Wijde Bay.

27/9 Bay fulgte med "Foca" til Green Harbour.-Alle taugbanekibber opphengt på bærekablene, og fyldt, således at da Bay kom tilbake fra Green Harbour med "Foca", med Nederlandskes representanter, ingeniör Varming, advokat Bie og direktör Loeb, kunde taugbanen kjöres, så de förste kibber kunde komme til Nesset kl. 17.

På broen da de förste kull blev tippet fra taugbanen, passerte beltene og blev tippet fra broen, var da Bay,Westby,Karlson med gjestene Varming og Bie.

Alt gikk fint, og de förste 100 tonn blev levert til lageret på Hotelnesset over det nye transportsystem.

Festmiddag i administrasjonen.29/9 kom gratulasjonstelegram fra styret, og så belv det feiret hos overingeniören med följende gjester: Bay,Foss,Rudie,Flood,Gorski (Bleichert9 og Adler (Robins).

Dermed var anlegget fra og med gruben til og med lagringen på Nesset ferdig til drift. Til sommeren gjenstår det bevegelige lastetårn på broen med montering av belter, vekt og arrangementet for lasting av kullene på skibene. Det blir nu planlagt til å bli gjort ferdig til skibningssesongens begyndelse 1922.

1/10-1921. Takk og avskjedsmiddag i administrasjonen kl. 16. Kl. 23 avgikk siste båt,"Forsete", med 77 passasjerer,hvorblandt direktör Bay,overingeniör Westby,Bleicherts ingeniör Gorski,Robinsmontöreme Adler og Karlson,via Green Harbour.Der lå hollendernes "Terschelling" under lasting. Ankomst til Harstad 5/10 efter rolig overreise.

Det var slutten på den travleste anleggssommer i Advent Bay. Alt var gått efter programmet, og håbet. Det var hele tiden et ypperlig arbeidshumör hos alle grader, og bortsett fra de to omtalte forholdsvis "pene" benbrudd, inntraff ingen arbeidsulykke

Avsluttende rapport til hovedkontoret 28/9-1921:"Förste kull transportertes over de nye anlegg og lagredes Hotelnesset igår. Disse anlegg incl. gruben såvidt driftsferdig at storproduksjon begynder neste uke.Sommerens resultat har muliggjort 150 000 tonns skibning neste år overensstemmende med de styret ivår tilstillede beregninger.."- Videre 1/10:"Vinterstyrke 285 lönnede personer hvorav 66% gruben.Produksjonen til 1/7 beregnet til 90-100 000 tonn derpå följende sommerproduksjon beregnet til 50£60 000 tonn forut-

satt 4 nye kuttere og conveyors samt 50 mann mere i gruben."
Resultatet blev: oktober - juli 81 000 tonn, og 1/7 til 1/10 27 000 tonn.-

Et bilde av vintersesongen 1920-21 gir følgende utdrag av rapport til direktören fra overingeniören, som var vintersjef nevnte sesong:

(Efter streiken hösten s920 blev det i det vesentlige ny arbeidsstokk.)

"Da siste "Forsete" gikk hadde jeg hatt en liten kikk på de nye folk. De så ut som "brave "eute aber schlechte Musikanten" og det var nok tilfelle for en stor dels vedkommende. Der var ikke mer enn et par som kunde gå for tömmermenn, og ikke en virkelig verkstedmann (unntatt formannen österrikeren Fischel) Vi plukket ut de sandsynligste og fikk snart lag igang på anleggsarbeidet. Det blev på mange måter en rekruttskole for de som vi nu kaller trearbeidere her.

Formann Leer prepararte kraftstasjonen for vinteropplag, snekkerformann Lars Barkost tok fatt på taugbanestasjonene og retarding-conveyoren, som jeg forresten har tillatt meg å oversette med "Bremserenne". Den tyske Bleichermontör Bohnhardt strammet taugbanekabler.

Den 15 oktober hadde vi förste vinterstorm. Den slog overende noen av de höyeste bremserennebukker. Disse blev satt opp igjen og avstivet med planker og firkant på lesiden. Men allerede 20 oktober kom storm nr. 2, rispet en god del av taket på arbeidermessen av, og var på god vei til å rydde opp her. Fikk folk ut i blæsten og sikret bygningen. Mens vi holdt på her, tok stormen fatt oppe i bakken under grube 2 og slengte overende 3 tårn og 5 bukker tiltrods for alle streverne. Disse var for det meste knekket, 10 gange 10 cm var ikke nok. Så satte vi tårn og bukker og strevere opp igjen og denne gang tillike barduner i ikke liten utstrekning.

Ut i november satte vi et lag, under formann Leer, på bremserennen ovenfra, så det blev konkurranse med formann Barkost, som kom oppover bakken. Övre bremserennestasjons tömmerarbeide var ferdig förste uke av desember, hvorefter overbygningen tok fart nedover fjellet gjennem stenfyllingen under gruben. Her viste det seg snart at vi måtte innbygge helt rennen på en strekning av omtrent 50 meter. Dette parti har været helt begravet i sne.

Imidlertid begyndte brospennene å komme oppover fjellet, men fort gikk det ikke, for alle langsgående ledd, gurter, tverbærere og vinnforband skulde avbindes av de uvante folk. Vi sparte ikke på lyset i bakken. Elektrikerformannen, Pettersen, og hans folk var stadig på ferde og strakte ledninger frem til de steder, hvor arbeidet pågikk. På stille dager så fjellsiden festlig ut med de mange lys, langs bremserennen, på taugbanestasjonen, på materiallossestasjonene langs fjellheisen, og opp ved gruben.

Men det var ikke fest, det var slit. Og mere enn en gang måtte jeg beundre karene, som holdt ut, vilde holde ut, i mörket og kulden og blesten. Særlig tenker jeg nu på Barkost og hans lag, når de hang oppe i luften på brospennene. Andre kunde altid få litt plass å bevege seg på, men på broene var det snaut med plassen.

Nei, det var ikke fest. Og det var ikke morsomt å tenke på direktören, som vel måtte føle skuffelseover at det gikk "så smått". Telegrammet i november, hvori jeg mente at taugbanen kunde være ferdig til jul, og bremserennen til nyttår, blev avfattet efter det skjön som kunde gjöres opp på det tidspunkt.

Men det som jeg dengang ikke kunde få ordentlig med i beregningen, var den egentlige mörketids overordentlige innvirkning i retning av nedsettelse av arbeidseffekten,tiltrods for den beste vilje hos arbeiderne.Særlig gjelder dette arbeidet i fjellsiden under grube 2. Her var alle ujevnheter utfyldt av sne.Så kom oktober med mildvær og regnskyll og bratt overgang til kulde.Det blev nesten ikke fotfeste. Dette besværliggjorde i höy grad materialtransporten fra fjellheisen, og det var jo ikke småtterí som skulde frem. Det var vanskelig å stå og å gå, faldt et stykke verktöy fra en, var det borte med en gang, rutsjet nedover holken og forsvandt i mörket. På de kaldste dagene var det vanskelig å håndtere verktöy i det hele tatt, nævere,skrujern,skrunökler blev skjöre og rök i filler forblöffende lett.

Telegrammet fra hovedkontoret i januar, i anledning av representantskapsmötet, blev oppsatt strengt på grunnlag av utsiktene som de var da. Jeg tok værreservasjoner og det trengtes, for like efter kom en storm av en voldsomhet, som jeg ikke kunde tro på, og en dröy skesjon av den omtrent ferdige overbygning for bremserennen måtte overende. Anleggsformennene Barkost og Leer mente vi måtte ha to uker for å få alt opp igjen.Jeg sa, jeg vilde telegrafere "fem dager", hviljet jeg gjorde, Og på mindre enn fem dager var det ramponerte stykke oppe igjen som för. 3¼ mann var i arbeide på en gang, flere kunde ikke komme til for armslag.Det hjalp at vi hadde et par timers grålysning mitt på dagen.
Efter dette har vi satt på tett med barduner hele bakken oppover. Bropspennene hadde allerede fått hvert sitt sett, men jeg hadde ikke trodd, at banen oppover hadde behövet mere avstivninger og barduner enn den för hadde, for den hadde stått i julestormen, som er den værste til og med eldstemann,stallmester Finess, hadde opplevet på Spitsbergen.Barduneringen som måtte til, må gjöres om igjen til sommeren,mere systematisk.Det kan sees nu, at det er gjort i mörke.-

Så kom endel nye forsinkelser ved brysomme småfeil ved Jeffreysakene (bremserennen).Det kostet ennda mere tid, og de siste dögns arbeide på kabelen og skivepåsetningen foregikk i et par og tredve kuldegrader.

Det var nu vesentlig ingeniör Floods avdeling. Hele tiden arbeidet han og Bohnhardt på konkurranse.Bohnhardt hang i med sin taugbane, det er sikkert, men den tok tid, det er også sikkert. Bærekablene var strammet 9 november,trekkablene 23 november. Da oppdaget Bohnhardt at kabelskoene i tårn 4 var skjeve og hadde fått altfor få skruer til å kunne tåle kabeltyngden. Det samme viste seg å være tilfelle med endnu et par tårn. Bohnhardts gloser om sin Bleichertkolloga for hans påståtte mangelfulle inspeksjon egner seg ikke for gjengivelse i et anstendig skriftstykke som dette. Det hadde været lett å rette på feilene i dagslys og rimelig temperatur. Nu var det værre.Men vi brukte taugbanens telefonledning til kraftledning og la lys opp i tårntoppene - mere "fest", bygget arbeidsstullaser deroppe, og der fikk Bohnhardt med seg et par behjelpelige karer og rettet på ugreien. Det tok tid, og det tok på humöret til B. Han fikk mörketidsnerver og kranglet med sine folk,med verkstedet,med messebetjeningen,med messemedlemmene, så jeg måtte gå omkring og preke vind for å dempe gemyttene. Folkene hans sendte et par ganger beskjed, at nu vilde ikke arbeide for tyskeren mere, likeså verkstedet, men det gikk da over.Hvis noen kom til å være litt höyröstet i messen efter kl. 23, var det en sint tysker, som banket i gulvet med noe hardt. Attpå var det svært lite varmt i administrasjonen,når det var mere enn tyve grader ute og litt vind ved siden av. De andre i messen tok det med ro, men tyskeren jamret

værre. Tilslutt skrev han et, la oss kalle det et spesialbrev til vintersjefen, hvori han fremla sin triste skjebne. Hvorfor jeg, for taugbanens skyld, lot syndereh få gjesteværelset hos meg. Skjönt han ikke hadde fortjent det. Han bor der endnu.

Taugbanen skulde fra begyndelsen, hösten, av synes å ha hatt de beste sjangser til å bli ferdig för bremserennen. Men på nöyaktig samme dag komme Flood og Bohnhardt og rapporterte, at de kunde overlate anleggsstokken til gruben, og bare beholde betjeningsmannskap.

Det var en morsom tilfeldighet, for begge disse hovedarbeider blev drevet så intenst som jeg var istand til åfå det til under de givne forhold.Det blev jo det gunstigst mulige for igangsettelsen av produksjonen, at begge arbeider blev fordige samtidig.

Det var ikke bare anleggsarbeidet som hadde sine vidervердigheter.- I grube 1 åt brannen seg gjennem den tykke sperremuren i rum-pillar nr. 1. Her satte vi opp en mur til noen meter utenfor og rappet den.Tok imidlertid alt lösöre ut av gruben og fikk det kjört over dalen (til grube 2).Vi forsökte så å mure igjen langs hovedstollen fra heisrummet utover, skjönt her var temmelig hett. Det meste blev murt, og brannen gikk tydelig tilbake i styrke, men det blev for varmt oppunder hengen tilslutt, så jeg fandt det fornuftigst å stanse, mens leken var god. Alle åpninger blev påny tettet igjen,hovedstollen med tett bordvegg. Det har dampet ut fra ledningsstollen av og til i hele vinter, og nu, da det har været tining i fjellet noen dager, er det vist kommet smeltevann innpå, for nu damper det mere igjen. Videre varmt er det ikke ute ved dagen i alle fall, for nysneen liggerÆ like fin i revnene.

Transformatoren fra grube 1 måtte vi flytte over til grube 2 efter at vi med mye bry og öye hadde fått bygget en kjölevannskasse til den. Vi blir vist nödt til å bygge transformatorhus utenfor grube 2, for transformatoren produserer alt for meget varme for det sprukne fjellet i den nuværende transformatorrum inne i gruben.

Da sprengningen av liggen i hovedstollen skulde igangsettes, måtte nyttprofil opptas.Det foreliggende var ikke brukbart. (Det var målt av en av sommersesongens presumptivt kyndige gjester, ikke av noen av vore ingeniörer).Kompressormonteringen fremböd også adskillige vanskeligheter, da vi ikke hadde annet enn en liten klisje av den ferdige kompressor å gå efter.Det kostet også tid. Også andre mangler ved maskinleveringene skaffet grubeingeniörene bryderi, som burde været unngått.Det förte også iblandt til slett humör og mindre godt samarbeide i gruben.

Ingeniör Flood fortjener god omtale.Ufortröden, påferde natt som dag når noe stod på, rask til å utföre og gjennemföre en ordre. Kontorsjef Bing holder kontor, lagere og messer i skjön orden.Arbeidermessen har gått med mindre knirk enn nogensinde,ikke minst takket være stuert Östergren,som passer særdeles godt for stillingen.Formannsmessen har vi været mindre heldig med, men det er mindre stuertens enn hans publikums skyld.-

Produksjonen har være lite imponerende.Grunnene er mange. Strosse nr. 1 var svært bryson å bearbeide med den sterke stigning i fremdriftsretningen, og med forskjellige småvanskeligheter med de nye MeMM maskiner. Strosse nr. 3, hvor vi

monterte en.Blackett-conveyor, utvilet snart en pukkel i profilet, så vi tilsiutt måtte sette en av de nye conveyors inn her også.Jeg håber at de telegrammer,jeg har sendt om de nye conveyors,kun er blitt oppfattet som en veiledning for nybestilling av flere av samme type. Det er alle meningsberettigedes mening her , at de nye conveyors (Foss-Rudie) er bedre enn försteutgaven av Foss-Rudie-systemet og ulike meget bedre enn Blackett-conveyoren.Men de har endnu endel barnesygdommer.

Rum-pillaravdelingen har heller ikke fått efekten opp.Det var svært få av våre folk,som hadde været i grubearbeide för. Og svært få som fikk snittet med å sno seg i gruben.En enkelt mann fikk et raptus, desværre kortvarig, og lastet opp til tyve vogner alene. Ellers har ti vogner været höyt på en mann. Til tramsporten har vi ikke brukt hester, som i grube 1, vi hadde vanskelig for å unnvære dem ute. Vi fandt desuten et brukbart kabelarrangement ved hjelp av heisen fra gamle 10 Nord, i hovedstollen ved RP-tverslaget, og et av de elektriske spill fra kaien inne i RP-tverslaget.

Skytebassystemet er innfört og nytt skytereglement oppsatt og tatt i bruk.Jeg sender de utarbeidede reglementer og instruksr i særskilt brev.

Stenstövbarrierer er oppsatt i tverslag 3 öst og i RP-tverslaget.Vi har nu en "konsentrekt barriere" under arbeide.,er tenkt oppsatt i tverslag 3....

Verkslegen (dr. Olaf Lie) har efter to års opphold sendt inn sin oppsigelse. I en følgeskrivelse bebuder han en lengere utredning av..sine erfaringer innsendt til "Selskapet" med förste post., an har muligens sine grunner til ikke å sende dokumentet den regulære vei,gjennem sin nærmeste overordnede, vintersjefen her.Jeg går ut fra at jeg får dokumentet til gjennemsyn,det kan være litt av hvert å tilföye, å dömme efter forskjellige av hans uttalelser om innholdet. Jeg har selvfölgelig ikke antydet for ham, at jeg finner hans fremgangsmåte på noen måte irregulær. Jeg skynder meg her å tilföye, at vi står på den fineste fot med hverandre,såvidt jeg kan se.- Han vil nok bl. a. komme inn på den"overveldende" födselsprosent her,hvilket er hans nestkjæreste kjepphest...
Sundhetstilstanden har i det hele været god i vinter.Også skader har det været lite av, et enkelt benbrudd,riktignok temmelig alvorlig har det været,men ellers bagatellskader,og ikke mange av disse heller.Skofteprosenten har været usedvanlig fin, og det har ellers været lite bråk med arbeiderne.
Men- jeg har ikke været fornöyet med vinteren.Vi har ikke fått gjort så meget som vi håbet på. Et er dog sikkert, det har ikke manglet god vilje, på noen kant.Men naturvanskeligheten har været for overmektige..."

Oppgave fra overingeniören over

arbeider utfört som ersesongen 1921.

Hotelnesset. Messe,permanent.
spisebrakke
sovebrakke
timannsbrakke,overflyttet fra kraftstasjonsanlegg.
" " " kontoret.
kompressorskur, provisorisk.
smie "
bolteskur "
motorskur, verktöyskur, prov.
provisorisk lossekai, for "Kaparika"s dypgående.
materiallagringsspor, ca. 250 meter.
derrickkran for bromomtering.
spor for derickkran, ca. 60 meter.
lagringsbro,200 ft. spenn med conv. 7 og 9 komplett.

Hotelnesset forts.	spor for lagringsbro.
	krafttilförsel for samme,kontaktskinner.
	delvis maling av samme.
	conveyor nr. 1, komplett ca. 200 meter.
	conveyor nr. 3,underbygning av tre.
	kai for fast lastetårn.
	underetasje for fast lastetårn.
	sprengning av lagerplass.
	planering av lagerplass.
	kraft- og lysledninger til husene.
	provisorisk kai nr. 2 for transport av taug banemateriell.
	transformatorhus,komplett.
	större permanent dreneringsgröft.
Kraftledning	fra nye kraftstasjon til transformator på Nesset.
Telefonledning	fra bynettet til Hotelnessanlegget.
Kraftstasjon	ferdigbygget og satt i drift.
	kulltilförselsanlegg, påbegyndt.
Taugbanen	taugbane sentralstasjon til Hotelnesset ca. 3 km.
	sentralstasjon utvidet for transport til Nesset.
	dobbelt strammestasjon.
	vinkelstasjon
	endestasjon,automatisk.
	ombytning av trekkabel grube 2 til sentralen.
	signalledninger med telefon på alle stasjoner.
	kraft- og lysledninger til sentralen .
	lysledning til vinkelstasjonen.
	lastestasjonen foring av silo med jernplater.
Byen	ny brakke nr. 6.
	" " " 7.
	kirke.
	jernkonstruksjoner for lager 5.
Ved grube 2	rulletipper
	tre rum i grubehusene rabitz-pusset.
Grube 1	fortsatt slukning,rydning,uttagning av materiell.
Grube 2	ekvipering for elektrisk transport etc. bl. a.
	montering 2 elektriske 13-tonns lokomotiver.
	" omformerstasjon
	" 5 transformatoraggregater.
	" 3 conveyors.
	" ca. 40 nye to-tonns grubevogner.
	oppfaring,conveyorstrosser,kurveutvidelser.
	opplegning av trolleyledning for lokomotivene.
	innredning av lokomotivstall.
	diverse omlegninh av skinner.
Diverse.	skibning av ca. 15 000 tonn kull.
	lossing.
	uttatt og transportert ca. 1300 tonn sand.
	div. veiarbeider bl.a. for biltrafikk langs taugbanen.
	betongstöpning ca. 700 kubm. for taugbane og lasteanlegg.-

Eiendomsforhold.

I en redegjörelse til Utenriksdepartementet av 22/1-1919 skriver selskapet bl.a.:

Store Norske Spitsbergen Kulkompani innkjöpte i 1916 följende eiendommer og rettigheter på Svalbard:

1. The Arctic Coal Company, Ayer & Longyear av 1900 og 1905.
2. Green Harbour Coal Co. Chr. Anker, av 1908.
3. Norsk Spitsbergen Kulkompani A/S og A/S Kulspids av 1908 og 1909.

Ad 1: The Arctic Coal Company, Ayer & Longyear's felter bestod av

a. Tract no. 1 Mellem Advent Bay og Coles Bay. Dette felt annektertes opprindelig og allerede i 1900 av et norsk interessentskap i Trondhjem, som i 1905 solgte feltet til The Arcric Coal Company, et amerikansk selskap, i hvilket det norske interessentskap i Trondhjem inngikk som aksjonær. Det er innen dette område og nærmere betegnet på Advent Bays vestside, at den störste anleggs- og driftsvirksomhet har foregått på Spitsbergen.

Nordmenn som foretok de förste undersökelser eiet altså dette felt fra 1900 til 1905, hvorpå det solgtes til det nevnte amerikanske selskap, som anla og drev kullgrubene der fra 1905 ttil våren 1916, da disse atter gikk over på norske hender ved salget til Det norske Spitsbergensyndikat, senere Store Norske Spitsbergen kulkompani Aktieselskap.

b. Tract no. 2 mellem Coles Bay og Green Harbour annektertes av amerikanerne i Ayer & Longyear's navn, de amerikanske hovedinteressenter i The Arctic Coal Company.

c. Tract no. 3 beliggende på sydsiden av Sassen Bay mellem de Geers dal og Sassendalen, annektert av Ayer & Longyear.

d. Tract no. 4 Cap Boheman, på nordsiden av Isfjorden, likeledes annektert av Ayer & Longyear.

The Arctic Coal Company begyndte kullskibningen i 1907 og skibet fra dette år og til 1915 ialt 150 000 tonn kull, som blev solgt til Norge. Selskapet ledet driften fra Norge og anvendte omtrent utelukkende norske arbeidere. Arbeidsstyrken nådde i 1914 opp i 240 mann. Det blev også drevet ut og skibet endel kull fra Green Harbour, hvor det amerikanske selskap til stadighet holdt en mindre arbeidsstyrke.

Ad 2: Green Harbour Coal Co., Chr. Anker, av 1908.

utgjorde et norsk interessentskap, som kjöpte av Edm. Ytteborg fra Kristiania en av denne foretatt anneksjon i 1908 omkring Green Harbour. Green Harbour Coal Co. opparbeidet det annekterte område ved årlige systematiske undersökelser og kartlegninger fra begyndelsen av og hadde siden sommeren 1911 vinter som sommer folk i arbeide på stedet.
Green Harbour Coal Co., Chr. Anker, kjöpte i 1912 av Hvalfangerselska-et Nimrod A/S, fra Larvik, en större del av halvöen Finnes med strandlinje til havnen i Green Harbour. (I parentes bemerkes at Store Norske Spitsbergen Kulkompani for en tid siden har kjöpt den resterende del av A/S Nimrod's eiendom Finnes, hvorpå den norske stats radiostasjon på Spitsbergen er bygget.)

Ad 3. Norsk Spitsbergen Kulkompani A/S og A/S Kulspids av 1908 Og 1909 hadde anneksjoner dels ved bunden av Green Harbour dels innenfor Coles Bay, idet Norsk Spitsbergen Kulkompani A/S var en sammenslutning av F.Hiorth's anneksjon av Teistefjell i Green Harbour av 1908 og A/S Kulspids anneksjon innenfor Coles Bay.- Norsk Spitsbergen Kulkompani A/S opprettholdt sine anneksjoner ved stadige fornyelser og undersökelsesarbeider.

Som det vil fremgå av foranstående beskrivelse, kom de under pkt. 1 b, samt pkt 2 og 3 nevnte anneksjoner delvis i kollisjon med hverandre. De derved oppståtte tvistigheter blev bilagt ved Store Norske Spitsbergen Kulkompanis kjöp i 1916 av samtlige anneksjoner.

Store Norske Spitsbergen Kulkompani har således ved kjöp av eldre norske og et amerikansk selskaps felter erhvervet de kullförende områder som finnes på sydsiden av Isfjorden mellem Green Harbour og Advent Bay. Dette område er ubsetridt, når unntas et areal mellem den ytterste del av Green Harbours östside og Coles Bay, som blev annektert av et Stavangerkonsortium i 1912 og senere solgt til et russisk selskap, og et annet, mindre område ved Coles Bay, som likeledes fra först blev annektert i 1912 og av et annet russisk selskap kaldt The Grumant Mining Co. Det kullförende område mellem Green Harbour og Advent Bay inneholder ved sin beliggenhet ved to av Spitsbergens beste havner, i Green Harbour og Advent Bay, absolutt landets viktigste kullforekomster.-

Selskapets Organisasjon.

På ekstraordinær generalforsamling 17. januar 1921 foreslog styret enstemmig, at den i vedtegtene bestemte forskjel mellem preferanse-aksjer og stam-aksjer skulde oppheves. På denne generalfrosamling var der representert ialt 4511 preferanseaksjer og 6337 stamaksjer, tilsammen 10 848 aksjer. Forslaget blev vedtatt med overveldende majoritet, idet der på generalforsamlingen av samtlige aksjonærer var 680 stemmer mot forslaget, og de derefter följende særskilte generalforsamlinger av preferanseaksjonærene og stamaksjonærene henholdsvis 686 og 12 stemmer mot forslaget. En enkelt aksjonær reiste senere sak mot selskapet ved Kristiania Byrett for å få den fattede beslutning underkjent. Saken blev fört frem til Höyesterett, som ved dom av 29. januar 1925 opprettholdt generalforsamlingens beslutning. (Som også var blitt opprettholdt av Byretten.)

Nederlandske.
Hösten 1920 mottok Store Norske fra et under dannelse værende hollandsk selskap ved skibsreder Henrik Dresselhuys tilbud om kjöp eller leie av Green-Harbourfeltene.Forslaget var fremsatt i flere alternativer, hvorav et gikk ut på leie for 65 år mot en årlig produksjonsavgift, tilsammen kr. 2 100 000.- kontant, mens et annet alternativ gikk ut på kjöp av Green-Harbourfeltet for en kontant kjöpesum av kr. 4 500 000.-
Styret anbefalte enstemmig representantskapet å inngå på det förste alternativ om en leiekontrakt, idet man ikke anså det heldig at norske selskaper under de daværende forhold solgte sine felter på Spitsbergen til utlandet. Der reiste seg imidlertid innen aksjonærkretser en sterk opinion mot overdragelse i nogensomhelst form av Green Harbour. Samtidig blev det fra det offentliges side tilkjendegitt selskapet, at det vilde være stridende mot Norges interesser på Spitsbergen, hvis noen av den beste kulfelter av et norsk selskap blev overdrått eller utleiet til utlendinger. Saken blev behandlet i to representantskapsmöter i november 1920 med det resultat at representantskapet besluttet med 11 mot 3 stemmer å avslå de fra det hollandske selskap fremkomne forslag.

Det hollandske selskap som allerede på forhånd hadde erhvervet Kulgrubekompagniet Isefjords okkupasjoner på Spitsbergen, kjöpte nu også störstedelen av feltene til A/S De russiske kulfelter Green Harbour for 5 millioner kroner.
Det blev senere mellem Store Norske og det hollandske selskap, som kaldte seg Nederlandsche Sputsbergen Compagnie, og Isefjord Kulkompagni A/S, som eiedes av hollenderne, truffet overenskomster til en endelig ordning av de mellem de to selskaper bestående uoverensstemmelser vedrörende de forskjellige anneksjoner. Isefjordselskapet overdrog nemlig til Store Norske ethvert krav som Isefjord måtte ha på eiendoms- eller bruksrett til landstrekninger,som omfattes av Store Norskes Advent Bay Tract og spesielt Advent Point. Store Norske overdrog på sin side til Isefjord ethvert krav som Store Norske måtte ha på Cape Boheman, samt den nordligste del av landstrekningen ved Green Harbours vestre side fra Festningen til Hekla Havn, således som denne landstrekning er beskrevet i Isefjords anmeldelse til Utenriksdepartementet den 6. juni 1914. Denne anmeldelse grunnet seg på en av Kulgrubekompagniet Isefjord foretatt anneksjon i 1900, mens den anneksjon, som Store Norske har stöttet sit krav på (Ytteborgs) först fandt sted i 1908. En overenskomst med Nederlandsche datert 21 juni 1921, omfatter en grensergulering mellem de to selskapers felter på östsiden av Green Harbour hvorved Store Norske anerkjendte en grenselinje,således at det hollndske selskap kom i besittelse av störstedelen av området beliggende nord for hvalstasjonen og mellem Green Harbour og Coles Bay. Hollenderne stöttet sit krav på dette område for störstedelen til Kulgrubekompagniet Isefjords anneksjon av 1900, mens Store Norskes krav på det hele område skrev seg fra Foyn & Longyears okkupasjon av 1905. Som vederlag for Store Norskes anerkjendelse av det i overenskomsten beskrevne felt mottok Store Norske av hollenderne kr. 100 000.-
Nederlandsche hadde en mindre overvintringsstyrke på C.Boheman 1920-21. Fra våren 1921 hadde det sin hovedstasjon i Green Harbour under navnet Barentsburg.
Efterpå kunde det kanskje synes som det hadde været gunstigere for Store Norske på det tidspunkt,1921, å ha fått en tilgang på 4-5 mill. kroner for å avstå Green Harbourfeltet,som jo til denne dag (1962) ikke er kommet i drift i det hele tatt.- Som noen erstatning og vel stötte i den kapitalkrevende byggeperiode fikk selskapet fra Handelsdepartementet et lån i form av kassekreditt på 3 mill.kroner. Formelt som forskudd på levering av kull til Statsbanene over 3 år.

Driftsforskrifter.

I löpet av vinteren 1920/21 blev det av overingeniören utarbeidet et sett driftsforskrifter, som blev sendt til hovedkontoret med förste båt. De viktigste av instruksene, nemlig nr. 3, om redningsarbeide, og nr. 4 om forholdsregler mot kullstöv, var bygget på amerikanske gruberegglementer og samtaler med ingeniörer ved U.S.Bureau of Mines, Pittsburg, Pa.

Instruksene blev forelagt styret og forskjellige presumptivt sakkyndige, og derefter med få og små forandringer gjort gjeldende som driftsforskrifter for gruben fra hösten 1921, ved instruksen for vintersjefen 1921/22, ingeniör Foss.

Tidligere forelå bare en kortfattet instruks vedkommende boliger og messer.

De nye instrukser, fjorten i tallet, var följgende:

1.	Bruk av Proto-apparater (surstoffmasker).	9.6.21.
2.	Kunstig åndedrett.	"
3.	Ledelse av redningsarbeide i grubene, hvorunder surstoffapparater må brukes.	7.4.21.
4.	Forholdsregler mot kullstöv.	"
5.	Driftsprotokoll for gruben.	26.2.21.
6.	Grubekarter.	29.11.20.
7.	Fjellheisen grube 2 (medarbeider ing. Marstrander)	19.10.20.
8.	Boliger, messer, spiserum, venterum.	2.11.20.
9.	Lampemenn.	19.10.20.
10.	Instruks for sprengning.	15.12.20.
11.	Eftersyn av grubevekten.	14.3. 21.
12.	Regler for oppsetting av grubevekte.	jan. 21.
13.	Opptining av frossen dynamitt.	nov. 20.
14.	Fjellheisen grube 1 (medarbeider ing. Marstrander)	19.10.20.

Besök i Longyear City sommeren 1921.

9/5. "Braganza" med direktör Granholm og kaptein Ingv. Svendsen. Vintersjefen var da i Green Harbour, hvor han mötte herrene neste dag.

28/5. Hilmar Nöis passerte på vei fra Alkhornet til Sassen Bay.

13/6. Ingeniör Sverre Holmsen, tidl. Nitedal Krudtverk, nu Gyttorp i Sverige på vei til Braganza, anl. sprengstoffabrikk.

"Autumn" fra Scottish med Mr. Mathieson og Scott.

23/6. "Forsete" med ingeniör Gorski (Bleichert), montörer Hotz og Bachofen fra Oerlikon.

25/6. "Terningen" med Oxford Expedition innom. Likeså 28/6 med Huxley, Pocock og Longstaff.

6/7 til 18/8 bygmester Vister fra Norsk Husbygningskompani, oppsetting av kirken.

7/7 "Kaparika" med Robinsmontörer Carlson og Adler. Dir. Bay, til 1/10.

10/7. "Farm" med kaptein Hermansen til 11/7.

13/7. Mikkjel Fönhus efter 3 dagers jakttur Adventdalen, til 16/7.

16/7. Direktör Loeb fra Nederlandsche, grubebesök.

18/7. "Terningen" med Oxfordexp. innom. likeså 21/7.

23/7. Spitsbergen-kullkomiteen: generaldirektör Birger Stuevold-Hanen, bureauchef Hillestad, industridirektör Hjalmar Batt og bergmester C.C.Riiber fra Green Harbour, til 27/7.

29/7. "Farm" med Adolf Hoel, advokat [illegible]ie og direktör Dresselhuys fra Nederlandsche, Green Harbour.

5/8. Ritmester Gunnar Isachsen for oppmerkning av grensen mellem Store Norske og Nederlandsche, Advent Bay til G.H.
12/8. Ingeniör Koller og kaptein Gjertsen fra "Farm".
16/8. "Farm": Adolf Hoel, Werner Werenskiold, kaptein Hermansen, löytnant Torkelsen, kaptein Gjertsen.
17/8. "Autumn" med Scott og to medlemmer av Oxfordexp.
19/8. Hoel og Gjertsen til 21/8.
23/8. Lewin sen. og russisk ingeniör Conradi.
24/8. "Autumn" med geolog Segrist (?) fra Australia.
"Forsete" med professor Edv. Sverdrup og fortsander Reksten til kirkeinnvielsen 28/8-21.
26/8. "Farm" med Hoel-ekspedisjonen.
28/8. dispönent Geo. Hansen, Kvalfelterne. Maleren H. Pederssön.
29/8. "Kaparika" med skibsreder Schanche, til 2/9.
4/9. Direktör Loeb med to stigere fra Nederlandsche.
9/9. "Autumn" med Mathieson, Scott og Doorne.
27/9. "Foca" fra G.H. med Bie, Varming, Loeb.
~~1/10. "Forsete" fra Longyear City med (Bay, Westby) Gorski, Carlson og Adler.~~

Efter tilbakekomsten til Kristiania holdt direktör Bay et foredrag den 19. oktober 1921 i Handelsstandens store sal for aksjonærer og en rekke andre innbudne, medlemmer av "egjeringen, Spitsbergen Kulkomiteen, representanter for banker o.fl. om Store Norskes nyanlegg i Advent Bay. Han gjennemgikk anleggsarbeidet og viste mange lysbilleder fra de forskjellige stadier og sluttet foredraget omtrent som följer:

"Det har været selskapets program med de omtalte anlegg å ville skape en bedrift som i normale tider kunde konkurrere med de utenlandske kull på det norske marked. Det har derfor været selskapet maktpåliggende i den skarpe konkurranse som måtte ventes efterhånden som normale tider atter inntrådte å stå best mulig rustet i enhvare henseende for å kunne möte denne konkurranse, -hvorfor man har satt alt inn på å få gjennemfört de store anleggsarbeider, som netop er omtalt.

Anlegget som det nu står der i sin helhet, er resultatet av nöye overveiede planer, som er basert på inngående og samvittighetsfulle beregninger i såvel ökonomisk som teknisk henseende. Anleggene er store og moderne, men det tör trygt sies, at de er vel avpasset i forhold til hinannen og de foreliggende behov.

För beslutningene blev fattet om anleggenes gjennemföreldr, har selskapet latt undersöke kulldrift i stor målestokk således som den foregår, såvel i Amerika som i England og Tyskland. Sammenlignes resultatet av disse studier med hvad der er utfört i Advent Bay, er det ingen overdrovelse å si, at anleggene deroppe står fuldtv på höyde med de beste amerikanske anlegg for utvinning, transport, lagring og lastning av kull, uten at de overtreffes av lignende anlegg i Europa, thie der er på alle områder skaffer det beste og mest hensiktsmessige somhar været å få. Det er så at anleggene er kostbare, spesielt fordi de er blit fordyret ved den ugunstige valute, men til gjengjeld har man et anlegg, som kun krever henved halvparten av den arbeidsstyrke, som er nödvendig i Europas kullproduserende land ved gruber av lignende kapasitet som det her gjelder.

Allerede inneværende vinter kommer storproduksjonen igang såvidt, at den vil gi et godt begrep om hvordan det hele vil stille seg, når til våren de siste maskiner er installert i gruben og produksjonen fra juli neste år er kommet opp i 20 000 tonn pr. måned eller ca. 250 000 tonn pr. år. Da först blir anlegget rasjonelt utnyttet.

En kvart million tonn pr. år svarer til en tiendepart av vårt lands forbruk like för krigen og en femtepart av det laveste under krigen. Ved en lignende utnyttelse av selskapets felter i Green Harbour som i Advent Bay skulde selskapet kunne skaffe landet ½ million tonn kull eller 20% av dets største årsforbruk. Green Harbour vil i tilfelle kunne utbygges på ca. tre år. Å tilföre landet ½ million tonn kull pr. år ved egen hjelp stötter vår handelsbalanse og bidrar til å gjöre oss mere selvhjulpne. Kan det skje er det program, som i förste rekke blev oppstillet ved selskapets start av de ledende menn som tok initiativet gått i oppfyldelse, nemlig å skape et direkte landsgavnlig foretagende."

Fra Styrets årsberetning for driftsåret 1921-22 hitsettes: "Skibningen 1921 foregikk som de tidligere år under gode vær- og isforhold. Siden sommeren 1917, da fjordisen gikk forholdsvis sent opp, har skibningsforholdene været særdeles gunstige, idet man har kunnet regne med en skibningssesong av minst 4 måneder årlig. En følge av de vundne erfaringer er det, at forsikringsselskapene fra og med inneværende sommer har gått med på visse lempninger m.h.t. fartstid og premie. Fra kommende skibningsårs begyndelse er der fastslått yderligere lempninger og reduksjoner.

Bortsett fra "Forsete"s akselbrudd utenfor Spitsbergen den 5te mai 1921 har trafikken, omfattende ialt 21 skibsanløp, foregått uten nogensomhelst forstyrrelse. Som det foregående år avgikk i 1921 siste båt fra Advent Bay den 11. oktober...

Anleggsarbeidet. De i forrige årsberetning omhandlede store anlegg er samtlige blit avsluttet i løpet driftsåret, idet dog opsetningen av lastekranen på toppen av den store lagrings- og lastebro blev utsatt til våren 1922. Den kunde tas i full drift allerede ved lastningen av det annet kullskib fra Spitsbergen 1922. Selskapet har nu et lagrings- oglasteanlegg, som uten vanskelighet vil kunne prestere en lastekapasitet av ca. 4000 tonn pr. døgn. Lastekapasiteten vil yderligere kunne ökes til ca. 5000 tonn ved supplering av anlegget med et bevegelig lastetårn, hvis bygning er planlagt, men p.g.a. de forhånden værende finansielle forhold utsatt inntil videre.

Det samlede anlegg omfattende grubemaskineri, kraftstasjon, taugbane, lasteanlegg etc. har funksjonert tilfredsstillende og har vundet anerkjendelse av såvel innenlandske som utenlandske sakkyndige, som isommer har besökt anlegget.

Grubearbeidet. Grube 1, som nu er fuldt tilgjengelig, har også iår været ute av drift, idet man har funnet det økonomisk riktigere under de nuværende forhold å konsentrere arbeidet i grube 2, hvor kullgangen er mektigere og kvaliteten fullstendig på höyde med kullene i grube 1...

Kullene. Tallrike analyser av de i driftsåret utbrutte kull såvelsom analyser, som efterhvert er tatt i grubens forskjellige avdelinger har godtgjort at kullenes kvalitet er försteklasses. En serie analyser viser eksempelvis en effektiv varmeverdi av 7300 kalorier med en gjennemsnittlig askegahalt av 5,5%. Kullagets mektighet har holdt seg på konstant ca. 1,15 meter...

Green Harbour. Yderligere oppfaringsarbeide har ikke været foretatt, idet man har innskrenket seg til vedlikehold og tilsyn med feltet og de allerede utførte anlegg..."

Finansspörsmål- styremöte 7/12-1921.

Tilstede Baumann,Eger,Lind,Lundh,Nygaard,Steen samt Bay.
Fremlagt skr. av 30/11 fra Centralbanken med meddelelse om at den såfremt forhandlingene med de övrige banker ikke skulde före til noget resultat vilde se seg nödsaget til å oppsi delskapets kreditt.Likeledes skr. av 1/12 fra Spitsbergenkullkomiteen med meddelelse om at den var gått ut fra som en selvfölge at selskapet hadde den nödvendige ökonomiske stötte i sine bankforbindelser til de ordinære utgifter for inneværende vinterssong, og at den ikke fandt å kunne inngå på utskytelse av det iår forfaldne avdrag på forskuddet og betaling av de iår leverte kull för en ordning med bankene var kommet istand. Denne meddelelse var foranlediget ved en henvendelse fra selskapet til Kullomiteen om utbetaling av et foreløbig avdrag på Kr. 100 000 til dekning av de mest prosserende utgifter,idet man efter de forhandlinger som hadde været ført med Kulkomiteen og de meddelelser dens enkelte medlemmer fra tid til annen hadde gitt, var gått ut fra, at man kunde påregne i nödstilfelle å få utbetalt forskuddsbeløp på det endelige oppgjör for de iår leverte kull. Det standpunkt Kullkomiteen i den nu fremlagte skrivelse hadde inntatt var derfor kommet som en overraskelse.

Formannen refererte i den forbindelse sine forhandlinger med Kulkomiteens medlemmer, industridirektör Batt og ekspedisjonssjef Hillestad samt med Centralbanken,som under forutsetning av at den ansökte ratebetaling vilde gå iorden hadde opptatt 3 forfaldne aksepter,tilsammen kr. 89 481,59 til dekning.

Der fremlas en finansiell oversikt fra 1/12-1921 til 1/10-1923, som hadde til hensikt å vise hvorledes selskapet under forutsetning av et driftslån på 3 mill. kroner vilde være istand til gjennem driften å avvikle sin gjeld,forskuddet til Staten og kassakreditten.Denne oversikt var gjennem generalkonsul Lind blitt forelagt for medlem av Norges Banks direksjon,konsul Duborgh, samt for Andresens Bank og Centralbanken ved mundtlige konferanser som formannen og direktör Bay hadde hatt med disse,likeson den også var blitt forelagt for formannen i Kreditkassens direksjon, advokat Hieronymus Heyerdahl, der hadde lovet å ta saken opp igjen innen sin direksjon. Formannen refererte forövrig sin konferanse med medlem av Norges Banks direksjon, advokat Klingenberg. Derimot hadde han ikke sökt statsråd Mowinckel,idet Kulkomiteens formann,generaldirektör Stuevold-Hansen, efter en konferanse med direktör Bay hadde önsket å forelegge saken pånyy for statsråden.Advokat Nygaard refererte sin konferanse med medlem av Norges Banks direksjon,direktör Heje.

Der referertes videre at man hadde ansökt de gjenstående akseptkreditorer om 2 mdrs. fornyelse av de i nærmeste fremtid forfaldende 3 aksepter.

Man dröftet inngående den foreliggende finansielle situasjon og de mulige alternativer for en lösning. Herunder bragte advokat Nygaard på bane, hvorvidt man ikke muligens kunde få bankene til samlet å yde et lån av 1 mill. kroner,som efter den foreliggende oversikt representerer selskapets kontantbehov til 1/7 neste år, under forutsetning av at Centralbanken som måtte delta i et sådant lånlot sitt nuværende tilgodehavende incl. dollarlånet bli stående inntil videre og at Staten betalte for de i sommer leverte kull. Man var enig om at et sådant forslag ikke kunde stilles bankene uten at det först var nevnt for Centralbanken.

Under mötet innlöp skr. av idag fra Handelsdepartementet, hvori dette meddelte at det ikke vilde kunne foranledige utbetalt nogetsomhelst belöp på kulleveransen, för der var tilveiebragt en finansiell ordning mellem selskapet og dets bankforbindelser. Handelsdepartementet forlangte sammenkaldt et styremöte under tilkaldelse av representantskapets ordförer og viseordförer til dröftelse av situasjonen samt tilböd at departementet gjennem

Kulkmiteens medlemmer skulde la seg representere på mötet. Formannen meddelte i den anledning, at der efter de allerede med representantskapets viseordförer opptagne forhandlinger igår var sendt iltelegrafisk anmodning til ordföreren om å komme tilstede..

I henhold til departementets anmodning berammedes styremöte til ~~imorgen,~~ torsdag kl. 15....

Styremöte 13/12-1921.

Tilstede: representantskapets ordförer og viseordförer samt medlemmene av Statens Spitsbergenkullkomite med sekretær. Av styrets medlemmer mötte herrene Dahl,Heyerdahl,Lundh,Nygaard og Steen. Dir. Bay tilstede.

Reoresentantskapets ordförer, som ledet mötet, opplyste at mötet var sammenkadt på foranledning av Handelsdeptets skr. av 7 ds. som refererte. Ordföreren omtalte selskapets stilling og at der pågikk forhandlinger med bankene om en finansiell ordning og rettet i denne forbindelse en forespörsel til Kullkomiteens formann,generaldirektör Stuevold-Hansen, om Statens eventuelle holdning overfor selskapet. Kullkomiteens formann besvarte forespörselen derhen, at Kullkomiteen nu som tidligere vilde anbefale deptet å imötekomme selskapets andragende av 21/6 om et års utsettelse med de i kontrakten med Staten fastsatte terminers tulbakebetaling, såfremt selskapet forövrig fikk ordnet sine finansielle forhold med bankene.Kullkomiteens formann tilföyet,at selskapets plutselige vanskeligheter med å skaffe kontanter til driften var kommet som en overraskelse for komiteen,efter at selskapet i november ifjor hadde opplyst at selskapets stilling var meget god også m.h.t. å tilveiebringe de fornödne kontanet midler.

Styrets~~xxxxx~~formann redegjorde i den enledning for de omstendigheter som hadde været årsak til den fornadrede situasjon m.h.t. selskapets likviditet, derblandt spesielt, at produksjonen som var forutsatt å skulle kunne åpnes i begyndelsen av desember, p.g.a. anleggets forsinkelse ved værforholdene, ikke var begyndt för i löpet av mars måned og at den forutsatte produksjon i sommermånede som följe av forsinkelser ved storstreiken praktisk talt helt hadde måttet vike for anleggsarbeidene.Det forutsatte kvantum kull for eksport hadde således ikke kunnet produseres. Hertil kom det store og helt uventede fall i kullprisene samt ikke minst anleggets fordyrelse gjendollarkursens voldsomme stigning.
Ut fra de forutsetninger som forelå ved forskuddsforhandlingene ifjor, var den givne fremstilling i enhver henseende korrekt. Trods de nuværende lave kullpriser,hvis fall fra november ifjor alene kom plutseligere enn ventet,var selskapets fremtidsutsikter meget gode.

Ordföreren takket derefter Kullkomiteen for dens imötekommenhet såvel m.h.t. på kort varsel å deåta i mötet som den stötte den hadde lovet å yde slekspate ved å anbefale selskapets andragende overfor Departementet. Kullkomiteen forlot derefter mötet.

Ordföreren gjennemgikk derefter selskapets ökonomisle stilling og utvilet herunder, hvad der måtte til for under full finansiering å skaffe selskapet anledning til uforstyrret å löse sin oppgave fremover. Ordföreren kom til det resultat, at det trengtes kr. 9 millioner for å gjennemföre en sådan plan, eller 2,4 mill. i tillegg til den beregnede gjeld pr. 31/12-1921.
Det skulde da med en produksjon av 150 000 tonn pr. år være utsikt til i löpet av 6 år å avvikle hele selskapets gjeld og samtidig skaffe det en kontant driftskapital på 3 mill. kr.

Om hvorvidt en sådan plan for tiden lot seg gjennemföre vilde ordföreren intet bestemt ha uttalt,men den vilde utvilsomt være den beste for selskapet.

Under fortsatte diskusjon var man enig om at ordförerens plan vilde være den beste men man fryktet for at den f.t.ikke lot seg gjennemföre,hvorfor andragendet til bankene burde inneholde et subsidiært froslag som nærmere tok sikte på selskapets minimale ~~kr~~ behov i den nærmeste fremtid,mens man opptok arbeidet med den större finansiering...

Styremöte 17/12-1921.

Tilstede: Baumann,Dahl,Heyerdahl,Lind,Lundh,Nygaard og Steen, samt Bay.

Formanne refererte forhandlingene fra mötet 13/12 hvori deltok representantskapets ordförer og viseordförer samt Spitsbergenkullkomiteen. Videre refererte formannen sine fortsatte forhandlinger med bankene og at der for å skaffe de nödvendige midler til det daglige behov var sökt reist et lån på kr. 200 000.- i Andresens Bank A/S,Centralbanken for Norge og Den norske Creditbank med en tredjedel i hver bank undet forutsetning av at dette lån blev å tilbakebetale av salgssummenen for de förste skibninger til sommeren. Centralbanken og Creditbanken hadde allerede erklært seg villig til å delta i dette lån, mens tilsigningen fra Andresens Banks side innlöp under mötet.

Det fremlas utkast til et til Norges Bank og de fire store privatbanker i Kristiania stilet fornyet låneandragende, utarbeidet av formannen og advokat Nygaard i henhold til den på mötet 13/12 förte diskusjon.Utkastet blev i sin helhet referert og underkastet en nærmere dröftelse.Man besluttet å sende et andragende, i alt vesentlig i overensstemmelse med utkastet, ider formannen anmodedes om å omarbeide det endel i henhold til de faldne bemerkninger.

Da der efter underhånds forhandlinger i disse dager med de interesserte banker hadde vist seg at det for öyeblikket neppe var tale om å kunne få en större finansiering gjennemfört innen den nödvendige tid, fandt styret i motsetning til hvad det var uttalt på mötet 13/12 nu å måtte legge hovedvekten på en midlertidig og forelöbig ordning,som syntes å ha utsikt til å kubbe gjennemföres, og under hvilken man vilde få tid til å dröfte den större finansieringsplan, bl.a. med selskapets storaksjonærer...

I styrets årsberetning 1921-22 heter det om finansieringen bl.a.:"..Styret fandt ifjor höst (1921) å burde henvende seg dels til Staten om å få beholde som forelöbig lån det mottatte forskudd, som allerede ved de stedfundne leveranser var redusert til ca. kr. 2 100 000.- dels til en gruppe av de banker, som hadde deltatt i selskapets stiftelse om et större lån til dekning av selskapets da löpende gjeld og til fornödne midler til forskuttering av driften. Det lykkedes dog ikke under de daværende forhold å oppnå det sökte lån til selskapets fullstendige finansiering. Imidlertid blev det, dels ved imötekommenhet fra Centralbanken som innrömmet en henstand med avviklingen av selskapets hovedgjeld til banken,og dels fra Handelsdepartementet som samtykket i å overföre det mottatte forskudd til et midlertidig lån, bragt istand en ordning på grunnlag hvorav selskapet hos Norges Bank og de fire privatbanker,Andresens ogBergens Kreditbank,Centralbanken,Chria.Bank og Kreditkasse og Den norske Creditbank,oppnådd en midlertidig kreditt av tilsammen ca 1,2mill.kr. [illegible]rtsettelse.

Til gjennemföreise av denne ordning medgikk det imidlertid så lang tid, at det blev ganske umulig innen den tid da utrustningen for driftsåret 1922/23 måtte skje å få fremmet arbeidet medden endelige finansiering.

Som följe herav har man med Handelsdepartementets og Centralbankens tilslutning oppnådd å få den nevnte midlertidige kreditt forlenget et år, altså til efter skibningssesongens avslutning hösten 1923. Imidlertid pågår arbeidet med den endelige låneordning og man håber at de driftsresultater som allerede foreligger og som påregnes i inneværende driftssesong, vil gi et sådant bilde av selskapets fremtidsutsikter, at ordningen av et fast lån ikke vil möte nevneverdige vanskeligheter.Den vanskelighet som under låneforhandlinger har reist seg derav at Spitsbergen endnu ikke står under ordnede rettsforhold,vil forhåbentlig i löpet av våren være endelig overvundet...

Som det av generalbalansen fremgår, er selskapets land- og gruberettigheter bokfört med en samlet verdi av 4 475 687,25
samtlige anlegg,bygninger og materiell på Spitsbergen
har en bokfört verdi av 10 742 585,90

tilsammen kr. 15 218 273,15

således at det foreligger et fullt reelt grunnlag for den fornödne kreditt....

Om kirkebygningen uttales:"Disposisjonsfond for almennyttige formål på Spitsbergen er gått ned fra 65 172,80 til 8 891,63, idet differensen overensstemmende med tidligere beslutninger er blitt overfört til konto for Kirkebygningen med tilliggende forsmalings- og leseværelse."..

I styrets årsberetning 1922-23 heter det videre om finansieringen:"I forrige årsberetning uttalte man, at de vanskeligheter for selskapets endelige finansiering som reiste seg derav, at Spitsbergen endnu ikke står under ordnede rettslige forhold forhåbentlig vilde være endelig overvundet i löpet av våren. Det har imidlertid vist seg at de internasjonale forhandlinger om Spitsbergentraktatens og den dermed sammenhengende bergverksordnings godkjennelse har trukket lenger ut enn man dengang kunde regne med.Det antas imidlertid nu, at de endelige formaliteter vil være ordnet senest i begyndelsen av neste sommer.Under disse forhold har arbeidet med de endelige lånetransaksjoner måttet hvile. Selskapet har dog gjennem de i forrige årsberetning omhandlede midlertidige ordninger hatt al den finansielle stötte det hittil har behövet og man har all grunn til å gå ut fra, at der ikke vil inntre noen forandring heri..."

M E N, det stod ikke bra til med finansene for selskapet utover. Den 1 desember 1921 blev det i styret fremlagt en oversikt, som viste et kontantbehov fra 1/12-21 til 1/7-22 på ca. 3 millioner kroner, hvor nu de skulde komme fra. I kassen var det 3/12 kr.27.- En aksjonær hadde sendt inn en utbyttekupong for kr. 35.-, men han fikk vente litt.

Situasjonen, og utviklingen, i 1921, fremgår talende av en rapport fra direktör Bay til styrets formann, advokat Lundh, av 31 desember 1921. Av denne hitsettes:"..en fremstilling av utviklingen fra november ifjor til nu. representantskapemötet den 1 november 1920 utsatte behandlingen av hollenderen Dresselhuys' tilbud om kjöp av Green Harbour-feltene til et möte den 23. i samme måned, blandt annet for at det i mellemtiden kunde utarbeides en finansiell oversikt over selskapets stilling. Slik som forholdene den gang lå an, blev det utarbeidet et anlegg- og driftsbudgett. Man vilde nemlig utnytte de höye kullpriser gjennem en opprettholdelse av driften ved siden av anleggsarbeidet Det heter således i oversikte:"Foranstående budgetter forutsetter at kullproduksjonen p.g.a. de nuværende höye priser ikke avbrytes under sommersesongen men drives ved siden av anleggsarbeidet.Av den grunn må man for sikkerhets skyld regne med 2 års byffeperiode for de gjenværende anlegg."

Driftsbudgettet forutsatte en produksjon av ca. 50 000 tonn inntil 1/10-1921, idet man regnet med at produksjonen efter arbeidets stilling på Spitsbergen skulde kunne begynde fra 1/12. Den 22/11 blev grubekontoret forspurt herom og man fikk til svar at produksjonen antokes å kunne begynde medio desember, på hvilket tidspunkt transportanlegget fra grube 2 til den gamlelagerplass ventedes å være ferdig. Denne forutsetning skulde imidlertid desværre vise seg ikke å holde stikk. Gjentatte storner med sterke kuldeperioder hindret ikke alene arbeidet, men ödela endog i vesentlig utstrekning deler av anlegget som måtte bygges opp igjen. Dertil kom, at det blandt de arbeidere,som det var mulig å få ansatt efter streiken og under blokaden hösten 1920, viste seg å være få fagfolk for anleggsarbeide. Kort sagt,der kunde först bli tale om nogen produksjon fra begyndelsen av mars 1921.

M.h.t. verdien av den beregnede produksjon, så var det under hensyntagen til markedet oppfört kr. 100.- pr. tonn fob., en ansettelse som det dengang ikke blev reist nogen særlig innvending imot. Markedsprisen fob. England var nemlig 120 sh. pr. tonn, hvilket efter en kurs av 25/80 utgjorde kr. 154,80. I sine ökonomiske betraktninger over selskapets stilling regnet dog representantskapets ordförer med en fob-pris av kr. 80 for den kommende sesong eller for en produksjon av 50 000 tonn med kr. 4.000.000.- Imidlertid faldt kullprisene med en rivende fart. Fob-prisen utgjorde således 1 januar 80 sh. pr. tonn, efter en kurs av 22,50: kr. 90.- Den 15 februar 50 sh, efter en kurs av 21,85: kr. 54.63.- Prisene faldt m.a.o. i en sådan grad at det var höyst tvilsomt om en fortsettelse av den provisoriske drift overhodet vilde bære seg. Den så sterkt forandrede situasjon blev öyeblikkelig opptatt til inngående dröftelse i styret. I styremöter 17/2 og 3/3 blev der vedtatt å stanse produksjonen ved förste båts ankomst efter vintersesongen og legge all kraft i å få utfört de gjenstående anleggsarbeider i löpet av sommersesongen i en sådan vesentlig grad, at en stor konkurransedyktig produksjon kunde begynde hösten 1921, eller m,a,o, söke gjennemfört anleggsarbeidene i ett år istedenfor to. Efter den endrede stilling og derav følgende styrebeslutninger blev det utarbeidet en ny finansiell oversikt,datert 26.mai. I parentes bemerket hadde

man allerede i mellemtiden på grunn av den stigende dollarkurs ved delvis innfrielse og fornyelse av dollaraksepter på de amerikanske leveranser hat uberegnelige merutgifter likesom uheldet med "Forsete"s akselbrudd på förste tur til Spitsbergen medförte betydelige tap.Man måtte bl.a. leie to ekstraskib for overhodet å kunne vente å gjennemföre anleggsprogrammet. Dette faldt ikke alene vanskelig men også kostbart under den pågående storstreik,hvis fortsettelse truet med å kullkaste alle beregninger m.h.t. anleggenes fullförelse. Man tapte nemlig 3 uker av den kostbare tid p.g.a. storstreiken,skjönt adskillig arbeide blev utfört i Norge under streiken i forbindelse med omladning og frakt av materiell til Spitsbergen samt forarbeidelse av trekonstruksjoner til anleggene, hvilke arbeider selvfölgelig medförte nye uberegnelige merutgifter.Den störste merutgift fikk man imidlertid som följe av det nevnte tidstap på 3 uker, idet arbeidsstyrken förå innvinne hvad der var tapt gjennem denne tid måtte ökes med ca. 50 mann og arbeidet på Spitsbergen i tilsvarende graf forseres. At man under sådanne forhold i visse tilfeller blev tvunget til å akseptere höyere akkordsatset enn det ellers hadde været nödvendig, er innlysende.

Den finansielle stilling ifölge oversikten av 26. mai blev behandlet i de påfölgende styremöter.Resultatet av disse dröftelser blev, at man fandt å måtte inngå til Staten med andragende om et års utsettelse med de i kontrakten med Staten fastsatte terminers betaling og samtidig oppta forhandlinger med de i selskapet interesserte banker om en passende kassakreditt. Andragendet til Staten blev sendt den 21 juni, idet de förste forhandlinger med bankene begyndte umiddelbart efter. Efter vel en måneds mundtlige underhandlinger mellem styrets formann på den ene side og Andresens Bank A/S,Centralbanken for Norge, Chr.a Bank og Kreditkasse og Den norske Creditbank på den annen side blev det sendt samtlige disse banker et skriftlig andragende den 6 august om en samlet kassekredit stor kr. 2.500.000.- Styrets viseformann som i en tid, da formannen var fraværende også hadde konferert med bankene, fikk sammenkaldt et möte den 27 august. Andresens Bank A/S, Chr.a Bank og Kreditkasse og Den norske Creditbank var representert, henholdsvis ved banksjefene Butenschön,Skogstad og Kamstrup Hegge,- Spitsbergenkullkomiteens medlemmer, d.herrer generaldirektör Stuevold-Hansen,ekspedisjonssjef Hillestad og industridirektör Batt, som i juli måned hadde besökt selskapets anlegg i Advent Bay, blev anmodet om å være tilstede under mötet,hvilken anmodning herrene elskverdig imötekom.På mötet blev bl.a. fremlagt den nevnre finansielle oversikt av 26. mai og en oversikt av mars 1921 over de beregnede produksjonsomkostninger pr.tonn når anleggene var fullfört...Desuten blev gitt meddelelser om anleggsarbeidets stilling og utsiktene for å få disse såvidt ferdige til hösten, at produksjonen kunde begynde med 150 000 tonn pr. år for det förste år.

De fortsatte bankforhandlinger gikk tregt Grunnen hertil tror man kan sökes såvel i den almindelige ökonomiske depresjon som det tenkelige at bankene gjerne vilde se, hvorvidt anlegget blev såvidt ferdig, at en större og ökonomisk produkkjon kunde begynde fra hösten av. I hvilken grad disse hensyn hver for seg har virket forsinkende på bankforhandlingenes gang skal være usagt. Mens bankforhandlingene pågikk, dekker Centralbanken selskapets fornödne kontantbehov.

Planen for kulldriften i Advent Bay var fra selskapets start av utabbeidet med normale forhold for öye, således at den nuværende lave kullpris av ca. 32 kroner pr. ton fob. England vil gi selskapet en god fortjeneste på trods av de höye löninger man endnu har. Den nuværende lave kullpris har således

i höy grad været forutsett og man er forberedt på å konkurrere selv med en endnu lavere pris med en tilsvarende reduksjon i lönningene, som utvilsomt vil være oppnåelig, men hvad ikkekan sies å være forutsett er at kullprisene faldt så sterkt og så hurtig som de gjorde. Man hadde trodd å kunne regne med en langsommere synken av kullprisene og at den provisoriske produksjon hadde kunnet fortsettes med utbytte, i alle fall til utgangen av sommersesongen 1921. Da dette slog feil var det altså at anleggene bleb besluttet ferdigbygget hurtigst mulig og det lykkedes som bekjendt også på det nærmeste å få utfört i löpet av en sommer, hvad der var planlagt for to.

Efter at anleggene således var produksjonsferige hösten 1921 ifölge det nye program, og straks efter at selskapets direktör primo oktober kom hjem fra Spitsbergen, blev bankforhandlingene som för fra selskapets side fortsatt med all mulig energi.Foruten adskillige konferanser i de respektive banker blev det avholdt et möte på selskapets kontor den 22 oktober, hvori deltok representanter for Andresens Bank A/S,Centralbanken for Norge og Chr.s Bank og Kreditkasse, ved banksjefene Plahte, Martens og Sandberg.Banksjef Kamstrup-Hegge for Den norske Creditbank, som nærmest hadde foranlediget mötet avholdt, var desværre forhindret.For selskapet deltok styrets formann, advokat Lundh og direktör Bay. I dette möte blev diskutert såvel selskapets finansielle stilling som fremtidsutsikter.Det blev av banksjefen stillet en rekke spörsmål, som öyensynlig blev tilfredsstillende besvart.På foranledning av banksjefene forhöyet man den ansökte kassekreditt fra 2,5 til 3 mill. kroner.

Det viste seg imidlertid ikke lett å komme til noe resultat hvilket medförte at Centralbanken, som gjentagne ganger underhånden hadde meddelet selskapet at banken ikke kunde fortsette med å yde forskudd som hittil, i en skrivelse av 17/11 meddelte, at selskapet ikke måtte trekke yderligere på banken.

Under bankforhandlingene i oktober og begyndelsen av november konfererte jeg adskillige ganger med infustrdirektör Batt som medlem av Spitsbergenkullkomiteen, i forbindelse med selskapets andragende til Staten av 21/6 og utsiktene for betaling av de i sommer til Staten leverte kull.

Under disse konferanser med herr Batt fremgikk det at Spitsbergenkullkomiteen i mötet den 27 august hadde meddelet, at selskapets andragende til Staten vilde innvilges, såfremt bankene på sin side bevilget selskapet den ansökte kassekreditt.

Imidlertid trakk bankforhandlingene i langdrag, skjönt man efter alt det der hadde passert ikke hadde grunn til å tvile på oppnåelse av en ordning. Da det var grunn til å tro, at Centralbanken ikke vilde fortsette med forskutteringen, anmodet jeg gjentagne ganger herr Batt om en a conto utbetaling påde leverte kull, idet jeg mente, at dette vilde lette vis-a-vis Centralbanken og derigjennem de avsluttende bankforhandlinger. På disse anmodninger gjentok herr Batt, at det ikke vilde være klok taktik forelöbig å utbetale noget fra Statens side, idet dette da praktisk talt vilde gå inn i Centralbanken. En annen sak var det når Centralbanken sa definitivt stopp, thi da vilde vi få full nytte av pengene.Herr Batt presiserte dette derhen, at det var selskapet Staten hadde interesse av å hjelpe og ikke i denne forbindelse å sette penger inn i Centralbanken. Dette forhold dröftet jeg gjentatte ganger med herr Batt og utviklet en gang under en konferanse herom, hvordan selskapet i nödsfall hvis Centralbanken sa stopp og bankforhandlingene gikk istykker, skulde kunne klare seg vinteren over ved hjelp av Statens Betaling for de leverte kull og hvad vi efterhånden måtte kunne reise av midler på den stadig ökende produksjon. Jeg följte meg sikkere på, at fra den dag Centralbanken sa stop p.g.a. de langvarige bankforhandlinger, som var blitt yderligere forsinket ved at Norges Bank på privatbankenes anmodning var trukket

inn, at fra den dag kunde selskapet regne med utbetaling fra Statens side. Dette skjedde ikke.

Stillingen i november 1920, da selskapet praktisk talt ingen gjeld hadde, var så god i enhver henseende, at man endog uten noe forskudd på leveranser til Statens var fuldt berettigettil å gå ut fra, at man hos bankene vildø erholde de tilstrekkelige midler til å fullføre anleggene og begynde stordriften i Advent Bay. Dette blev også fremholdt i representantskapsmötene i november forrife år uten å fremkalle noen bemerkning hverken fra de tilstedeværende representanter for de interesserte banker, eller fra noen annen kant, men som påpekt, forandret tidene seg i en uanet grad, såvel på pengemarkedet som på kullmarkedet.

Ovenstående fremstilling skulde godtgjöre hvordan selskapets ökonomiske stilling fra å være så god som den unektelig varÆ i november ifjor (1920), da representantskapet under hensyntagen til tilbudet fra Statens side avslog å selge Green Harbour til Dresselhuys, efterhånden p.g.a. en rekke forskjellige og uberegnelige omstendigheter er kommet i den öyeblikkelige vanskelige stilling ved mangel på likvide midler på trods av selskapets store verdier og gode fremtidsutsikter. Som de tyngst veiende omstendigheter resumerer jeg i korthet följende:

Kullprisenes voldsomme og store fall som medförte at produksjonen til 1. oktober 1921 blev ca. 10 000 tonn til fob-verdi av ca. 500 000 kroner mot ca. 50 000 tonn til en minste beregnet fob-verdi av ca. 4 millioner kroner. Og det er å merke i denne forbindelse, at utgiftene til denne merproduksjon for en vesentlig del skulde været dekket av utgiftene til det anleggsarbeide som siste vinter la beslag på praktisk talt hele arbeidsstyrken ca. 3 mdr. mere enn det kunde forutsees i november ifjor. På den ene side sviktet altså inntektene, på den annen side ökedes utgiftene eller kapitalbehovet, ikke minst derved at to års anleggsarbeide blev slått sammen til ett, men som nevnt hadde man også en rekke merutgifter i forbindelse med "Forsete"s akselbrudd, storstreiken og hvad der derefter ekstraordinært skyldtes den forserte anleggsvirksomhet. Det nöyaktige ökonomiske bilde av forandringen kan selvfölgelig först foreligge efter at bökene er avsluttet, först på Spitsbergen neste år og den efterfölgende höst herhjemme. Men hvad der her er anfört skulde allikevel forklare forskjellen mellem selskapets ökonomiske stilling i november 1920 og november 1921.

sign. Karl Bay.

Fra "Approximativ Status pr. 31. desember 1921" skal nevnes endel aktivaposter:

land og gruberettigheter	4 498 000	(avrundet)	
bygninger og anlegg	10 505 000		
varelager	1 600 000		
kullager Spitsbergen 20 000	tonn a 32.-		640 000
kullskibning 1921	90 000.-		

samt endel passivaposter:

aksjekapital	9 600 000	
Centralbanken	2 472 000	
Staten	3 000 000	
vareaksepter	98 700	
dollaraksepter	1 254 000	($ 165 000 a 7.-)
innestående utbytte 19/29	672 000.	

Videre, kort fortalt, hadde styrets formann, advokat Carl Lundh, representantskapets ordförer, direktör Lehmkuhl og direktör Bay den 12. desember en "toppkonferanse" som resulterte i endel kontanter fra Creditbanken. Dermed kunde bl. a. ulykkesforsikringen for Spitsbergen dekkes.

Den 13 desember ekstraordinært styremöte, hvor representantskapets ordförer og viseordförer samt Statens kullkomite var tilstede, og de följende dager var det stadig bankforhandlinger, som forelöbig resulterte i noen kassekreditt i Creditbanken, så prokuristene Bay og Westby personlig kunde hente resp. kr. 25 000 og 30 000, så det blev litt pusterum.

Den 19 desember 1921 blev det bevilget en kassekreditt på kr. 200 000, som Andresens Bank, Centralbanken og Creditbanken er gått sammen om. Og så er sorgen slukt forelöbig.-

Vinteren 1921/22 på Spitsbergen.

Staben ved grubekontoret i Longyear City var:
Vintersjef ingeniör Sigurd Foss, grubeingeniörer Sigurd Rudie og Rolf Gröndahl, bygningsingeniör Erik Aall Flood, kontorsjef Olaf Nielsen, kontoret: Eistain Lage (Jensen), Mens Christensen, Finn Boger, Rolf Ottesen, Osc. Ottesen, telegrafist Vestegaard, verkslege Just Broch, prest Th. Östenstad.
Vinterstyrke ialt 333 personer, således fordelt: administrasjon 11, forpleining, lager etc. 50, kraftstasjon, verksted etc. 15, gruben 187, kullagring 13, sykehus, prest (og lærer) 4, Green Harbour 2, kvinner 21 og barn 30. På Hotelnesset (vinterlagringen) 6 mann incl. kokk, med taugbaneformann Nilson som leder.

I Instruks for vintersjefen 1921/22 nevnes bl.a. at kullproduksjonen i grube 2 konsentreres på de seks etablerte strosser. De oppstilte maksimal-akkordsatser (se nedenfor) må ikke overskrides uten at der er innhentet approbasjon fra hovedkontoret. Dette gjelder også den oppstilte og avtalte akkord for taugbanen. For alt annet arbeide, spesielt utearbeide, hvorfor akkordsatser ikke er fastsatt, utföres arbeidet som regel efter den stipulerte timelönn. I tilfelle av at akkord benyttes, skal denne ikke kunne iverksettes av noen formann eller funksjonær, för vedkommende akord i yvert enkelt tilfelle er approbert av vintersjefen. Kullproduksjonen rapporteres ukentlig. Hver måned sendes desuten rapport over:

1. kullproduksjon.
2. saldi på konti 8, 9 og 10 (drift utenfor gruben, grubeutgifter, transport til lager og lasting)
3. de respektive messers kostende.
4. antal syke-, skade- og skoftdager.

Forövrig rapporteres med passende mellemrum resultatet av den videre oppfaring, resultatet av de forskjellige betydeligere utearbeider samt hvad der forövrig måtte være av interesse for hovedkontoret.

Av arbeider for vinteren nevnes i instruksen bl.a. innkledning av maskinhus på lagringsbroen, ditto for vinkelstasjonen og for renne ved taugbanens endestasjon, fyrböterbolig, varmeanlegg for brakker 6 og 7, innkledning av yttre sporarrangement ved grube 2,,,,

"Ved siden av at produksjonen i gruben drives med störst mulig intensitet fortsettes grubens videre oppfaring med det dertil avseede materiell og mannskap. Dette oppfaringsarbeide, som vil omfatte fremdrift av hovedstoll, ventilasjonsstoll og de to parallelt gående stoller hvorfra avbygningen skal begynde, drives alle frem 150 meter med fornödne tverforbindelser således at det blir mulig innen 1/7 neste år å kunne installere yderligere 4 conveyorer og kullkuttere.

Virksomheten går i det vesentlige fra nu av over fra anlegg til drift. Det gjelder ikke minst i den vanskelige overgangstid fra begyndelsen av å söke etablert en såvidt mulig ökonomisk drift som mulig."

"Som utgjörende en del av hoved-instruksen vedlegges följende spesialinstrukser:

1.Oversikt over de forskjellige arbeids- og spisetider.
2.Akkordsats for gruben.
3.Akkordsats for taugbanen.
4.Reglement for boliger,messer,spiserum og venterum.
5.Driftsprotokoll for gruben.
6.Instruks for grubekarter.
7. " " benyttelse av fjellheis til grube 2.
8. " " lampemennene.
9. " " sprengning.
10.Forholdsregelr mot kullstöv.
11.Instruks for ledelse av redningsarbeide i gruben.
12. " " bruken av surstoffapparatet "Proto".
13.Kunstig åndedrett.
14.Memo ang. gjenstående mindre anleggsarbeider."

Endel faste akkordsatser for vinteren 1921/22:

Conveyorakkord 3.- pr. tonn, oppfaring av stoll og tverslag 37-50 efter transporthindringene,kullasting fra stoll og tverslag 5.-6.-,ishugging til bye 2,50 pr. lass,iskjöring fra dammen 4.-, taugbane 0.50 pr. tonn plus 10./ pr. dag.
Tillegg til dagsing (16.- pr. skift) for spesialarbeide i gruben: stempler 6.-, kutterkjörer 6.-, kutterhjelper 4.-,tipper,konduktör,bremserenne folk vognöre, 5 öre pr. vogn,elektriker,skinnelegger,snekker 4.-

Månedslönn for arbeidere 1921/22:

brakkemann,kokk arbeidermessen,oppslager grubesmien	350.-
oppvarter arbeidermessen	225.-
lagerarbeider, 2.- pr. overtidstime	350.-
lagerarbeider gruben, 12 timers skift	450.-
lok.förer, alm. betingelser for overtid	400.-
grubesmed,lagermann potetkjeller (Overtid 100.-)	400.-
fjösmann,stallmann,nattvakt (div. utenoms akkorder)	400.-
heiskjörer 12 timers skift	450.-
fyrböter, 2.- pr. overtidstime	425.-

-månedslönnede fortsatt-

maskinist annen	kr. 3.- pr overtidstime		525
" tredje	"	"	500
fyrer arbeidermessen	10 timers skift		225
" "	4 "	"	50
arbeider på broen Hptelnesset	kr. 3 pr. o.t.		500

Skiftinndeling vinteren 1921/22.

utearbeide	7-12, 1230-1530.	
taugbane	1030-1530, 19-24	til 30/4
"	1100-1500, 19-24	fra 1/5.

gruben	fm.skift	7-12,	1230-1530.
"	em. "	15-19,	1930-2330.
"	natt "	23- 3,	330, 730.

Spisetider.
Hverdager frokost 6-7, middag 14-16, aften 20-2030, nattmat24.
Söndager " 7-8, " 12-13, kaffe 16-1630, aften 19-20.

Kontortid. Sommer fra 29/5-22: 8-12, 13-18, således å forstå, at kontoret holdes åpent til nevnte tider. I tiden 8-9 og 16-17, kaffehvil, er det tilstrekkelig, at en funksjonær er tilstede, efter tur og avtale.

Vintersesongen 1921/22.

Grubekontorets förste telegram denne sesong blev sendt 2/11 kl. 16 og lödt: "Spitsbergkul Kristianåa 290 Forsete herfre igåraftes292 Namdalens d/s 20 bunkers syttisyv passasjerer hvørav direktören overingeniören Gorski Karlson Adler."

Det var å vente at anlegget skulde plages av noen barnesygdommer, og et telegram 11/10 nevner bl.a.: tipparrangementet ferdig torsdag prövning viste flere ulemper ved rulletipp og for svakt fallerennen. Efter fornadringer ferdig söndag rulletippen nu tilfredsstillende rennen godt brukbar med litt trimming nedre ende. Produksjon forlöpne uke 100 tonn fra oppfaring. Egentlig produksjon begynder idag.

Den 17 oktober: ukeproduksjon 1370 tonn. Endnu ikke enighet akkordsatsene hvorfor hittil kun dagsing. Endnu kun fire conveyors i regelmessig arbeide da de to nye conveyors kjede fra Bergens Aduceringsverk viser öhy prosent stöpefeil hvorfor mange kjedebrudd daglig.. Kraftstasjonen forlöpne uke flere lange stans grunnet tang i kjölevandet hvilket også har påvirket produksjonen men dette antas nu overvunnet.

Den 24 oktober: Produksjonen 1455,93. Enig Deres tg at tonnprisen 2.50 kan gi inntil 24 kroner enkelt dager dog neppe gjennemsnitt selv om der som tidligere gis ekstraakkorder eller timer når ugunstige forhold. Vi har tilbudt 2,75 men utsikten til at denne pris vedtas er meget liten. Massemöte herom idag sendte forhandlere som fremholdt at prisen efter arbeidernes mening måtte ligge fra 4 til 3.50. Vi tror det mulig oppnå enighet med lagene enkeltvis om kr. 3.- og anmoder derfor bemyndigelse hertil. Med nuværende minstelönn

som grunnlönn tror vi ikke kunne presse prisen lavere...
Hovedkontoret hadde like i forveien telegrafert:"Situasjonen nu således at maksimalakkorden i gruben for lasting på conveyors ikke bör overstige 2,50 tonnet. Kullprisen England nu syvogtyve shillings og engelske pund fallende. Innen alle bransjer herhjemme er arbeidslösheten stor betalingen redusert og lavere enn hos oss.Her arbeides mest på timelönn mens arbeiderne tilstreber akkord som landsorganisasjonen hevder bör ligge 50% over minstelönnen.Ved nevnte maksimalsats tofemti forutsetter vi arbeiderne oppnår inntil fireogtyve kroner skiftet."

Den 31 oktober:Ukeproduksjon 1560,37 ingen arbeidslag har endnu mottatt tilbudte akkord men vi venter at så snart skjer.

Den 1 november: produksjon oktober 4463.65.Produksjonsakkorden kroner tre endnu ikke akseptert.Vi anser sikkert at adskillige villige akseptere men holdes tilbake av agitasjon. Muligens vil fortsatt dagarbeide rette herpå.

Den 7 november: ukeproduksjon 994,87 lördag meget skoft. Akkorden fremdeles ikke vedtatt efter samtale arbeidere forskjellige strosser synes utsiktene vedtagelse liten. Arbeiderne synes prisen liten når godtgjörelse eventuelle forsinkelser avhengig vårt forgodtbefinnende og foretrekker pris som dekker også sådanne.Under forutsetning at ekstraakkorder og ekstratimer omfattende ligghakking stenlempning etc helt bortfaller synes vi tilrådelig nödsfall tilby kroner trefemti. Nuværende arbeidstempo kan vanskelig opprettholdes om fortsatt dagarbeide. Fastis Adventbay fra 20/10.-
... angående eventuelle forholdsregler overfor nedsatt arbeidstempo anser vi oss..bemyndiget finne passende form eksempelvis ved forlange rimelig antall tonn pr. conveyor pr. uke og redusere lönnen forholdsvis for lavere produksjon eller overfor enkeltmann anvende avskjedigelse.

Den 14 november: produksjon 1615,83. Ni mann har idag erklært ville forsöke akkorden kr. 3. Vi tilböd når flytning av conveyor overskrider et skift betale overskytende tid efter minstelönn.Og neste dag: akkorden vedtatt på to conveyors og antagelig nærmeste fremtid også på övrige.

Den 21 november: idag begyndes akkord på endnu en conveyor nu ialt tre.

Den 23 november: fra igår har resterende tre conveyorlag tatt akkprd samme betingelser som telegram 14/11.Neste ukes produksjon blev 2626,31.

Den 1 desember: månedsproduksjon 7768,52 hvorav 1193,15 tre siste dager.Produksjon siste dager noget minket da fjellet bak fire siste con veyors nu begynder sige på og derfor större sikringsarbeide pågår för fjellet brekker.-Hotelnesset lagrer ca. 450 tonn pr. meter hvorfor flytning derrick forlengelse brospor ikke blir påkrevet för snesmeltningen

Ukeproduksjonen siste fulle uke för jul blev 2

Fra vintersjefens nyttårsoversikt hitsettes:"störste dögnproduksjon 593,84 störste dögnproduksjon på en conveyor 160 tonn störste skiftproduksjon på en conveyor 93 tonn på fem lastere.Conveyornes månedsproduksjon varierte fra 1217 til 1752 tonn..Fjellet nu brukket bak alle conveyorstrosser rasene forårsaket ingen driftsstans eller skade personer eller materiell.Lokomotivtransporten har gått meget godt gjennemsnittlig 1,85 maksimalt 2,3 tonn..Retarding har siden reparasjonen arbeidet godt. ~~dog~~ ~~lidt~~ störkull i slusene taugbanen har öket arbeidet lastestasjonen,taugbanens annen avdeling arbeidet meget godt unntatt ved ca 25 kuldegrader viser motoren seg liten...Taugbanens maksimale dögnytelse 1136 kibber -, 11 effektive kjöretimer med ialt 14 arbeidstimer..Hotelnesanlegget arbeider godt.Kullageret har nu 40 meter topplengde.. Beste middel unngå kostbare kullknusning antas være forstörrelse alle fylltrakter Hotelnesset..Trods 25 cm riståpning og meget knusningsarbeide har Hotelnesset hyppige stansninger grunnet forstoppelse i traktene. Kraftstasjonen uten driftsforstyrrelse siden ultimo oktober..fjorden åpan til innenfor Hotelnesset."

Matstreik i januar 1922.

Telegram 13/1: "tirsdag middag 10/1, nedlas arbeidet uten varsel under påstand middagsmaten senere tid stadig blitt dårligere og nu ganske uspiselig.Tirsdag ved aftensmåltidet gjendrev vi påstandene og oppfordret til gjenopptagelse arbeidet straks hvorefter vi villig til forhandle med tidligere eller eventuelt ny matkomite.Onsdag middag gjentoges oppfordringen hvorefter ny matkomite meldte seg onsdag aften. Vi forlangte gjenopptagelse arbeidet för forhandling hvorefter arbeidet gjenopptatt onsdag natt.Tre produksjonsskift tapt. Tidligere matkomite har ingen henvendelse gjort siden ultimo november da endel mindre forandringer spiseseddelen gjordes. Senere ingen alvorlig klage.Uberettiget mistanke at arbeidermessen forsyntes fra gamle dårligere beholdninger medens alle andre messer brukte av nyere gode beholdninger. For ganske å fjerne denne av matkomiteen nevnte mistanke fremviste vi for matkomiteen vore matlagre hvorefter komiteen uten opfordring erklærte arbeidernes mistanke grunnlös.Noen mindre forandringer blev lovet vesentlig siktet på skaffe variasjon.Store forandringer utelukket da arbeidermessen hele vinteren har fått av alle tilgjengelige råstoffer..Vi kunde skaffet mere variasjon hvis beholdning kjötthermetikk störe og vi savner motsetning tidligere vintre som pålegg kaviar marmelade spekepölse..."

Den 18 januar:" anser det ikke mulig avse mannskap fra oppfaringen da denne ligger tilbake..tror må forutsettes forsert oppfaring til sommeren.."

Den 2 februar: "anbefaler utvidelse taugbanesilo da for fuldt utbygget grube en kortere stans taugbanen lett vil hemme produksjonen."-Overingeniören hadde fremlagt forslag og overslag for utvidelse av siloen til henimot fjellheisen, men planen blev henlagt, da omkostningene blev for store for daværende finanssituasjon.-

Den 7 februar: "gjennemsnittsfortjenesten desember 23,56 januar 25,90."

I anledning av de mange kjedebrudd på strosseconveyorne telegraferer grubekontoret den 8 mars: "Kjedens totale påkjenning ubder drift normalt ca. 3500 periodisk inntil ca. 5000 kg. "Hütte" angir inntil 35 kg kvadratmillimeter bruddbelastning helt adusert gods. Antar derfor passende prövebelastning 12 kg kvadratmillimeter hvilket tilsvarer 8000 kg total kjedestrekk."

I henhold til dette blev strekkpröve for neste kjedeleveranse arrangert.

Den 18 mars 1922 mere om kjedebrudd:.."kjedebrudd opptrådt ganske forskjellige steder viste som regel store stöpefeil ofte hadde kun en femtedel av tversnittet været helt. At bruddene er godsets feil bevises derved at bruddene opptrådte nesten uavladelig opp til 10 ganger for en conveyor pr. skift så lenge kjeden var ny men efterhånden nesten opphört efterat alle svake ledd var avslitt.." Kjedeleddene for neste sesong blev strekkprövet men fremdeles opptrådte så mange brudd at det nedsatte produksjonen betydelig.

Den 6 april telegraferte hovedkontoret at man overveier å bruke sikkerhetslamper,og man overveier å bestille 200 sikkerhetslamper "Friemann-Wolf, bensin med gnisttenning, som för bestilt (mars 1917), mens grubekontoret i mars hadde telegrafert om 250 stk karbidlamper,hvorav minst 50 stk med förste båt.

I kvartalsrapport pr. 1 april nevner vintersjefen bl. a. : "lagringskapasiteten på Hotelnesset viser seg være knapt 400 tonn pr. meter..snerydding fjellheisen har februar mars kostet 2200 kroner.Belöpet dog mindre vesentlig enn at driften hyppig trues stanset.Banens nedre halvdel nu hovedsakelig i sneskjæring halvannen meter dyp." Litt senere (i anledning av spörsmålet om sikkerhetslamper) "Faren for grubegass synes liten i det smale parti med liten overlagring hvor nu drives.Trolleylokomotiver eventuelt neppe sikre overfor grubegass.Hvis sikkerhetslamper (det er fremdeles tale om bensinsikkerhetslamper) belsuttes innfört bör til belysning maskintilsyn reparasjon anskaffes sterke elektriske batterilamper."

Den 25 april:"Fra Hotelnesset synes fjorden isfri fra Björndalen." Og den 29 april:"Green Harbour melder brukket fjordis under driften utover sammenpresset Isfjordens munding som således sandsynligvis sperret.Fjordisen innenfor dels åpen dels under ny tilfrysning."

Förste båt 1922 gikk fra Barstad den 28 april med 89 passasjerer, hvoriblandt overingeniör Westby og montör Karlson fra Robins Belt.Nådde Isfjordmundingen 31 april.Her var tett is. Tvers av Rapp Linne kl. 1130, forserte isen innover og stanset nær midnatt mittfjords tvers av Förste Fuglefjell. Videre neste dag og nådde iskant 1 km utenfor Björndalen kl. 13. Iskanten er ikke god, men brukbar, og i löpet av 5 mai var passasjerer og bagasje med hestekyss fremme i Longyear City.

Dermed var vintersesongen 1921/22 slutt.Der hadde været få personskader og ingen dödsulykker i arbeidet. Under en sledetur blev stuert Hans Andresen, formannsmessen, rammet av et vådeskudd, som medförte döden den 1 februar.Andresen var en meget dygtig fagmann, som holdt sin messe i god orden.Han var dertil fra sitt opphold i Alaska en fremragende hundekjörer,som tildels trenet våre hunder i "Alakka-kjöring", hundene spent på "linje" istedenfor i "vifte".

Noteringer fra hovedkontoret fra nyttår 1922.

I januar regulering av brannforsikringen for Longyear City. Overingeniörens forslag til instruks for sprengning og regler ang. kullstöv forelagt bergmester Münster og ildsfarlighetsinspektör Tharaldsen som sakkyndige. De hadde intet vesentlig å bemerke.

Den 17 januar var direktör Dresselhuys fra Nederlandsche i Kristiania, men de 100 000 kroner, som Store Norske skulde ha for grenseregureringen, hadde han ikke med seg. De hadde kommet godt med nu.De kom i mitten av mars.-

Den 20 januar forlyder det, at utsiktene til ordning med bankene fremdeles er lite oppmuntrende. Den 11 februar neddeles at Centralbanken vil bevilge stötte på visse vilkår. Og den 21 samme måned kom et imötekommende brev fra Norges Bank.Så nu mangler bare Staten, som forutsettes å ville betale kr. 900 000 for de i 1921 leverte kull, altså en utsettelse med å betale tilbake på

kassekreditten.
Den 8 mars styrebeslutning om kontrakt med Statsbanene om levering av kull 1922 for kr. 45.- cif.
Den 4 og 5 april blev følgende skib chartret:

d/s "Gustav Vigeland"	6035	tonn dw	kr. 6,75 pr. t. prr md.
"Sixtyfour"	4050		7.-
"Thorild"	4105		7.-

Effektiv frakt beregnet til resp. 12.20 til Kristiania, 12.16 til Drammen og 12.80 til Kristiania.
Styrets medlem, skibsreder Thv. Halvorsen protesterte skarpt mot timechartring . Styret behandler det gamle spörsmål om særskilt merkantil ledelse, adskilt fra den tekniske. Den 22 juni 1922 blev det besluttet å ansette merkantil leder for kullsalget, og den 22 mars 1923 blev Haifdan Jacobsen, Bergen, ansatt som merkantil disponent fra 1/4 april 1923.

Telegrammer fra hovedkontoret ang. lönninger og priser.

7/4-22: Arbeiderkontrakt sommersesongen følgende forandringer.: minstelönn dagarbeide timelönn 1,60 akkordtimelönn 1,40. Kullasting i gruben akkordsats 2,40 fra conveyors. Overtidsarbeide 50%. Skoft må opparbeides forinnen overtidstillegg beregnes. Reisebetaling seks kroner..-På disse betingelser livlig etterspörsel Harstad. Satsene omtrent overensstemmende med gjeldende tariff bergverkene henhold voldgiftsdommen 1920 hvilken tariff nu ventes vesentlig redusert.. Kullpris Newcastle 23 sh. Kurs 24,18.

5/5: voldgiftsdom jernindustrien tyveseks prosent lönnsnedslag ny minstelönn fagarbeidere kr. 1,25..

27/5: utelukket böye seg for kontraktsstridig opptreden arbeidernes side. Eventuell forhandling höyere lönn nyttelös idet kullprisene og stillingen umuliggjör enhver forhöyelse. Omkontraherte lönnssatser ligger over best betalte fagarbeidere Norge og blir utvilsomt vesentlig höyere enn vordende satser grubeindustrien hvorom voldgiftsdom ventes neste uke.. Arbeidernes eventuelle aksjon kan ikke tenkes stöttet av landsorganisasjonen hvorfor blokade betydningslös.. (Efter telegram fra grubekontoret om planlagt opprettelse av ny, syndikalistisk lokalforening, som skal arbeide for streik for höyere lönn. Efter brev fra Tromsö er tegningslister satt i omlöp for å samle "krigskapital")

6/6: butikkpriser reduseres 15 - 25%.

13/6: voldgiftsdom bergverkene akkord minstelönn almindelige arbeidere 1.10 fullt utlærte 1.20. Timelönn resp. 1.30 1.40.

26/6: for samtlige som har B-kontrakter skal månedslönn reduseres med 20% fra förste oktober. Forholdet angående alderstillegg kostgodtgjörelse eller fri kost samt hus lys og brende forblir uforandret likeså matprisene for familier. Hver enkelt må innen femtende juli erklære om vedkommende vil fortsette på nye lönnssats eller fratrede ved utgangen av september. Eksempler Lofthus nu 600 minus 20% utgjör 480 plus alderstillegg 100 sum 580. Stenseth 500 minus 20% utgjör 400 plus 3 alderstillegg 75 sum 475.

21/7: reduksjon proviantpriser 20%.

15/7: Om skatt. siste års skatt pliktes tilbakeholdt avdrag maksimalt 20% av månedslönn. Plikten opphörer ved arbeiderens avreise. Plikte avhengig skatteseddel os ihende fjorten dager för forfall. För tidligere års skatter må utpantning i lönnen være avholdt og bevis skaffes at utlegg sökt innen seks måneder efter forfallstid hvorefter selskapet plikter trekke. I tvilstilfelle trekkes dog. (Dette efter et telegram fra grubekontoret 11/7: flere kommuner sender store skattekrav flere tilfelle oppslukt opptjente og mere. Ved avreisen her enkelte av sluttoppgjöret måttet trekkes for vesentligste del. Bör ha adgang til tilbakeholde kun visst månedlig maksimum. Lignende også ved sluttoppgjör. Disse uforholdsmesige skattetrekk sammen med nedsatte fortjeneste nedsetter arbeidshumör arbeidseffekt. Telegrafer uttalelse.)

~~Det er ikke mulig å få arbeidshumöret opp i gruben. Folkene, også~~

Sommeren 1922.

Först og fremst gjaldt det- på Spitsbergen - å få det som stod igjen av lasteanlegget på Hotelnesset ferdig og klargjort til bruk tidligst mulig.Viktigst var det kjörbare lastetårn med gripermaskineri på toppen av lastebroen,dernest det faste lastetårn på kaien med utligger og belter til lastesjuten. Blandt passasjeren på förste båt var et spesiallag av montörer og jernarbeidere fra "ristiania.Noen av disse hadde været med på broarbeidet i 1921.Det var karer som både kunde og vilde arbeide.

Arbeidet på Nesset begyndte 10/5,men bare forsöksvis.Det var snevær og kulde og kuling, full vinter.Temperaturen holdt seg på minus 11 grader til 16/5 og effekten blev derefter.

17 mai blev proklamert som full arbeidsdag.Flagg blev heist i anledning av dagen, men det blåste bort efter en time, og utearbeiderne måtte skofte allievel.Fra 18/5 blev det fart i monteringen.- Som förste mål blev det å få ferdig det faste lastetårn, så "Forsete" kunde laste fra taugbanen, når skibet kom tilbake förste uke i juni. Med det arbeidshumör, gjengen på Nesset viser, skal nok det gå. Det arbeides dag og natt - og söndag.

Men i gruben er det ikke mulig å få arbeidshumöret opp. Folkene, også formennene, grommer seg over de store nedslag i lönningene. Ovenpå det kommer fra mange kommuner mange skattekrav på tildels gamle skatterestanser.-Der til kommer på tre strosser sjenerende meget stein,som er brysom å få unna. "Det er for meget til å gå i rasst" som en av stigerne uttrykte det. Men utearbeidet går med strålende humör, og arbeiderne tar nær sagt usandsynlig meget overtid som ren sport i innspurten. "Vi skal ha krananlegget ferdig til de elendige kullbåtene kommer."

22/5 begyndet utlegning av vannledninger i byen,så kjöring av is og vann i tönner kan opphöre.

27/5 kom annen "Forsete" til Hotelnesset,hvor skibet kunde sette nesen rett mot land littinnenfor Odden for å slippe passasjerene iland. Det var ialt 108 passasjerer med. Efter kombinert råkskjæring o ramming kom skibet til Gamlekaien 31/5 om kvelden, til lossing.

2/6 var trearbeidet på lastetårnet ferdig, og mekanikerne i full gang med belter og utstyr. Neste dag var utliggeren på plass.

4/6, förste pinsedag med kjelesjau på kraftstasjonen. Bayisen lösner fra land, og annen pinsedag var baven isfri.

Den 6 juni 1922 var utligger med heismaskineri og sjut i orden og

LASTINGEN KUNDE BEGYNDE PÅ "FORSETE" Kl: 2225.

Som seg hör og bör var "Forsete" förste skib til lasting. Men bayen er full av is igjen. Lastingen går forelöbig fra taugbanen,inntil brotårnet blir ferdig. "Forsete" var ferdiglastet 8/6 kl. 4 med 610 taugbanekibber last og 50 kibber bunkers,eller resp. 402,6 og 33,o tonn,idet kibbvekten er regnet efter 660 kg.,som er litt under gjennemsnittsvekten for januar-april. Og kl. 15 samme dag gikk "Forsete" sydover med 55 passasjerer.

DET VAR FÖRSTE LAST FRA DET NYE LASTEANLEGG PÅ HOTELNESSET:

Vi telegraferte til hovedkontoret om igangsetningen av lastingen over kullastetårnet, og fikk til svar:"Bravo." Det var nok et lyspunkt i finansforhandlingene.

En del data fra juli 1922 utover.

1/7 og 2/7 sterk vind, som skaffer "Forsete" og "Gustav Vigeland" adskillig bryderi.De kan ikke komme til kai til lasting, så vi kjörer kull til lagring ved endestasjonen på Nesset. Dette "pauselager" gikk senere under navnet "Normann-tippen" efter en av arbeiderne som dirigerte tippen.
D/S "Thorhild" kom inn efter isvanskeligheter.
4/7 avgikk "Forsete" med kullast og 46 passasjerer via Kings Bay, hvor skibet tok ombord ytterligere 54 passasjerer, hvoriblandt Tryggve Gran, for Kingsbay-selskapet. Desuten syv forliste sjöfolk.
Samme dag kom et mistrøstig telegram fra direktör Bay til overingeniören: "Produksjon srapportene virker nedslående öker bankenes pssimisme vanskeliggjör höy grad pågående forhandlinger hjelper lite anföre gode grunner for den ringe produksjon overfor bankene hvis pessimisme snarere ökes enn minskes ved forklaringer om hvorfor produksjonstallene svikter.Vi må ikke oppgi gjöre ytterste anstrengelser nå 130 000 utgangen september.Telegrafer omgående utsiktene for snarlig öking produksjonen til bruk styremöte torsdag."
Overingeniören konfererte pånу med grubeingeniören og sendte et svar som var optimistisk,forsåvidt som det nevnte gode forhåbninger for den nye conveyorstrosser, som nu snart kommer i sving.Gruben er ikke morsom for tiden, conveyorne 1, 3 og 5 har meget lös stein .Vi tar fortsatt söndagsarbeide i gruben for å kunne figurere med större ukeproduksjon, men folkene er ikke særlig glade.
Arbeidet ellers går for höytrykk, også söndagene, for å få lasteanlegget ferdig til de allerede anmeldte kullbåter, som er "stemmet" efter hovedkontorets mest optimistiske fortolkninger av grubekontorets rapporter om utsiktene til å komme igang med fuldt ferdig anlegg på Nesset. Alt arbeide drives så intenst som mulig.Ute går det bra, men det later ikke til at det er mulig å få opp arbeidshumöret i gruben, og dermed det önskelige tempo. Skatter og lönnsnedslag og stein på strossene er lite oppmuntrende.-
11/7. Nederlandsches damper "Ameland" f.t. Green Harbour ar av hovedkontoret befraktet for en reise Kristiania med kull til Statsbanene.Betingelser lasting 5500 tonn på 4 dögn, pro rata for större last, frakt 1o kroner tonnet a 1016 kg., bunkers leveres til 30 kroner. Nespico betaler for trimming av last 10 öre, for bunkers 30 öre. Baltconcerteparti.
På Nesset har vi i det senere hatt 3 klinkegjenger i sving, söndag som hverdag. 12/7 er mekanikerne ferdige på lastebroen, elektrikerne ferdige följende dag, og sjauerne holder på med å ta ned stillaser og med opprydning.-
Så satte vi ström på brolastetårnet, men nu var det ikke kraft nok til å löfte den store griperen. Det viste seg nu, at den automatiske spenningsregulatoren på kraftstasjonen var blitt tatt ned siste vinter p.g.a. vanskeligheter med rim og fuktighet,- så blev det rettet på. Dertil satte vi direkte kabelforbindelse til lastebroen istedenfor de monterte,foreskrevne slepekontakter på "kraftskinnene", de var altfor kraftslukende Det hjalp og
den 13 juli kl. 21 begyndte prövekjöringen med direkte lasting til "Thorhild". Vi kjörte til kl. 2330, da luke 3 var full.Så holdt vi pause til neste morgen for å la mannskapet hvile litt efter flere dögns kanskje vel rikelige overtid.

Så gikk det bra til middag, da det blev meldt avsporing på taugbanen ved tårn 5, 25-meteren mitt i dalen. Det blev mölje på bærekabelen og 10-11 kibber måtte tas ned, med ganske meget bry og möie. Det viste seg at kabelskoen på tårntoppen var trukket skjev, så kabelen på tomsiden ikke vilde ligge i sporet. Tårntoppen blev trukket rett igjen ved hjelp av taljer og holdt fats ved barduner ned til bakken, og så kunde kjöringen begynde igjen lördag 15/7. Lastingen fortsatte under reparasjonen direkte fra lageret. Gruben hadde flytt på tre conveyors og produksjonen var da ikke större enn at den kunde plasseres i silo og kullvogner så lenge.

"Thorhild", som altså var förste båt som fikk last fra brotårnet, var ferdiglastet 15/7 kl. 1540 med 3678,775 tonn last og 297,805 tonn bunkers, sum 3976,580 tonn.

16/7, söndag, var det storflom i dalen og elven tok nytt löp, som gikk til angrep på taugbanetårn nr. 5. Ekstramannskap måtte ut til elveregulering. Vi laget avledende dammer av ledige taugbanekibber, fyldt med stein. Elven förte mere vann end den eldste på stedet, stallmester Finess, kunde huske. Ut på dagen kom fundamentene for tårn nr. 4, ved elvebredden under grube 2, i fare, og flere taugbanekibber med stein blev satt på rad som avledningsdam. Det varme været fortsatte med regn utover dagen 19/7. Da hadde man det sjeldne syn av en klar regnbue over grube 2 ved midnatt.

Med "Forsete" 21/7 kom bl. a. astronom Jelstrup med assistent som skal bestemme Green Harbours beliggenhet.

Den 23/7 kunde vi holde sluttoppgjör med montörlaget på Nesset, og karene reiste sydover med "Forsete" efter godt utfört arbeide. Disse arbeiderne fra Kristiania hadde hele tiden et arbeidshumör og et tempo som sikkert har gitt våre vanlige nord-norske arbeidere noe å tenke på. Samarbeidet gikk godt meget godt.

Som vel måtte ventes fikk vi en del begyndelsesvanskeligheter med lasteanlegget: et relæ blev sprengt for bromaskineriet, et lager på conveyor 3 gikk varmt, griperakselen gikk tvers av. Det siste var noe tidlig., men vi har passende materialer på verkstedet, som får istand ny aksel. Men slikt tar tid.

En av kullbåtene har solgt brennevin, og en arbeider, "Söring", vaklet omkring i "gaten" med et gevær, som han viftet truende med. Vi fikk konfiskert skyteren, för det hadde hendt noe alvorlig. Det blev dobbelt oppgjör: ulovlig brennevin og ditto gevær.

Nu kan det se ut til å bli isvanskeligheter også. Spredt drivis er kommet inn på bayen og Green Harbour meldes isfyldt. En sköite rapporterer 7-8 mils drivisbelte fra Sydkapp til Forlandet, dog er adgangen til Isfjorden åpen.

Store Norske har efterhånden levert kull til alle de andre kullselskaper på Spitsbergen, og vi hadde planer om å foreslå medtatt i brevhodet: "Leverandör av kull til samtlige Spitsbergenselskaper.". Men så kom isvanskelighetene, og "Forsete" på vei fra Narstad til Advent Bay telegraferte 23/6:".. begynder mangle bunkers må gå til Kingsbay hvis vi ikke slipper gjennem idag." Skibet slapp ikke igjennem, gikk til Kings Bay og avseilte derfra 24/6 med 14 tonn bunkers, Kingsbaykull. Brevhodet fikk ingen tilföyelse. Til Advent Bay hadde "Forsete" 31 passasjerer, derblandt en "Oxford University Expedition" på 3 mann. the Rev. Jourdain, major Congreve R.A. og student Tucker, med program ornitologi. Engelskmennene blev innkvartert i Gamlemessen og blev invitert til å spise i Administrasjonen. De

oppholdt seg i Longyear City til 21/7, med en rekke ekskursjoner i omegnen.

Den 25/7 kom "Braganza" fra Sveagruben med flere personer, som var sendt av svenske myndigheter for å inspisere Svegruben. Der har man sine finansvanskeligheter også, og Riksdagsmann Ericsson med sakkyndige ingeniör Sidenwall skal se på sakene, ledsaget av medlem av Sveagrubens styre, admiral Anckarkrona, - videre kom ingeniör Holmström og flere fra Sveagrubens administrasjon. Følget fikk bese gruben her, byen, kraftstasjonen og Hotelnesset og syntes meget interesserte, og vistnok/ imponerte. Om kvelden reiste de videre til Pyramiden. "Gustav Vigeland" var under lasting.

Den 1/8 kom "Torstein" med props. Skipperen likte ikke drivisen og protesterte iherdig, da vi vilde ha ham inn til Gamlekaien for lossing. Han kom seg da inn tilkvelds uten uheld.

Et par av de sist ankomne svenske arbeidere vil reise hjem igjen, uten å ha gjort et dagsverk (slik som syndikalistene vilde ha det i 1917) , det er "maten som er så klein". Antagelig er det utsendte observatörer for de hjemlige syndikalister, som ikke har glemt oss. De fikk ikke laget noem brudulje. Maten her er bra, og ingen av "våre egne" har hatt noe å klage over hvad den angår.

Den 10/8 hentet vi Sydvarangers direktör Knudtzen i Green Harbour. Og neste dag kom Sydvarangers direktör Behrens og frue med "Thorhild" for å se på anleggene her. Behrens er medlem av Store Norskes representantskap. Det lot til, at herrene var meget tilfreds med hvad de fikk se og höre. Den 13/8 kom Bergenskes "Irma" som förste turistskib siden 1914. Blandt passasjerene var Norges generalkonsul i Schweiz, Wettstein. Endel av turistene, mest amerikanere, fikk besöke gruben, för skibet gikk videre neste dag. Behrens og Knudtzon fulgte med "Irma".

Den 16/8 kom "Gustav Vigeland" med direktör Bay, som hadde med seg ingeniör Schibbye fra Forsikringsselskapet NORDEN på inspeksjon. Direktör Bay fandt lasteanlegget meget tilfredsstillende, og overingeniören som skal være vintersjef kommende vinter kunde reise på ferie, med "Gustav Vigeland", direkte til Kristiania.

Overingeniören kom tilbake til Advent Bay 9/9. Medlem av selskapets kontrollkomite, overrettssakförer Iver Lund, og selskapets revisor Karl Brende medfulgte for å besöke anleggene. Direktör Bay hadde reist sydover kort tid iforveien. Ny grubeingeniör, Einar Sverdrup, var nylig ankommet

Den 12/9 om eftermiddagen hadde d/s "Ingunn" netopp begyndt å bunkre, da det rök opp et overhendig styggvær. Skibet måtte skyndsomst gå fra kaien ut til ankers. Men först var kullrenden, det gjaldt Gamlekaien, revet ned og kaien hadde også ellers fått endel skader. "Ingunn" hadde last fra Kulfelterne, men fikk som vanlig for Kulfelternes båter bunkers hos Store Norske. Stormen holdt ved flere dager, og först 20/9 kunde neste båt, "Inger Elisabeth" gå til Hammerfest. Med den reiste Iver Lund, mens Brende reiste 23/9 sammen med grubeingeniör Rudie.

Söndag, 24/9, fuldt arbeide overalt, også i gruben. Og nu svinger temperaturen over til kuldegrader.

Vår radio har hört Nauen og Moskva. I almindelighet ekspederer nu vår stasjon direkte med Ingöy Radio, forbi Green Harbour, som tjener sine penger lettvindt, bare ved å före journal og skrive ut regninger. Gruben kjörte med 4 conveyors og presterte på söndagen 133 vogner, som utgjorde 255,33 tonn. På Hotelnesset er lagerplassen omtrent renskrapt, men der er endnu igjen 4/500 tonn på "Normanntippen" ved taugbanens endestasjon. Disse kull tas med håndlasting til tippvogn, senere også med ~~grubeconveyor~~ grubeconveyor frem til lagerplassconveyor 1, og kan derved gå enten ombord eller til hovedlageret

også med grubeconveyor from til lagerplassconveyor 1, og kan derved gå enten ombord, eller til hovedlagerplass.

Det lakker til vinteren. "Forsete" kom 3/10 med vinterforsyningen og losser i snever. Temperaturen holder seg nogenlunde rimelig, så vi fikk potetene ufrosne i hus,- i kjelleren under brakke 6, og i brakke 5, som vi nu har innrettet til kompletterende proviantlager.

Den 8/10-1922 kl. 13 gikk siste båt denne sesong, "Forsete" med 5/6 passasjerer, via Green Harbour med forsyninger til våre folk der. Lasten skal til Namsos.

Avreisen blev feiret med et livlig whisky-slagsmål på Hotelnesset. Det hadde nok været endel lekkasje på siste båt. Kombattantene blev ut på natten fraktet til byen for å stande tilrette, Et forsök på å kalle "Forsete" tilbake over radio mislykkedes. Det kunde ha været sundt for slagsbrödrene å komme hjem, kanskje. De oppförte seg forresten bra utover vinteren, da de hadde fått blåst av dampen.

På hjemturen hadde "Forsete" måttet anlöpe Tromsö for å landsette vår gamle arbeider, kjörer Hilert Olsen, som var blitt meget syk underveis. Han döde på Tromsö Sykehus 14 oktober 1922.- En tro tjener.-

Sommersesongen 1922 hadde 53 skibsanlöp, uten uheld.-

L O V E for Den frivillige sykekasse for arbeidere ved

Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S, Advent Bay og Green Harbour.

vintersesongen 1922/23.

§ 1. Sykekassens formål er efter disse loves nærmere bestemmelse å yde medlemmene understöttelse under sygdomstilfeller.

§ 2. I sykeunderstöttelse erholder den syke kr. 8.- pr. dag såvel for helligdager som virkedager.

§ 3. Sykeunderstöttelse: For sygdom der varer over tre dager utbetales sykeunderstöttelse fra og med samme dag sykeanmeldelse er skjedd. For sygdom som varer tre dager eller mindre utbetales ingen sykeunderstöttelse.

§ 4. Såsnart sygdom gjör et medlem arbeidsudyktig plikter vedkommende straks å fremstille seg for lægen for å underkaste seg lægebehandling.

§ 5. Den syke plikter også altid å rette seg efter lægens bestemmelser hvad enten han innlegges på sykehuset eller oppholder seg i barakken. Unnlater han dette eller söker å trekke sykeunderstöttelse efter at han atter er blit arbeidsdyktig taper han all rett til understöttelse.

§ 6. Kassens utgifter utredes av selskapet med kr. 2,50 pr. sykedag, resten utlignes på samtlige medlemmer efter hver måneds forlöp.

§ 7. Selskapets herværende kontor er bemyndiget til å foreta foramnevnte utligning og besörge inkassering av beløpene.

§ 8. Kontoret oversender for hver måned til kassens bestyrer et skjema hvorpå skal være anfört: Den sykes navn, antall sykedager (i henh. til § 3), sykeunderstöttelse i kroner, samt kassens medlemsantall for hver måned.

§ 9. Enhver arbeider som en uke efter sin ankomst eller efter nærværende loves vedtagelse ikke har meldt seg til et av kassens styremedlemmer som ikke-medlem, blir innskrevet som medlem.

§ 10. Kassens styre der særlig har å passe lovens overholdelse består av 3 medlemmer som velges av et massemöte og fungerer en sesong.

§ 11. Sykekassen trer ikraft 1/10-1922 og opphörer ved sesongens slutt, förste båts ankomst.

§ 12. Nærværende love er vedtatt på massemöte, og kan forandres ved et nytt med alment stemmeflertall.

Longyear City, den 16 okt. 1922.
for Sykekassens Styre
sign. Ingvald Johansen

Approbert:
for Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S
sign. Sigurd Westby.

Instruks for vintersjefen, overingeniör Sigurd Westby for vintersesongen 1922/23.

Som bekjendt hadde instruksen for forrige vintersesong 14 bilag, som forefinnes i grubekontorets arkiv. Av disse bortfaller nu av seg selv bilag nr. 14 vedrörende gjenstående anleggsarbeider.

De 3 förste bilag omfatter:

bilag 1. Oversikt over de forskjellige arbeids og spisetider.
" 2. Akkordsats for gruben.
" 3. Akkordsats for taugbanen.

Bestemmelsene i bilag 1 gjöres gjeldende med de forandringer som blev foretatt ved mit nærvær på Spitsbergen isommer.

Bilag 2 og 3 blir gjeldende med de modifikasjoner i akkordprisene som fulgte efter lönnsreduksjonen i våres og har været gjeldende i sommer.

De övrige bilag til instruksen bibeholdes uforandret, nemlig:

Bilag 4. Reglement for benyttelse av selskapets boliger, messer, spiserum og venterum.
" 5. Angående driftsprotokoll for gruben.
" 6. Instruks angående grubekarter.
" 7. Instruks for benyttelse av fjellheisen til grube 2.
" 8. Instruks for lampemennene.
" 9. Instruks for sprengning.
" 10. Forholdsregler mot kullstöv.
" 11. Instruks for ledelse av redningsarbeide i gruben.
" 12. Instruks for bruken av surstoffapparatet "Proto".
" 13. Angående kunstig åndedrett.

Grubedriften.

Under henvisning til den under mitt nærvær på Spitsbergen utarbeidede detaljerte plan for vintersyrken, utgjörende 306 mann, eksklusive kontoradministrasjonen, blir arbeidet i gruben å drive i sterkest mulig grad hvad såvel produksjonen som oppfaringsarbeidet angår. Produksjonsmidlene blir således å utnytte til det ytterste, likesom muligheten for den störst mulige oppfaring av gruben.

Hvad spesielt oppfaringen angår bör följende iakttas: Conveyoren som nu arbeider i room-pillar-avdelingen og som vel förstblir ledig, tenkes etablert i strosse 8, som altså först må være ferdig. Dernest må strosse 9 og 11 snarest gjöres ferdig for å gi plass enten for conveyor 1 og 3 eller conveyor 6 og 8. Videre böroppfaringen skje således at strosse 13 og 15 gjöres ferdige til brukför strosse 10 og 12, således at conveyor 1 og 3, eventulet conveyor 6 og 8, overföres til strosse 13 og 15.

Oppfaringen bör nemlig forseres sterkest mot öst av hensyn til de der beliggende större kullarealer. Efter 13 og 15 gjöres strosse 10 og 12 ferdige for conveyors 5 og 7, som beregnes å kunne gå lengst av de som nu er i drift og den vordende conveyor 8.

Det gjelder m.a.o. i tide å legge an oppfaringsplass for en lengere tid fremover. Med hvad der foran er skisseret, vil man imidlertid ikke kunne regne med å ha noen virkelig reserve av strosser. Dette er dog med henblikk på de erfaringer vi har fra tverslag 3 og 9 öst, meget nödvendig å få etablert såsnart som mulig. De i 3 og 9 opptredende bölger har jo i höy grad sinket og nedsatt produksjonen i den forlöpne sommer. Hadde man hatt reserve-strosser å overföre maskineriet til, mens man drev tverslagene gjennem bölgene, vilde selvsagt ikke produksjonen lide på langt nær i den grad som tilfelle har været i sommer.

Forhåbentlig vil den oppsatte styrke kunne bli etablert som planlagt og avse et stadig og tilstrekkelig mannskap til å

drive oppfaringen i hovedstollen og de dermed forbundne parallellstoller så hurtig frem som mulig. Det viser seg nödvendig at denne hovedoppfaring til stadighet må drives uavhengig av produksjonen og så sterkt som mulig.

Hvad spesielt fremdriften av tverslagene foran strossene angår, er det nödvendig, med henblikk på de stedfundne erfaringer om kullgangens bölgeform, å holde disse tverslag godt foran strossene.Der bör forsåvidt drives efter et normalprofil således at spesielt kullstuffen i tverslaget holdes i en minimumsavstand foran den lengst fremskredne conveyor. Avstanden mellem denne og tverslagets stuff skulde ikke være under 40m. Liggen i tverslaget bör naturligvis helst följe efter kullstuffen såsnart som mulig, men der bör i det mindste være sprengt ca. 20 m ligg foran conveyorne.

Hvilket normal-profil er det beste er vanskelig å si på forhånd. Det vil videre erfaring vise, men det må ikke tapes av syne det vesentligste moment at kullstuffen i tverslaget holdes godt foran strossehe såvel av hensyn til bölgedannelser som mulige forkastninger.

Rapporter.

Kullproduksjonen rapporteres som vanlig ukentlig desuten sendes hver måned följende rapporter:

1. a. Kullproduksjonen og forbruket.
   b. Resultatet av oppfaringen angitt i meter for hovedstollen og de dermed forbundne parallellstoller.

   Denne rapport kan avfattes således:oppfaring hvorefter följer 5 tall, som da angir fremdriften av respektive: hovedstoll,ventilasjonsstoll,parallellstoll öst og parallellstoll vest tillikemed kontrollsum. For vår orientering bedes De med siste båt sende oss nöyaktig oppgave over hvor langt de 4 stoller er fremme 30. sept. eventuelt telegrafisk med angivelse av lengde-koordinater.

2. Saldi på konti 8,9 og 10.
3. De respektive messers kostende pr. mann.
4. Antal syke-, skade- og skoftedager.

Green Harbour. Her fortsettes uforandret.
Bokholderi. Fra og med 1. oktober 1922 bokföres det stedlige forbruk av kull efter en pris av kr. 25.- pr. tonn.

Almindelige bemerkninger.

Jeg unnlater ikke å minne om en hyppig og grundig inspeksjon av driften såvel i som utenfor gruben fra deoverordnedes side, således at man altid kan være forvisset om at de forskjellige underordnede funksjonærer ikke alene passer sitt daglige arbeide, men også avfatter de forskjellige rapporter samvittighetsfuldt og riktig.

Forövrig er det et spesielt förhold, hvorpå oppmerksomheten henledes. Det gjelder verktöyet i gruben. Som bekjendt anskaffes der årligårs adskillig nytt verktöy, spesielt fra Hardy Patent Pick Co. Det har ikke været anledning til å undersöke nu i farten hvor meget der er anskaffet i de forlöpne år og hvor meget der kan være gått tapt i gruben, så det er mulig at det slet ikke er noe missforhold mellem fisse tall, men nu siden vi har fått fast lagermann i gruben, bör han også ha kontroll med grubeverktöyet,spesielt bormaskinene med de dertilhörende bor. Selvfölgelig vil altid noe gå på slitasjens konto og et og annet uvegerlig tapes i gruben under uheldige omstendigheter, f.eks. ved ras, men hovedsaken er i ethvart fall å unngå de tap av verktöy som kan unngåes ved en dertil passende kontroll. I det hele tatt må naturligvis intet forsömmes for å bevare alle verdier på beste og billigste måte og spare på alle forbruksjonti i den grad dette kan gjöres.

I sin helhet må naturligvis hovedvekten legges på for de betalte lönninger og anvendte materialer å erholde mest mulig produktivt arbeide, eksempelvis måtte således malerens arbeide i alle fall kommende vinter kunne betydelig innskrenkes, likesom de efter konferanse med den forrige vintersjef i henhold til de av ham vundne erfaringer, bör ha oppmerksomheten henvendt på hvorvidt den under formann Finess arbeidende styrke kan innskrenkes noget.

Kristiania, 22 september 1922.

sign. Karl Bay.

Telegrafiske rapportformer og forkortelser.

Full tekst.	Forkortelser.
1. Forsete avgikk herfra lördag 16de klokken 11 eftermiddag til Harstad femten passasjerer 405 tonn last 23 bunkers sum 428 tonn lastemottager Bertheus.	1. Forsete 16/23 Harstad femten 405 23 428 Bertheus.
2. Kaparika ankom onsdag 15de klokken 10.	2. Kaparika 15/10.
3. Februar konto otte 28000 ni 12000 ti 7000 sum 47000.	3. februarkonti 28000 12000 7000 47000.
4. Februar kostende sjefsmessen 8,15 formannsmessen 8,70 maskinmessen 9,30 arbeidermessen 6,95.	4. februarmesser 8,15 8,70 9,30 6,95
5. Innsatt i sparekassen januar 75000	5. januarkasse 75000
6. Desember skoft 196 skade 1/4 sykedager 28 sum 238.	6. desemberskoft 196 1/4 28 238.
7. Vel trekktelegrammer brukes:	7. postsend eller telegrafsend 500 regning NN.
8. Ved henvisninger: Deres telegram 24 vårt telegram 125	8. 6024 (resp. 6 og 8 som 8125 indeks på 1000 plass)
9. Produksjon siste uke 3000 tonn kl. 4 eftermiddag lördag skibning 27000 tonn lagerbeholdning 45000 tonn (ad 9: telegraferes således innen söndag kl. 4 em.)	9. Kullbok 3000 27000 45000

Kristiania, 5 april 1922.

sign. Sigurd Westby

Disse telegramformer var gjeldende til efter annen verdenskrig.

Vinteren 1922/23 på Spitsbergen.

Staben ved grubekontoret i Longyear City var:

Vintersjef overingeniör Sigurd Westby, grubeingeniörer Rolf Grön-dahl og Einar Sverdrup, intendantur Chr. A.B. Lundh og Rolf Ottesen, bokholderi og lönnigg Hans Svendsen, Finn Boger, Oscar Ottesen, Erling Gjelsten, telegrafist Einar Vestegaard, verkslege Just Broch, prest Th. Östenstad. (Vintersjefen var også kontorsjef.)

Vinterstyrke ialt 403 individer således fordelt:

	medl.	betjening	barn
Sjefsmesse	16	6	4
formannsmesse	13	2	
maskinmesse	9	2	1
Hotelnesset	38	2	
Green Harbour	1	1	
Familier	24	5	31
Arbeidermesse	231	17	
	332	35	36

Lönninger og priser- se side 244.

Ferskvannsforsyning som vanlig fra Isdammen innerst i Advent Bay, hvor isskjæringen blev påbegyndt 23/10 på ca. 25 cm tykkelse.
Kraftstasjonen fikk 28/10 montert en "Dionic Water Tester" for kontroll av födevannets saltgehalt.

I gruben blev den 16 november 1922 grubearbeider Ingvald Johansen drept ved blokkfall under oppfaring i tverslag 3 öst. Johansen var födt 2/2-1880. Hovedkontoret eftersökte pårörende i hjembygden, men ingen meldte seg. Og så blev Ingvald Johansen begravet i Longyear City's gravplass den 24. april 1923. En alvorlig, innsiktsfull, solid arbeider, som blev savnet av oss deroppe, som kjendte ham, også fra anleggsarbeidet. Han hvile i fred.-
Resten av vinteren gikk uten alvorligere arbeidsulykker. Men arbeidshumöret tok seg ikke opp efter sommerens lönnsnedslag, og i desember kom det til en krise, som ikke hadde noe mönster fra tidligere år på Spitsbergen. Den ga seg utslag på en helt ny, ukjendt måte.

Den 13 desember begyndte gruben en slags "sit down strike". Det var ikke gitt nogetsomhelst varsel. Det var ikke på forhånd fremsatt noe krav eller fremkommet noen klage. Det hadde ikke i löpet av hösten været noe grin over kosten. Og pltselig blev arbeidstempoet på strossene nedsatt til "nesten ingenting".-
Om formiddagen ringte grubeingeniören fra gruben til vintersjefen, at det var noe usedvanlig påferde. Det var bra fremmöte, convey-orne går, men det kommer ikke noe kull frem til vognen og ingen har noe å forklare. Vintersjefen kjörte straks opp til gruben og kunde bare konstatere komedien. Den var satt vel iscene. På inspeksjonstur innover strossene såes hver mann i flittig arbeide, så lenge vintersjefen var i sikte. Men da han kom ut i tverslaget igjen, var det kommet svært lite kull i vognen. Kullene som var blitt skuffet på, var åpenbart blitt plukket av conveyoren av folkene, som hadde plass utenfor ham som spadde. Og conveyoren gikk, tom.
Forhandlingskomiteen blev budsendt, men hadde intet kjennskap til at noen slags sabotasje var satt igang. Jo, komiteen hadde hört, at det var blitt sagt, at tempoet skulde settes ned, men kunde ikke si hvem som hadde gitt slik beskjed. Jo, de kunde bekrefte, at det ikke forelå noe ubehandlet krav, så de kunde ikke si noe om, hvad hensikten med aksjonen var, men de som har begyndt får si fra selv. Nei, de skjönte ingenting.

Neste skift var imidlertid gått "på arbeide" og situasjonen i gruben blev uforandret, conveyorne gikk, men ingen kull kom frem. Et av strosselagene blev så beordret til å forlate arbeidet straks og möte på kontoret til forklaring. Ordren blev efterkommet, men "instruksjonen" hadde været fullkommen, Ingen kjendte til noen beskjed om å sette ned tempoet, og "ingeniörene hadde jo selv sett, at folkene arbeidet."

Så blev to andre strosselag beordret vekk fra arbeidet og til å möte på kontoret. En slik ordre vilde under almindelige omstendigheter ha resultert i almindelig arbeidsnedleggelse. Men ikke så denne gang. De som ikke var beordret vekk fra arbeidet fortsatte - som för - med å gjöre ingenting. Konferansen med deuttatte strosselag resulterte ikke i noen ny opplysning om hensikten. Lagene måtte jo innrömme, at det var vanskelig for ledelsen å gjöre noe, når ingen hadde sagt noe om hvad som var tenkt oppnådd. För sin egen del hadde de tilspurte intet å klage over, men de som hadde satt dette igang får si fra. Hvem som "hadde satt igang" visste fremdeles ingen.

Ut på dagen den 15/12 fremstillet en tremanns-deputasjon seg og forlangte "minstelönn for strossene på kr. 25.-" Det er vi på strossene, som produserer, meddelte deputasjonen. Vintersjefen meddelte, at et slikt krav under den nuværende finansielle situasjon desværre måtte avises, og at vintersjefen anså det hensiktslöst å forelegge kravet for hovedkontoret, men at dette allikevel efter deputasjonens önske vilde bli referert. Vintersjefen forlangte imidlertid, at normalt arbeidstempo måtte gjenopptas, og antydet at trekkutbetaling kunde bli stanset. Konferansen förte ikke til noe.

Den 15/12 hadde lagene til kl. 9 prestert:

conveyor	1	1 1/2 vogn
"	3	1 1/2 "
"	5	2 "
"	7	8 "
"	6	1 "
"	8	4 "

Planen om forelöbig utsettelse av utbetaling av desembertrekken til månedsskiftet - for å bringe folkene til fornuft - blev desavuert av hovedkontoret, som telegraferte, at man må utbetale trekk inntil 10% margin av fortjenesten i henhold til tariffen. Dette var selvsagt grubekontoret oppmerksom på, men hovedkontoret hadde tydeligvis "glemt" situasjonen året i forveien, da juletrekken uten varsel blev holdt tilbake til vanlig månedstrekktid, istedenfor som ellers å bli sendt til familien i god tid til jul. Men dengang kunde de nödvendige midler ikke skaffes.

"Sjokkvirkningen" av en trekkstans kunde derfor ikke iverksettes. Og så gikk dagene videre med bolsetempo for conveyorne. En trusel om avskjedigelse av de bolsende, som hovedkontoret foreslo, vilde efter grubekontorets mening være ganske nytteläs. Arbeiderne kunde jo ikke fjernes, eller fjerne seg, fra anlegget, og messene vilde måtte holdes gående uforandret.-

Det blev forsökt med personlige samtaler med folkene, både av vintersjefen, grubeingeniörene og formenn, men uten nytte. Parolen var gitt, og den hellige solidaritet våget ingen å bryte, forelöbig. Vintersjefen antydet, at besetningen på conveyorne kunde forandres fra 7 til 6 mann, efter grubeingeniörenes og stigernes mening fuldt forsvarlig. Derved kunde fortjenesten pr. mann jo bli bedre. Det var 6 manns lag foregående år.

Söndag fm. 17/12 blev det holdt möte med grubeingeniörene, og formannen i forhandlingsdeputasjonen, hvor vintersjefen meddelte, at man var villig til å forsöke med 6 manns besetning på strossen, som ifjor,mot 7 mann nu. Flere arbeidere hadde været inne på at dette var gunstigere for lagene. Deputasjonsformannen var enig i dette og "skulde samråde seg med de andre."

Om eftermiddagen större möte, med begge grubeingeniörer,hele forhandlingsdeputasjonen og en mann fra hvert strosselag. Men efter instruks fra "massemöte" blev vintersjefens forslag avvist. Alle på mötet var enige om at 6 mann var det beste. Men nu var vanskeligheten "den syvende mann", som altså måtte anvises annet arbeide. Han "måtte garanteres samme fortjeneste". Vintersjefen uttalte, at lösningen ikke skal strande på spörsmålet om å plasere de 11/12 mann i annet arbeide. Flere av strossefolkene har i löpet av hösten spurt om å få annet arbeide. Hvis disse melder seg nu blir jo alt bra. Skulde ikke mange nok melde seg, fikk man f.eks. trekke lodd, eller lagene hver for seg avgjöre, hvem som skulde gå ut. Jo, deputasjonen var enig og skulde forelegge og diskutere saken, og vintersjefen ba om at "alle mann" måtte bli sammenkaldt. Nu så det mere lovende ut.-

Men, om kvelden kom deputasjonen tilbake og meddelte, at nu kunde den syvende mann umulig unnværes. Desuten forlangtes særskilt betaling for conveyorflytt.Vintersjefen foreslog, at deputasjonen skulde henstille til arbeiderne å gjenoppta normalt tempo, mens man diskuterte saken videre.Deputasjonen trakk seg tilbake for å overveie dette i enrum. Men resultatet av dens overveielser varat dette forslag kunde den umulig fremsette.

Bolsetempoet fortsatte.Den 19/12 satte kontoret oppslag om at man kan bli nödt til å opphöre med beregning av mindstelönn, sålenge ytelsen var så langt fra denne, og betale for det presterte kullkvantum efter gjeldende akkordsats.

Den 20/12 måtte kraftstasjonen slåes av for reparasjon av kondenser.Den nylig monterte vater tester anga lekasje. Gamlestasjonen gikk med 1 maskin sålenge.Samtidig blev snekkeskrue på fjellheisen utskiftet, efter stadig varmgang.

Den 21/12 skriver vintersjefen i sin dagbok:"bearbeidet to medlemmer av deputasjonen, en fra hvert skift, at disse, som enige med vintersjefen om 6-manns forslaget, skulde bearbeide sine skift, ellers kommer vi jo ikke videre för söndag, da förste fellesmöte kan holdes. Har nöye overveiet å innkalde et samlet möte,men er kommet til det resultat, at det er for tidlig. Det må være flere tegn på at stemningen er for å oppta normalt arbeide igjen. For hvis resultatet av et fellesmöte blir negativt, vil det gå endnu länger tid för normaltempo kan påregnes.Opinionen må være kommet så langt, at den bare behöver litt ekstrahjelp for å svinge helt over. Jeg har en följelse av at "ledelsen" av bolsingen endnu har for meget innflytelse. - På forespörsel fra en arbeider (som jeg har sterkt mistenkt for å stå bak bolseeksperimentet) svarte jeg, at vi for skoft i rumhelgen regner bare efter kr. 4.-, men vi forbeholder oss kr. 6.- for de bolsende conveyorlag, og for storskoftorne, d.v.s. de med 5/6 skoft för 21/12."

Den 22/12 konferanse med deputasjonsformannen om å bruke den gamle § 4 i overenskomsten av 1919, om akkordfortjeneste for ekstraarbeide. Han mente, at dette var "en innrömmelse" og han vilde på det grunnlag foreslå gjenopptagelse av arbeidet.Vintersjefen hadde sagt ham, som för, at akkordsatsen for vinteren kan og vil selskapet ikke forandre. Vi gir arbeiderne anledning til å arbeide på 6-manns lag og derved få fortjenesten opp.Hvis de ikke gjör det nu,men fortsatt pukker på f.eks. "fri flytt", må hensikte bare være å fordyre driften,skade selskapet först og fremst.

og fremst.

Vintersjefens holdning i situasjonen er ikke minst bestemt av hovedkontorets telegram av 28/10-22,som var svar på grubekontorets telegram av 21/10. Dette inneholdt referat av forhandlingskomiteens forlangende om nedsettelse av kostpengene og om friskoft, kr. 4.- i rumhelgen. Hovedkontoret telegraferte: " Betaling kost losji lys brende dekker ikke selskapets utgifter og ligger under tilsvarende arbeideres daglige leveutgift Norge. Må desuten sees forbindelse minstelönnen akkordsatser som hvis kostpengene skulde reduseres måtte reduseres tilsvarende. Minstelönnen ligger betraktelig over minstelönnen Norge som gjenstand ytterligere reduksjon utgangen oktober. Hensyn foranstående og den ved driftsårets underskudd vanskeliggjorte finansielle stilling må desværre henstillingen avslåes."
Hovedkontorets telegram 14/12:"Rekvirerte ekstratrekk og ordinær trekk desember må utbetales sålangt disponibel fortjeneste rekker når kontraktmargin 10% tilbakeholdes. Utelukket forhöye kontraktsmessig fastslått akkordsats som gir våre arbeidere 20% höyere fortjeneste enn herhjemme. Såfremt conveyorlagene fremdeles saboterer nödsages vi stanse akkordutregningen straks saboteringen begyndte og opphöre minstelönnsberegning når arbeidsydelsen ikke motsvarer denne."
Og 22/12: "Situasjonen må opphöre, Akkordtempo må forlanges gjenopptatt snarest.Arbeidere som derefter fremdeles bolser avskjediges straks henholdende kontrakten og erstattes med andre.Nekter nye innta gamles plasser må de nye også slutte hvorved situasjonen gjöres akut ved stansning alt arbeide som påvirkes av sabotasjen.De bemyndiges hvis önskelig utsette ovenståendes iverksettelse til senest annen januar."

Julen feiret i fred og ro. På arbeidermessens scene blev "På hybelen" oppfört annen juledag.
"Kampstemningen" blir stadig mindre, og det synes sannsynlig nu, at " de menige" har fått nok og vil begynne normalt arbeide når rumhelgen er over.- Söndag 31/12 möte av conveyorlagene. Av 84 strossefolk mötte 65, og av disse stemte 47 for å oppta arbeidet med det forbehold, at den"syvende mann" ikke mot sin vilje skulde tvinges over i annet arbeide.

OG Den ANNEN JANUAR 1923 var det bra fremmöte i gruben. På conveyorne mötte 6 mann, unntatt på nr. 5, hvor bare 5 mann kom. Godt tempo.
M.A.O. Vintersjefens forslag er godtatt, men efter meget bortkastet tid.- Men hovedkontorets ledelse som ikke kjenner Spitsbergen ved vintertid, er nok misfornöyet.-
Spitsbergen som arbeidsplass om vinteren er ikke som andre arbeidsplasser.En mann som av en eller annen grunn ikke passer, kan ledelsen ikke sende vekk, og mannen kan ikke selv komme seg vekk fra stedet.Ledelsen må beholde mannen, og på en eller annen måte stelle slik med ham at han ikke mister humör og arbeidslyst, og heller ikke så han ödelegger andres arbeidslyst. Det er en oppgave, en situasjon, som ikke er helt enkel, og som vanskelig kan forståes av noen som ikke selv har prövet overvintringen.

Den 15/1-1923. En arbeider stygt klemt mellem lastet vogn og stempel ved conveyor nr. 1 imiddags. Mannen blev straks kjört til sykehuset og tatt under legebehandling.
En eller annen satte ut et rykte om at mannen var död, og eftermiddagsskiftet benyttet anledningen til "sympatiskoft" trods oppslag fra verkslegen, at "pasienten har brudd på bekkenbenet.Hvorvidt dette har medfört annen beskadigelse kan endnu ikke sies.Hans tilstand er ikke forverret og han er ved full bevissthet". Og da eftermiddasskiftet hadde skoftet,

måtte også nattskiftet følge eksemplet, 9 mann mötte. På første skift neste dag mötte 25 mann, altså litt bedre. Dermed gikk det over. Pasienten blev utskrevet fra sykehuset 17/2 i bra form. Han sa,spökefuldt, at han var nesten redd for å komme hjem på brakka, for han skulde vel ha skylden for de tapte skiftene.

Ulykken, som delvis kunde skyldes at tverslagsbredden, 4 meter, var nee snau, blev diskutert med grubeingeniörer og stigere, og grubekontoret foreslog derefter for hovedkontoret å öke bredden til 4,25. (En av ingeniörene vilde ha 4.50.) Men hovedkontoret mente at 4.10 m fikk klare seg, det gir 30 cm klaring mellem vogn og sidestuff, og 50 cm mellom vognene,som regnes efter bredde 1.50 m.

Den 22/2 meldte grube 1 seg.
Fra grube 2 såes om eftermiddagen rök fra grube 1. En stiger med 3 mann blev straks sendt oppover for å inspisere, men för disse nådde taugbanestasjonen, slog flammer ut fra ventilasjonsstollens trelyre og på kort tid var lyren brendt.Det var sterk kuling med 21 kuldegrader. Årsaken må antas å være selvantendelse i ventilasjonsstollen like innenfor viften, hvor der var adskillig treforbygning.
Et par dager i forveien såes i kikkerten litt damp, som vanlig, i ledningsstollpartiet, men intet ved hovedstollen,heis eller ventilasjonsstoll.Da gruben sist blev lukket, var der et varmt parti nord for hovedstollen, men dette hadde ikke været noe som tydet på at varmen her hadde tiltatt i mellemtiden.Ved inspeksjon sommeren 1921 blev hovedstollen rapportert kald, likeså ihöst. Skulde brannenha forplantet seg over hovedstollen, var det sikkert kommet rök ut fra denne.
Ved inspeksjon 23/2 fandtes viften på plass godt dekket av sne.Litt damp fra gamle steinstoll,hovedstoll og heisrum (Meget lite), litt fra övre flöts over ledningsstollen, men intet fra denne.Heller intet fra steintippen. Bare damp, ikke rök.
Der er intet som tyder på at ilden kan ha forplantet seg over hovedstollen. En selvopphetning i det gamle treverk ytterst i ventilasjonsstollen er fuldt tenkelig, og kan ha nådd det stadium, at litt frisk lufttilförsel - fra kulingen- bragte flammen frem. Tre mann på tettning med sne for ventilasjonsstoll og steintippæ Viften blev tatt ut, likeså endel ammunisjon, som var lagret i gamle lagerstoll.Det var gammel aerolitt.

26/2. har komplettert utstyret av brannredskap i forhuset.Der er nu plasert: 12 hakker, 12 spader,5 ökser, 5 spett, 2 sager- 6 bötter,4 slegger, 1 lekthammer,store spiker,2 presenninger.

Om våre naboer forteller Green Harbour, at Nederlandsche i Gladdalen har ca. 200 individer,derav 160 tyske arbeidere. 8000 tonn kull på lager.-

Men grube 1 er ikke kommer i ro. Den 3/3 inspisertes grube 1 ,hvor nu litt damp og rök kom fra hovedstoll, litt damp fra ventilasjonsstoll og steintipp. Inne i heisrummet litt varm dunst fra et hjörne gjennem sprekk i veggen mot steinstollen, men istapper fra bjelkene i hengen som för. Der foregår noe, men vi kan ikke gjöre annet enn fortsette med det, vi har holdt på med, nemlig best mulig å stoppe til alle åpninger. Vi har ikke surstoff nokk i reserve for surstoffmaskene, og uten surstoffmasker er det for risikabelt å gå innenfor sperringene.For sikkerhets skyld fikk elektrikerformannen beskjed om å demontere heismaskineriet. Men da folkene neste dag skulde ta fatt på arbeidet, blev de stanset av åpen ild, og taket styrtet sammen over heismaskinen.

Planen for grube 1 må nu være: avsperre steinstoll og passasjen til 1 syd fra steintippen, og kaste igjen hele åpningen. En stiger med 6 mann holdt på med dette til 20/3. Det er ikke særlig godt med tetningsmateriale å finne oppe i uren, men det ser nu ut til at situasjonen er stabilisert.
9/3-1923. Roald Amundsens "Maud" telegraferer til Svalbard Radio: posisjon 74° nord, 170° 30' E.Gr.

Skarpt barometerfall fulgt av STORM med snefokk. En del av eftermiddagsskiftet fikk kjöre til gruben, men under kjöringen sporet trallen av i en sneskavl ved taugbanestasjonen. Det var så tett fokk, at "trallen kunde ikke sees på fölehold". Först henimot midnatt lykkedes det å få trallen på sporet igjen i det grøve været, men da var det blitt så meget sne i bakken, at trallen kom bare 60 meter oppover fra starten. Eftermiddagsskiftet måtte altså gå ned fra gruben ,menværet var nu slikt at en god del av folkene foretrakk å bli ved gruben. Overstiger Lind Lofthus, som har været på Spitsbergen i mange vintre, mente at stormen var så sterk som han sjelden har sett den. Ingen av nattskiftet mötte, som rimelig kunde være.-
Ut på natten blev sneen våt, og så begyndte brudd på linjenettet.Först telefonen, så flere steder på kraftledningene, med mange bryterutslag på kraftstasjonen, endelig östre fall for radioantennen og flere tråder på motvekten. Telefonen går i stumpevis bortover byen, rapporterte elektrikerformannen, Olaf Pettersen. som med sine folk var i full virksomhet. Det var brudd til gruben, til kraftstasjonen,til Nesset, til taugbanestasjonenene og mellem vjntersjefshuset og administrasjonen. Neste dag var det 18 kuldegrader og oppklarende utover formiddagen.Men til gruben kom bare en stiger og 4-5 mann, resten holdt seg i brakkene.

Ved 11-tiden passerte en isbjörn gjennem byen. Den kom innefra dalen, hadde formentlig forvillet seg på fjellet i snestormen, og sökte nu ned mot sjöen igjen. Den var kommet omtrent til taugbanetårnet mitt i dalen (nr.5) för den blev oppdaget, og blev nu eftersatt av flere "jægere" og hunder. Jægerne traff ikke, og hundene blev skremt av bamsen. Tilslutt kom overstigeren, som savnet en isbjörn blandt sine jakttrofeer. Björn og stiger kom ned på fjordisen, som var innefrossen drivis, meget uoversiktlig og ufremkommelig. Björnen var rappest tilbens og kom seg unna innover Sassenbayfjellene.Og stigeren kom uten björn tilbake efter mange slitsomme timer. Han var nokså hårsår en tid, når noen nevnte "Isbjörn". Men han fikk sin sinnsro tilbake et par år senereda han endelig fikk skutt sin björn i ro og mak inne på bayen.

Efter storstormen 9/3 kom også en avsporing på taugbanen mellem tårn 4 og 5. Da taugbanetelefonledningen var brutt som så meget annet,tok det litt tid, för banen kunde kjöres. Men med söndagsarbeide kom alt i orden til 12/3., Men så hadde kullene i taugbanesiloen under grube 2 benyttet anledningen til å fryse sammen. Det tok også noen timers skyting å få ryddet opp der. Det var kort sagt en livlig periode. Fra 13/3 14 kuldegrader og mere vind. Omtrent utelukket å drive utearbeide. Neste dag 18 kuldegrader og ugreie på taugbanen igjen. Nu var det kulden som gjorde klemmelåsen på en taugbanekibbtreg.
Og 14/3 kom matkomiteen, for förste gang siden november. Det var saltljöttet som var for lite kokt, og nu vilde man ha mere syltetöy. Ja,ja, kjöttet blir kokt 3 timer, som för. Syltetöy har vi bare en liten beholdning av, som vi ikke godt kan sette på för sist i sesongen. Det blir jo "spist som graut" når det först kommer på bordet.

Overingeniören har alt fra sesongen 1920/21 fremholdt likeoverfor hovedkontoret, at bestemmelsen om (akkord-) kullprisen for conveorstrosser burde ut av tariffen. Den medförer uavlatelige forhandlinger om tillegg for ditt og datt, for

strossene er jo aldrig ensartede. I vinter er begge grubeingeniörer blitt enige i denne oppfatning, og nu da oppsigelsesterminen, 15/3, er kommet, har ikke mindre enn tre av stigerne sagt opp sine plasser, bl.a. p.g.a. den evindelige akkordering om tillegg. De andre vintersjefer er også enig i at bestemmelsen er uheldig. Men styret og direktören holder hårdnakket på, at akkordprisen prinsipielt bör vare med i tariffen. Det blir neppe forandring heller, för direktören engang overvintrer og selv får merke, at her må forandring til.

19/3. Vinteren gjör en bra innspurt med 31 kuldegrader og neste dag 30 grader, og det förte til vanskeligheter på Nesset hvor conveyorlagrene går tregt, og oljen i snekkekassene på broboggiene er frossen.

23/3 tett snestorm med 4 kuldegrader. Sneskavler ved taugbanens vinkelstasjon stanset taugbanen kl. 11. Det gjorde ikke större for gruben kunde ikke tippe kull tidligere idag.

En stiger inspiserte grube 1 og rapporterte at alt ser bra ut, litt sne tint over hovedstollen, men ingen rök. "Det gyver sne så tett, at tar du en spade opp, så har du den full av sne før du får satt den ned igjen." Hotelnesset får "ikke gjort noen ting, det gyver så tett at det er helt ulönt å rydde."Kullrenden til kraftstasjonen er helt tilföket. Fjellheisen avsporet i sneskavler. Kl. 1235 melder taugbaneformannen, at det fremdels er uråd å få kjört taugbanen, han kan ikke engang tippe fra bylagerbukken. Tilsvarende rapport fra Nesset. Vi må innstille tippingen fra gruben til varet bedager seg, det kommer ellers for meget sne i siloen. Om eftermiddagen skoftet alle mann som bare rimelig er, for hele dalen står i en röyk.

Det var vel en dag.-

I påsken generalreparasjon på kraftstasjonen.
Förste påskedag, 1/4, gav Sangforeningen konsert i Kirken.
Av vinterens snaue beholdning bevilget 2 fl. whisky til administrasjonen, 2 whisky og 2 cognac til formannsmessen, mens maskinmessen fikk en av hvert slags.

6/4-1923. Vintersjefen inspiserte pr. taugbane til Hotelnesset. Kjöretider:sentral til stramm estasjon- 19 minutter, strammen til vinkelen 15 minutter, vinkelen til endestasjonen 5 minutter. Brysomme snemasser på Nesset. Sender 4 mann og 2 hester til rydding for forlengelse av brosporet, for kullagringen.

10/4 16 kuldegrader,stille,sol. Nu begynder jægerne å röre på seg. En av dem drev av på et isflak fra iskanten ved Hotelnesset.Han blev observert itide, og på Nesset blev en båt skyndsomt gravet frem av sneen og sendt ivei efter isflaket, som hadde satt kursen innover Sassen Bay.Ut på kvelden kom båten med jægeren tilbake i god behold.- En hundesledе med 3 jægere som blev sendt innover Adventdalen igår, kom tilbake ikveld med vel 500 kg reinkjött

Hovedkontoret telegraferer 13/4 at arbeiderkontrakten bibeholdes uforandret, altså også kullakkorden - og at förste båt sendes 1/5.

15/4 söndag. Vintersjef og frue og ingeniör Sverdrup på ski på Mt. Nordenskiöld. 14 kuldegrader.
16- 24 april kuldeperiode med 12 til 26 kuldegrader.

F U G L: alkekonger 28/3,stormåser 31/3,snespurv 21/4.

28/4.Skifting av dampkjel for arbeidermessen.
Om eftermiddagen presenterte matkomiteen et fat lapskaus, som påstodes "Uspiselig. Ikke en mann hadde spist etc." Prøven blev inspisert og smakt på av en rekke kontorfolk og stigere og et par arbeidere, som ikke hadde fått parolen Ingen av disse kunde finne noe å utsette på lapskausen Den blev også efter vintersjefens forslag forelagt verkslegen, som heller ikke

kunde finne noe å klage over. Kjörerlaget, som spiser for seg i kjökkenet, hadde som vanlig forsynt seg grundig av lapskausen, störstedelen av eftermiddagsskifet (som spiser först) likeså, da plutselig en bolsende snekker, som i lengere tid hadde klaget over dårlig mage og dårlig humör, proklamerte, at maten ikke var til å spise. Den hellige solidaritet meldte seg straks, og matkomiteen måtte gå til kontoret.
På spisesalen kom följende oppslag:"Meddelelse. Matkomiteens gjentatte henvendelser til kontoret blir nu ikke tatt hensyn til. Klagene på saltkjött og lapskaus er efter kontorets mening ikke berettigede. Alt arbeide vedrörende gruben innstilles fra idag av, og gjenopptas ikke för en tilfredsstillende ordning av matspörsmålet er truffet. Avvent matkomiteens nærmere oppslag. Longyear City, 26.4.1923. Matkomiteen.

Matkomiteen vedkjendte seg ikke dette oppslag.Men det hadde den virkning, at det blev to dages arbeidsstans i gruben, mens utefolkene gikk på arbeide som vanlig.
[illegible]
Konr oret satte oppslag med oppfordring til å gjenoppta arbeidet straks, og nevnte at man intet hadde hört fra matkomiteen om stans.Konfererte med en rekke arbeidere om situasjonen.Stemningen er ikke gunstig for komiteen, som ikke har fremkommet med noen redegjörelse til arbeiderne. Et massemöte 28/4 om eftermiddagen opphevet arbeidsstansen og stillet enhver fritt. Fra matkomiteen kom följende skrivelse: " På grunn av oppfordring meddeles ifölge massemöte, at arbeidet i gruben kan gjenopptas nårsomhelst.- 28/4-23.Matkomiteen."

Det var det. Sauementaliteten er "organisasjonsmessig" vel innarbeidet. Såsnart noen, likegyldig hvem, antyder stans eller sabotasje, er vettet borte, og det tar sin tid för det begynder å virke igjen.

Noen"diverse" data fra vinteren:
6/12 vintersjefen igangsatt Protokursus for ingeniörene Grøndahl og Sverdrup, stigerne Stenseth og Brönstad, samt to grubearbeidere,John Pedersen og Lars Lidgren.
6/1-23. Vi har gjort forsök i gruben med stenstöv fra dalen, det har gått bra. Men så bra gikk det ikke med "kjelestöv" fra kraftstasjonen. Det er så fint, at det virker som smöring på skinnene, og det har fört til et par stygge sammenkjöringer. Det slutter vi med.-
10/1. Svalbard Radio (Green Harbour) begyndt å sende "met." over Fauske radio. Almindelig trafikk går samme vei.
13/1. Hovedkontoret telegraferer:"Hadde nu ventet (efter november månedsoppgjör) lavere produksjonsomkostninger efter foretagne lönnsreduksjoner og billigere varer..vi forstår ikke forholdsvis höye utgifter spesielt gruben.Undersök saken og påse spesielt om ingeniörer stigere tilstrekkelig nöyeregnende når det gjelder bedömmelsen av hvad akkordlagene påstår er ekstraarbeide og betalingen herfor..."
Nokså rart- vi har da fått ned utgiftene (konti 8+9+10) fra oktober 17,75 til november 15,797. Billigste måned ifjor var januar med 15,98, medens gjennemsnittet var 19,76.-
"Når krybben ....."
Har gjennemgått grubekonti igjen med grubeingeniörene.Tverrslagene drives nu sterkere enn ifjor for å opparbeide forsprang for strossene (i henhold til instruksen), pallen er höy i 3 öst og 9 öst,kostbar heng i 9 öst og 13 vest (det har vi telegrafert om),gjennemgående lavere flöts, 1,04 i november mot 1,12 i januar. ifjor. Iår utskrives reservedeler o.l. fordelt på alle måneder,, laveste måned ifjor tilsynelatende lite materiell utskrevet.Alt dette vet hovedkontoret.

Hovedstollen drives under höytrykk hele tiden med den kompressor, vi har til dette, og vi holder 1,7 m i dögnet, hvilket er bra med vårt utstyr. Hvis kompressoren forsager, settes straks en tropp håndborere på, så ingen tid spilles.
24/1. Vi bruker elektrisk knall overalt hvor nogenlunde praktikabelt.Siste opptelling av [illegible] viste adskillig under kortregistrets tall. lunte
1/2. Åpent vann til kai.
Fra 23/1 til 8/2 har temperaturen været fra 20 til 28 gr. minus. tildels med kuling.
13/2 telegrafert januaroppgjör 14,096 for 8+9+10.
16/2. Sol på Hiorthhavnfjellet kl. 12.-21 kuldegrader.
21/2 Har nu bare 2 brukbare luftbormaskiner (DP33), de to andre kan ikke mere repareres, så vi bruker deler fra dem til de to gående.
13/3 Forbruk av ammoncahücit nov.-feb. 3746,06 kg på 39761,51 t. [illegible] eller 0,094 kg pr. tonn.
Dette sprengstoff brukes fra hösten 1922. Det har følgende
Sammensetning: 64% ammönnitrat ammonnitrat
10 kaliumperchlorat
2 trekull
10 trinitrotoluo
14 natriumchlorid
100%

Temperatur 19/3 minus 31 og 20/3 minus 30 grader

20/3 har sykehuset 2 barselpasienter (Lund, Haugen) med det förste kommer 2 til (E.Björnsvik,Johannesen, mask.m.)

29/3 kom fra Nederlandsche på besök ingeniör Hornemann og sykehusassistent A.W.van Hogendorp jr.

ARBEIDERMESSEN 1922/23.

Spisetider.	söndager	virkedager
frokost	7-8	6-8
middag	12-13	14½-16½
aften	19-20	20-21
kaffe	15½-16	23-23½ for nattskiftet
kaffe		24- 1 " em. skiftet.

Skiftfordeling for betjeningen.

Kokker:	1 stuert		
	2 kokker	5½ - 13½	
	2 "	13½ - 21½	
	1 "	9 - 17	
	1 "	21½ - 6	
1 hjelpwkokk		10 - 18.	
Oppvartere:	7 oppvartere		6 - 21½
	1 " sjef		"

Fyrbötere: Varierer hver uke.

1 fyrböter 8 - 18 } Dette ordnes dog således at det
1 " 18 - 8. } kun blir 10 timers skift idet en av kokkene tar 4 timers fyring (kr.90.)

Belegget i arbeidermessen: 263 mann, 18 betjening.

Vinterstyrker på Spitsbergen, og produksjon pr. primo mars 1923.

Store Norske	404 personer	77 000	tonn (fra förste juli)
Kings Bay	176	28 000	
Sveakol	203	27 000	
Nespico	200	8 000	(iflg. tg. G.H.)

Grube 2, strossene medio mars 1923, telegram til Hk.
Alle strosser unntatt nr. 8 ugunstig profil med 2 flyttskift eller mere. Nr. 6 meget stensprengning på strossen. Nr. 7 hat to hindrende stenpartier. Stadig stigende antall kjedebrudd og skålsammenkjöringer, vesentlig gruhney slitasje og slett kvalitet av kjedeleddene.

Siste uke pr. 16/4:	48	kjedebrudd,	19	sammenkjöringer.
23/4:	31	"	13	"
30/4:	28	"	16	"

Kjedeleddene er som foregående år levert av et Berges-firma, og efter grubekontorets forslag underkastet strekkpröve, som altså ikke har vist seg betryggende. Årsaken til elendigheten iår synes å være unöyaktige dimensjoner og stöpegrader. Bruddene skjer særlig når leddene passerer kabularene.
De nye grubevogner har krevet meget reparasjonsarbeide. De er for svake i tverretningen, hvorved bufferplanken siger ned på akslen og virker bremsende.

Overingeniören foreslår, efter grundig undersökelse av omkostningene ved kvessing av kutt-kniver, å anskeffe en "cutter bit sharpener", og gjentar sitt tidligere forslag om anskaffelse av elektriske bormaskiner for kull, Siemens-Schuckert type gbb 1500 d/2, kraftforbruk 0,6 kw, vekt 12,5 kg. Sveagruben bruker og anbefaler disse. Tidligere forslag er avvist av hovedkontoret, som mente at det "blev for mange löse ledninger på strossen".
Det gikk noen år för samme hovedkontor gikk til disse anskaffelser.

Ut på vintere 1922/23 sendte hovedkontoret ut en brosjyre om "Store Norske"s kulfelter på Spitsbergen og anlæg i Advent Bay og Harstad. Om ~~Spitz~~ Longyear Spitsbergenkul" og deres anvendelse. Brosjyren var på 19 sider og hadde flere karter og fotografier fra anleggene i Advent Bay, til og med lasteanlegget, eller rettere lagringsanlegget slik det var hösten 1922.

ARBEIDERKONTRAKT = ANTAGELSESBEVIS: 1923.

Store Norske Spitsbergen Kulkompani Aktieselskap antar herved Navn:..... født i ..... den..... som arbeider på Spitsbergen på følgende betingelser:

§1. Lön. 1. Mindstelönnen for dagarbeide fastsettes til kr. 1280 pr. arbeidet skift (kr. 1.60 pr. time).
2. Mindstelönnen for akkordarbeide fastsettes til kr. 11.20 pr. arbeidet skift (kr. 1.40 pr. time).
3. Kullastning i gruben: akkordsats pr. ton fra conveyor kr. 2.40.

§2. Akkordens utsettelse. 1. Akkordarbeide utsettes i den utstrekning selskapet finner dett/ tjenlig.
2. Akkordprisen fastsettes eller forandres gjennem fri forhandling mellem arbeidslederen og den eller de arbeidere som akkorden tilbys. Det står akkordtagere fritt for å konferere med sine arbeidskamerater om prisen.
4. Ved akkordens utsettelse utskrives en akkordseddel med tydelig angivelse av priser, arbeidets art og omfang.

§3. Arbeidstiden. 1. Arbeidstiden er 8 timer pr. dag (48 timer pr. uke) som for grubearbeidere begynder ved grubeåpningen. I arbeidstiden medregnes ikke spisetiden og den faringstid som denne forårsaker, ialt en time.
2. På grunn av skibningstidens korte varighet kan arbeidstiden for alt utearbeide i tiden fra 1ste juni til 30te september utstrekkes til 10 timer pr. dag.De to siste arbeidstimer betragtes som overtid.

§4. Overtids-, natt- og helligdagsarbeide. 1. Alt arbeide som av selskapet forlanges utfört utenfor den for vedkommende sesong fastsatte ordinære arbeidstid betragtes som overtidsarbeide og betales i ukens 5 förste virkedager med 50 %.
2. For avbrutt nattarbeide, hvorved forståes overtidsarbeide som forlanges påbegyndt når mindst 2 timer er hengått efter avsluttet ordinært skift, betales 100 % tillegg. Der betales for mindst 2 timer, selv om arbeidet varer kortere.
3. Alt arbeide i tiden fra den ordinære arbeidstids avslutning lördag eller dagen för helligdag og til den påfölgende viredags morgen, betragtes som helligdagsarbeide og betales med 100 % tillegg. Ordinære nattskift som faller innenfor denne tid regnes ikke som helligdagsarbeide.
4. Enhver arbeider er forpliktet til å overta overtidsarbeide, herunder også avbrutt nattarbeide, hvis selskapets drift og særlige omstendigheter krever det, dog ikke utover en samlet tid av 12 timer i noen enkelt uke i sommersesongen og 24 timer i 4 på hinannen följende uker i vintersesongen.Man er dog enåg om, at overtidsarbeide innskrenkes til det mindst mulige og i særdeleshet at det ikke overdrives av eller overfor den enkelte arbeider.Skoft må opparbeides forinnen overtidstillegg beregnes.

§5. Oppgjör. 1. Lönnsoppgjör finner sted senest 6te virkedag i hver måned for den foregående måned.
2. Oppgjöret utstedes på av Spitsbergenkontoret på regulære blanketter merket "Månedsoppgjör."
3. I oppgjöret fratrekkes alle forskudd og trekk (herunder også utlegg til familebidrag, skatter o.lign. som de norske myndigheter har pålagt selskapet å utbetale av lönnen) og al i månedens löp oppstått gjeld til selskapet. Til sikkerhet for gjeld til selskapet har dette rett til å tilbakeholde 10 % av den til enhver tid opptjente lönn.
4. Når sådant oppgjör er mottatt og derikke innen 3 dager efter mottagelsen er fremkommet bemerkning om det, ansees det for endelig godkjendt. Opptjent lönn skal om önskes kunne innsettes på

en sparekonto hos selskapet, som til enhver tid forrenter innskuddene med almindelig sparebankrente.
5. Det endelige oppgjör utferdiges når arbeiderens forlater selskapets tjeneste på Spitsbergen. For arbeiderens tilgodehavende efter det endelige oppgjör utsteds anvisning på selskapets Harstad-kontor eller på norsk bank, som mot kvittert anvisning utbetaler belöpet.

§6. Kost og logi. For kost og logi samt lys og brende betaler arbeideren kr.4.oo pr. dag. Hvis en arbeidsdyktig arbeider uten forut innhentet tillatelse uteblir fra arbeidet, betaler han for kost,logi,lys og brende kr. 6.oo pr. dag.

§7. Ulykkesforsikring, lege,medicin m.v.
1. Selskapet holder arbeidere ulykkesforsikret på vanlige betingelser: a) Kr. 7500.oo for dödsfall.
b) " 6500.oo for invaliditet
c) " 7.50 i daglig erstatning ved forbigående arbeidsudyktighet.
2. I tilfelle av arbeidsudyktighet forårsaket ved ulykkes-tilfelle uber arbeidsvirksomheten. hvor sådant ulykkestilfelle ikke er forårsaket ved grov uaktsomhet eller forsettlig fra arbeiderens side, yder selskapet fri legehjelp og medisin, og så lenge arbeidsudyktigheten varer fri kost og logi inntil overförsel til Norge kan skje. Er skaden av så alvorlig art at vedkommende efter ankomsten til Norge trenger fortsatt opphold på sykehus, betales dette av selskapet i inntil 3 måneder.
3. Selskapets lege avgjör i hvilken utstrekning arbeidsudyktigheten, forårsaket av ulykkestilfelle,foreligger.Ethvert ulykkestilfelle må meldes straks til formannen eller til lege.
4. Under almindelige sygdomstilfeller holder selskapet fri legehjelp og medisin, likesom på Spitsbergen fri kost og logi fra den dag vedkommende arbeider oppebærer understöttelse av stedets sykekasse (cfr. neste punkt ang. sykekasse). Foranlediger sygdommen overförsel til Norge, skal spörsmålet om videre understöttelse og i ethvert enkelt tilfelle avgjöres og utredes av sykekassen.- I tilfelle av venerisk sygdom må arbeideren selv betale legebehandling foruten kost og logi.- Legehonoraret godkjendes av selskapets leder på Spitsbergen.
5. Selskapet yder 50 %, dog ikke over kr. 2.50 pr. sykedag til den til enhver tid igangværende og av arbeiderne opprettede frivillige sykekasse, hvis lover til enhver tid skal være approbert av selskapet.
6. Hvis noggn arbeider för avreise til Spitsbergen på selskapets forlangende må underkaste seg legeundersökelse, utredes de hermed forbundne omkostninger av selskapet.

§8. Benyttelse av telegrafen. Arbeiderne har rett til mot godtgjörelse efter den til enhver tid gjeldende takst å få avsendt og motta telegrammer gjennem selskapets telegrafstasjon ved Longyear City.

§9. Reiseomkostninger.
1. Selskapet skaffer fri reise fra det sted arbeideren engageres i Norge og til Spitsbergen samt efter endt arbeidssesong tilbake igjen. Overreisen fra norsk havn til Spitsbergen skal foregå på fuldt forsvarlig måte og som til enhver tid bestemt av skibskontrollen i Norge.
2. Fra og med den tid arbeideren efter selskapets bestemmelse avreiser fra Norge og inntil han kommer til bestemmelsesstedet, erholder han kr. 6.oo pr. dag og fri kost. Tiden for overreisen regnes i fulde dögn fra det klokkeslett skibet forlater Norge . Overskrides jevnt dögnantall med mindst 6 timer, betales som for helt dögn.
3. Hvis en arbeider tilsis å fremmöte en bestemt dag på et bestemt

sted og der fra denne tid og inntil avreise kan finne sted hengår over 48 timer, sön- og helligdager unntatt, betales for den overskridende tid kr. 6.- pr. dögn som for reisetiden.
4. Arbeiderne antas for en sesong ad gangen. En arbeider som reiser tilbake til Norge av egen vilje fö: utlöpet av den sesong, hvorefter han er antatt, må selv betale sin tilbakereise, hvorfor det fratrekkes kr. 50.- i hans tilgodehavende lönn.

§10. Attester. Når en arbeider efter eget önske forlater selskapets tjeneste på Spitsbergen, eller han blir oppsagt uansett av hvilken grunn, erholder han en bevidnelse for,hvorlenge han har arbeidet på stedet. Bevidnelsen skal kun inneholde:

1. Navn.
2. Når begyndt arbeidet.
3. Når sluttet (uten anförsel av årsak).
4. Fag.

§11. Overförsel til Norge skjer eftersom det passer for selskapets skibe. Hvis flere önsker å reise enn skibet kan ta med, skal plass först skaffes syke og tilskadekomne arbeidere og mulig avskjedigede arbeidere, dernest kommer de först i betraktning, spm har været lengst i tjenesten. Hvis flere arbeidere har været like lenge, og de ikke kan bli enige om hvem der skal reise först, avgjöres saken ved loddtrekkning.Arbeidstiden gjelder inntil hjemreisen.

§12. Rusdrikk og skytevåpen etc. Det er strengt forbudt arbeidrne å medföre til Spitsbergen eller der fra andre å forskaffe seg spirituosa av nogen art,bedövende midler,sprengstoff eller våpen. Medbragt bagasje kan visiteres og ulovlig medbragte saker konfiskeres. Overtredelsen av denne bestemmelse kan være grunn til öyeblikkelig avskjed.

§13. Klager. Klage fra arbeiderne må anmeldes på kontoret på sådan måte at ingen forhindring eller stans i arbeidet finner sted på grunn av klagens anmeldelse eller under dens behandling. Arbeiderne skal gjöre sit bedste for å opprettholde fred og orden på selskapets eiendommer.

§14. Fund eller oppdagelser. Fund eller oppdagelser av enhver art, såsom metaller, mineraler, olje eller annet tilhörer selskapet og må straks anmeldes til de overordnede. Alt utbytte av jagt og fangst, hvis sådan tillates tilhörer selskapet og må öyeblikkelig avleveres. Dette gjelder såvel under reisen til og fra Spitsbergen som under oppholdet dersteds.

§15. Arbeidernes avskjed. 1. Gjör en abbeider seg skyldig i brudd på overenskomsten og derav följende bestemmelser kan vedkommende arbeider öyeblikkelig avskjediges, spesielt i tilfelle av fredsforstyrrelser,dovenskap,udyktighet, nektelse av å arbeide på bestemt tid og sted, eller av enhver annen slett oppförsel, som skader selskapets interesser. Avskjedigede arbeidere har å vende tilbake til Norge med förste båt som bestemmes av selskapet. For tilbakereisen trekkes kr. 50.- i tilgodehavende lönn.
For mindre forseelser har arbeidslederen rett til å diktere en straff som enten kan bestå i utelukkelse for kortere eller lengere tid fra de innretninger som er bestemt til arbeidernes fornöyelse i hviletiden,eller i mulkt, som dog ikke kan overstige kr. 50.- for nogen enkelt forseelse.Mulkter anvendes til fordel for et eller annet formål til arbeidernes felles bedste.
2. Forövrig iakttas de ordensforskrifter og instrukser som gjöres gjeldende for reisen til og fra Spitsbergen, likeledes blir å följe de ordensforskrifter, som vil bli utarbeidet for benyttelsen av de båliger,[illegible] messer,venterum og spiserum o.s.v. som [illegible] stilles til arbeidernes disposisjon.

§ 16.Selskapet har med iakttagelse av disse bestemmelser forövrig rett til å lede og fordele arbeidet,anvende de maskiner og arbeidsmetoder det finner tjenlig, anta, beskjeftige og avskjedige arbeidere, hvad enten disse er organiserte eller ikke.

§ 17. Undertegnede forplikter seg under oppfyldelsen av denne kontrakt å gjöre sitt bedste for å vedlikeholde et godt og rolig forhold på arbeidsplassen.

Harstad, den...mai.1923.

for Store Norske....

:::::: Som arbeider:

.....

Jeg erklærer herved at jeg ikke har fått nogetsomhelst löfte ø eller tilsagn utenom denne kontrakts bestemmelser.

.....

De viktigste bestemmelser for foregående sesong : (1922/23.)

§ 1. Minstelnn kr. 16.- og 14.=
§ 2. Overtid virkedager 50 % for de to förste timer,derefter 100 %.
§ 9. Dagpenger for overreise kr. 8.-

Ellers som mai 1923.

Akkordsatser vintersesongen 1922/23.

Conveyor (kullakkord i kontrakten) pr. tonn kr. 2,40
inkluderer boring, lasting og 1 skift flytning av conveyoren. Ligghakking, maskinskade, kjedebrudd etc. samt hvad der medgår av tid over 1 skift til flytning av conveyor betales ekstra.

Drivning av kulltverslag.

2	m bredde	incl.	kullasting	pr.l.m.	25.-
2,5	"	"	"		35.-
3	"	excl.	" (3.50		30.- 30
4	"	"	" (pr. t.		36.-

Kullasting fra tverslag pr. t. 4.-
Stenlasting " " pr.vogn 3.50
incl. tipping. Vognene, gamle conveyorvogner, skal være godt lastet og tar ca. ½ kub.m. fast fjell.

Mureakkord for strossene.
Murene legges ca. 1 m inne på pallene og har en dybde av 5 - 7 m. innover. Laget henter stenen.

Trepakkeakkord pr. pakke 3.- incl. rivnin og gjenoppbygging på et lag med småkull.

Vognörer o.o4 pr. vogn tippet på skiftet incl. rulletipper og bremserenne, excl. lokkjörere.

Sandtörking utföres av lokkjörerne for 12.- pr. td. incl. transport på fjellheisen. (Törkehus ved foten av heisen.)

Avtalte dagpenger for spesialfolk.

kutterkjörer med hjelper	18.- og 17.-	Hvis fast lag på strossen samme fortjeneste som strosselaget.
stemplere	18.-	
skytebaser	18.-	
skinnelegrere, 2 mann	18.- og 17.-	
maskinborere	20.-	
kompressorpasser	17.-	
stkringsarbeider	16.-	

Data for bremserennen (retarding conveyor).

Elev. gulv i toppstasjon		878,4 ft.
" nedre hjul		466,9
lengde mellem hjulene		825' 11½"
övre del	28°30'	345' 4 5/16"
nedre del	30° -	480' 7 3/16"
kabeltykkelse	1"	
skiveavstand	4 ft	
skivediameter	12"	
hastighet	80 ft/min.	
motor	25 hp	
kapasitet	125 tonn/time	
nett. vekt	72000 lbs	

Leverandör: Jeffrey Mfg. Co. Pris $ 11610.-
Ordre nr. 240/1920.

Data for fjellheis til grube 2.

Elev. topp 273,75 m
" fot ca 60
kabel lengde 550 m
" diam. 22 mm
sporlengde 435 m
motor 60 hk
hastighet 2,5 m/sek for last 1200 kg
" 1,0 " for " 3000 "
maks. last 2200 kg taugstrekk.

Priser: spill 44000.-
2 vogner 5800.-
100 taugruller 4500.-
10 lederuller 3600.-

Leverandör: Norske Elektrisk & Brown Boveri,
Ordre nr. 70, 1918.

Data for lasteanlegget Hotelnesset. Bygget 1921 og 1922.

vanndybde ved lastetårn, 16 ft ut: 26 ft
broens spennvidde 200 " (61 m)
" fri höyde 30 " (9,14 m)
griper 3 cu. yds. ($2,3 m^3$)
sporvidde 1435 mm
skinnevekt 50 kg/m cm
beltebredde 30 ins. (76,2 mm)
" hastighet 400 ft/min (ca.2 m/sek)
" kapasitet 300 t/time
" ruller, topp (troughing idlers) hver 4 ft.
" " retur " 12 "
Utliggerens höyde over LV (aksel) 41 ft (12.5 m)
" lengde fra kaikant = sjutens mittlinjes avstand
fra ytre tårnvertikal 44' 9 5/16".

Leverandör: Robins Conveying Belt Co. New York.

Broen totalvekt 800 000 lbs. (ca.490 tonn)
bevegelig lastetårn på broen 160 000 "

Data for ACC lasteanlegg, bremsebane og taugbane.

To dampdrevne griperkraner, 1) Brown-Hoist locomotive crane og 2) Hayward-Lidgerwood griper kran, begges gripere ca. 1½ tonn, plasert resp. ved syd- og nordende av kullageret.
Kranene fyldte i hver sin fyllkasse, som leverte til to-tonns vogner, ~~1411/24/1911~~ ialt 24 stk. Tomvekt ca. 1 tonn, med vogn bremser. Vognene blev koblet i tog på 3 vogner og bremset ned til kainivået, samtidig som 3 tomvogner blev trukket opp til lageret. På kaien blev en og en vogn ved endelös kabel trukket opp til kulltippen, til veining og tömning i lasterenne.
Bremsebanens lengde 2000 ft. Sporvidde 3 ft, som for spor ellers i gruben og ute. Bremsebanen hadde 4 spor, 2 for hver kran, og med dobbelt sporveksel ved overgangen til kaien.
Kapasitet 360-416 vogner pr. 10 timer. Med gjennemsnitt 250 vogner = 500 tonn pr. 10 timer. Mens ~~taugbanen~~ i gjennemsnitt leverte ca. 400 tonn.

Første båt 1923."Forsete", avgikk fra Harstad 30. april med 100 passasjerer, derblandt ingeniörene Foss og Rudie, samt ny formann på Hotelnesset,kaptein Wennberg. Og kl. 8 den 4.mai la skibet til iskant tvers av Hotelnespynten, omtrent mittfjords i bayen.Vintersjefen kjörte ut med hundespann. Efter ráksprengning og skjæring,under ledelse av ingeniör Rudie, kom skibet til lastekaien på Nesset 9. mai. Men först 10.juni var Gamlekaien tilgjengelig for skib. For kullastingen skal nu forsökes med spiral inne i lastesjuten for om mulig å motvirke fannelsen av så meget småkull, når kullene styrtes i lasterummet. Spiralen blev oppsatt 11. mai men konstruksjonen var mindre heldig, kanskje for flatt fall, for kullene stoppet opp i sjuten.Det blev forsökt med mindre "Matning" men med samme resultat,hvorfor spiralen blev tatt ut, og hovedkontoret underrettet. Maskiningeniören foreslår å gjöre spiralen steilere og smalere. Men hovedkontoret insisterer på at den oppsendte spiral må brukes, som svar på vårt telegram om at den löper tett. Det er forskjellen på "staben" og "linjen", som det heter i militærsproget. Vi bruker maskiningeniörens forslag, adskillig steilere, og 10 cm smalere, og nu går det med fritt gjennemlöp, men såvidt vi kan se, uten större bedring av smadringsprosenten.- Men nu er det altså spiral.

Den 17. mai var almindelig arbeidsdag.- D/S "Flint" laster, og skibets kaptein og reder er gjester i sjefsmessen, sammen med vinterbesetningen og de tre nyankomne funksjonærer

Den 24. mai ankom annen "Forsete" med bl. a. direktör Bay, (ca. 90 passasjerer). Finansieringsspörsmålene har nok voldt store bekymringer, og det blev ikke bedre, da kraftstasjonen måtte stanse for reparasjon, da stokerens snekkehjul rök.

stein) Den 29.mai gikk "Torstein" med kullast til ISLAND.

Lastekapasiteten er nu fra broen ~~135~~/ 145/150 tonn pr. time og fra taugbanen 70 tonn.Altså ialt 215/220 tonn pr. time.

Direktören overtar den daglige ledelse av gruben og Nesset fra 27.mai. Det blev vanskeligheter med en av broboggiene, med vekten, med utliggerheisen på lastetårnet,med grabbmotoren på broen og med isen,som hindret "Munin" fra å legge til for lasting. Så blev det brudulje mellem den nye lastesjef på Nesset og den gamle formann. Overingeniören reiste ut med taugbanen for å stifte fred- bayen ikke fremkommelig. Fortsatt ráksprengning for å få veien klar for "Forsete" som kunde legge til Gamlekaien 10. juni kl. 19.
To dager efter lösnet isen fra land, så det nu er åpent vand til Gamlekaien.

Den 14. juni sne. Men snekornene smelter med det samme de når bakken. Dalbunden er omtrent snefri og svart fra grubeveien og nordover, men elvesusen er ikke tydelig endnu, da det ligger is over "vassfarene".Hovedvandledningen over dalen er ferdig til arbeidermessen. Vi kjörer nye conveyors til gruben, på steindrag, så nu skal det bli produksjon. Med nye conveyors og nye kjedeledd!

Sammen med direktören gjennemgått brakkefolkenes månedsinntekter, tildels også B-folkenes. Direktören legger meget arbeide og tid på å pusse på brakkemannsgruppen, den nestbilligste vi har (efter oppvarterne), og den fåtalligste. Overingeniören mente, at dette er en lite lönnsom vei og anbefalte, at man tar fatt på gruben, heller, der er det mulighet for å spare noe, der vil det i alle fall monne. Men dette blev meget unådig avvist. Der er dog tre vintres erfaring kontra - ingen.

1923.

Den 17. juni kom to russiske fangstmenn,Orlik og Hochlin, fra Sassen Bay, hvor ialt fire russere har overvintret.De er alle mere eller mindre medtatt av skjörbuk.Hochlin blev innlagt på sykehuset i Longyear City,hvor han snart kom seg. Orlik fikk med seg bl. a. poteter tilbake til Sassen. Vi hörte senere at det hjalp.

Til feiringen av "St. Hans" har vi benyttet anledningen til å rydde opp i dalen og har samlet gamle pakkaser og tönner til syv svære bål- nord for kraftledningen til grube 2.

Den 1. juli avreiste overingeniören med familie på ferie efter overvintringen.Samtidig reiste også ingeniör Foss, som skal feriere för neste vinter, da han skal være vintersjef. Skibet, "Gustav Vigeland", skulde losse i Bergen. Men, den 6. juli stötte det på "Bringen", en to-favnes grunne nordvest av Heröy-fallene utenfor Ona fyr.

Skibet hadde gått hele veien fra Lofoten i tåke og man hadde styrt efter samme kurs som tidligere gjort, når man skulde til Bergen. Men denne gang kom man altså "bort i " de ytterste steinene, mens en hadde hele Nordsjöen å gå på", som en bryggemann i Ålesund bemerket. Klokken var ca. 20, det var nesten stille,men ganske svær dönning. Skibet stod fat, lå omtrent på lastemerket, med litt slagside. Flöytesignaler efter assistanse og radioens SOS blev forelöbig ubesvart. Om en stund kom svar fra et skib langt ute i Nordsjöen, men intet fra Rundemanden radio eller fartöy i nærheten. Efter en times tid dukket en liten hummerfisker, tomanns båt, ut fra tåken, satte ut pram, hentet passasjertöy og derefter passasjerene (fire voksne og to småbarn) over ***. Mannskapet vilde ikke risikere å gå med sitt fartöy til siden av "Gustav Vigeland", for det kunde nårsomhelst bli grunnbrott her, sa de.

På "Gustav Vigeland" blev det peilet. Rum 1 var fuldt av vann, rum 2 var tett.Ved lodning ved skutesiden fandtes 16 fot, dypgående var 22 fot, så det var altså "seks for stein"i forskibet, som var helt opprevet. Så gikk hummerfiskeren mot Oksenöy som var nærmeste land.Overingeniören hadde med seg kapteinens telegram til/ rederiet i Bergen (Örvig) om hendelsen, med anmodning om assistanse. Efter en times gang blev vi innhentet av en större hurtiggående sköyte som hadde været bortom "Gustav Vigeland" og fått med styrmannen, Hauge.- Hummerfiskeren var m/b "Laksen",skipper Knut Uksnöy, den större sköyten, m/k "Mars",skipper Elias Eellaröy.

Den 7. juli ca. kl. 0230 kom vi til Ålesund og tok inn på Sjömandshjemmets Hotel, og fikk via bytelefonen forbindelse med rederiet i Bergen og varslet rederiets kontorsjef om grunnstötningen. Ved 3-tiden gikk Fladmarks Bjergningskompani ut med 3 båter, losset delvis rum 1 og 2 for å lette skibet, og trakk det av grunnen ca. kl. 20, et dögn efter grunnstötningen. Men plutselig sprang skottet mellem rum 1 og 2, og 10 minutter efter avtrekningen sank skibet med baugen först.

Efter grunnstötningen var der ingen nervösitet å spore ombord. Kaptein Eide satte igang peiling og lodning, mannskapet firte livbåtene nesten ned til vandet.Så blev mannskapets töy plasert i de aktre båter, mens de forreste skulde oppta folkene. Neste dag, söndag, kom "Gustav Vigeland"s besetning til Ålesund med Fladmarks fartöyer, som hadde de to livbåter med mannskapets töy på slep. Det var alt som blev berget.

Dette var förste, og lenge eneste, totalforlis i Store Norskes kulltrafikk.

Hovedkontoret hadde sine bekymringer vinteren 1922/23. Noen telegrammer til grubekontoret eftervinteren gir uttrykk for det:
2/2:"kan ikke oppfaringstempoet ökes motsatfald fryktes conveyor 6 utdrevet för strosse 10 ferdig likeså fem syv og otte förtretten femten og tolv ferdig stop ovennevnte nye strosser må alle planlegges ferdig innen förste juli hvoriblandt strosse ti i mai.Anskaffer nu to nye conveyors som planlegges igangsatt snarest mulig hösten."
12/2:"beklager reserven i ustand." Et godt eksempel på forskjellen mellem "Staff and Line". Det kom efter grubekontorets telegram om vanskeligheter bl. a. på kraftstasjonen i en styggværsperiode fört i februar, noe som nokk ikke var lett å forstå for den som selv ikke har opplevet vinteren deroppe. Det som hadde tildratt seg var, efter dagboken: 2/2 minus 28 grader,vind, en taugbanekibb avsporet ved tårn 5 (som er 25 meter höyt)Tårnet syntes uskadt og kjöringen kunde fortsettes efter 20 minutter. 3/2 satt opp elektrisk varmeapparat på baksiden av apparattavlen på nye kraftstasjon.Her har det iset og bragt instrumentene ut av fuksjon. Varmeapparatet ser ut til å hjelpe.- 4/2 to timers stans på kraftstasjonen efter midnatt for inntrufne småskader.- 5/2 lekasje på kjelens frontrad.Byttet over til gamle stasjon kl. 1130. Varlset grubeingeniör,så han kan rasjonere på kraften til gruben.Tipper forelöbig på bylageret for å spare kraft.Kjörer utsökte kull til gamlekjelen,kjörer på sne til reservevanntankene.-
6/2 minus 27 grader,kuling. Et f-ns vær. Sveiseforsök på kjelerör mislykket,godset er for tyndt for våre sveisere. Må altså skifte kjelrör, men kan neppe komme inn i tromlene för iaften, det tar tid å få temperaturen ned,skjönt en av våre kjelsmeder er den rene salamander. Om eftermiddagen ugreie med en fase på en av de gamle generatorer, vel en följge av kulingen, og fjellheisen kunde ikke kjöres for eftermiddagsskifet. Vi kjörer en generator for verksted og lys for hurtigst å få nye stasjon igang. Om kvelden kunde begge maskiner (på gamlestasjonen)igjen kjöres.Innvalsning av nye kjelrör begyndt kl. 2230. Kulingen fortsatte i hele natt. Det er aldeles svinaktig å gå mot vinden opp fra kraftstasjonen til byen.
7/2 kulingen fortsatte hele natten med minus 20 grader og under. Kraftstasjonen igang fra kl. 1930,men bare halve styrken mötte i gruben på grunn av kuldekulingen.
- Og hovedkontoret "beklager reserven i ustand."

6/3:"Arbeidslönn blir neppe forandret för lönnsavtalene Norge ut på sommeren er avgjort for å unngå to reduksjoner.Nuværende arbeidskontrakt derfor sandsynligvis gjeldende til hösten definitivt herom medio april. Förste båt forutsettes medföre fuldt belegg da produksjon må holdes fuld gang. Revisjonen kraftstasjonen forutsettes henlagt påskens fem dager med gamle stasjon igang påskeaften om nödvendig.Under skiftning arbeidsstokken får ankommende om nödvendig logere ombord eller Nesset. Förste båt avgår förste dager mai."
12/4:"nuværende arbeidskontrakt bibeholdes sommeren.Förstebåt avgår 1/5.Kjedeledd Blackettconveyor meget kostbare oppgi strengt nödvendig antall."
13/4: "funksjonærfruer som önsker reise hertil för vi får direkte båt må selv betale omkostningene fra Harstad. AV sparehensyn önskelig også Lundh (sykmeldt intendant) avventer direkte båt såfremt tilrådelig. Hvor selskapet hittil har betalt diet med 25 betales herefter 20."
Grubekontoret foreslog anskaffet ny bremserenne kabål,da den nuværende adskillig slitt. Hertil svarte hovedkontoret:"er bremserendekabel stykkevis så brukbar at mindre end full lengde kan anskaffes." - Her må nokk spares-.

Om driftåret 1922/23 sier styrets årsberetning bl.a.:
Grubedriften. Det forlöpne driftsår er det förste som hovedsakelig har været viet den egentlige produksjon.Selskapets henved förste fire driftsår var opptatt av en provisorisk drift, idet de planlagte anleggs begyndelse p.g.a. krigen måtte utskytes. De derpå följende 2 år- efter grubebrannen- har hovedsakelig og tildels utelykkende været opptatt av anleggsvirksomhet, som i sine store trekk kunde ansees avsluttet ved utgangen av driftsåret 1921/22.

Den gjennemsnittlige arbeidsstyrke,lönnet av selskapet, har utgjort 350 personer. Desuten har der ved selskapets anlegg overvintret 60 kvinner og barn, så det samlede innvånertall har utgjort 410. Arbeidsforholdene har været jevnt gode.Der har som vanlig været overflod på arbeidssökende.Selskapet har i stor utstrekning kunnet ansette mange dyktige arbeidere, som tidligere har været i dets tjeneste. Der inntraff i vinterens löp vtt ulykkestilfelle med döden til följe. (Ingvald Johansen). For-övrig har der ikke hendt alvorligere ulykker.

Produksjonen har i driftsåret utgjort 113 619,79 tonn.Arbeidet ee foregått normalt, bortsett fra en samlet driftsstans av ca. 2 uker.

- Kullene har hevdet sin udmerkede kvalitet.De siste analyser viser endog noe bedre resultat enn för. Driftsårets produksjon er nådd under anvendelse av 6 sett maskiner, bestående av kullkuttere og transportörer (conveyors) etc. Oppfaringsarbeidet har været lagt an på en utvidelse for anvendelse av ialt 8 sett maskiner.Disse blev efter driftsårets slutning tatt i bruk medio juli 1923, hvorefter man regner med successive ökning i produksjonen til 15 ooo tonn pr. måned. I de forlöpne 4 måneder av innevarende driftsår er produsert ialt vel 55 999 tonn.
I grube 1 er heller ikke iår nogen drift.

Der har været meget gunstige isforhold både i 1922 og 1923. I 1922 som for störstedelen falder inn under dette driftsår, har der ialt været53 skipsanlöp uten uheld. Lastningen avsluttedes den 7 oktober efter å ha pågått i vel 4 måneder. Skibningssesongen 1923 falder for nesten 2 måneders vedkommende inn under driftsåret,idet lastning allerede påbegyndtes den 2. mai.Skibningssesongen 1923 har varet til 9. oktober, eller ialt 5 måneder, den hittil lengste skibningssesong i Spitsbergens historie.
For selve Spitsbergens vedkommende foregikk også iår denne skibning uten uheld, mens et av skibene, "Gustav Vigeland", forliste i norsk farvand efter å være grunnstött i tåke nordenfor Stad.
Selskapet led intet tap.

Som i tidligere år har også salget av produksjonen siden forrige skibningssesongs avslutning i oktober 1922 funnet sted for det overveiende störste kvantums vedkommende i driftsåret.
De störste kjöpere er Norges Statsbaner, et par större rederier og forskjellige avtagere i Nord,Norge. For Statsbanenes vedkommende blev 35 000 tonn levert til Kristiania og Drammen og 6000 tonn i Trondhjem. Av spesielle leveranser kan förövrig nevnes en last på 6500 tonn til Christiania Kul- og Vedbolag. Såvel Vedbolaget som dets kunder har været særdeles vel fornöyd med kullene. Sluttelig kan nevnes en forsöksskibning direkte til Island på ca. 1400 tonn, som faldt meget heldig ut.

Av produksjonen i den del av sommerhalvåret som faller innenfor driftsåret, blev et kvantum av ca. 20 000 tonn fordelt på forskjellige kommisjonslagere i Nord-Norge,tildels for å innarbeide kullene til husbruk. Det har lykkes i löpet av driftsåret å realisere dette kvantum til regningssvarende priser i forhold til hvad der blev betalt ved direkte CIF-slag.

- Anleggsarbeide.Der har også iår foregått endel anleggsarbeide, vesentlig av supplerende art og for en stor del omfattende grubens ekvipering i den hensikt å öke produskjonen Utgiftene herr andratt til ca. 600 000 kroner.-

Green Harbour..fortsatt med vedlikehold og tilsyn.
Harstad. Virksomheten har været utvidet ved lagring og utlevering av henved 4000 tonn i vinterens löp.
Selskapets organisasjon. Som disponent for selskapets merkantile avdeling er ansatt herr Halfdan Jacobsen,tidligere disponent for Bergens Bunkerdepot.

En av en aksjeeier anlagt sak i anledning av generalforsamlingens i sin tid fattede beslutning om opphevelse av forskjellen mellem preferanse- og stamaksjer blev ved enstemmig dom av Handelsretten avsagt 8. mai 1923 vunnet av selskapet. Saksökeren har appellert til Höyesterett.

I forrige årsberetning uttalte man, at de vanskeligheter for selskapets endelige finansiering, som reiste seg derav, at Spitsbergen endnu ikke står under ordnede retslige forhold forhåbentlig vilde være endelig overvunnet i löpet av våren. Det har imidlertid vist seg, at de internasjonale forhandlinger om Spitsbergentraktatens og den dermed sammenhengende Bergverksordnings godkjendelse har trukket lengere ut enn man dengang kunde regne med. Det antas imidlertid nu, at de endelige formaliteter vil være ordnet senest i begyndelsen av neste sommer. Under disse forhold har arbeidet med de endelige lånetransaksjoner måttet hvile. Selskapet har dog gjennem midlertidige ordninger hatt al den finansielle stötte det hittil har behövet, og man har al grunn til å gå ut fra at der ikke vil inntre noen forandring heri..."

Årsberetningen er undertegnet av: Carl Lundh,formann, C.W.Eger, viseformann, Johan Anker, Jacob Kjöde, Morten Lind, Kristen Nygaard, Trygve Wettre, parafert av Karl Bay, datert 1.november 1923. Godkjendt 8. november 1923 av representantskapet ved Kr. Lehmkuhl, ordförer.

Utover sommeren 1923 arbeidet hovedkontoret, efter overingeniörens tilbakekomst, bl.a. med lagrings- og lasteanlegg for Harstad, særlig med Robins Belt, som hadde levert anlegget på Hotelnesset.

I begyndelsen av ~~september~~ august 1923 var ialt 9 conveyors igang i grube 2, herav 2 nye,- og de eldre conveyors utstyrt med nye kjedeledd, som ikke ustanselig ryker. Augustproduksjonen blev da også 14232 tonn (med 9 conveyors a gj.snitlig 1581 tonn), sammenlignet med beste måned siste vinter,januar 1923, som hadde 12162 tonn (med 6 conveyors a gj. snitlig 2027 tonn).

Grubekontoret blev adskillig kritisert av hovedkontoret ved tg. 13/1 og efter direktörens ankomst, for driftsresultatene 22/23. Det kan derfor være av interesse å hitsette produksjonstall for 1922/23 og 1923/24 til sammenligning:

	Produksjon tonn			
~~22/23~~	år	pr. md.	pr. conv.	
22/23	113619 t	9450 gj.sn.	1575	(6 conv.)
23/24	152302	12700	1411	(9 conv.)

Spitsbergenomkostninger pr. t. resp. kr. 17,88 og, efter sterkt lönnsmedslag kr. 17,44.-

Vinteren 1922/23 utkom i Longyear City förste årgang av "Mörketidende", håndskrevet i "protokoll", med stadig nye redaktörer- Sverdrup,Broch,Östenstad,Westby,Gröndahl,Svendsen. Rikt illustret, særlig av dr. Broch. Bladet er senere utkommet i trykt utgave, i 100 numererte eksemplarer, trykt hos J.W.Eide,Bergen.

Vinteren 1923/24 hadde grubekontoret følgende stab:

vintersjef ingeniör Sigurd Foss,
grubeingeniörer Rolf Gröndahl og Einar Sverdrup,
kontorsjef Chr. O.Bing,
kontoret: Olaf Nielsen (intendant),Hans Svendsen,Erling Gielsten og Rolf Tandberg.
formann på Hotelnesset: Wennberg, Finn.
verkslege: Limseth, Georg,
prest T.Östenstad
telegrafist: Vestegaard, Einar

Totalstyrke 390 lönnede, således fordelt:

funksjonærer	10
gruben	270
transport og lagring	31
kraftstasjon og verksted	15
messer	26
butikk,lager,bakeri	7
transport,fjös,stall,bad	20
diverse	5
prest,lege,sykehus	4
Green Harbour	2
	390
Longyear ulönnede	28
" barn	42
Ialt	460 pers.

I oktober 1923, da vintersesongen vel var begyndt, kom elektrikere,stemplere og smeder med krav på kr. 18,21 og 20 pr. skift, mens de var ansatt på henh. kr. 16,18 og 18.- Tirsdag 30/10 gikk 60 mann ned fra gruben av annet skift,neste dag mötte 10 mann på förste, 15 på annet skift.-Söndag 4/11 foreslog et massemöte å gi stemplerne kr. 2.- pr. skift i tillegg, så garantertes til gjengjeld ingen ytterligere arbeidsnedleggelse i vintersesongen.Dette blev akseptert av vintersjefen på betingelse av, at opptjente tillegg igjen skulde sjyrykes, hvis overenskomsten ikke blev holdt.
Den 13 november matstreik. Ellers forlöp vinteren rolig, og med jevn produksjon.

Månedsproduksjon vinter 23/24 og til sammenligning 22/23:

oktober	14138		10306	
november	15183		11508	
desember	10030		5740	
januar 24	12978		12162	
februar	12982		10349	
mars	13365		9158	
april	10973		9097	
mai	11453	(9 conv.)	7885	(6 conv.)

I januar 1924 bevilget styret til fullförelse av lager 5, ny turbinrotor for Oerlikon-turbinen og friksjonsklosser for griper-trommel for Robins-anlegget. I februar undertegnet kontrakt med Thunes Verksted om ny dampkjel for kraftstasjonen, idet det opprindelige anleggs Thompson-kjel har vist seg for liten. Thunes kjel, B & W system, er på 169 kvm. med overheter og stoker, pris kr. 104 000.-

Første båt 1924 "Forsete", gikk fra Harstad 30.april med 100 passasjerer, og kom like til Gamlekaien uten isvanskeligheter.

Direktör Bay og overingeniör Westby reiste fra Kristiania den 12. mai. P.g.a. streikesituasjonen var det kvalm i gatene langs Karl Johan, med politiavsperringer. Østbanestasjonen var åpen bare for reisende.- I Bergen blev den største av Jacob Kjöde A/S's nyinnkjöpte "Inger"-båter, "Ingeren", inspisert. Den var på ca. 9000 tonn.

Fra Bergen reiste direktör og overingeniör med "Ingerto", ca. 4700 tonn, via Harstad, og ankom til Longyear City den 20. mai kl. 14. Det ser ut som isforholdene bedrer seg for hvert år.

Anleggsavdelingen gikk straks igang med forberedelser til bygging av nytt kjelhus som tilbygg til det gamle,Thompsonhuset. Videre forberedelser til bygging av forbindelse for taugbanen fra sentralstasjonen til Gamlekaien, så kull kan lastes også ved Gamlekaien. Vi har materiell nokk på stedet og behöver ikke å bry styret med bevilgning.

Første Pinsedag, 8/6, stor "familiemiddag" i administrasjonen, med hele funksjonærstaben med fruer samt kapteinene på de skib, som lå inne. Kanskje vi kan notere navnene, siden det er såvidt tidlig i historien:
Bay,Westby,Foss og frue,Gröndahl,Sverdrup og frue,Limseth og frue,Östenstad,Bing, Nielsen, Svendsen,Gjelsten,Tandberg, telegrafist Rogne,poståpner Rasmussen, kaptein Irgens ("Skald") og kaptein Hansen ("Modeste").

Det var gråvær og sne, ca. o grad.

Den 10. juni observert - vidnefast- stor brennmanet i fjæra mellem Gamlekai og kjölevannsmolo. Vi legger ut vannledning tvers over dalen, fra inntaket et stykke opp i "Vannledningsdalen". Og konstaterer adskillig damp fra grube 1, fra partiet omkring hovedstollen, tildels nokså höyt over kullgangene.

Den 11. juni. Lastetårnet på Nesset ramponert inatt. Sjuten var under oppheisning blitt stanset for sent, så utliggerbroen blev brukket over ved stoppebjelken og seg innover toppen av tårnet. Direktören oppholdt seg ombord på "Modesta", som lå under lasting, da det hendte, og han sendte bud på maskiningeniören,som straks gikk ivei med reparasjonen.Avlöst kl. 12 av overingeniören, som tok törnen til midnatt, hvorefter maskiningeniören tok de neste 12 timer til 12 juni kl. 12. Overingeniören tok så resten av jobben som var ferdig den 13. juni kl. 1130 da vellykket prövekjöring fandt sted. Mannskapet på Nesset og verkstedet gjorde en interessert,intens arbeidsinnsats med minimal hviletid.

Den 19. juni fikk en nyankommen grubearbeider knust den ene foten i et conveyorbakhode. Mannen blev best mulig forbundet av rekslegen og sendt til Tromsö Sykehus samme kveld. Skaden var for stor, så foten måtte amputeres efter et par uker på sykehuset. Historien har en forholdsvis hyggelig fortsettelse, pasienten var vinteren efter på visitt på hovedkontoret. Da hadde han fått en benprotese, som han var meget tilfreds med, han kom for å fortelle, at han var på tömmerhugst nu på vintertid og klarte seg udmerket.

Den 20. juni blev en grubearbeider fra Kristiania, Hans Kristoffersen, drept i grube 2 av hengras/ under vognskyving i tverslag 13 Öst.

Pastor Östenstad holdt sin avskjedspreken den 22. juni efter å ha været stedets prest siden 1920, med kirke siden 1921.

Siden den 13. juni har vi en engelsk gjest, Mr. Shaw Kennedy, som kom med "Ingerfire" for med hovedkontorets samtykke å feriere her litt. På den måten får Mr. Kennedy, som er aksjonær i Store Norske, da litt utbytte på sine aksjer. Ferien varte til 30/6.

Den 29/6 ankom grubeingeniör Rudie tidsnok til å være med på avskjedsmiddagen for pastor Östenstad og Mr. Kennedy. Med diverse kapteiner og andre gjester var ialt 26 personer tilbords.-Direktören har sine representasjonsplikter, som han tar meget samvittighetsfuldt.

Den 2/7 kom d/s "Dagnyen" med bl. a. Scottish Spitsbergen Syndicate's Mathieson, Burn-Murdoch og Campbell. Og 6/7 besök av Nespicos direktör Dresselhuys og siste vintersjef i Barentsburg, Alewijnze.De kom med egen motorbåt "Heemskerk" og returnerte samme aften.

Foruten de påbegyndte anleggsarbeider har forskjellige andre saker været diskutert med direktören:

Spiserum i gruben, hvortil nödvendig utstyr nu er kommet, unntatt elektrisk varmeplate for kaffeflasker.

Taugbanen får nytt stikkspor på sentralen for vognrevisjon, og forbindelse fra sentral til gamlekaien, så kull kan leveres edr fra taugbanen.

Grubekontoret skal få kullaboratorium.Der er plass i kjelleren. Almindelige kullundersökelser skal kunne foretas.

Husene i byen males. Nr. 1,2,3,6 og 7 av de nye brakker, og nr. 11, 13 og 15 av de eldre er ferdigmalt utvendig, i forskjellige farver, rödt, blått og grönt.

Stallen ominnredes.

Butikken er skjev, skal rettes opp.

Bygning av lager 5 fortsettes.

Brown-Hoist-kranen demonteres med tanke på å sette den opp som reserve på Nesset, sporvidden er som for lagringsbroen. (Flytningen blev ikke realisert.)

Sommeren er "ualmindelig" iår. Den 8/8 var temperaturen kl. 11 ikke mindre enn 17,25 grader, det höyeste hittil. Luften er blå disig.Man kunde såvidt skimte fjellet over Hiorthavn, men ikke lenger ute. Hotelnesset bare utydelig. Det var som mindelse om en fjern skogbrann. Mange mente at de kunde "lukte rök"- "som av lyngbrann i nabobygden". Östre bre inne i dalen skimret som perlemor, og senere på dagen som ildström i solrefleksen. Flom i dalen större nn nogensinde, og det blev meget arbeide å holde kloppene brukbare for overgangen til grube 2.- Ifölge den senere ankomne "Tidens Tegn" for 8/8 har det været svære skogbranner i Nord-Finnland, med tykk rök og brannlukt over Kirkenes.

Med "Forsete" 3/8 kom byråsjef Foltmar fra Industridepartementet. Han har været innom Braganza og Barentsburg. Det er udmerket, at departemenstfolk får se , hvad de skriver og snakker om.

Den 5/8 besök av turistskib "General San Martin" på ca. 7000 tonn, med "dyre" passasjerer på rundreise fra Hamburg.

Den 6/8 drog overingeniören med "Forsete" til Green Harbour for bl. a. å se om der fandtes brukbare tanker på hvalstasjonen, som vi kunde bruke til oljelagertanker. I Barentsburg var d/s "Texel" under lasting.

Direktörens spesielle gjest, skuespiller Jens Hetland, gav sin förste forestilling i arbeidermessen 9/8. Fuldt hus og meget vellykket.

Den 11. og 12. august trykkprøver for den nye kielen, med 21 kg pr. kvcm. i 5 minutter, med et par ubetydelige "svedsteder". Arbeidstrykket skal være 14 kg.- Akseptert og innført i kjelprotokollen.

Den 13. august: direktörens födselsdag behörig feiret av tutti.

Den 15. august tar ned brannslukningsrörledningen ved grube 1. Följende dag hadde Jens Hetland sin siste forestilling, for fuldt hus, ca. 250 á kr. 2.- Ypperlig stemning.

Den 18. august anlöp av d/s "Irma" med 63 turistpassasjerer. Aftenselskap i vintersjefshuset: Bay,Westby,Rudie,Adolf Hoel, fiskerikonsulent Iversen,magister Koefoed og Jens Hetland.

Kl. 23 kom sykesösteren, Carla Thurin, löpende og ropte at Bay og Westby måtte komme til sykehuset straks, da kaptein Lundh var kommet tilskade ved vådeskudd.-Verkslegen,som var på Nesset blev hentet, og senere på natten hentet fiskeriforsöksskibet "Tovik" også legen i Barentsburg, dr. Abs. Det blev forsökt opreasjon neste morgen, kl. 9.

Kaptein Lundh skulde kle av seg om kvelden, og en pistol,som han hadde i buksebaklommen, faldt i gulvet og skuddet gikk av. Kulen gikk gjennem underlivet og kom ut i smalryggen. (Walther-pistol kal. 7.65). Tilstanden meget kritisk.

Om eftermiddagen den 19. august kom "Ingeren" med bl. a. overrettssakförer Iver Lund, av kontrollkomiteen, og ingeniör Einar Sverdrup- fra ferie.

Den 21. august reiste Iver Lund og ingeniör Rudie med "Forsete" til Sassen Bay for grenseoppgang på dette felt, og oppsetting av eiendomsskilter.

Direktör Bay tenker å reise med "Ingeren" til Oslo og hadde i den anledning en lengere konferanse med overingeniören om vinter-orgasniasjonen og det gjenstående sommer-anleggsarbeide.

(Overingeniören om kvelden på sykehuset og skulde bl. a. hjelpe sykesösteren å löfte kaptein Lundh opp i en bekvemmere stilling. Pasienten protesterte så smått. Han talte ellers rolig, og mente at han "ikke kom til å klare det". Han hadde nok rett. Neste dag forsökte legene en ny opsrasjon, skjönt tilstanden vistnok er håblös.Lundh er nu uten bevissthet, og den 23. august döde han stille.Tilstede var hans hustru og sykesösteren. Båren blev sendt med "Ingeren", som avgikk fra Advent Bay den 24. august kl.8. Med skibet fulgte også direktör Bay, ingeniör Gröndahl,kontormann Tandberg,Jens Hetland samt fru Hanna Lundh.

Så var kommandoen igjen overlatt til overingeniören.

Den 27.august hyggelig dag på kraftstasjonen: stans for rör-reparasjon og, med det samme turbinrevisjon ved Oerlikons montör Hqtz.Igang igjen ut på kvelden, men så "blåste" sikkerhetsventilen, og gamlestasjonen blev satt igang. Så blev det snart feil på den ene maskin,"forresten er det ikke vand til mere enn den ene heller," sa maskinmesteren, oppgitt. Så måtte Nesset melde seg med utskiftning av tannhjul på 9-conveyoren.- Men, "neste dag" var alt i orden fra morgenen av efter nattlig inspeksjon kl. 3.

Söndag den 31. august kjelrörskiftning og revisjon av ~~stø~~ turbin, som viste seg i udmerket stand.Lagt om hovedvandledningen til inntak lenger opp i hovedelven, og så fikk vi fyldt alle tanker.- Oppslag om tegning av vinterkontrakter, fra 2/9.-

Den 2. september bunkret "Farm" og gikk til Norge. På Nesset er nu antagelig ca. 20 000 tonn på lager.

Den 4. september utstukket plass for fyrböterbrakke nær kraftstasjonen, på "oppsiden" av veien til byen.Kullhaugen under tippen ved grube 2 er nu efterhånden, via taugbanen, kjört til Nesset. Det blev antagelig 5000 ton store,fine kull, som tildels har ligget ute i flere år. Stöpning av fundamenter for taugbanen fra sentralen til gamlekaien.Vi bruker sand fra "Skjæringen", den er ikke försteklasses, men brukbar flogenlunde.

Den 2. september feiret 6/9 som var lördag av följende "studiosi": Westby 22 års, Rudie 18,Sverdrup og Mortenson 10, fru Mortenson 6, tannlegen Selle,tysker, 7, Lindholm,¼, og ing. Schiödt ¼.

Den 13. september reiste ingeniör Rudie med "Forsete" til Green Harbour for å fastlegge i marken og merke finnested for "gasskilde ved Green Harbours bund." Efter brev av 31/8 fra hovedkontoret. Se side 279.-

Den 18. september ankom "Ingeren" med direktör Bay, vintersjefen,ingeniör Sigurd Foss,- og en god del varer fra Oslo.

Den 22. september blev gjenstående byggearbeider overlevert til direktör Bay (takkledning og gulvstöpning lager 5, litt avsluttende kjelmuring på kraftstasjonen.Ingeniör Foss overtatt driftsledelsen.

Neste dag 23/9 avgikk "Ingeniøren" med bl. a. overingeniör Westby,ingeniör Lindholm og Oerlikons montör Hotz. Ankomst til Bergen 30/9 kl. 2330 efter stormfull reise,"tildels orkanaktige byger"de tre siste dager, ifölge journalen.

Direktör Bay kom tilbake til Oslo den 22. oktober- 1924 og begyndte å finpusse sitt foredrag om Kulldriften på Svalbard; det blev holdt i Den Norske Ingeniörforening den 5. desember, konsist,vel fremfört og vel mottatt.

Overingeniören igang med undersökelse, forslag og overslag for: 1) turbin nr. 2, det er tydelig at anlegget trenger mere kraft og kraftreserve),- 2) nytt grubelokomotiv som reserve og trekktillegg,- 3) omformer for gruben som "reserve" og utvidelse,- 4) utvidelse av taugbanesiloen, som er for liten. De förste tre poster löd på resp. kr. 200 000, 50 000 og 40 000, og beløpene blev bevilget i styremöte den 18. desember 1924. Kontoret hadde adskillig arbeide i löpet av vinteren med å fremskaffe materiale til bruk ved voldgiftsdommeren, professor ndballeSimballe's behandling av eiendomsspörsmålene på Spitsbergen. Dette arbeide blev sammenfattet i direktör Bay's Historikk av 30/4-1925, en avhandling på 96 sider, med mange bilag.

Siste båt fra Longyear City 1924 gikk denn 15.oktober, mens siste båt fra Green Harbour gikk endda senere, nemlig 25. oktober. I Barentsburg overvintret Nespicos direktör Dresselhuys, som gjorde vinteren kort,idet han har reiste sydover med "Hobby" som fra Barentsburg kom til Tromsö den 21. mars 1925. Dermed er det vel slått fast, at Store Norskes direktör kommer til å overvintre ved förste anledning. Og det blev to vintre i trekk, 1925/26 og 1926/27.-

Til sommeren regner man med at det blir overtagelses-seremonier på Spitsbergen, når Versailles-traktaten, hvad Spitsbergen angår, blir satt i kraft. Det antydes kongebesök, og da må vel også Store Norskes styre og direktör ivei også. Men forelöbig går det på annoksjonskarter og materiale til voldgiftsdommeren.

Hovedkontoret arbeider videre med bestillinger for nye turbin,grubelokomotiv og omformer. Overingeniörens forslag om å anskaffe dykkerutstyr blir antagelig godtatt. Det blir ca. 4000 kroner. Det trenges av hensyn til kjölevandsinntaket, og selvsagt kan det komme til nytte ved eventuelle båtundersökelser.

Sykehuset får röntgen-apparat til sommeren.

RAPPORT fra bergingeniör Sigurd Rudie.

Vedr. gasoppkomme i bunden av Green Harbour, Opdaget av maskinist Karl M.Jensen.

I henhold til skrivelse fra Hovedkontoret, datert 31.juli 1924 foretok jeg 14.september 1924 en befaring av det område i bunden av Green Harbour, hvor et gasoppkomme ifölge opgave og anvisninger av maskinist Karl M.Jensen skulde forekomme.

Med Hovedkontorets skrivelse fulgte en skisse med forskjellige angivelser og oplysninger for opsökning og påvisning av fundstedet.

Disse angivelser er meget ufuldkomne og stemmer lite overens med stedets topografi.

Den sikreste oplysning som skissen gir er fundstedets beliggenhet i forhold til elven, idet det angis, at opkommet ligger mellem 2 elvelöp, altså i dalbunden. Imidlertid har elven flere forgreninger, som også höyst sandsynlig veksler endog i löpet av en sommer, idet den graver seg nye veier.

Noget höydedrag som angitt mellem elvelöpene finnes ikke, dalbunden er flat og begrenset av en moræne mot vest og den anstigende dalside mot öst. Som angitt skulde gasoppkommet befinde seg innenfor 400 meter fra strandlinjen, og terrenget mellem elvelöpene blev undersökt inntil en avstand av ca. 1000 meter fra kysten uten at de av maskinist Jensen opgivne merker eller noget gasopkomme kunde finnes.

Ca. 1000 meter fra bunden av Green Harbour skjærer en liten bekk seg inn fra östre dalside og mellem denne og elven i dalbunden ligger et höydedrag. Skjönt dette höydedrags avstand fra bunden av Green Harbour er over dobbelt så stor som tilsvarende avstand angitt for fundstedet, blev dog stedet undersökt, men ~~höiest~~ som ivenfor nevnt kunde de opgivne merker ikke finnes.

På denne höyde fandtes 2 anneksjonstavler. En tavle med innskrift: Eiendomsområde
Örjan Olsen, Kristiania. (Med delvis utvisket uleselig beskrivelse av området.)

En annen tavle med innskrift: A/S Norske Kulfelters eiendom, Kristiania.

Ved siden av disse oppsattes en av Store Norske Spitsbergen Kulkompanis eiendomsskilter (stöpejernstavle).

Longyear City, 25 september 1924.

sign. Sigurd Rudie.

Arbeider utført sommeren 1924. Utenom driften

Hotelnesset: nytt transformatorhus og flytning av transformatorstasjonen, flytning av gamletransformatorhus til nærheten kaien, innrettet til vaktstue. pæling os tenfylling ved lastekai.

Taugbanen: fundamentering for utvidelse av sentralen for forbindelse til gamlekaien, flytning av endel maskineri for dette fra gamle lastestasjon.

Fjellheis: hevning av sporet nedre del.(Av hensyn til sneen.)

Byen: nytt transformatorhus påbegyndt.

Gruben: spiselokale med innredning.

Maskinmessen: tilbygg for utvidelse spiserum.

Diverse: flytning og sammenbygging av to småbrakker ved sjöen,- veiarbeide og planering i byen,- div. innredning i brakkene på Nesset,- fortsatt utvendig maling i byen,-reparasjon av bakerovn,- begyndt hevning av butikken,-nyinnredning av stallen,-reparasjon og oppretting av gulv i arbeidermessen,- innredning av vaskerum u 3 brakker.

Vinteren 1924/25 på Spitsbergen.

Grubekontoret hadde følgende stab:
vintersjef ingeniör Sigurd Foss,
grubeingeniörer Einar Sverdrup og Gunnar Aagaard,
kontorsjef Chr. O.Bing,
kontoret: Hans Svendsen, Eistein Lage, Rolf Tandberg, Erling Gielsten, Rolf Ottesen,
Hotelnesset: Wennberg,
verkslege Mortenson-Egnund,
prest: Sören Storaker,
telegrafist: Otto Rogne.

Totalstyrke 435 lönnede, således fordelt:

funksjonærer	11	
gruben	302	
transport og lagring	31	
kraftstasjon, verksted	18	
messer	33	
butikk, lager, bakeri	8	
transport, fjös, stall, ~~kl~~, brakker	21	
bad, diverse	5	
prest, lege, sykehus	4	
Green Harbour	2	
	435	
kvinner	29	
barn	17	47
Ialt	511	personer.

Foss, Sverdrup, Bing, Lage, Mortenson hadde sine familier med.

Grubekontoret telegraferte den 21. oktober: henhold konferanse direktören har vi gjennemgått siste to års lönningslister conveyorlagene og undersökt mulighet forandre formen kull-akkord for muligens unngå noen av de ulemper denne har vist seg å ha. Vi stiller derefter följende forslag: flytning conveyor utgår mens arbeide med ligg og sten inngår i akkorden, större ras dog unntatt. Videre inngår kjedebrudd, sammenkjöring og lagenes vanlige reparasjon av conveyor. Derefter betales kr. 2.80 pr. tonn for mektighet over 90 cm, 3,10 for mellem 90 og 80 samt 3,40 for under 80 cm. For flytning conveyor betales 150 for almindelig flytt, 200 for vanskelig flytt, for fast stuff betales kr. 3 pr. m.-Vognventing og kraftmangel betales efter minstelönn når overskrider halv time. For större ras betales efter overenskomst.-For disse priser regner vi kullene vil komme på ca. kr. 4 pr. tonn som lönningsutgift til conveyorlagene. Vi anser en forandring av akkordformen i denne retning som meget önskelig forat minske den daglige strid mellem lagene og stigerne om betalingen for de forskjellige ekstra-arbeider og forat fjerne lagenes uvilje mot å ha flytningen inkludert i akkorden.-Imidlertid er fremkommet flg. forslag fra conveyorlagene som de önsker gjort gjeldende fra 1 november: For kull levert ved conveyorhodet kr. 3,50 i denne pris inngår ligg og sten der faller ned fra hengen ved skudd i kull, direkte ras unntatt. Denne pris når strossen er av 1 m mektighet og derover og hvor conveyoren oppallet ingensteds ligger nærmere hengen enn 30 cm. Er strossen lavere enn 1 meter et tillegg av 30 öre pr. tonn for hver 10 cm under meteren. Tilleggsprisen betales også når strossen er av over 1 meters mektighet hvis conveyorhodet ligger nærmere hengen enn 30 cm og derved hindrer normal produksjon. Kjedebrudd conveyorreparasjon strömventing og venting på vogner samt direkte ras betales som vanlig. Fri flytt av conveyor i 48 timer bortfaller og betales med kr. 150 som

minstepris og oppover efter som forholdene ligger an. Overenskomsten i hvert enkelt tilfelle blir her det avgjörende. Fast stuff når det forekommer betales med 10 kroner pr. strekkmeter regnet fra kuttens inder kant- Her avslutter arbeidernes forslag. Som tilföyelse vårt forslag anser vi det önskelig til nöd å kunne tilby följende satser: kr. 2,80 pr. tonn för mektighet over 1 meter, kr. 3 pr. tonn mellem 1 meter og 90 cm, kr. 3,30 pr. tonn mellem 90 og 80 cm og kr. 3,60 under 80 cm.-

For fullstendiggjöre begrundelsen vårt forslag forandring formen for kullakkorden bemerkes ytterligere at nuværende akkordform efterhånden mer og mer har konsentrert strossearbeidernes interesse om ekstraarbeide særlig sten og ligg.Dette har hatt tilfölge et sterkt press for å heve betalingen for alle ekstraarbeider og har i tidens löp bevirket at strossearbeiderne har oppnådd vesentlig höyere timefortjeneste når de hadde ekstraarbeide enn når de lastet kull gjennemsnittlig sandsynligvis omkring 50% höyere. Den foreslåtte akkordform vil fjerne dette uheldige forhold og derved få atrossearbeidernes interesse konsentrert om kullastingen. Derved vil også ligg og sten bli tatt *fø/* på det for arbeidet heldigste tidspunkt istendenfor som nu först efterat stigerne er kommet tilstede og prisene er fiksert. At conveyorflytningen foreslåes tatt ut av akkorden begrunder vi med at den allerede lenge delvis har været utenfro idet den del som gjenstår efter et skifts arbeide gjöres for ekstrabetaling. Dette forhild har fört til at förste skifts arbeide på flytningen blir dårlig utnyttet så flytningen idet hele krever for lang tid og följelig produksjonstiden innskrenkes. Som omforenet för direktörens avreise pröves nu forelöbig for denne måned på conveyor 19 med flytning utenfor akkorden og firti öre lavere tonnpris. Förste flytning efter denne forandring utförte laget på et skift. Den i arbeidernes forslag inneholdte betingelse om tillegg når conveyoren ligger innenfor en viss avstand fra hengen, kan ikke anbefales, særlig da arbeiderne selv kan öve innflytelse herpå under monteringen av conveyoren.- Resume av foranstående:

vi antar foreslåtte akkordform vil bringe mere kull med samme omkostninger på kullasting og altså med redusert totalomkostninger pr. tonn.

Til dette svarte hovedkontoret den 24. oktober: Akkord hvori ligg og sten inkluderes ansees uheldig idet de strosser som hverken har ligg eller sten vil profitere for sterkt på de andres bekostning hvorved misnöye för eller senere uvegerlig vil oppstå og krav om ekstra for ligg og sten komme igjen uten senkning av den nye pris. Deres forslag vil medföre at arbeidere på strosser uten ligg og sten vilde få direkte lönnsforhöyelse av 120/160 kroner måneden eller 29/30% mens strossefolk med ligg og sten måtte tjene tilsvarende mindre hvis kullene ikke skulde fordyres. Kun forsåvidt alle strosselag gikk inn i en fellesakkord vilde fortjenesten utjevnes, men sådan fellesakkord har også ulemper for begge parter og önskes vel neppe av arbeiderne. For ligg kunde gis særskilt fast akkord pr. strekkmeter eksempelvis en krone eller litt mere således at stigerne alene behövet måle ligg såfremt den skulde tas derimot, derimot ansees nödvendig betale sten ekstra som för idet begrepet sten kontra större ras sikkert vilde medföre meningsforskjell. Forsök derfor följende: lasting kroner to ekskl. flytt som betales med 150 og 200 henholdsvis lett og vanskelig flytt. Liggakkord en krone strekkmeteren, faststuff tre kroner strekkmeterenhvis kullgangen under 90 cm ökes disse prise 15% hvis kullgangen under 80 cm ökes 30%.

Arbeidernes forslag avvises idet forslaget inneholder krav

om betydelig direkte lönnsforhöyelse hvilket må være utelukket ved hvilkensomhelst forandring. Såfremt arbeiderne söker fremtvinge direkte lönnsforhöyelse må vi heller fastholde nuværende kontrakt og ordning.- Kullprisene er faldt sterkt DCB large cif Kristiania idag trettifem kroner mot firtifem isommer mange engelske gruber står og importörene kan dekke seg over hele vinteren til nuværende lave priser.

Situasjonen utviklet seg videre: den 24. oktober telegraferte grubekontoret: vognskyverne begge dagskift og lokförere konduktörer nattskiftet fremkom noen dager siden med krav om lönnstillegg. Vi avslog dette hvorefter de ikke mötte til arbeide heller ikke idag. Kullproduksjonen er derefter efterhånden da de som har været beordret som stedfortredere har forlatt arbeidet. Neste dag: produksjonen står fremdeles, nattskiftet og det meste av oppfaringen er endnu igang. Iaften lördag holder arbeiderne massemöte.

Den 27.oktober svarer grubekontoret til hovedkontorets forslag: m.h.t. Deres beregning at vårt forslag vilde medföre 20/30% lönnsforhöyelse for strosser uten ligg og sten bemerkes at vi ikke anser det nödvendig å regne med sådanne strosser da i hvert fall ligg forekommer på alle.Vi forela igår strossearbeiderne Deres forslag og fikk idag mandag svar at de ikke fandt det antagelig. De fremholdt samtidig at de anså nuværende arbeidsstans som seg ubedkommende og at de ikke hadde fattet noen beslutning i den retning.-Vognskyverne fremkom igår med et noe redusert krav kr. 20 pr. dag eller alternativt minstelönn plus fire öre pr. alle vogner fra vedkommende skift. Vi avslog dette og meddelte som ved forrige krav at ethvert tillegg var utelukket.Siden ingen meddelelse fra disse. Grubearbeidet står idagNattskiftet meddelte netop at dettes lokförere konduktörer vil gjenoppta arbeidet dog på den betingelse at alle beholdt sine plasser. Da en av de streikende lokförere kun hadde plass midlertidig sålenge plassens innehaver var arbeidsudyktig grunnet skade kan vi ikke gå med på denne betingelse hvorfor forelöbig usikkert om nattskiftet gjenopptar iaften.-

Den 28. oktober:nattskiftet mötte igår men hindredes oppkjöring grunnet avsporing fjellheisen. Oppfaring på dagskiftene igang ellers ingen forandring.

Den 29. oktober:nattskiftet inatt gikk ned da lokförer Strandhaug som var forlangt fjernet mötte pånytt efter et fravær grunnet skade.Dagskiftene går fremdeles med ca. 40 mann strossefolk. Vognskyverne möter fremdeles ikke.

Den 30. oktober:nattskiftet gjenopptok igår arbeidet med Strandhaug som lokförer. Vi stillet igår kravet om öyeblikkelig gjenopptagelse arbeidet og advarte mot de följer ~~av~~ en nektelse vilde ha, hvilket efter et fellesmöte strossefolk vognskyvere blev besvart med at de var villige gjenoppta men på basis av kontraktens minstelönn.Vi besvarte dette med at vanlig akkordtempo måtte være forusetningen da ellers avskjedigelser vil bli anvendt.Vanlig fremmöte idag men der arbeides med bolsetempo på alle strosser.Vi akter å la dette passere idag men vil derefter iaften varsle samtlige bolsetempo förste skift at de i henhold til kontraktens par. 15 vil bli avskjediget lördag ved halvskiftets utlöp hvis normaltempo ikke er gjenopptatt.I tilfelle bolsingen fortsetter blir forholdet på lignende måte overfor övrige av strossearbeidet berörte arbeidere inntil alt sådant arbeide er innstillet.Overfor taugbanelagringspersonale anser vi det riktigst inntil videre holde dem igang med annet nödvendig utearbeide som sandtransport materialtransport flytning brownhoist stenfylling av lastekai o.l.-

Den 1. november: arbeiderne på de strosser som produserte torsdag blev innkaldt og fikk varsel som nevnt 30/10. Det omfattet kun 20 mann da der var adskillig skoft strosser og en conveyor repareres.Efetrmiddagskiftet torsdag meget lite fremmöte av strossefolk og da desuten kraftstasjonen måtte stanse flere ganger under skiftet grunnet tang i kjölevannsledningen og lavt vand anså vi forelöbig ikke nödvendig gi få fremmötte advarsel. Idag lördag fire conveyors igang. Av de som torsdag fikk advarsål er kun 4 mann fremmött.Disse har fått fristen forlenget ut skiftet da et par stansninger kraftstasjonen förste halvskift også idag grunnet lavvand.Arbeidstempoet er noe bedre idag enn torsdag men dog langtfra akkordtempo hvorforde övrige strossearbeidere idag vil få advarsel om eventuell avskjed iafton. Den 3. november blev 2 mann avskjediget som fortsatte bolsingen og 16 mann fikk varsel om eventuell avskjed. Den följende dag,söndag, belsuttet strossearbeiderne vognskyverne gjenoppta arbeidet med normalt tempo men forutsatte de avskjedigede blev gjeninntatt, hvilket vi naturligvis innrömmet. Idag er produksjonen igang dog dårlig fremmöte på et par strosser.

Det var det. Oktober

En episode fra slutten av [illegible], som grubekontoret meldte sist i november: slutten oktober ankom norske arbeidere Olav Mosti og Martin Söfting angav ankomst Spitsbergen med Nespicos skib "ANJER" som blindpassasjerer. Hadde siden holdt seg skjult. Vi gav forelöbig arbeide her og meddelte Nespico at vi anså dette forpliktet motta eller avhente disse folk förste leilighet.- Nespico svarer at de anser usandsynlig disse ankom "Anjer",har intet arbeide for dem men er villig betale halvparten omkostningene som pålöper oss.Mosti arbeider regelmessig men Söfting arbeidet kun få dager og er avskjediget efter nektelse ta vognskyverarbeide.

1 9 2 5.

10/1 telegraferer grubekontoret bl.a.:elektriske bormaskiner arbeider godt.Lagene borer selv, en maskin klarer omtrent to strosser...Murhus for grubelamper nesten ferdig hvoreføter montering. (se side 262 a).

30/3. streik halvannen dag grunnet matklage over salt uer. Matkomite valgt under streiken innrömmet imidlertid at ueren var god men hevdet at der ofte hadde været grunn til misfornöyelse.Vi anser streiken utslag grettenhet opparbeidet gjennem lengere tid uten påviselige årsaker.

4/4: elektriske grubelamper ferigmontert brennetid 18 timer. Endel tatt i bruk for å få fuldt kjennskap til lampenes egenskaper för endelig overgang dertil. Videre foreslåes anskaffet 5 stk elektriske bormaskiner.Der spares 30 timer på to kutt hvor elektrisk boring anvendes.

16/5: nye sikkerhetslamper tatt i bruk for nyankomne arbeidere fra ankomst. For övrige arbeidere fra 12. mai, dog trepakkflyttere konduktörer tillatt forelöbig bruke karbidlamper da vi anser trepakkflytt vilde kreve öket personale med nye lamper og konduktörtjenesten antar vi ikke kan utföres med så svake og tunge signallamper. Idag nedla stempletne arbeidet grunnet lampene.De anförer disse for tunge og uhendige med sag öks stempler å trekke på ved siden av.Strosselagene nektet overta stemplerarbeidet og nedla arbeidet.Vi har derfor tillatt stemplere kuttkjörere forelöbig bruke karbidlamper inntil vi får konferert hovedkontoret herom. Vi anser det av stor betydning om nevnte spesialfolk ialt firti kunde utsyres med caplamps mens for konduktörene funksjonærlamper vilde passe best.Foreslår derfor anskaffet 45 caplamps og 4 funksjonærlamper (resp. 830 og 930). Hvis pærer större lysstyrke kortere brenntid kan anvendes nuhavende lampetype må sådanne pærer anbefales anskaffet.

1925. hovedkontoret.

Saken om sammenslåing av begge aksjekategorier,stam- og preferanse-aksjer kom opp for Höyesterett i januar. Saksöker er grosserer Sigurd Dahl med överrettssakförer Villars- Dahl som advokat (prövesak). For Store Norske mötte advokat Per Rygh.Dommen faldt den 29.januar. Handelsrettens dom blev stadfestet av Höyesterett. Så generalforsamlingens beslutning om å slå aksjekategoriene sammen blev opprettholdt.

Röntgenapparat blir anskaffet til sykehuset.

I april hadde overingeniören konferanser med Norsk Sprengstofindustri (direktör Aubert) om fremstilling av ammoncahücit. Sammensetningen er oppfört i "Sprengstoffwesen im preussischen Bergbau" som Norsk Sprengstof fikk låne.

Sommersesongen 1925.

Förste båt, "Forsete", ankom til iskant nær Green Harbour og litt senere utenfor Grumant. Derfra gikk skibet igjen den 5. mai med 93 passasjerer.

Den 12. mai brann i Sveagruben,oppstått i lokstallen, nokså langt inne i gryben. Det resulterte i full stans, og slutt med svenskenes grubedrift i Svea.-

Isbryteren "Pasvik" blev leiet for å hjelpe de förste kullbåtene. Den ankom til Advent Bay, ved Hotelnesset, den 19. mai kl. 7,noe forsinket, da den hadde rent på land ved K.Linne 18/5,mandag morgen. Den kom av igjen samme kveld efter å ha losset endel bunkers og tömt den ene kjelen. Har brukket opp til lasteplass og Gamlekai og kan "permitteres". Fire kullbåter, "Ingerto","Ingertre","Inger Elisabeth" og "Dagnyen" fremme.20/5.

Årets annen "Forsete" gikk fra Harstad 23/5 kl. 21 med 86 passasjerer, hvorblandt overingeniör Westby og ny grubeingeniör Joachim Lindholm. Ankom Longyear City 27/5 kl.7.

Roald Amundsen startet fra Kings Bay 21/5 k. 1715 med 2 fly, N-24 og N-25, ført av resp. Leif Dietrichson og Hjalmar Riiser-Larsen. De kom til 87° 44' hvor det ene fly, N-24, måtte efterlates, mens det annet fly, N-25, ført av Riiser-Larsen kom vel til land med alle mann i behold. De kom tilbake til Kings Bay den 18. juni.-

Imidlertid hadde hovedkontoret telegrafert til Grubekontoret om å sende "Pasvik" til Kings Bay for å hente 6/8 medlemmer av Amundsens ekspedisjon til Advent Bay. "Pasvik" avgikk 30/5 og kom tilbake til Longyear City 1/6 kl. 14 med 8 mann fra Amundsen-ekspedisjonen: meteorologer J.Bjerknes,Calwagen,Hallvard Devold, videre dr. Matheson, direktör Schulte-Frohlinde (fra Dornier-Wahl, som hadde levert flyene, Fram-mannen Rönne og 2 mekanikere, Green og Zinnmayer.- Alle til aftens i administrasjonen, 22 kuverter, med overingeniören som vert.-Gjestene reiste med "Ingeren" ut på natten. Og da visste ingen hvorledes det var gått med flyene.

Samme dag gikk fiskedamper "Fiskeren" på grunn ved Revnesset. Den blev trukket av igjen av "Pasvik" efter 10 timers arbeide. Det er fremdeles såvidt sterk is på bayen, at folk kan gå over til Hiorthhavn.Råk fra Hotelnesset til Gamlekaien. I Green Harbour er det åpent vann til Barentsburg, hvor d/s "Texel" laster. "Pasvik" sluttet hos os 2/6 og gikk til Braganza.(97 tonn bunkers.)

Den 13. juni ankom "Ingertre" med bl. a. to av Marinens sjöfly,Hansa-Brandenburgere, med flyverne Lützow-Holm,Styhr og Bernt Balchen.Videre er to amerikanske journalister,William Bird for Consolidated Press og J.A.Bouman for Associated Press, endelig en filmfotograf,Fernstrom, med "Cinograms" tvers over ryggtavlen.

Neste dag kom Marinens "Heimdal" som skal være moderskib for sjöflyene,sjef kaptein Hagerup.

Den 17. juni kl. 4 gikk "Heimdal" til Kings Bay og kl. 8 kom telegram:"Lützow-Holm ACC kom an Hagerup".Flyene startet kl. 9,25 og ankom Kings Bay kl. 1135.-Den 18.juni kom Roald Amundsen og alle hans fem kamerater (Ellsworth,flyverne Dietrichson og Hjalmar Riiser-Larsen,mekanikerne Omdahl og Feucht) til Kings Bay med m/k "Sjöliv" fra Nordostlandet. Grubekontoret telegraferte lykönskning til Amundsen,som svarte:"Jærtlig tak."-

Ny arbeidsforening dannet. Den 7. juni var det massemöte på Skjæringen om kvelden. Efter en tid såes forsamlingen å dele seg i to omtrent like store porsjoner. Derefter begyndte småflokker å fjerne seg, mens de gjenværende sluttet opp igjen. Innen möte blev hevet hadde antagelig ca. 50 mann gått sin vei. Den 9. juni meddelte en tomanns deputasjon at foreningvar dannet med et medlemstall på ca. 300, tilsluttet Norsk Arbeidsmandsforbund.

Den 12. juni telegraferte direktör Bay bl. a.: "Kullmarkedet prekært og vårt salg forværret ved dumping fra hollenderne som har solgt Sydnorge for 27,50 cif Nordnorge 30 og derunder for smålaster.Stillingen idethele meget vanskelig fremover da ingen prisstigning ventes snarere fall. Våre utgifter må derfor ned med besparelser og om mulig ökning produksjon over 15 ooo månedlig. Hvis arbeidernes innmeldelse Arbeidsmandsforbundet innebærer forsök oppnå höyere lönn såfall stor risiko driftsstans.Konfidensielt meddeles faste rykter hollenderne Kingsbay og Björnöen vil stanse driften fra hösten."

Den 9. juli ankom "Fidalgo" med direktör Bay og tannlege Godal. Samme dag avlöste overingeniören ingeniör Foss som driftsleder, så sistnevnte kunde få bedre tid til å gjennemgå vinterens resultater med direktören. Vi har en fjorten dages tid hatt besök av en engelsk kjelekspert, Mr. Greiling, som har gjennemgått B&W-kjelen som ikke har svart til forventningene. Feilen viste seg å bestå i at kjelen har hatt for liten trekk. Dette er nu rettet på, og avsluttende pröve blev holdt idag, hvorefter Greiling kunde reise med "Ingeren" samme aften. "Farm" ankom om kvelden og det blev mottagelse i vintersjefshuset for Bay, offiserene på "Farm"- Hermansen,Schultz,Thorkelsen, Bredsdorff og medlemmer av Hoels ekspedisjon Solheim og Sartorius.Tilstede ellers Foss,Westby,Sverdrup,Aasgaard.

Söndag 12. juli grubebefaring av Bay,Foss,Westby,Sverdrup, Aasgaard og Gröndahl, og om eftermiddagen hadde direktören möte med formannsgruppen:stigerne Lofthus,Rugaas,Knudsen,Gotheim og Falck,lasteformennene John Lund og Kvello-Aune, taugbaneformann Jonas Nilson, elektrikerformann Olaf Pettersen, verkstedformann Petter Pettersen,maskinmester Th.Johannesen,lagerformann Edv. Bjrönsvik,transportformann Bedin Björnsvik,snekkerformann Lars Barkost og stallmester H.P.Finess om selskapets stilling. Tilstede også Foss og Westby.

Direktör Bay later nu til å ville akseptere overingeniörens "gamle" forslag om "inclusive" akkord for strossene, med alt inclusive, unntatt kutting og stempling.

Det meddeles nu at arbeiderforeningen, hvor opprindelig ca. 250 mann hadde tegnet seg, nu skal ha ca. 140 innskrevne medlemmer.

Den 20. juli avgikk "Forsete" kl. 15 med direktör Bay,ingeniörene Foss og Aasgaard. Overingeniören og intendanten,Olaf Nielsen fulgte de avreisende ombord, og da de så kom oppover til byen igjen,blev de mött beskjed om arbeidsstans og klage fra matkomiteenFisken som var servert til middag skulde ikke være god, het det. Klagen blev straks undersökt og funnet berettiget, og hermetiske kjöttkaker, som folkene i almindelighet setter stor pris på, blev straks satt på istedet og var ferdig

på 10-12 minutter. Men eftermiddagsskiftet kunde allikevel ikke gå på, og kl. 23 kom et brev fra matkomitéen, at det vilde bli er døgns stans i arbeidet. Overingeniören sendte straks- för midnatt- et rolig brev til "Longyear City Arbeiderforening" og oppfodret til å begynde arbeidet igjen uoppholdelig og la det bero med det tapte eftermiddagsskift. Skaden med den uheldige fisken var skjedd og straks best mulig bötet på, hvorfor det jo intet var å vinne ved mere skoft.- Resultatet blev at nattskiftet gikk på straks, og fredsbetingelsen var at skofterne på eftermiddagsskiftet fikk "friskoft", d.v.s. almindelig kosttrekk. Det tyder på god vilje hos den nye forenings styre. Måtte det vare.-

I löpet av 21. og 22 juli kom "Ingeren","Inger Elisabeth", "Kul","Farm" og "Tovik", dermed hadde administrasjonen et pent antall gjester: kullskibenes kapteiner, geolog Th.Vogt med Anatol Heintz, professor Patten,U.S.,Nordahl-Olsen og Nordgreen fra Bergen, Mathieson og Rudmose Brown fra Scottish, Gunnar Isachsen,Thor Iversen og magister Koefoed fra Fiskeridirektoratet. Dertil "Farm"s offiserer.

Den 24. juli avgikk "Tovik", men grunnstötte ved Revnesset. Om kvelden kom "Farm", som har bra bergningsutstyr, til assistanse- efter telegrafisk anmodning."Farm" var kommet til Forlandet. "Tovik" blev trukket av grunnen og slept inn til Hotelnesset, hvor den blev satt på stranden. Det viste seg at fartöyet forelöbig må oppgis, kjölen er knekket og skuten er svært lekk.

Den 31. juli kom telegram til overingeniören fra hovedkontoret: Statsråd Berg ekspedisjonssjef Öye samt midlertidig sysselmann kommer med Heimdal Adventbay 10/12 august anledning overtagelsen. Hvis herrerne ikke bor ombord arranger midlertidig opphold vintersjefsbolig men sysselmannen kan ikke loves vinterkvarter hos oss.-

Det blir tydeligvis ikke den store stas- med kongebesök, og da kommer nok heller ikke selskapets styre og representantskap. Hvorfor sysselmannen ikke måtte "loves vinterkvarter"er noe tåket.-

Den 31. juli var forresten förste virkelige godværsdag i sommer.Kirken er ferdigmalt utvendig, hvit med gult spir.Den pynter godt opp i byen. - Ut på dagen anlöp av d/s "München", Norddeutscher Lloyd's nye turistdamper på 15 000 tonn.Den hadde 300 passasjerer, som fikk en kort rundtur iland. (Noen av vår stab kunde konstatere, at efter ekte München-öl ombord i turistskibet smakte Frydenlunds bayer fuldt "konkurransedyktig.")

Den 1. august besök av 4 medlemmer av en russisk oseanografisk ekspedisjon,hvis skib for tiden ligger i Grumant. Dette var det förste av tre besök denne sommer av russerne. Hver gang kom en ny videnskabelig stab, og hver gang ledsaget av en yngre, ikkevidenskabelig "kommissar", som tydeligvis fulgte nöye med i hvad som blev sagt. Alle tre staber bestod av kultiverte videnskapsmenn, de medfölgende kontrollerende kommissarer hörte öyensynlig til en helt annen klasse.

Matkomiteen kom på visitt den 4. august, nærmest for å få en prat. Det var noen småklager over saltkjött,sirup,pölse,pålegg, sardiner og ost. Ved pröve fandt vi at osten kanskje ikke var særlig fremragende, men det kommer ny forsyning med det förste, og da blir den satt på.Dermed blev mötet hevet på meget videnskabelig vis.

Den 6. august telegraferte hovedkontoret, at de nye vinterbetingelser, som var gjennemgått ved direktörens besök, skulde publiseres den 15. august. Overingeniören foreslog dette utsatt til den 16. som er söndag,som bedre passende for et fellesmöte. Forslaget blev godtatt. Og vel var det. For"neste dag" kom "telegrammet"fra sjefen på "Heimdal", f.t. Vardö:

" NORGES OVERTAGELSE AV SVALBARD SKAL FOREGÅ VED ADVENT BAY FREDAG 14 DS KL 12 I NÆRVÆR AV JUSTISMINISTEREN OG ENDEL EMBEDSMENN SOM KOMMER MED HEIMDAL. BESÖRG GODHETSFULDT FOR STATENS REGNING VAKKER FLAGSTANG REIST PÅ PASSENDE PLASS SYNLIG FRA HAVNEN FORUTSETTER PASSENDE FLAGSTANG HAS I ADVENTBAY TELEGRAFSVAR HEIMDAL KIRKENES.

CHEFEN HEIMDAL."

Dette kom utvilsomt noe overraskende, og "Heimdal"s telegram blev straks referert for hovedkontoret.

Grubekontoret begyndte straks på de nödvendige forberedelser. Det meste måtte improviseres.- En vakker flagstang,ja. Her flagges i almindelighet fra en stang, som er satt opp på veggen på administrasjonen.Den er nokså beskjeden.
Fra lageret av peletömmer blev en fin, riktignok temmelig overdimensjonert stokk utsett. Og ivrige snekkere hugget og hövlet og skavet i skift natt og dag og fikk en fin,slank flagstang ferdig i rett tid. Materialer til stativ hadde vi, og maleren tok de siste strökene, da stangen blev svingt opp i stilling, samtidig med at "Heimdal" svingte om Hotelnesset og stevnet inn mot byen kvelden för den store dag. Godt at vi er kommet såvidt langt med sommerrydningen i byen. Resten blev tatt i en fart i en passende stripe fra kaien til Skjæringen,gjennem byen frem til fjellheisen. Kjöttlager-ramverket på Skjæringen blev kledt inn med nye bölgeblikkplater, som akkurat rakk til siden mot festplassen. (Det var engang en mann som het Potemkin.)
Fra hovedkontoret kom den 11. august följgende telegram:
"Westby Spitsbergkul Spitsbergen.
flaggheisningen önskes gjort passende höytidelig foreslår vårt kompaniflagg fra morgenen heist på omhandlede flaggstang som tegn på vår selvstendighet inntil nu stop kan brukbart kompaniflagg ikke istandbringes benytt Forsetes med eksempelvis påsydde hvite kanter for forstörrelse stop flaggbytte skjer idet kompaniflagget fires under rimelige oppmerksomheter hvorefter splittflagget heises samme stang. Kompaniflagget overflyttes derefter straks til flaggstang utenfor vintersjefs eller administrasjonsbolig stop konferer nærmere Heimdals sjef ved ankomst. Middag eller lunsj for den bör vistnok arrangeres best mulig. For arbeiderne kan arrangeres passende festlighet eventuelt med lönnet fritid.

Spitsbergkul Styret."

Telegrammet kunde nok gi anledning til noen refleksjoner. Flaggbytningsseremonien, som av styret foreslått, synes ikke logisk korrekt. Det gjelder Spitsbergens overtagelse, ikke Advent Bays eller Longyear Citys. Og det er "Statens stang". Uavhengigheten markerte vi ved at kompaniflagget blev heist fra morgenen av på administrasjonens flaggstang, og der hang det, da riksflagget blev heist på den nye stang.- "Middag eller lunsj for "Heimdal" hadde sine vanskeligheter.Det var jo langt ute i sommersesongen og lite igjen av vinterens forsyninger, og intet nytt kommet for neste sesong. Særlig var beholdningen av drikkevarer meget snau. Men ved velvilje fra private husholdninger fikk vi mobilisert rödvin til middagen og "avec" til kaffeen, såvidt det kunde greie seg. Hetvin til middagen fandtes ikke, men vi fikk overlatt endel fra "Farm".
Det er smått med båter akkurat nu, og ingen er i posisjon slik

at vi kan få "forsterkninger" i tide, hverken av proviant, drikkevarer eller flagg til festdekorasjon. Vi fikk lånt et gammelt skibsflagg fra en kullbåt för den gikk, likeså en sekk med gamle signaflagg. Så kunde vi pynte opp med flagg på ny stang på toppen av taugbanebukken ved veikrysset nær bye, på Gamlekaien og på Hotelnesset, både på lastekai og på lastebro. Signalflaggene blev heist i eb av radiomastene, og det hjalp godt på byens "sentrum". "Forsete" ankom 11. august og gikk igjen ved midnatt,"Skald" avgikk også samme dag. "Nordpol" og "Dagnyen" gikk begge den 9. Men ingen av kullbåtene kommer för "dagen". Og da kommer heller ingen andre tilreisende enn de som kommer med "Heimdal".

De större aviser har gjerne "utsendte medarbeidere" til alle mulige begivenheter, men til denne, vi kan vel kalde den, historiske begivenhet, da Norges territorium - for förste gang på meget lange tider - blir utvidet med noe sånt som en sjettedel av sit tidligere område,blir höytideligheten på Svalbard av myndighetene bestemt så i sist liten, at f. eks. avisfolk ikke kan rekke frem.

Men vi gjör det så godt vi kan heroppe med de forhåndenværende små midler. I administrasjonen blev festbordet dekket gjennem rökeværelse,bibliotek og biljard, mens kaffebord blev satt opp i hall og spisestue,ved lån fra funksjonærene.

Det hadde, hörte vi senere, været meningen, at overtagelsen skulde skje ved en proklamasjon på et stortingsmöte den 14. august, og la det være med det. Men fra innflytelsesrikt og særlig interessert hold (Norges sendemann i Paris,Wedel-Jarlsberg,) blev det fremholdt, at en så betydningsfuld begivenhet burde markeres på stedet ved utsendte representanter for Staten. Og så blev det, i siste liten bestemt, at sjefen for justisdepartementet,statsråd Pål Berg og hans ekspedisjonssjef Öyen, som begge beleilig befandt seg, i annet erend, i Kirkenes, det var jo bra langt mot nord, skulde reise til Spitsbergen som Statens representanter med "Heimdal", som beleilig befandt seg så langt nord som Vardö. Det var bestemt, at Statens lokale representant på Svalbard skulde ha titelen "sysselmann". Noen sådan var ikke utnevnt ennu, men begivenheten skulde videre markeres ved innsettelse av en midlertidig sysselmann. Byråsjef i justisdepartementet, Edv. Lassen, befandt seg beleilig såvidt langt nord som i Namdalen, og så blev han ilsomt dirigert til Vardö for å följge med "Heimdal".-

Grubekontoret hadde invitert driftsledelsen i Kings Bay, som dog ikke kunde komme p.g.a. viktig befaring der, bestyreren av Statens radiostasjon i Green Harbour,Fauske, direktör Dresselhuys og frue fra det hollandske selskap i Green Harbour,driftsbestyrer Hansen og frue fra De norske kulfelter i Hiorthhavn,bestyreren for Anglo-Russian Grumant co. i Coles Bay, som meldte forfall, fiskerikonsulent Thor Iversen og magister Koefoed fra Stanes fiskeriundersökelse og dosent Adolf Hoel, som meldte forfall. I formanns messe og abdeidermesse blev det arrangert ekstraforpleining og fridag.

Da endelig "Heimdal" kom til Advent Bay den 13. august om kvelden, blev den hilst med salutt. Vi var noe i tvil om hvor mange skudd en statsråd skulde ha, men bestemte oss for tre fra Hotelnesset og tolv fra byen, det måtte vel kunne aksepteres, selv om det kanskje ikke stemte med det saluttreglementet, vi ikke hadde. Men salutten (som smaldt bra) blev ikke besvart, vi tenkte, det er kanskje efter reglementert saluttid.- "Heimdal" ankret opp utenfor Gamlekaien, og overingeniören som fungerende driftsbestyrer gikk straks ombord, behörig hilst med "båtsmannspiper" ved ombordstigningen. De forberedelser som var truffet, blev forelagt statsråden, som godkjendte alle detaljer efter en hurtig befaring iland. Hvorefter programmet for den följgende dag blev diskutert og vedtatt.-Man blev bl. a. enig om, at siden dette var en "Statsbegivenhet" skulde det ikke være taler fra "privat" hold ved flaggheisningsseremonien.-

Den 14. august 1925.

Alle flagg i Longyear City og på Hotelnesset blev heist kl. 9. Den nye stangen på Skjæringen måtte forelöbig vente.
Kl. 1130 almindelig samling på festplassen på Skjæringen, som var blitt riktig presentabel. Og været viste seg også fea den elskverdige siden,stille og mildt, solskin det meste av dagen, bare noen tåkeflag överst på toppene.Nylaget,nymalt,hvit talestol,flaggprydet, ved siden av flaggstangen, men front innover dalen.
En avdeling marinesoldater under löytnants kommando paraderte, "Heimdal"s lille musikkorps marsjerte opp, og like ved stangen en flaggvakt under kommando av en höybåtsmann klar med splittflagget.-"Heimdal" som sjefsfartöy har "stor flagging","Farm" ikke fuldt så stor. Ut på dagen kom kullbåten "Ingerto" inn med alle flagg oppe. Det var fest i luften.

Statsråd Paal Berg begyndte sin tale kl. 1145. Han ga en oversikt ove Svalbards oppdagelse og historie,nevnte Wedel-Jarlsbergs fortjenester av [illegible] at Svalbard nu var blit norsk land, leste Kgl. Resolusjon av 7. august 1925 om overtagelsen, og gav ordren: "Heis flagget!" presis kl. 12.- Og så gled spitflagget tiltops förste gang på Svalbard. Og Svalbard's frie, men derfor iblandt kanskje litt bekymringsfulde tilværelse som "Terra Nullius" var slutt.- "Vi" var blit en del av Kongeriket Norge. Marinemusikken spilte Fedrelandssangen. "Heimdal" hilste flagget med kanonsalutt, som blev gjentatt av "skytebaser" fra gruben- botte på "myra".- Vår salutt var vel ikke så presis som "Heimdal"s, men dundret sterkere.
Så ga statsråden en kort avslutning og meddelte at Sysselmann Edv. Lassen nu representerte regjeringsmyndigheten på Svalbard.

Utenfor programmet kom nu en overraskelse, en uanmeldt opptreden "ex" forsamlingen. Stallmesteren mente at han som den eldste på plassen, han var kommet til Advent Bay med den förste amerikanske ekspdisjon, hadde rett til å si noen ord ved denne anledning. Ingen protesterte, og stallmesteren holdt en [illegible] kort og vel ment tale og önsket alt godt for dagen. Og så kunde marinetroppen avmarsjere.
Det er vel ni år siden det norske flagg, handelsflagget, blev heist förste gang i Longyear City av Den forberedende ekspedisjon, den 15. juli 1916.

Efter seremonien hadde statsråden innbudt til en mottagelse ombord på "Heimdal", for de fremmede gjester,for Store Norskes administrasjon og for representanter for formenn og arbeidere. Og her holdt det på å bli en misslyd. Overingeniören overbragte innbydelsen til formannsmessen, som straks utpekte to mann, og til arbeiderforeningens formann,som straks forela saken for et möte. Men dette avslog innbydelsen, da "klassebevisste arbeidere ikke kunde ha noe å gjöre med en borgerlig tilstelning som denne." Overingeniören ba da foreningens formann å tenke over at dette var en histo/orisk begivenhet, som ikke burde blandes opp i "arbeiderpolitikk", og at det var lite elskverdig å avslå, når det gjeldt en innbydelse fra netop Paal Berg.Nytt möte blev holdt, og innbydelsen besluttet mottatt allikevel. Arbeiderforeningens formann og viseformann,Rönning og Möller mötte som arbeiderrepresentanter,og alt var såre vel.-
Det var unektelig litt trangt om plassen ombord i "Heimdal" med de mange gjester.Statsråden önsket velkommen ved et glass vin, og det blev en riktig hyggestund, dom overingeniören takket for på gjestenes vegne.-

Der var ordnet med "ekstraforpleining" i alle messer, og i administrasjonen var det festmiddag kl. 1530.- Grubekontoret var som nevnt ikke forberedt på noen festlighet i anledning av overtagelsen, og de færreste av funksjonærene var i besittelse av festdragt, slikt hadde man för om årene ikke hatt bruk for. Man mötte altså til festen i "daglig antrekk", og gjestene var med på notene og lot snippkjolen bli liggende i kofferten.

Under taffelet var det musikk av "Heimdal"s orkester, som sjefen hadde stilt til disposisjon. Det viste seg å være et fremragende salongorkester efter at formiddagens messing var ombyttet med strykeinstrumenter.

Stemningen var helt ypperlig. Intendantursjef Olaf Nielsen og stuerten hadde av den forhånden værende proviant fremtryllet en efter forholdene udmerket meny:

karvekålsuppe, rödvin,
krustader med fiskeboller, asparges, hvitvin,
skinkestek, öl,
tarteletter med syltet frukt, hetvin.

Deltagerne i middagen var:

statsråd Paal Berg,
ekspedisjonssjef Öyen,
sysselmann Edv. Lassen
kaptein Blom "Heimdal".
löytnant Kjeve "
" Heesch "
" Löchstör "
" Opsahl,
kaptein Hermansen "Farm"
löytnant Bredsdorff "
" Thorkelsen "
direktör Dresselhuys og frue, "Nederlandsche", Barentsburg,
telegrafbestyrer Fauske, Green Harbour,
driftsbestyrer Hansen med frue og söster, Kulfelterne, Hiorthhavn.
firskerikonsulent Thor Iversen, Fiskeridirektoratet.
magister Koefoed "

og fra Store Norske:

overingeniör Westby, som vert,
ingeniör Gröndahl
" Sverdrup og frue,
" Lindholm,
kontorsjef og intendant Olaf Nielsen,
bokholder Eisten Lage og frue,
kontormann Rolf Tandberg,
telegrafist Heldahl,
poståpner Sig. Rasmussen,
tannlege Godal,
verkslege Magne Mortenson-Egnund og frue,
montör Hotz-Oerlikon,

ialt 34 personer.

Det blev mange taler,- av statsråd Berg, ekspedisjonssjef Öyen, sysselmann Lassen, kaptein Blom, direktör Dresselhuys, telegrafbestyrer Fauske og overingeniör Westby.
Derefter kaffe i " de tilstötende salonger" avec cognac, punch og kaker. Statsråden og følge reiste ombord kl. 19. Og gjestene fra Green Harbour blev av kaptein Hermansen invitert til å følge med "Farm" tilbake. (Og bra var det, for spiskammeret var neppe istand til å prestere aftensmat.).

Så var det nachspiel i friere former for "Heimdal"s offiserer, Thor Iversen, magister Koefoed og Store Norskes funksjonærer til de små timer.

Kl. 21 kom en flaggtropp iland fra "Heimdal" for å fire flagget til reglementert tid. Store Norskes folk var også på plass, ved alle flaggene, og alt kom ned i samme öyeblikk som Marinens, fra Hotelnesset til byen.

I arbeidermessen var det punsjebolle kl. 21, med en bryggerkomite på 10 mann, som hadde forpliktet seg til ikke å smake på brygget mere enn höyst nödvendig, för serveringen. Og alt gikk bra, med god stemning. Formannsmessen fikk bevilget endel spirituosa, og også der var det almindelig tilfredshet. Overingeniören var innom og hilste på ut på kvelden, holdt en liten tale, til, for dagen, og fikk til gjengjeld to taler til takk.

Grubekontoret sendte hilsningstelegram til styret i anledning av dagen og fikk följende svar:

"Overingeniör Westby Spitsbergkul Spitsbergen.
takker for hilsningstelegrammer og anmoder om at vår takk fremföres alle deltagere. Håber at Norges offisielle representanter vil medbringe varig godt inntrykk av vår bedrift.
Stret."

Og direktören telegraferte: "Takker telegrammet gratulerer med heldig forlöp Svalbarddagen. Hilsen din forbundne Bay."

Den 15. august var statsråden med følge på rundtur i byen og gruben (nr. 2) med overingeniören og begge grubeingeniörer som omvisere. Avskjedslunsj i administrasjonen kl. 13, hvorunder statsråd berg uttalte sin tilfredshet med besöket. "Han hadde för besökt Björnöya og Green Harbour. Efter dette selvsyn av anleggene i Longyear City hadde han fått et ganske annet syn på Svalbard."

Om eftermiddagen var statsråden med følge i Hiorthhavn, og kl. 1830 forlot gjestene Longyear City for å dra til Kings Bay.-Nu gav "Heimdal" salutt, tre skudd, og sendte oss et telegram med takk for hyggelig opphold, og tilföyet: "de tre skudd var til gjengjeld for byens salutt da vi kom."-

"Heimdal" skulde også innom Grumant og Braganza.

Og så var det hverdag igjen. Og sysselmannens <u>förste offentlige påbud er datert 15. august 1925.</u> Det gjaldt totalfredning av rein til 1934. Samtidig satte selskapet opp en plakat om fredning av rype på selskapets område til 10. september.- Man har dog allikevel nogen offentlig myndighet over eget territorium.-

Og "imorgen" skal vinterens arbeidsbetingelser offentliggjöres, to dager efter festdagen.-

Söndag 16. august sammenkaldte overingeniören massemöte i arbeidermessen kl. 16. Der var fuldt hus.- Overingeniören omtalte först spörsmålet om drift til vinteren. Dette kunde ventes avgjort en av de förste dager.- Derefter blev selskapets betingelser for vinteren lest. Det blev jo adskillig stramning og nedslag, men de forskjellige vanskeligheter, som blev påpekt, og som forklarte nödvendigheten av nedslagene, blev påhört i absolutt taushet. Og ingen hadde noen spörsmål. Gjenpart av det oppleste blev levert til arbeiderforeningens formann til nærmere studium, og samtidig satt på oppslagstavlen i arbeidermessen. Da meddelelsen kan ha interesse, som vel meget viktig i det pågående arbeide for å få driftsutgiftene ned, skal den gjengis her. (side 298)

Overtagelsesdagen i pressen.

Oslopressen hadde ikke så meget å bemerke. "Tidens Tegn" hadde en stor tegning av Olaf Gulbransson på förste side: en diplomat, vel Wedel-Jarlsberg, leverer en godt innkapslet baby til Mor Norge. Underskriften: " 14 august 1925 knæsattes Svalbard i Norge."- På side 9: referat av "Norges overtagelse av Svalbard foregikk igår i det herligste sommervær." Bilder av statsråd Berg, sysselmann Lassen, pastor Storaker og kaptein Blom, "Heimdal", videre et gammelt bilde av "Heimdal" og et ditto av "Postutdeling i Longyear City. Teksten: Norges overtagelse av Svalbard blev en begivenhet som sent vil glemmes. Skodde og grågvær som længe hadde ruget var lettet og en tindrende höstsol og höy himmel gjorde sit til å skape fest på dagen. Ved gruben rådet full arbeidsstans og en 400 mann var forsmalet om talerstolen, da justisministeren Paal Berg klokken 1/2 12 trådte frem for å erklære Svalbard for norsk land.- Idag er en merkedag i Svalbards historie, begyndte statsråden sin tale. Svalbard, det gamle land, der nevnes som norsk alt i landnaamsperioden skal atter bli norsk.- 1094 omtaler de islandske annaler oppdagelsen av Svalbard og siden blev det regnet som en del av Norgesveldet. Men nedgangen kom til og de andre sjöfarende nasjoner trådte til. I 1596 kom hollenderens Barents hit. Hans beretning om hvalmengden lokket fangstfolk til og de påfölgende 100 år er en broget fortelling om fangst og kamp mellem de forskjellige nasjoner. I denne fangst deltok også norske ekspedisjoner og de dansk-norske konger hevdet sin overhöyhet over alt land i Nordhavet.- Vår virksomhet tok fatt igjen i 1820-årene. Siden da har vi praktisk talt været enerådende her. Norsk mot og norsk sjödyktighet og utholdenhet, norsk vitenskap, alt det har skapt det nye Svalbard og gitt oss rett over landet. Tanken om at landet statsretslig er vårt, er 50 år gammel, men meget la seg iveien og vanskelig var det å gjennemföre kravet. Da forhandlingene blev gjenopptatt efter krigen, skjedde det på et nytt grunnlag. Norges fulle suverenitet måtte anerkjennes. Det var vår rett, og denne ertt måtte anerkjennes. Når det er skjedd, så skyldes det, at norsk foretaksomhet, norsk mot og hårdförhet og norsk forskning hadde preget landet, så alle kunde se, at et land hadde retten og det land var Norge.- Et enkelt navn skal også minnes: sendemann Wedel-Jarlsberg. Denne manns kjærlighet til fedrelandet, hans utholdende arbeide og blendende energi har knyttet hans navn til Svalbard. Idag har Kongen utferdiget en resolusjon som erklærer at Svalbard idag overtas som en del av Kongeriket Norge. Fra idag av gjelder her norsk lov og norsk rett. Atter er det gamle Svalbard blit norsk. I Kongens og folkets navn skal vi idag heise det norske flagg på Svalbard.- Sagte kröp det norske flagg oppover stangen under flaggparade av "Heimdal"s besetning. Alle blottet hodet og da flagget var halvveis oppe og foldet sine tre fliker utover landet gikk det en bevegelse gjennem fokene. Svalbard var nu norsk, det trefarvede flagg vaiet over landet.- Fedrelandssangen blev sunget under 21 skudd fra "Heimdal". Statsråden utbragte så et hurra for Kongen. Mens kongesangen blev sunget smaldt det plutselig en ny tordnende salutt. 21 veldige dynamittsprengninger viste at grubebyen hilste Svalbards konge.- Tilslutt spilte musikken "Gud signe vårt dyre fedreland".

Efter höytideligheten blev der på "Heimdal" gitt mottagelse for et större antall av festdeltagerne, og om aftene var de tilreisende gjester ved en festlighet iland.

"T.T." ellers: I statsråd igår (14/8) er der utferdiget kgl. kunngjörelse om at Svalbard (Spitsbergen med tilliggende öer og Björnöya) igår overtas som en del av kongeriket Norge. Statsminister Mowinckel lykönsket i statsrådet på regjeringens vegne kongen med overtagelsen. Kongen uttalte derefter önsket om at begivenheten må bli til gavn for fedrelandet.- Dagen blev her i byen ~~feiret med rik flagning. Byen tok seg storartet ut med det allerede litt höstlige solskin flammende ut over de mange vaiende flagg.~~

feiret med rik flagning.Byen tok seg storartet ut med det allerede litt höstlige solskin flammende ut over de mange vaiende flagg.Klokken 12 presis dundret salutten fra Akershus. Alle norske legasjoner og konsulater i utlandet flagget også i anledning dagen. Den svenske, den danske,den finske og den spanske legasjonssjef avla igår besök i Utenriksde-artementet for å overbringe sine regjeringers og sine personlige lykönskninger i anledning av Svalbards innlemmelse i Norge. Også flere andre legasjonssjefer har lykkönsket.

Statsminister Mowinckel har sendt följgende telegram til'sssts-råd Berg,Heimdal,Longyear City: Regjeringen ber Dem idag da Svalbard blir en del av komgeriket Norge overbringe dens hilsen og lykönskninger. Joh. Ludw.Mowinckel.

Samtidig har statsministeren sendt följgende telegram til sendemann Wedel-Jarlsberg: Regjeringen bringer Dem på denne dag da Norge overtar Svalbard sin lykönskning og takk. J.L.M.

Telegrafdirektören til statsråd Berg:Telegrafstyret sender sine beste önsker for den nye landsdels fremtid og minnes med beundring telegrafdirektör "eftye som for 14 år siden knyttet radioforbindelsen mellem Svalbard og Norge.-Nickelsen.

Den 14. august 1925 holdt Roald Amundsen föredrag i Nationaltheatret om flyvningen innover polarbassenget.Kongen,dronningen og kronprinsen var tildtede.Efter Amundsens foredrag uttalte Luftseiladsforeningens formann, dr. Rolf Thommessen: Jeg föler en sterk trang til å si et par ord om Roald Amundsen og de kan ikke sies på en bedre dag enn idag da Svalbard blir norsk. Uten den ledende stilling Norge inntar i arktisk forskning var Svalbard aldrig blitt norsk...

I "Aftenposten" 29/8 uttaler ekspedisionssjef Öyen efter tilbakekomsten bl.a.:"Vi reiste 9/8 med "Heimdal" (fra Kirkenes) var innom på Björnöen og besökte grubeanlegget der, og kom den 12. om aftenen til Green Harbour.Neste dag beså vi telegrafstasjonsanlegget der og avla visitt i det hollandske grubeanleg g Barentsburg,hvorefter vi om eftermiddagen reiste til Advent Bay. Her fandt overtagelseshöytideligheten sted dagen efter, den 14. august. Den neste dag beså vi Store Norskes grubeanlegg,likesom vi besökte Norske Kulfelters anlegg i Hiorthhavn.Samme aften forlot vi Advent Bay. og efter at vi hadde avlagt et kort besök i det engelsk-russiske etablissement i Coles Bay,satte vi kursen for Kings Bay utenom Prins Carl Forland, ca. 12-14 timers reise nordover. Söndag formiddag beså vi grubeanlegget i Kings Bay og fortsatte om aftenen kursen sydover til Bellsund, hvor vi mandag besökte Sveagruben... På Spitsbergen blev vi overalt mött med den störste elskverdighet og opplevet meget som vi lenge vil komme til å minnes. I alle grubefelter var der livlig virksomhet og ledelse hadde overalt sterk tro på fremtiden. Imidlertid er kullprisene for öyeblikket lave, mens utgiftene på den annen side endnu gjennemgående er krisetidens, så de nuværende driftsforhold vitterlig byr på mange vanskeligheter. Det er gjennemgående kjekke folk som har ledelsen deroppe, overalt roste man abbeidernes dyktighet. Der var i det hele tilfredshetpå begge sider.Men også fra begge sider klager man over den usikkerhet for driften som tidsforholdene förte med seg.. Man nevnte bl. a. dem omstendighet at man deroppe ved skibningen ikke har fordelen av returfrakter, og at kullene således måtte betale hele utgiften ved seilasen.Man får imidlertid håbe, at man efterhånden kan arbeide seg inn i roligere og mere stabile forhold enn de nuværende, og at bedriftene kan arbeide med balanse. Folk var gjennemgående vel fornöyd og lot til å trives godt.-

I "Norges Kommunistblad" av 20/8 1925 er en artikel, signert Oslo Kretsfengsel den 15.8.25, Carsten Aaseböe. Han er som vel kan ventes av en forfatter med den adresse ikke svært begeistret. "Borgerpressen beskjeftiger seg i lange og begeistrede artikler med Ögruppen Svalbards (Spitsbergen) innlemmelse i Norge. I dette anfall av nasjonal henrykkelse er det vel fåfengt å peke på at den skinnende medalje også har sin bakside og at der her ikke bare er tale om en ny provins til landet lagt, men om et problem av alvorligste art for den norske arbeiderklasse. Langt mot nord ligger der altså noen öer hvor der ikke finnes mennesker utenom de arbeidere som overvintrer der. Det er nakne fjell og skjær og innlandsis. Men i fjellene fins det kull, tildels meget rike forekomster, som har været og ør vil bli gjenstand for konkurranse. Der fins forskjellige selskaper som driver med kullutvinning, men i öyeblikket ser det ut som bare "Store Norske" vil holde produksjonen vedlike. I hvert fall er det lite sandsynlig at de svenske og hollandske selskaper vil holde noen drift igang ivinter. Det "Store Norske" har for det forlöpne år et overskudd, somø er anvendt til "konsolidering" av selskapet. Dette overskudd er fremkommet på trods av kronens stigning som har medfört dårlige kullpriser, men selskapet tror også på overskudd ved kommende års drift. Dette er vel dog betinget av at de andre selskaper holder seg i ro og fremfor alt selskapets evne til sammen med de norske eksportörer å stanse kronens stigning.

Man har grunn til å spörre hvorfor stormaktene har været så villig til å forære Norge Svalbard, så meget mere som både russisk, svensk og hollandsk foretagsomhet har været knyttet til Ögruppen. I seg selv betyr ikke overtagelsen så svært meget. Offisielt blir Svalbard en del av Norge, men de utenlandske selskaper, som har konsesjoner rammes ikke av norsk lovgivning, spesielt av arbeidslovgivningen. Overtagelsen medförer en rekke utgifter, idet Ögruppen skal administreres samtidig som vårt forsvar i det nordlige Norge må organiseres m.h.p. at vi nu har fått et nytt stykke Norge å forsvare. Enhver vet at vår flåte i höyere grad enn noen annen del av forsvaret er lattervekkende og neppe imponerer noen, utenom de halvtullinger som steller med den. Den förste del av medaljens bakside vil altså melde seg som et spörsmål om ökede rustninger av hensyn til Svalbard.-Den store interesse, som statsmaktene har vist ved overtagelsen av den nesten ubebodde Ögruppe vil sikkert fremkalde blandede fölelser i det av de samme statsmakter så sörgelig forsömte Nord-Norge, og man kan ikke fortenke Finmarkens befolkning i om den spör seg selv: "Ligger ikke her noe bak?" Hvordan skal myndighetene, som ikke engangg makter å adminsitrere det område, de för hadde, nu også administrere Svalbard på skikkelig vis? Vilde det ikke være mere på sin plass om regjeringen ordnet seg med Danmark således at fisket på Grönland kunde foregå uhindret, hvad tusenvis av norske fiskere er dypt interessert i? Norges overtagelse av Svalbard er et resultat av det skumle stykke papir som heter Versaillestraktaten Og Norge er gjennem sin deltagelse i Nasjonenes Forbund på forhånd dratt inn i de kommende krigerske forviklinger mellem de rovgriske kapitailistiske stater. Traktaten om Norges overtagelse av Svalbarder blitt forsinket, sier minister Wedel, Jarlsberg, på grunn av at forhandlingene om <u>minereglementet</u> har tatt så urimelig lang tid. Her er <u>altså spörsmål om miner og blokade</u> av et eller annet oppe i Ishavet. Har ikke det norske folk krav på å få vite litt mere om hvad disse mystiske uttalelser betyr?. Har det tatt så lang tid fordi de storkapitalistiske makter krevet visse garantier når det gjaldt adgangen til Sovjet-Rusland gjennem Ishavet. Består det noen hemmelig overenskomst på dette punkt?-

Det hersker på Svalbard et <u>urimelig mildt klima</u>. Ögruppen ersom skapt som basis for militære operasjoner mot Sovjet-Rusland.

I en tid hvor de kapital istiske makter danner en jernring om Sovjet-Rusland, er det da ikke på sin plass å spörre om maktene virkelig har latt dennemilitære perle gli fra seg uten at Norge har måttet gi visse garantier? Og om det ikke er tilfelle, har man da gått ut fra som givet, at Norge skal delta i en internasjonal krig mot Sovjet-Rusland. Alt dette er spörsmål som er av den allerstörste interesse for den norske arbeiderklasse.
I anledning Roald Amundsens start og tilbakekomst fra polflyvningen er det pekt på hvilken kolossal betydning Svalbard kommer til å få som internasjonalt knutepunkt for flyveruter. Der er talt om flyveruter til Kina,Japan og Amerika. Tror man at besiddelsen av denne viktige strategiske base bare er av det gode for Norge? NEI! Overtagelsen av Svalbard er et nytt bevis på at Norge mere og mere trekkes inn i den imperialistiske storpolitikk og at det ikke lenger er en fredfull plett fjernet fra den store verdens land og tummel. Arbeiderklassen må gjöre seg fortrolig med at dens kamp ikke lenger er bare nasjonal, men at den ved kapitalinnvandringen ved vårt medlemsskap i Nasjinenes Forbund og nu sist ved Norges overtagelse av Svalbard mere og mere trekkes inn i imperialismens heksedans. Ut fra denne erkjendelse må arbeiderklassens kamp organiseres. Först ved å tilegne seg dette perspektiv vil problemet om den internasjonale faglige enhet komme i sin rette belysning, samtidig som dem kommunistiske internasionale igjen vil bli en levende makt for den norske arbeiderklasse.-

Aftenposten 15.august 1925 har följende omtale av overtagelsen:
"Heimdal med justisministeren,Paal Berg, ekspedisjonssjef Öyen og kst. sysselmann Lassen ankom hit igåraftes og blev mottatt med salutt.Overingeniör Westby avla straks besök ombord. I formiddag kom "Farm" fra Green Harbour med direktören,Dresselhuys, og de norske funksjonærer ved det hollandske grubeanlegg.
Dagen opprandt med strålende sol og flaggene vaiet i byen og på havnen.Det var reist en tribune, rundt hvilken offiserer og orlogsgaster stod oppstillet i parade. Hele stedets befolkning var tilstede. Justisministeren foretok innvielsen og uttalte, at det var en merkedag i Svalbards historie. Det gamle norske land Svalbard er atter norsk. Han nevnte at det var nordmenn som fra Island oppdaget ögruppen. Han gjennemgikk videre nordmennenes rolle i dens historie, fangstfolkenes og vitenskapsmennenes grunnleggende arbeide. Alle de tidligere forsök på å få ögruppen under norsk lov er nu bragt til avslutning. Norsk vågemot,norsk utholdenhet og norsk forskning har allerede löst store oppgaver på Svalbard, men ögruppen har mange muligheter,meget som endnu lokker og kalder på dem som har arbeidsevne og arbeidsvilje. Måtte det bli oss nordmenn, som har kraft og mot til å ta fatt og måtte vi gjennem vårt arbeide vise oss verdige til å beholde landet. Måtte Svalbard under norsk styre utvikle seg og nå frem til heder for Norge og til lykke for alle dem som skal leve og bo her.Så lar vi Norges flagg gå tiltops over Svalbard som norsk land.-
Splittflagget går tiltops."Heimdal"s hornmusikk spiller "Ja, vi elsker", alle blotter hodene og 21 skudd drönner fra "Heimdal"s kanoner.Derefter spilles kongesangen.
Kl. 2 holdt Staten lunch ombord for representantene for de herværende selskaper og anlegg, og for funksjonærer og arbeidere.
Kl. 4 holdt Store Norske en enkel mottagelse for Statens representanter og endel andre. Det var hel fridag og ekstrabevertning ved anlegget.Det var smykket med flagg overalt og alle var i feststemning.

Sendemann Wedel-Jarlsberg mottok igår en mengde lykönskningstelegrammer i anledning av Norges overtagelse av Svalbard.Kongen telegraferte således:I anledning av Norges overtagelse av Spitsbergen idag tillægges Norge sender jeg Dem min hilsen og tak.
Haakon R.

Av andre telegrammer kan nevnes; via Heimdal radio: Statsflagget vaier idag over Svalbard.Norrönafolkets århundrer gamle dröm er virkeliggjort.Det norske folks tanker samles på denne dag om Dem med tak.Jeg sender Dem min beste lykönskning.

Statsraad Berg.

BergensAftenblad 29/8 har brev fra fiskerikonsulent Thor Iversen, som bl. a. skriver:Bestemmelsen om at justisminister Paal Berg,ekspedisjonssjef Öyen og sysselmann Lassen skulde heise det norske splitflagg på land her i Longyear City den 14.august kom temmelig overraskende på alle heroppe, kanskje kom den likeså overraskende på de ovennevnte herrer. Meddelelsen om at "Heimdal" kom blev mottatt her den 8. august. For kullselskapetStore Norske på hvis grunn höytideligheten skulde foregå, blev det liten tid til å gjöre större forberedelser, men til selskapets fungerende sjef,overingeniör Westby og hans medarbeideres ros må det sies, at tilstelningen iland neppe kunde ha blit bedre, selv med lengere forberedelsestid.- Justisministeren og "Heimdal"s sjef og besetning klarte forövrig også sine saker udmerket, og når dertil kommer at været, som dagene iforveien så nokså truende ut,blev særdeles godt, så vil det forståes at det hele var vellykket.Hele anlegget var dagene i forveien såvidt mulig rengjort og ryddet opp, og henimot skrænten mot sjöen var en liten ~~plan~~ plan sandslette ryddiggjort til festplass og flaggvold. Synlig overalt fra byen og fra sjöen, hvor skibene ankrer var en ny imponerende flaggstang reist.
Torsdag 13. august om aftenen kom"Heimdal"s grå slanke skrog tilsyne i Isfjorden. Da den passerte Hotelnesset dundret dynamittsalutt fra pynten, og utenfor Longyear City blev skibet atter mottatt av en meget kraftig dynamittsalutt. Mere hendte ikke den dag.
Fredag den 14. august kom först kullskibet "Ingerto" om morgenen og senere "Farm" begge flaggsmykket.Alle de flag som fandtes i land var heist forskjellige steder på anlegget og i byen. En lang rekke signalflagg blaffende i vinden mellom den trådlöses to master henne ved administrasjonsbygningen tok seg særlig godt ut med snebreen i dalens bunn som bakgrunn.
Kl. halv tolv middag marsjerte en liten tropp marinegaster med påsatte bajonetter på geværene opp til festplassen og inntok sin plass nær flaggstangen. Justisminister Paal Berg besteg den med norske farver dekorerte talertribune. Jeg tror alle her syntes ministerens tale var god og at den blev godt fremfört. Han formådde å få tak i den forholdsvis store forsamling av arbeidere,funksjonærer og tilreisende som stille og andektig lyttet til.
Ved tolvtiden var talen slutt og det norske splittflagg blev av marinegaster heist ganske langsomt tiltops under presenter gevær,blottede hoder og dundrende salutt fra "Heimdal"s skibskanoner og dynamittsalutt iland. Marinemusikken spilte nasjonalsangen og kongesangen. Der blev ytbragt hurraer, og den enkle men meget stemningsfulde ceremoni på tingvolden var forbi. Svalbard blev norsk land. 65 000 kvadratkilometer nytt land kom inn under nordmenns styre.
Ombord i "Heimdal" innböd justisministeren en rekke gjester til en liten fest med vin og kaker kl. 1. "Heimdal"s kahytter blev svært små til så mange gjester, men mottagelsen var så hjertelig, at det sikkert for alle blev en riktig hyggelig stund.. Imidlertid kom Bergenskes turistskib "Irma" fint flaggsmykket inn på havnen. Skade at det ikke kom noen timer tidligere.
Store Norske innböd gjestene til middag kl. 3½ med overingeniör Westby som vert.Det var sikkert et helt kunststykke å få arrangjert plass og alt det övrige som skal til for å gi middag til en så stor skare gjester, men vanskeligheter er til for å over-

vinnes, mente velfunksjonærene og det fåtallige kjökkenpersonale, og de klarte sämen vanskeligheten fint. Det blev en festlig og hyggelig middag med taler av overingeniör Westby, justisministeren, sysselmannen Lassen, direktör Dresselhuys og bestyreren av telegrafstasjonen i Green Harbour, hr. Fauske. Store Norske forsökte såvidt mulig å gjöre dagen hyggelig også for a beiderne, idet alle mann fik fridag med full lön og ekstraforpleining med punsjebolle om aftenen.
I anledning dagen blev det mottatt og sendt lykönskningstelegrammer mellem de bebyggede steder på Spitsbergen og mellem Spitsbergen og Norge.- Men la meg si det! Jeg har følelsen av at dagen, 14. august 1925, gikk nokså upåaktet hen i Norge. Dagen blir sikkert en merkedag i Norges historie, og kanskje vil den engang bli feiret årlig som mindedag også i Norge likesom den sikkert herefter vil bli feiret av nordmenn som oppholder seg her på Spitsbergen såfremt vi hjemme forstår å styre Spitsbergen riktig og fremsynt så folk blir oppmuntret til å bo og virke heroppe i den barske natur.-

I forbindelse med disse referater av overtagelsen i 1925 tar vi med en notis i "Aftenposten" 27. januar 1922: Kong Haakon skal longe have önsket at foretage en reise til Spitsbergen, og det forlyder nu, at kongen vil foretage reisen til sommeren, hvis da det formelle vedrörende Norges overtagelse av ögruppen til den tid er bragt i orden. I tilfælde planen om denne Spitsbergen-reise bliver realiseret, vil antagelig marinens fartöi "Heimdal" blive benyttet....Sidste sommer besökte kong Christian Færöene, Island og Grönland,- nu er det altså Spitsbergen, som sandsynligvis faar kongebesök.-

Arbeiderkontrakt - Antagelsesbevis. (1924/25)

Store Norske Spitsbergen Kulkompani Aktieselskap antar herved: Navn.....født i ..... den..... hjemsted..... gift/ugift som arbeider på Spitsbergen på följende betingelser:

§ 1. Lön.

1. Mindstelönnen for dagarbeide fastsættes til kr. 12,80 pr. arbeidet skift (kr. 1,60 pr. time).
2. Mindstelönnen for akkordarbeide fastsættes til kr. 11,20 pr. arbeidet skift (kr. 1,40 pr. time).
3. Kullastning i gruben: Akkordsats pr. ton kul fra conveyor kr. 2,40.

§ 2. Akkordens utsættelse.

1. Akkordarbeide utsættes i den ytstrækning selskapet finder det tjenlig.
2. Akkordprisen fastsættes eller forandres gjennom fri forhandling mellem arbeidslederen og den eller de arbeidere som akkorden tilbydes. Det staar akkordtagere frit for at konferere med sine arbeidskamerater om prisen.
3. Ved akkordens utsættelse utskrives en akkordseddel med tydelig angivelse av priser, arbeidsts art og omfang.

§ 3. Arbeidstiden.

1. Arbeidstiden er 8 timer pr. dag (48 timer pr. uke) som for grubearbeidere begynder ved grubeaapningen. I arbeidstiden medregnes ikke spisetiden og den faringstid som denne foraarsaker, ialt 1 time.
2. Paa grund av skibningssæsonens korte varighet kan arbeidstiden for alt utearbeide i tiden fra 1. juni til 30. september utstrækkes til 10 timer pr. dag. De to sidste timer betragtes som overtid.

§ 4. Overtids-, nat- og helligdagsarbeide.

1. Alt arbeide som av selskapet forlanges utfört utenforden for vedkommende sæson fastsatte ordinære arbeidstid betragtes som overtidsarbeide og betales i ukens 5 förste virkedage med 50%.
2. For avbrudt natarbeide, hvorved forstaaes overtidsarbeide som forlanges paabegyndt naar mindst 2 timer er hengaat efter avsluttet ordinært skift, betales 100% tillegg. Der betales for mindst 2 timer, selvom arbeidet varer kortere.
3. Alt arbeide i tiden fra den ordinære arbeidstids avslutning lördag eller dagen för helligdag og til den paaföljgende virkedags morgen, betragtes som helligdagsarbeide og betales med 100% tillegg. Ordinære natskift som falder indenfor denne tid, regnes ikke som helligdagsarbeide.
4. Enhver arbeider er forpligtet til at overta overtidsarbeide, herunder ogsaa avbrudt natarbeide, hvis selskapets drift eller særlige omstændigheter krever det, dog ikke utover en samlet tid av 12 timer i nogen enkelt uke i sommersæsonen og 24 timer i 4 på hinanden följende uker i vintersæsonen. Man er dog enige om, at overtidsarbeide indskrænkes til det mindst mulige og i særdeleshet at det ikke overdrives av eller overfor deh enkelte arbeider. Skoft maa oparboides forinden overtidstillæg beregnes.

§ 5. Opgjör.

1. Lönsopgjör finder sted senest 6te virkedag i hver maaned for den foregaaende maaned.
2. Opgjöret utstedes av Spitsbergenkontoret paa regulære blanketter merket "Maanedsopgjör".
3. I opgjöret fratrækkes alle forskud og træk (herunder ogsaa utlæg til familiebidrag, skatter og lignende, som er de norske myndigheter har paalagt selskapet at utbetale

av lönnen) og al i maanedens löp opstaat gjæld til selskapet. Til sikkerhet for gjæld til selskapet har dette ret til at tilbakeholde 10% av den til enhver tid optjente lön.

4. Naar saadant opgjör er mottat og der ikke inden 3 dageefter mottagelsen er fremkommet bemerkning om det, ansees det for endelig godkjendt. Optjent lön skal om önskes kunne indsættes paa sparebankkonto hos selskapet, som til enhver tid forrenter indskuddene med almindelig sparebankrente.
5. Det endelige opgjör utferdiges naar arbeideren forlater selskapets tjeneste paa Spitsbergen. For arbeiderens tilgodehavende efter det endelige opgjör utstedes anvisning paa selskapets Harstad-kontor eller paa norsk bank, som mot kvittert anvisning utbetaler beløpet.

§6. Kost og logi.

For kost og logi samt lys og brænde betaler arbeideren kr. 4.- pr. dag.Hvis en arbeidsdygtig arbeider uten forutindhentet tilladelse uteblir fra arbeide, betaler han for kost,logi,lys og brænde kr. 6.- pr. dag.

§ 7. Ulykkesforsikring,læge,medicin m.v.

1. Selskapet holder arbeidere ulykkesforsikret paa vanlige betingelser:
   a) Kr. 7 500.- for dödsfald
   b) " 7 500.- for invaliditet
   c) " 7.50 i daglig erstatning ved forbigaaende arbeidsudygtighet.
2. I tilfælde av arbeidsudygtighet foraarsaket ved ulykkestilfælde under arbeidsvirksomheten, hvor saadant ulykkestilfælde ikke er foraarsaket ved grov uaktsomhet eller forsætlig fra arbeiderens side, yder selskapet fri lægehjælp og medicin, og saa længe arbeidsudygtigheten varer fri kost og logi indtil overförsel til Norge kan ske.Er skaden av saa alvorlig art at vedkommende efter ankomsten til Norge trænger fortsat ophold paa sykehus, betales dette av selskapet i indtil 3 maaneder.
3. Selskapets læge avgjör i hvilken utstrækning arbeidsudygtigheten, foraarsaket av ulykkestilfælde, foreligger. Ethvert ulykkestilfælde maa meldes straks til formanden eller til læge.
4. Under almindelige sygdomstilfælder holder selskapet fri lægehjælp og medicin, likesom paa Spitsbergen fri kost og logi fra den dag vedkommende arbeider oppebærer understöttelse av stedets sykekasse (cfr. næste punkt ang. sykekasse). Foranlediger sygdommen overförsel til Norge,skal spörsmaalet om videre understöttelse og i ethvert enkelt tilfælde avgjöres og utredes av sykekassen.I tilfælde av venerisk sygdom maa arbeideren selv betale lægebehandlingen foruten kost og logi. Lægehonoraret godkjendes av selskapets leder paa Spitsbergen.
5. Selskapet yder 50%, dog ikke over kr. 2,50 pr. sykedag til den til enhver tid igangværende og av arbeiderne oprettede frivillige sykeknsse, hvis love til enhver tid skal være approbert av selskapet.
6. Hvis nogen arbeider för avreise til Spitsbergen paa selskapets forlangende maa underkaste sig lægeundersökelse,utredes de hermed forbundne omkostninger av selskapet.

§ 8. Benyttelse av telegrafen.

Arbeiderne har ret til mot godtgjörelse efter den til enhver tid gjældende takst at faa avsendt og motta telegrammer gjennem selskapets telegrafstasjon ved Longyear City.

§ 9.Reiseomkostninger.

1. Selskapet skaffer fri reise fra det sted arbeiderne engageres i Norge og til Spitsbergen samt efter endt arbeidssæson tilbake igjen. Overreisen fra norsk havn til

Spitsbergen skal foregaa paa fuldt forsvarlig maate og som til enhver tid bestemt av skibskontrollen i Norge.

2. Fra og med den tid arbeideren efter selskapets bestemmelse avreiser fra Norge og indtil han kommer til bestemmelsesstedet, erholder han kr. 6.- pr. dag og fri kost. Tiden for overreisen regnes i fulde dögn fra det klokkeslet skibet forlater Norge. Overskrides jevnt dögnantal med mindst 6 timer, betales som for helt dögn.

3. Hvis en arbeider tilsies at fremböte en bestemt dag paa et bestemt sted og der fra denne tid og indtil avreise kan finde sted, hengaar over 48 timer, sön- og helligdage undtat, betales for den overskridende tid kr. 6.- pr. dag som for reisetiden.

4. Arbeiderne antages for en sæson ad gangen. En arbeider, som reiser tilbake til Norge av egen vilje för utlöpet av den sæson, hvorefter han er antat, maa selv betale sin tilbakereise, hvorfor der fratrækkes kr. 50.- i hans tilgodehavende lön.

§10. Attester.

Hvis en arbeider efter eget önske forlater selskapets tjeneste paa Spitsbergen, eller han blir opsagt uanset av hvilken grund, erholder han en bevidnelse for hvorlænge han har arbeidet paa ste et. Bevidnelse skal kun indeholde: 1. Navn.
2. Naar begyndt arbeidet.
3. Naar sluttet (uten angivelse av aarsak).
4. Fag.

§11. Overförsel til Norge sker eftersom det passer for selskapets skibe. Hvis flere önsker at reise end skibet kan ta med, skal plads först skaffes syke og tilskadekomne arbeidere og mulig avskedigede arbeidere, dernæst kommer de först i betragtning som har været længst i tjenesten. Hvis flere arbeider har været like længe og de ikke kan bli enige om hvem der skal reise först, avgjöres saken ved lodtrækning. Arbeidstiden gjælder indtil hjemreisen.

§12. Rusdrik og skytevaaben etc.

Det er strengt forbudt arbeiderne at medföre til Spitsbergen eller der fra andre at forskaffe sig spirituoas av nogen art, bedövende midler, sprængstof eller vaaben. Medbragt bagage kan visiteres og ulovlig medbragte saker konfiskeres. Overtrædelse av denne bestemmelse kan være grund til öieblikkelig avsked.

§13. Klager.

Klage fra arbeiderne maa anmeldes til kontoret paa saadan maate at ingen forhindring eller stans i arbeidet finder sted paa grund av klagens [illegible] anmeldelse eller under dens behandling. Arbeiderne skal gjöre sit bedste for at opretholde fred og orden paa selskapets eiendomme.

§14. Fund eller opdagelser.

Fund eller opdagelser av enhver art, saasom metaller, mineraler, olje eller andet tilhörer selskapet og maa straks anmeldes til overordnede. Alt utbytte av jagt og fangst, hvis saadan tillates, tilhörer likeledes selskapet og maa öieblikkelig avleveres. Dett gjælder saavel under reisen til og fra Spitsbergen som under opholdet dersteds.

§15. Arbeidernes avsked.

1. Gjör en arbeider sig skyldig i brudd paa overenskomsten og derav följende bestemmelser, kan vedk. arbeider öieblikkelig avskediges, specielt i tilfælde av fredsforstyrrelser, dovenskap, udygtighet, negtelse av at arbeide paa bestemt tid og sted, eller av enhver anden slet oprörsel som skader selskapets interesser.-Avskedigede arbeidere

har at vende tilbake til Norge med förste baat som bestemmes av selskapet. For tilbakereisen fratrækkes kr. 50.- i tilgodehavende lön.- For mindre forseelser har selskapet ret til at diktere en straf som enten kan bestaa i uteluk-kelse for kortere eller længere tid fra de indretninger, som er bestemt for arbeidernes fornöielse i fritiden, eller i mulkt, som dog ikke kan overstige kr. 50.- for nogen enkelt forseelse. Mulkter anvendes til fordel for et eller andet formaal til arbeidernes fælles bedste.

2. Forövrig iagttages de ordensforskrifter,som vil bli utarbeidet for benyttelsen av de boliger,messer,venterum og spiserum o.s.v. som stilles til arbeidernes disposition.

§16. Selskapet har med iagttagelse av disse bestemmelser forövrig ret til at lede og fordele arbeidet, anvende de maskiner og arbeidsmetoder det finder tjenlig, anta, beskjæftige og avskedige arbeidere, hvad enten disse er organiserte eller ikke.

§17. Undertegnede forpligter sig under opfyldelsen av denne kontrakt at gjöre sit bedste for at vedlikeholde et godt og rolig forhold paa arbeidsstedet.

Harstad.....

For Store Norske Spitsbergen Kulkompani Aktieselskap

.....

Som arbeider

.....

Jeg erklærer herved at jeg ikke har faat nogetsomhelst löfte eller tilsagn utenom denne kontrakts bestemmelser.....

- - - - - - - - - -

Meddelelse ved overingeniören ved massemöte i arbeidermessen söndag 16. august 1925.

Den almindelige arbeiderkontrakt som tilbys for vintersæsongen 1925/26 blir den samme som den nuværende kontrakt med följgende forandringer:

I par. 4, punkt 1. Istedetfor satsen 50% settes 25%,hvorpå tilföyes:"for de förste 2 timer,derefter 50%.
Punkt 3. I slutten av förste punktum forandres satsen 100% til 50% tillegg. Umiddelbart efter dette ord gjöres följgende tilföyelse: "varer arbeidet over 8 timer,betales for de overskytende timer 100% tillegg." - hvorved overtidsprocentene kommer i overensstemmelse med de gjengse for bergverkene i Norge.-
I par. 7,punkt 10: Istedetfor kr. 7,50 i daglig erstatning indföres kr. 5.-

Den daglige erstatning blev stipulert under höykonjunkturen og maa under de nuværende forhold senkes for å komme i et rimeligere forhold til minstelönnen.

Forövrig blir der ingen forandringer i selve kontrakten.

Som bekjendt er forholdene paa grunn av tidene vanskelige for kullgrubedrift saavel i England, hvor flere hundre gruber ermedlagt, som på Spitsbergen. Dette skyldes i förste rekke de overordentlig lave kullpriser som bringer store tap. I disse kullpriser kan der under de nuværende forhold ikke öynes noen bedring. Spörsmålet er snarere om der kan unngåes et ytterligere fall.

Under disse forhold er det uomgjengelig nödvendig å bringe utgiftene ned såfremt selskapet skal kunne fortsette driften.

Slik som forholdene hittil har været her, har akkordfortjenesten gjennemgående ligget höyere, og i enkelte tilfelle ligget særdeles meget höyere i forhold til minstelönnen enn sedvanlig, og således adskillig höyere enn forholdet har været mellem minste-

lönn og akkordfortjeneste ved bergverkene i Norge.
For å oppnå den absolutt nödvendigste besparelse vil der-for akkordsatsene til vinteren gjennemgående bli redusert uten at der röres ved minstelönnen, skjönt denne er 10 öre höyere enn minstelönnen ved norske bergverker for övete arbeidere, og 20 öre höyere enn for uövete arbeider.
På en minstelönn av kr. 1,20 i 1924 var den gjennemsnittlige akkordfortjeneste ved bergverkene i Norge kr. 1,85 pr. time eller ca 55% höyere enn minstelönnen. Ut fra dette forhold og under hensyntagen til at det bör være anledning til å tjene noe mer på Spitsbergen enn i Norge, vil akkordsatsene for vinteren bli stipulert således at der i almindelighet skal være anledning til å tjene kr. 2.20 gjennemsnittlig pr. time i akkord, og i spesielle tilfelle omkring kr. 2,50 pr. time.
På grunnlag av kullakkorden kr. 2,40 pr. tonn som nevnt i kontrakten, vil der bli tilbudt forskjellige akkordsatser for strossearbeidet alt efter strossens beskaffenhet, således at akkordprisene kommer til å omfatte alt arbeide på strossen, og således at disse akkordpriser med sedvanlig akkordtempo vil gi de ovenfor nevnte akkordfortjenester.

Arbeidere som önsker å tegne seg før vinteren på ovenfor nevnte betingelser må ha meldt seg på kontoret innenfor sept.
Den nye vinterkontrakt med dens betingelser trer i kraft fra og med 16de september d.å. å fra hvilken dag de nuværende akkordsatser blir å reducere. Overgangen til det nye system for strosseakkorder vil, efter konferanse med strossefagene bli iverksatt fra 1ste oktiber d.å.
Angående nye satser for månedslönnede så vil disse bli meddelt vedkommende særskilt og inntatt i spesielle månedskontrakter.

Longyear City, 15. august 1925.
for S.N.S.K.
S.W.

Den 17. august og de följgende dager forhandlinger med arbeiderforeningens firemannskomite. Overingeniören fremla de nye akkordsatser, og strossefortjenester utregnet efter disse. De foreslåtte reduksjoner er så lempelige at det er det minste som må gjöres. Ytterligere prisfall på kullmarkedet efter at betingelsene blev utarbeidet skulde nödvendiggjöre endnu sterkere reduksjon av produksjonsutgiftene, men selskapet vil forsöke å opprettholde vinterdriften med de foreslåtte satser, idet selskapet håber med disse betingelser å kunne finansiere vinterdriften. Betingelsene gjelder således alene for vinteren.
De nuværende produksjonsutgifter medförer store driftstap. Selv med fastsatte reduksjon i akkordsatsene samt andre foretatte reduksjoner vil driften under nuværende forhold gi underskudd. Den nödvendige stötte for opprettholdelse av driften kan ikke skaffes fra noe hold hvis ikke reduksjonene gjennemföres.
Under disse alvorlige forhold hvorunder selskapet allikevel kan tilby bedre fortjeneste enn i Norge, må vinterdriften innstilles hvis selskapet av en eller annen grunn ikke erholder fornöden vinterdyrke på de tilbudte betingelser.-
Den 23. august, söndag, var det så avstemningsmöte i arbeidermessen. Ca. 180 mann deltok og av disse stemte ca. 120 mot å anta selskapets tilbud. Forhandlingskomiteen bekreftet dette i brev av 24. august: "På möte igår blev selskapets tilbud for vinteren avslått med stor majoritet, hvorfor forhandlingskomiteen anser sitt arbeide med denne sak for endt."
Det var vanlig "fjortendaglig utbetaling" av Spitsbergenpenger den 24. og parolen het: "Mest mulig ut."-

De foreslåtte nye priser og satser er referert på de följgende sider.

Redusert skala for akkordpriser. 17. juli 1925.

Strosseakkord.

Mektighet	over 90 cm	90-80 cm	80-70 cm	under 70 cm
god strosse	2,40	2.70	3.20	3.90
middels	3,10	3,40	3,90	4,60
slet	4,00	4,30	4,80	5,50

Flytning og alt ekstraarbeide iberegnet.
Kutterkjörere samme fortjeneste som strosselaget.

Håndstrosser. Nu: 4,50-5,50 pr, tonn, fremtidig: 3,50-4,50 pr. tonn. Stempling og skinnelegning includert.

Hakkere i tverslag: 25,- pr. m. for 3 m bredde, ny: 18.-
35,- " " " 4 " " 30,-
45,- " 4,5 m " 35,-
samtlige plus kr. 3,50 pr. tomm " 2,60.

Vognreparatörer 25 til 55 pr. vogn, ny: 20 til 40.-

Vognlastere og murere. 9,- pr. m^3 ny: 4,- pr. m^3
2,50 pr. vogn. 2,- pr. vogn.
Renskning includert.

Stentiopere. o,50 pr. vogn ny. 0,45, rydding og smöring includert.

Trepakkflyttere. 2,- for gamle. ny: 1,40
3,50 for nye 2,75.

Maskinborere. 2,80 pr. m. ny: 2,20.

Lok-kjörernes vognöre blir uforandret 2 öre pr. vogn.

Konduktörers og tipperes vognöre nedsettes fra 4 til 3 öre pr. v.

Smeders akkorder reduseres 20% til en skiftfortjeneste av 20.- max.

	Nu		Fremtidig
Taugbane, lagring Hn	0.05 pr. tonn		0,04 pr. tonn
Kull til byen			
Is til byen fra dal	1,50 "	lass	1,25
Kull is til kr.st.	"		"
Is ffa Dammen	4,-		3,20
Snekjöring	1,10		0,90
Issaging	3,- pr. m^3		2,40
Transp. til fjell-heis og lager 5	2,50 "	lass	2,-

Reduksjon for endel B-funksjonærer. Eksempler.

Overformann Hn	total för	540	red. 500
snekkerformann		450	410
transportformann		590	550
lagerformann		630	590
stallmester		630	590
maskinmester		580	540
taugbaneformann		670	630
el. formann		670	630
overstiger		670	630
stiger		630	590
"		530	490
butikkbestyrer		425	385
sykepleierske		400	350

Reduksjon for ordel månedslönnede. Eksempler.

	Antal	lönn nu	red. lönn	besparelse pr. år.
maskinist		400	360	480
"	2	375	335	960
skotter	4	£25	£20	6000
smedformann		400	360	480
lokkjörere dag	4	300	250 + vognöre	5880
" natt	2	350/380	300	1200
fj.heiskjörere	3	380 10 t sk	250 8 t skift	4600
lagermenn	2	380 "	250 "	3120
fyrbötere	3	300	250	
nattvakt	1	300	250	600
baker	1	360	300	720
bakergutt		200	150	600
stallmann		300	250	600
fjösmann		300	250	600
lagermann		380	300	960
potetmann		400	350	600
brakkemenn	8	250	200	4800
visergutt	2	150	125	600
"diakon" Jensen		320	280	480
stuert AM		400	360	480
kokker "	6	280	225	3960
oppvartere AM	18	150	100	10800
overoppvarter		200	150	600
fyrere AM	3	225	150	2700
kokke FM		300	250	600
" MM		300	250	600
" MN		300	250	600
stuert CM		350	300	600
piker CM		100	100	
			Sum	56100

Gruben.

Arbeidets art	Antal	Omtr. nu	fortj.pr. skift forslag	red.	Besparelse pr. år
strossearb.	96	22	19	3	80 640
kuttkjörere	20	21-	18	3	16 800
stemplere	16	20	17	3	13 440
vognbremsere	10	16	12,80	3,20	8 960
håndstrosser	24	25	20	5	33 600
hakkere i tverslag	8	30	22	8	17 920
" conv. vent.st	6	26	22	4	6 720
konduktörer	6			3,50	5 880
smeder	9	18	16	2	5 040
vognrep.	2	23	19	4	2 240
kulltippere	10				5000
stenlastere,mur	30	25	20	5	42 000
stentippere	2	20	18	2	1 120
trepakkflyttere	8	30	22	8	17 920
skinneleggere	3	16/18	15/17	1	840
elektr. rep.	10	16	16	0	0
maskinborere	6	25	20	5	8 400
			sum		271 560

Utearbeide.

Arbeidets art	skiftfortjeneste nu	forslag	besparelse pr. år.	
taugb. H.nes	21	16-50	20 000	
kull til byen				
is fra dalen				
kul is til gl.kr.st.	21	16,50	900	
is fra Isdammen	19	15	2 500	2500
snekjöring	20	16	800	
issaging	21-50	16	1 200	
transp. til fj.heis og lager	20	16,50	1 500	
verksted	16	16	0	
			sum 26 900	

L.C. juli 1925. SW.

Efter brevet fra forhandlingskomiteen den 24. august, se side 302, satte kontoret opp följende oppslag:

"Selskapet har mottatt fra Forhandlingskomiteen en meddelelse gående ut på at "Selskapets tilbud for vintersesongen blev på möte igår avslått med stor majoritet."
Selskapet har ingen meddelelse om hvor mange av arbeiderne var tilstede på nevnte möte, men er bekjendt med at antallet av de som stemte mot å anta selskapets tilbud kun utgjör en liten del av den samlede arbeidsstyrke på stedet.
Idet vi atter henviser til tidligere oppslag at akkordsatsene for vinteren vil bli stipulert således at der i almindelighet skal være adgang til å tjene kr. 2.20 til kr. 2,50 pr. time i akkord, minner vi om at

> Arbeidere som önsker å tegne seg for vinteren på de tilbudte betingelser må ha meldt seg på kontoret innen 1ste september d.å.

Nærmere forklaring angående de tilbudte akkordsatser fåes ved henvendelse til grubeingeniörene.-"

L.C. 24 august 1925. SW.

Grubekontoret har rapportert situasjonen til hovedkontoret, og arbeiderforeningen har telegrafert til Forbundet, som til 28, aug. ikke hadde gitt noe svar.
Hovedkontoret telegraferte den 29. august, at de tilbudte vinterbetingelser må fastholdes. "Hjemsendelse av arbeiderne forberedes eventuelt."
I konferanse med forhandlingskomiteen söndag 30. august omtalte overingeniören bl. a. at kullprisene på et år var gått ned fra 21/ til 15/6, og pundkursen fra 32 til 24.- Til fornyet eftertanke. Komiteen antydet at den forutsatte spörsmålet om eventuell blokade opptatt, når svar fra Forbundet kom, eller kanskje arbeiderne blev stillet fritt.-
Om kvelden holdtes foreningsmöte, og kl. 2315 (ikke langt fra midnatt) kom komiteen med et forslag, som gikk ut på at vinterbetingelsene blir akseptert, hvis selskapet går med på å forhöye de lavest stipulerte dagslönnssatser til kr. 16.-, og forhandle om akkordsatser som bevislig ikke kan gi den stipulerte gjennomsnittsfortjeneste.Overingeniören fikk "de lavest stipulerte" presisert til "nemlig vognbremsere og skinneleggerhjelpere" og godtok foreningens forslag i den form, hvorpå "blokaden blev hevet"
Dermed er det arbeidsfred for vinteren.Hovedkontoret telegraferte den 2. september at det er enig i det oppnådde resultat.

Det var livlig inntegning av vinterarbeidere fra og med 31. august, og ved fristens utlöp den 1, september hadde 214 mann tegnet seg. ("Kunde lese avistekst ved vinduet ved midnatt, sier dagboken").

Den 2. september gikk "Forsete" med 24 passasjerer.For oppreise er bestilt 74 mann, det kan kanskje bli noen flere senere.

Fiskeriundersökelsenes M/S "Tovik" er foreløbig reparert på Hotelnesset og sjösatt ~~1~~/ 2, september, men fremdeles ikke tett. Taugbanen til Gamlekaien er ferdig.

Den 9. september. Det er litt uro under den blanke overflaten. Strosselag 12 hadde satt opp blokadeseddel idag. Den blev tatt ned av overingeniören, som innkaldte forhandlingskomiteen, til forklaring.- Strosselaget hadde ikke henvendt seg til forhandlingskomiteen, men uten videre satt opp blokadevarslet. Laget blev innkaldt til forklaring. De var visst i tvil om de fikk godkrevet to ekstratimer "forleden dag". De fikk bekreftet at timene var i orden, men nektet allikevel å gjenoppta arbeidet straks som forlangt. Et opplagt avtalebrudd, som medförte avskjed öyeblikkelig.- Nu gikk laget til forhandlingskomiteen, som kom og ba om godt vær for laget.Komiteen var enig i at her var skoftet ulovlig, at selvsagt timelönn kommer til anvendelse, når man ikke blir enig om akkorden Komiteen henstillet likevel p.g.a. den snarlige overgang til nytt akkordsystem, at avskjedigelsen måtte tas tilbake. Komiteen lovet at foreningen av al makt skulde motarbeide tendens til å skofte, eller "gå ned", om tilbudt akkord ikke straks faldt i smaken.Overingeniören lovet å godskrive laget et skift minstelönn, hvis laget straks gjenopptok arbaidet. Så skjedde. Og begrepene var blitt endda litt klarere, forhåbentlig til glede for neste vintersjef.-

Andre septemberdata 1925.

Den 12. ankom ny verkslege, dr. Ottomar Fleischer, tysk, fra Coles bay (Grumant) til avlösning av dr. Magne Mortenson.
Hovedkontoret telegraferer at ingeniör Varming, som tidligere har vært ansatt hos det Nederlandske selskap, nu er ansatt som Store Norskes oppsynsmann i Green Harbour for kommende vinter. Han meldte seg til tjeneste 12/9.
- Et livlig slagsmål i byen inatt, med adskillig syarbeide for verkslegen. Det var tydeligvis kommet land ildvann fra en av kullbåtene.
Vannledningen i byen er tömt og skrudd fra hverandre,vinteren nermer seg. Men den 18. var det blitt over syv varmegrader med meget vann i elven, så vi skrudde samren rörene igjen i en fart, og alle vannbeholdere er fyldt opp pånv.

Den 19. september satt igang drift på byre flöts i grube 2. "Forsete" ferdigekspedert med 98 hjemvendende passasjerer, en svær job for kontoret, som arbeider med et enestående godt humör.

Den 20 september (söndag) prövekjört pumpesettet for nye turbin og sammenkobling med nye (dobbelte) kjölevannledning.

Den 23. september brakk ingeniör Aasgaard kravebenet under kjöring på lokomotiv ut 21 vest, hvor det blev "for liten plass under hengen."

Den 25. rigget opp "fyrlampe" på Hotelnessodden til stötte for navigeringen i höstmörket. Ingeniör Hans Horckoll er utnevnt til bergmester på Svalbard.

Den 26. prövekjört det nye turbinaggregat på kraftstasjonen. Visitt av den nye driftsbestyrer i Grumant, Mr. Frost. Den 28. kom d/s "Nordpol" med 400 tonn vinterforsyning til Grumant, hvor den ikke kunde losse p.g.a. storm, derfor ankret her indtil videre. "Generalkonferanse" med grubeingeniörene (Gröndahl,[illegible],Aasgaard og Lindholm):stenstövbarrierer,snespredning,signaler,gasprövning med innförsel i journalen,kontroll av surstoffapparatene, samling av löse trematerialer i gruben, ditto kobberavfall m.m.

Vinterprovianten kom den 29. september med "Munin" og den losses dag og natt. Den følgende dag var det regn og sånn söle, som det visst bare kan bli her i Longyearbyen. Men det er bra for potetlossingen, vi slipper å risikere, at potetene fryser på veien til lageret.Der er 22 mann på hvert losseskift, vi tar ut grubefolk-fra de svakeste strossene. "Ingertre" og "Nordpol" kom inn fra Grumant for storm igjen.

1. oktobef null grader og snedryss. Radioforbindelse med Svoagruben, som meddelte, at kraftstasjonen der blev stanset for godt den 25. september. De bruker nu en Telefunken törelement lampesender, sålenge det varer. Longyearbyens radiostasjon kan nu höre "broadcasting" fra London (2LO), men ikke særlig sterlt.

2. oktober telegraferte Shipowner (Jacob Kjöde A/S) om å få komplettere "Ingertre"s kullast hos Store Norske, for hans regning. Grumant kan ikke levere full last. "Inger Elisabeth" laster i Hiorthhavn. "Forsete" ankom kl. 15. Med den fulgte den nye bergmester, Merckoll.

5. oktober første bergmesterinspeksjon i grube 2. Overingeniören og ingeniör Gröndahl presenterte gruben. "Munin" avgikk kl. 8 og fikk med 300 kg poteter til Svoagruben. Over grube 1 såes litt damp på toppen av pillaren over heisrummet.-Kraftstasjonen går nu bare på nye turbin, mens den "gamle" blir revidert.

I löpet av sommeren 1925 var der i Advent Bay tre besök av russiske oseanografiske ekspedisjoner. De hadde samme fartöy, men besetningen, i hvert fall den videnskabelige stab, skiftet. Hver ekspedisjon stod under kontroll av en kommissær, ikke ikke altid sympatiske folk. De av staben, som kom på land, lot til å stå under skarp oppsikt av kommissæren. Eldste mann av videnskapsmennene opptr,dte som talsmann, på tysk, men alle spörsmål og svar blev forelagt for og approbert av kommissæren. Den tredje av ekspedisjonene kom innom Advent Bay den 9. oktober. Den hadde været i Storfjorden og kunde meddele sine iakttagelser av isen, hvilke tydet på at man ikke behövet å frykte isvanskeligheter på vestkysten resten av hösten.En av deltagerne i den annen russiske ekspedisjon, professor Sidorov, ved grubeakademiet i Petrograd, kom forövrig tilbake til Spitsbergen senere, som lokalkjendt sakkyndig for den russiske kommisjon, som inspiserte Grumant i 1928.

Den 9. oktober 1925 ankom "Ingeren" til Longyearbyen med bl.a. direktör Karl Bay som nu skal overvintre for første gang, pastor Sören Storaker og den nye sysselmann J.Gerckens Bassöe. Det kan her nevnes at Bay har været på Spitsbergen hver sommer siden 1911.

Direktör Bay overtok ledelsen den 14. oktober 1925.

Og så gikk "Ingeren" fra Longyearbyen den 15. oktober med bl.a. overingeniör Westby (som nu ikke kom tilbake til Spitsbergen för 1930), sysselmann Lassen, kontormann Rolf Tandberg og Oerlikon-montör Hotz.- Ankom til Oslo den 25. oktober.

Siste båt fra Longyearbyen 1925 var "Ingertre", som gikk den 27. oktober med kullast til Bergen.

13. november meldtes A/S Sydvaranger konkurs.

Arbeider utført sommeren 1925. utenom driften.

Kraftstasjonen.: montert turbo-aggregat nr. 2 med kondensator-
anlegg tilknyttet kjølevannsledningen for aggregat 1,
nyt kjølevannsinntak sammenbygget (Ikke oppsatt).
revisjon av B&W-kjelen, nytt røkuttak for denne.

Byen: nytt transformatorhus ferdigbygget, og i forbindelse
hermed omlegning av linjenettet,
laboratorium og tegnerum innrettet i kontorkjeller,
ny oppkjørsel til lager 5, annen etasje.
sporarrangement i lager 5, "
høvning, reparasjon, innredning av butikken,
utvendig maling av kirken, ditto fyrbøterbrakke,
planering av "paradeplass" på Skjæringen, med flagg-
stang etc.
diverse veiarbeider og planering
tildekning med jord av avfallsopplag.

Kai: "honnørbrygge" ved Gamlekaien (anl. 14/8)

Hotelnesset: fyrlampe på odden,
proviantrum tilbygget vinterbrakken.

Taugbanen: tilbygg til sentralstasjonen med drivmaskineri for
forbindelse med gamlekaien, for lasting med taugbanen.

Gruben: omformerrum nr. 2 utsprengt,
omformeren til gruben,
grubelokomotiv nr. 3 montert,
endel grubevogner bygget på hjulganger fra gamle
bremsebane

Om driftsåret 1924/25 heter det i styrets årsberetning bl.a.:

"Det samlede vinterbelegg var 511 personer. Det har som de foregående år hersket jevnt gode arbeidsforhold og stor tilgang på arbeidssökende, særlig blandt selskapets tidligere arbeidere. Produksjonen har i driftsåret utgjort 162 001,32 tonn. Uten nevneverdig uheld av noen art. Den er blitt hemmet ved et under driften ivinter påtruffet lyst sandsetnslag, som delte kullgangen i to höyder. Men allerede ut på sommeren hadde hovedstollen passert sandstenslaget, så man nu atter kan arbeide i et sammenhengende kullag... Selskapet har i det forlöpne driftsår påbegyndt en systematisk undersökelse av den kullgang, som ligger parallelt med og 18 meter höyere enn den, hvorpå grube 2 nu drives. Denne såkaldte övre kullgang består av to lag på tilsammen 1,5 m mektighet. Undersökelsene av disse lag og de foretatte analyser av kullene har gitt et meget tilfredsstillende resultat, således at man til vinteren vil gå til en videre bearbeidelse av den övre gang. Da såvel oppfaringen av grube 2 som grubens ekvipering direkte vil komme til å tjene driften av övre kullgang, venter man at den vil falle lett og billig og efterhånden gi et vesentlig tilskudd til den beregnede produksjon. (Det gikk ikke slik, driften på övre kullgang blev snart oppgitt. SW.)

Skibningen i siste del av sommersesongen 1924 var begunstiget av særdeles gode isforhold. Også i 1925 har isforholdene været særdeles gode og man har praktisk talt ikke mött drivis.- Men efter at fjorden hadde været isfri hele vinteren, la den seg plutselig under en inntruffen kulde-periode i april efter at allerede forberedelsene til skibningen var påbegyndt. Man fandt det derfor hensiktsmessig å leie S/S Sydvarangers isbryter "Pasvik" til å slå opp fjordisen inn til lasteplassen innenfor fjordmunningen, hvilket var skjedd i löpet av et par timer, således at åastingen kunde begynde den 20. mai 1925. Derefter bröt "Pasvik" også uten vanskelighet fjordisen opp helt inn til den gamle kai. Skibningen har derefter gått uavbrutt uten noe uheld.

Kullmarkedet har iår været særdeles vanskelig. Ved siden av en skarp konkurranse med britiske kull har selskapet ved salget iår været endel genert på markedet i Nord-Norge ved det hollandske Spitsbergenselskaps salg av dets under anleggsvirksomheten utvundne kull, som har været solgt til rene underpriser. Tiltrods herfor er det lykkes selskapet å plasere hele produksjonen, idet ca. 8000 tonn som vanlig dels er reservert for Harstadlageret og dels sendt til et par kommisjonslagere i Nord-Norge for detaljsalg, mens hele restkvantumet er solgt til priser som i betragtning av markedsforholdene er gode. Dette skyldes den stigende og stadig videre utbredte anerkjendelse av kullenes kvalitet.

Anleggsarbeidet. Anleggsarbeidet under driftsåret har foruten det i forrige årsberetning nevnte kjøleanlegg samt bygning av er ildsikkert lager)lager 5) som begge var ferdigbygget hösten 1924, hovedsakelig bestått i supplerings- og kompletteringsarbeider samt i utvidelse av grubens ekvipering efterhvert som driften skrider frem. Særskilt kan nevnes ferdigmonteringen iår av ladestajonen for elektriske grubelamper. et beløp, hvormed de forskjellige anleggskonti iår er öket utgjör kr. 535 064,95.

I Green Harbour fortsatt vakthold og tilsyn.

I Sassenbukt-distriktet fornyet befaring av grensene og inspeksjon av de oppsatte okkupasjonsmerker. (Ved orssakförer Iver Lund og ingeniör Sigurd Rudie.)

Selskapets organisasjon. Den 30. januar 1925 avsa Höyesterett dom i den sak som blev anlagt av en aksjonær i anledning av den av generalforsamlingen besluttede opphevelse av de to ~~aksjekategoriers rettigheter overfor himmelen. Ved Höyesteretts~~

aksjekategoriers rettigheter overfor hinannen. Ved Höyesteretts enstemmige dom blev generalforsamlingens beslutning opprettholdt..

Efterat Stortinget iår hadde vedtatt love for Svalbard, blev disse samt traktaten og bergverkordningen satt ikraft den 14.august 1925 samtidig med at Norges overtagelse av Spitsbergen blev proklamert av en representant for regjeringen ved en enkel tilstelning, som fandt sted på selskapets grund i Longyearbyen. Selskapet har al grund til å se tilbake på de fortjenester det har av [illegible] at Spitsbergen nu er norsk land.

Fra 14. august löper den frist av 3 måneder inne hvilke de respektive regjeringer skal ha anmeldt til den i henhold til traktaten oppnevnte danske kommissær de krav på land og rettigheter, som deres undersåtter vil hevde.Selskapet har allerede til Utenriksdepartementet anmeldt de krav,som det önsker gjort gjeldende...

Som bekjendt har den europeiske kullindustri i den senere tid arbeidet under vanskelige vilkår, idet prisene er faldt meget sterkt. Den britiske stat har endog sett seg nödsaget til å gå til en betydelig direkte stötte av den britiske kullindustri som foreløbig er gjort gjeldende til mai 1926.

De övrige på Spitsbergen arbeidende större selskaper, innenlandske og utenlandske, og Björnöy-selskapet, har av forskjellige grunder sett seg nödsaket til å innstille driften i kommende vintersesong.Spörsmålet om innskrenkning i eller midlertidig nedleggelse av driften har også for vårt selskaps vedkommende været under overveielse innen styret. Men når man trods de vanskelige forhold har ment å burde opprettholde fuld drift, er det fordi man med de erfaringer man har vunnet om kullenes kvalitet og avsetteligbet mener å kunne konkurrere med de bedre britiske merker, og fordi det har lykkes fra hösten av å oppnå vesentlige innskrenkninger i produksjonsomkostningene. I forbindelse hermed kan nevnes at selskapets tekniske direktör,ingeniör Karl Bay i vinter vil lede arbeidet på Spitsbergen.

Der er i årets löp ikke inntruffet noen forandring m.h.t. selskapets låneforhold overfor Staten og Centralbanken for Norge.

Ved de ordnede rettslige forhold på Spitsbergen vil imidlertid nu, såsnart selskapets eiendommer og rettigheter er endelig fastslått, den hittil bestående hindring for en ordning av disse gjeldsforhold i ordinære former være bortfaldt. De bestående forhold på pengemarkedet er dog for tiden mindre gunstige for en konvertering av lånene.

Årsberetningen er undertegnet av styrets medlemmer:

Gael Lundh,formann, K.W.Eger,viseformann, Johan Anker, Jacob Kjöde, Morten Lind, Fristen Nygaard og Rich.Steen.

Representantskapets medlemmer ordfører er Kr. Lehmkuhl, som innkaldte til generalforsamling i Oslo Handelsstands Foreningslokaler den 23. november.

Store Norskes anlegg i Advent Bay nådde i 1925 den planlagte størrelse og omfatter høsten 1925 i store trekk følgende deler:

1. Et bvanlegg som medregnet boligene på lasteplassen Hotelnesset skaffer plass til over 500 mennesker for overvintring, og har plass for 600 under sommersesongen. Foruten beboelseshusene er der kirke, sykehus,radiostasjon for forbindelse med Statens telegrafstasjon i Green Harbour og med Norge (Ingöy-Fauske), arbeidermesse,bakeri,kinematograf,kontor,butikk og lagerrus av enhver art, samt stall og fjös med grisehus.

2. Et dampkraftanlegg på 1500 hk som vil være tilstrekkelig for en produksjon av 300 000 tonn pr. år. Dertil en reserve på 300 hk damp og diesel.

3. Grube 2 med utstyr for maskinell drift for en produksjon av 200 000 tonn pr. år.

4. Et transportanlegg omfattende en bremseromme, som bringer kullene ned fjellsiden fra grubens tippeanordning til en silo, hvorfra en taugbane på ca. 6 km fører kullene med 100 tonn i timen til den nye lager- og lasteplass på Hotelnesset. Transporten av folk og materialer opp og ned fjellsiden ved grube 2 foregår ved en dobbelt fjellheis.

5. Et moderne amerikansk lagrings- og lasteanlegg med en lagerkapasitet for vinterproduksjonen av henimot 150 000 tonn, og en lastekapasitet under skibningssesongen av 4000 tonn i dögnet.

6. Et moderne mekanisk og elektrisk reparasjonsverksted.

Siden anleggsvirksomheten begynte i Advent Bay har det været nödvendig for Store Norske å konsentrere hele arbeidet på dette felt, inntil anleggene kunde avsluttes og produksjonen nå den forutsatte höyde. Selskapet har derfor i denne tid for Green Harbours vedkommende innskrenket seg til et kontinuerlig vakthold året rundt og tilsyn med de derværende anlegg.

I sine anlegg i Advent Bay har Store Norske til 1925 nedlagt ialt ca. kr. 11 500 000.- hvorpå det hittil er avskrevet kr. 2 300 000.-

Vinterstyrken 1925/26 blev på 509 personer, hvorav 71 kvinner og barn.
Staben bestod av direktör Karl Bay som vintersjef, grubeingeniörene Rolf Gröndahl, Gunnar Aasgaard og Joachim Lindholm, kontorsjef og intendantursjef Olaf Nielsen, prest Sören Störaker og verkslege Ottomar Fleischer.
Styrken var således fordelt:

funksjonærer	12
gruben	309
transport lagring	31
kraftstasjon verksted	18
messer	34
butikk lager bakeri	7
varetransp. fjös brakker	21
diverse	1
prest lege etc	4
Green Harbour	1
kvinner og barn	71
total	509

Gruben hadde 6 stigere: Lofthus, Rugaas, Knudsen, Shellhorn, Gotheim og Stålem. Videre nevnes elektrikerformann Olaf Pettersen, maskinmester Th. Johannesen, snekkerformann Lars Barkost, smedformann Olaus Enseth, lagringsformenn John Lund og Kvello-Aune, formann på Hotelnesset kaptein Wennberg, taugbaneformann Jonas Nilson, verkstedformann Petter Pettersen, stallemset H.P. Finess, lagerformann Edv. Björnsvik, transportformenn i gruben Falch og Bedin Björnsvik, telegrafist Otto Rogne.
På organisasjonsplanen var oppfört 6 kuttere, disse var alle skotske: A. Birrel, Arch. Fotheringham, Wm. Haxton, James Stein, Wm. Stein og John Terras. Alle disse sluttet för godt sommeren 1926 og reiste hjem til Skotland.-Perioden med skotske kuttere begyndte i 1921 med den förste av brödrene Stein, som viste seg å være en særdeles dyktig og samvittighetsfull kutmaskinkjörer. Da han hadde arbeidet en tid hos oss, kom han og spurte om plass også for en bror. Da han blev spurt om broren var övet kutter, fikk vi til svar: han har ikke kjört mere enn tre år, så noen ekspert er han jo ikke ennu, men han har bra anlegg.. Om skottene er å si, at de alle var virkelige grubefolk med mange års grubeerfaring og alle var bra kuttere. Men det var hyggelig å kunne konstatere, at våre egne kuttere stort sett kunde måle seg med skottene, som de også samarbeidet godt med. Noen godmodige blödmer om "stein i köla" var vel bare å vente.

Siden 1926 har arbeidsstokken, med meget få unntagelser, været helt norsk, vesentlig rekrutert fra Troms og Nordland, En periode under den værste arbeidsledighet i Norge kom en ganske stor kontingent fra Rörosdistriktet, tildels efter påtrykk av departementet og lokale myndigheter.

Dödsfall i Longyearbyen 1916-1925. Store Norskes personale.

									begr. Lb.
1.	1917	21/4	Rugaas, Johan			gr.arb.	sykdom	25/8-17	
2.		25/5	Sönnichsen, Hj.			bokh.	"	"	
3.	1918	11/4	Kvarme, Rolf	f. 10/10	98	gr.arb.	hj.bet.		
4.		29/4	Walle, Martin	24/7	94	"	tub.		
5.		8/8	Karlsen, Hedman	26/1	98	"	spansk		
6.		21/8	Crugshank, Birger		98	"	"		
7.		1/10	Kristoffersen, Ole	11/2	96	"	"	27/10-18	
8.		2/10	Gabrielsen, Magnus	10/5	90	"	"	"	
9.		3/10	Hansen, Hans	14/9	91	"	"	"	
10.		"	Albrigtsen, Tormod	2/2	99	"	"	"	
11.		4/10	Richardsen, Will.	7/4	93	"	"	"	
12.		"	Bjerk, Johan	3/7	92	"	"	"	
13.		7/10	Hansen, Kristian	10/3	90	"	"	"	
14.		14/11	Andreassen, Jens	24/4	93	"	blokkfall		
15.		24/11	Hansen, Kristian	10/3	90	"	mavesår	begr. K.B.	
16.	1919	28/1	Björvig, Harald	8/7	89	kutter	gr.ulykke		
17.		2/2	Johansen, Erling	4/3	97	gr.arb.	blodforg.		
18.		14/4	Heggstad, Heggan	9/6	94	"	tub.		
19.	1920	3/1	Agledahl, A.S.	26/2	86	"	gr. ekspl		
20.		"	Berg, Ingvald	25/3	94	"	"		
21.		"	Didriksen, Ditlef	25/10	88	"	"		
22.		"	Enkvist, Karl	6/5	86	stiger	"	21/8 20	
23.		"	Flönæs, Bernhard	3/5	85	veier	"		
24.		"	Forsberg, Nils	24/6	99	gr.arb.	"		
25.		"	Frantzen, Fritjof	19/10	87	"	"		
26.		"	Henriksen, Nils	29/5	00	"	"		
27.		"	Hjertöy, Hilmar	24/6	93	"	"		
28.		"	Hvam, Eivind	2/2	90	stiger	"		
29.		"	Iversen, Peder	8/6	88	gr.arb.	"		
30.		"	Josefsen, Alfred	5/11	93	"	"		
31.		"	Josefsen, Ole		75	"	"		
32.		"	Kristoffersen, Konr.	21/11	83	kutter	"	31/7 20	
33.		"	Krogh, Nils	5/5	88	gr.arb.	"	"	
34.		"	Larsen, Peder	21/2	92	"	"		
35.		"	Lauritsen, Konrad	21/2	93	"	"		
36.		"	Nilsen, Helge	13/3	93	"	"	31/7 20	
37.		"	Olsen, Alfred	20/9	91	"	"		
38.		"	Olsen, William	1/12	99	"	"		
39.		"	Pedersen, Karl M.	17/7	00	"	"		
40.		"	Pedersen, Peder	20/4	90	"	"		
41.		"	Sedolfsen, Hans	8/4	95	"	"		
42.		"	Solbak, Karl	4/8	01	"	"		
43.		"	Steinheim, Hilmar	29/10	99	"	"		
44.		"	Gabrielsen, Hans		00	"	"		
45.		29/4	Grannes, Agnar	26/5	95	"	tub.		
46.		5/5	Tjosaas, Olaf	7/11	78	utearb.	el.ström		
47.		9/5	Langfjordnes	9/1	97	gr.arb.	tub.		
48.	1922	1/2	Andresen, Hans	8/3	90	stuert	vådeskudd		
49.		16/11	Johansen, Ingvald	2/2	80	gr.arb.	ras		
50.	1923	19/12	Bech, Gunda fru	18/5	75		tumor		
51.	1924	20/8	Kristoffersen, Hans	17/12	98	gr.arb.	ras		
52.		23/8	Lundh, Chr. A.B.	2/1	71	int.sjef	vådeskudd		
53.	1925	4/1	Lenningen, Egil	15/2	04	gr.arb.	hjernebet.		
54.		27/7	Lage, Ulf	16/6	25	baby	lungebet.		

ANALYSER av KULL.

Fra gruba 1, 1918. Ved Norges Statsbaner.

	Rå kull Conv.1	Ren kull	Rå kull 7 syd	Ren kull
Luft fugtighet	76697%	0	0.97	0
total "	2.26	0	2.14	0
aske	3.35	0	5.15	0
kullsubstans	94.39	100	92.71	100
kullstoff	76.93	81.51	75.60	81.54
vandstoff	5.54	5.77	5.10	5.50
svovl	1.30	1.37	2.19	2.36
surstoff + kvelstoff	10.71	11.35	9.82	10.60
koksutbytte	60.55	60.50	61.11	60.35
brennbar gass	33.19	39.40	36.75	39.65
kalorim.brennverdi	7968	8441	7875	8186

Conv. 2 hadde tilsvarende for rå kull 7447 kal.
Rum-pillar 1 " " " " 7358 "
" 4 " " " " 7645 "
" 2 " " " " 7618 "

- - - - -

Fra grube 2, 1921. 13 prøver. "Som mottatt".

	varierer	
Vann		5.90% til 6.60
aske		3.18 5.20
kullsubstans		89.58 94.80
kullstoff		68.51 78.90
vannstoff		4.70 6.11
svovl		0.74 1.79
surstoff + kvelstoff		7.62 13.10
koksutbytte		59.09 63.30
br.bar flyktig substans		30.10 38.95
kalorim. brennverdi		6718 8037
effektiv "		6425 7674

- - - - -

Fra grube 2, 1922, 12 prøver av laster til NSB, uttatt ved lossing.

	varierer	
vann		2.35% til 3.80
aske		4.55 8.52
kullsubstans	88.78	88.78 91.85
svovl		0.98 1.71
koksutbytte		59.00 64.00
br.bar flykt. substans		32.45 38.30
kalorim. br.verdi		7138 7738
effektiv "		7138 7462

ANALYSER av KULL.

Fra grube 2, 1924, 9 prøver av laster til NSB, losset Kristiania og Drammen.

vann	varierer	1.55%	til	2.85, gj.sn.	1.92
aske		5.30		6.80	5.80
kullsubstans		91.75		92.80	92.28
svovl		1.27	bare 1 prøve		
koksutbytte		60.00		62.90	61.38
br.bar flykt.substans		34.25		38.10	36.69
kalorim.br.verdi		7770		7926	7823
effektiv "		7485		7640	7547.

Fra grube 2. 1925, 12 prøver av laster til NSB, Oslo...Tr.hjem.

vann	varierer	1.40%	til	2.10 gj.sn.	1.77
aske		6.00		8.20	6.96
kullsubstans		90.35		92.35	91.36
koksutbytte		59.70		62.20	60.58
br.bar flykt. substans		35.70		39.10	37.65
kalorim. br.verdi		7715		7847	7760
effektiv "		7312		7585	7481.

Prøvefyring på EDS "Hera" 1925, rapport til dampskibskonsulenten.

	Ublandede Store Norske	Blandede Björnö-engelske	Kingsbay av "Odvar"s last	D. C. B. kull
tid	10½ time	10½	11	10
total kullforbr.	6192 kg	7590	7749	7027
kull pr. døgn	14.15 ton	17.35	16.90	16.90
kull pr. time	589.7 kg	723	704	702.7
tot.aske & slagg	325 kg	2075	1711	1176
prosent aske	5.25%	27.3	22	16.7
skibets fart	12 knop	10.4	11.45	11.5
anm.	skibet ren i bunn	mere fart umulig		lettbrente kull.

Prøven med D.C.B. viser omtrent damme resultat som "Odvar"s last av Kingsbay-kull. Prøven med D.C.B. viser dårligere resultat enn Store Norske.

10/10-1925. Det Bergenske Dampskibsselskab.
sign. K.Zimmer.

Smeltepunkt for aske av Store Norskes kull (1928) bestemt av Dr. J.Gram: 1160° C.

A N A L Y S E R av K U L L.

Fra grube 2, Övre Flöts. Ved Dr. Heidenreich's Laboratorium, 1923.

Pröve	F2,01%	G	E	H
Total fukt.	2,01	4,57	2.60	5,25
Fukt. lufttör pröve	1,70	3,20		3,40
aske	8,26	8,38	44,62	12,87
koks	58,80	53,80	70,20	56.30
Br.b. fl. subs.	42,50	43.00	27,20	40,30
Kullsubstans	90,04	88,42	52,78	83,73
Kullstoff	72,72	65,38		62.30
Vannstoff	5,96	5,08		4,77
Svovl	3,35	2,98	1,94	3,05
O + N	8,01	14,98		13,61
Kal. br.v.	7485	6510	3970	6225
Eff. "	7078	6149	3749	5878.

Bestemmelser utfört i lufttör pröve.

F 55cm Övre kullag
75 sandsten
E 25 kullskifer
G 115 undre kullag

} H = E + G